

การศึกษาค้นคว้าความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษ
สงขลา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา

โดย
นางสาวไลนา ดุหล้ายะแม

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการออกแบบชุมชนเมือง แผน ข ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

ภาควิชาการออกแบบและวางผังชุมชนเมือง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การศึกษาความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังพื้นที่เฉพาะเขต
เศรษฐกิจพิเศษสงขลา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการออกแบบชุมชนเมือง แผน ข ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต
ภาควิชาการออกแบบและวางผังชุมชนเมือง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2560
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE STUDY ON PUBLIC PARTICIPATION EXPECTATION IN URBAN PLANNING
AND DESIGNING OF SONGKHLA SPECIAL ECONOMIC ZONE AT SADAO
DISTRICT, SONGKHLA PROVINCE

A Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Architecture (Urban Design)
Department of Urban Design and Planning
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2017
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ	การศึกษาความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา
โดย	ไลนา ดุหล่ายแม่
สาขาวิชา	การออกแบบชุมชนเมือง แผน ข ระดับปริญญาโท
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ สิทธิพร ภิรมย์รัตน์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฐฉัตร ปรีชญนันท์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ สิทธิพร ภิรมย์รัตน์)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิชัย บุญวาศ)

57051204 : การออกแบบชุมชนเมือง แผน ข ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : ความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนและผังเมือง, การวางผังพื้นที่เฉพาะ, เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

นางสาว ไลนา ดุหลายะแม: การศึกษาความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังพื้นที่เฉพาะ เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รองศาสตราจารย์ สิทธิพร ภิรมย์รัตน์

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทฤษฎี แนวคิด หลักการ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผน วิเคราะห์ความคาดหวังของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา และเพื่อเสนอแนะ แนวทางดำเนินการให้การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและได้ประโยชน์สูงสุด วิธี วิจัยประกอบด้วย การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งที่เป็นเอกสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ การสำรวจภาคสนาม และการรวบรวมข้อมูลด้านความคิดเห็นด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 112 คน ประกอบด้วยกลุ่มประชาชนทั่วไปในพื้นที่วิจัย กลุ่มผู้นำชุมชนในท้องถิ่น และกลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยงานราชการ การดำเนินการในระหว่างวันที่ 14 กุมภาพันธ์ ถึง 6 มีนาคม 2561 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยสถิติพรรณนา การเปรียบเทียบ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมที่ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นว่ามีความสำคัญสูงสุดที่สุด คือ การมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมืองฉบับใหม่ รองลงมา คือการมีส่วนร่วมตามกรอบ“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” โดยทั่วไป และการมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 มีความสำคัญต่ำที่สุด ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างจะให้ความสำคัญในด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และการจัดให้มีการโฆษณาจากสื่อต่างๆ ในการนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผน การวางผังเมือง และการวางผังพื้นที่เฉพาะ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมทางด้านการปฏิบัติการ โดยการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การคิดวิเคราะห์โครงการ และการเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมติดตามตรวจสอบ รับทราบความคืบหน้า จัดให้มีการเข้าร่วมรับฟังผลการดำเนินการของภาครัฐ ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมด้านกฎหมาย โดยกำหนดให้การประชุมรับฟังความคิดเห็นไม่ใช่เป็นแค่การรับฟังการประชาสัมพันธ์เพื่อให้มีการปฏิบัติครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น ต้องมีการทำประชาพิจารณ์เพื่อให้ได้รับการยอมรับ และยินยอมจากประชาชน และเกิดขึ้นก่อนการตัดสินใจของรัฐบาล การมีส่วนร่วมตามกรอบ“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” ทั้ง 6 ระดับ ควรได้รับการบรรจุเป็นหลักการและนโยบายการดำเนินงานของกรมโยธาธิการและการผังเมือง การมีส่วนร่วมในพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 เสนอให้มีมาตรการกำหนดให้ผู้วางและจัดทำผังเมืองต้องลงสำรวจพื้นที่ รับฟังแสดงความคิดเห็นของผู้นำชุมชนและประชาชนทั่วไป ควรจัดทำเอกสารความรู้ที่เกี่ยวข้องกับผังเมืองแสดงด้วยรูปภาพและรูปแบบที่น่าสนใจต่อทุกกลุ่ม กฎเกณฑ์และเงื่อนไขการรับฟังและแสดงความคิดเห็น ควรปรับระยะเวลาให้ยาวนานมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในร่างพระราชบัญญัติการผังเมืองฉบับใหม่ ควรนำกรอบ“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” มาบรรจุไว้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทุกระดับ ไม่ใช่เพียงแค่ระดับการรับรู้ข้อมูลและรับฟังความคิดเห็นเท่านั้น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นในหลายระดับตามทฤษฎี รวมทั้งการจัดเตรียมสื่อต่างๆนอกเหนือ จากแผนที่และแผนผังแบบเดิมๆที่ยังไม่สามารถสื่อความหมายให้ประชาชนทั่วไปเข้าใจ

57051204 : Major (Urban Design)

Keyword : PUBLIC PARTICIPATION EXPECTATION IN PLANNING, URBAN PLANNING AND DESIGNING, SONGKHLA SPECIAL ECONOMIC ZONE

MISS LAINA DULAMYAMAE : THE STUDY ON PUBLIC PARTICIPATION EXPECTATION IN URBAN PLANNING AND DESIGNING OF SONGKHLA SPECIAL ECONOMIC ZONE AT SADAO DISTRICT, SONGKHLA PROVINCE THESIS ADVISOR : PROFESSOR SITTHIPORN PIROMRUEN

The objectives of this research are to investigate, analyze and evaluate theories, principles, methods and process in public participation available in the field of study, people's views and desire to participate in designing and planning of Songkhla Special Economic Zone, to propose recommendations on public participation in urban planning of local neighborhood. In conducting the research, employed methods included collecting information from printed documents, electronic sources, and field survey. Public views and desire were gathered from 112 samples by means of questionnaires from 3 groups including Sadao residents, local leaders, and experts in public participation. The collecting task was done during 14 February – 6 March 2018 and a statistical analysis was performed using percentages, means and standard deviation. The findings from the research reveal that 3 groups reflex their views in the same direction. Public participation as proposed in the new City Planning Act is the most desirable with the means of 4.33 in the 1- 5 rating scale, follow by participation as describe in "General Theory of Participation", and participation provided in the City Planning Act B.E. 2518, respectively.

In general, all groups wish to have a chance in providing relevant information during participation sessions, and to be informed regarding all public relation announcement. The researcher then recommended, for participatory operating, to provide more opportunity for people to participate in tasks such as project initiation and analysis, reviewing and evaluation, receiving progress report, and attending government annual meeting. For participation laws and regulations, it should be mandated for all public hearing conducted by government agencies to be performed before any formal decision-making. For participation as specified in "General Theory of Participation", reinstating 6 levels of participations as delineated in the General Theory into the plan making process organized by The Department of Public Works and Town and Country Planning is recommended. For participation in the current Urban Planning Act B.E. 2518, planners should be required to conduct a field survey, meeting with people and their leader informally. Preparing planning material in the way that understandable and suitable of all is recommended. Time required for public meeting and hearing should take longer period, making it possible for several local parties to attend. For participation in the New Urban Planning Act, the Ministry of Interior should rewrite their New City Planning Act by providing more means of participation within the content as suggested in the General Theory, as well as preparing multi-media for making a better understanding the subject matter of the plans.

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระเรื่อง “การศึกษาความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา” สามารถดำเนินการสำเร็จลงได้ก็เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจากหลายๆท่าน อาทิ รองศาสตราจารย์ สิทธิพร ภิรมย์รัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ซึ่งทุ่มเทและเสียสละเวลาอันมีค่ามาให้คำปรึกษา แนะนำ พร้อมเสนอแนะข้อคิดเห็นและแนวทางต่างๆ เพื่อช่วยปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตรวจสอบความเรียบร้อยมาโดยตลอด คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐวุฒิ ปรียวนิตย์ ประธานกรรมการ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิชัย บุญวาต ผู้ทรงคุณวุฒิและกรรมการ ที่กรุณาเสียสละเวลามาเป็นคณะกรรมการตรวจสอบการค้นคว้าอิสระ พร้อมทั้งให้คำแนะนำ เสนอข้อคิดเห็นต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขการค้นคว้าอิสระให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในระหว่างการศึกษา ณ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้วิจัยได้รับความรู้ด้านวิชาการ วิชาชีพ และประสบการณ์ในการเรียนรู้ ค้นคว้า วิจัย จากอาจารย์ประจำภาควิชาออกแบบและวางผังชุมชนเมืองทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาในหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบชุมชนเมือง

อนึ่ง ในการรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากหน่วยงานและบุคคลจำนวนมากในพื้นที่วิจัย ดังเช่น เทศบาลเมืองสะเดา เทศบาลตำบลปาดังเบซาร์ เทศบาลตำบลสำนักขาม เทศบาลตำบลสำนักแต้ว ประธานชุมชนท่าพรุ ประธานชุมชนไทย-จังโหลน ประธานชุมชนบ้านร็อค กรรมการมัสยิด คณะอาจารย์จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สาขาการผังเมือง รวมทั้งกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ได้ใช้เวลาตอบแบบสอบถามจนครบถ้วน และเพื่อน พี่ น้อง ที่ช่วยเหลือการเดินทางในการสำรวจภาคสนามส่งผลให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการจนสำเร็จลงได้ในเวลาอันควร

ผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงอีกครั้งหนึ่งมา ณ โอกาสนี้

ไอลนา ดุหล่ายยะแม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฐ
สารบัญแผนภูมิ.....	1
บทที่ 1	2
บทนำ.....	2
1. ที่มาและความสำคัญของการวิจัย	2
2. ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
3. คำถามเพื่อการวิจัย	4
4. ขอบเขตการวิจัย.....	4
5. กระบวนการวิจัย	5
6. วิธีการศึกษา.....	6
7. ข้อตกลงเบื้องต้น	7
8. นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	7
9. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	8
10. การนำเสนอผลการวิจัย.....	9
บทที่ 2	10
การศึกษาทฤษฎี แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10

1. ทฤษฎี แนวคิด และหลักการการมีส่วนร่วม	10
1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน	10
1.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับหลักการมีส่วนร่วม	21
2. การมีส่วนร่วมของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการมีส่วนร่วม	26
3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนและผังเมือง	30
4. การมีส่วนร่วมของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง	43
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม	52
6. สรุป	53
บทที่ 3	55
การออกแบบการวิจัย	55
1. การออกแบบกระบวนการวิจัย	55
1.1 การกำหนดปัญหาการวิจัย	55
1.2 การกำหนดกรอบแนวคิด	55
1.3 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	55
1.4 การสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูล	56
1.5 การประเมินและวิเคราะห์ข้อมูล	56
1.6 การอภิปรายผลและสรุป	56
2. การกำหนดกรอบแนวคิดในงานวิจัย	58
2.1 แนวคิดจากทฤษฎีการมีส่วนร่วม 6 ด้าน	58
2.2 พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552	58
2.3 พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ....(ฉบับใหม่)	58
3. การออกแบบและสร้างเครื่องมือที่จะนำมาใช้ในการวิจัย	58
4. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	59
5. การกำหนดวิธีการประเมินและวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วม	61

6. เครื่องมืออื่นๆที่ใช้ในงานวิจัย	62
7. การทดสอบเครื่องมือที่จะใช้ในการวิจัย	62
8. แผนการดำเนินงานเก็บข้อมูลภาคสนาม ความคิดเห็นและความต้องการ	62
9. สรุป.....	63
บทที่ 4	65
สภาพทั่วไปของพื้นที่อำเภอสะเดา และเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา	65
1. ที่ตั้ง ขอบเขตการปกครอง และบริบทของพื้นที่.....	65
2. สภาพปัจจุบันของพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา	72
3. การวางผังออกแบบพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา.....	85
4. ภาพรวมของการวางผังและออกแบบพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา.....	98
5. สรุป.....	116
บทที่ 5	118
การดำเนินการวิจัยภาคสนาม	118
1. การดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยแบบสอบถาม	118
2. การประมวลและการวิเคราะห์ผลที่ได้จากแบบสอบถามกลุ่มที่ 1 ประชาชนทั่วไป.....	122
3. การประมวลและการวิเคราะห์ผลที่ได้จากแบบสอบถาม กลุ่มที่ 2 ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น.....	130
4. การประมวลและการวิเคราะห์ผลที่ได้จากแบบสอบถาม กลุ่มที่ 3 นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยงานราชการ.....	138
5. การเปรียบเทียบผลการประเมินและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและความคิดเห็นของทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่าง	147
6. ข้อเสนอแนะของผู้วิจัยกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม	150
7. สรุป.....	151
บทที่ 6	153
สรุปการวิเคราะห์ อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	153

1. สรุปการวิเคราะห์.....	153
2. สรุปสิ่งที่พบจากการวิเคราะห์.....	161
3. การอภิปรายผลที่ได้จากการวิเคราะห์.....	162
4. การอภิปรายผลสรุปโดยภาพรวม	169
5. ข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมในการวางแผน การผังเมือง และการวางผังพื้นที่เฉพาะ.....	174
6. สรุป.....	178
บทที่ 7	180
บทสรุป.....	180
1. สรุปสาระสำคัญของการวิจัย	180
2. ข้อจำกัดในการวิจัย	188
3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยขั้นต่อไป	189
รายการอ้างอิง	191
ภาคผนวก ก.....	196
ตัวอย่างแบบสอบถาม.....	196
ภาคผนวก ข.....	203
คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 3 / 2559	203
ภาคผนวก ค.....	206
กฎกระทรวง ฯ พ.ศ. 2552	206
ภาคผนวก ง	211
การลงพื้นที่เก็บข้อมูลการวิจัย	211
ประวัติผู้เขียน.....	214

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 ตำบลและหมู่บ้านในอำเภอสะเตา.....	70
ตารางที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่ 1 ประชาชนทั่วไป.....	122
ตารางที่ 3 ผลการประเมินและวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมตามกรอบ “ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” ทั้ง 6 ด้าน ของกลุ่มที่ 1 ประชาชนทั่วไป.....	124
ตารางที่ 4 ผลการประเมินและวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 ของกลุ่มที่ 1 ประชาชนทั่วไป	126
ตารางที่ 5 ผลการประเมินและวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. (ฉบับใหม่) ของกลุ่มที่ 1 ประชาชนทั่วไป.....	128
ตารางที่ 6 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่ 2 ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น	130
ตารางที่ 7 ผลการประเมินและวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมตามกรอบ “ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” ทั้ง 6 ด้าน ของกลุ่มที่ 2 ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น	132
ตารางที่ 8 ผลการประเมินและวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 ของกลุ่มที่ 2 ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น.....	134
ตารางที่ 9 ผลการประเมินและวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. (ฉบับใหม่) ของกลุ่มที่ 2 ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น.....	136
ตารางที่ 10 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มที่ 3 นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยงานราชการ.....	138
ตารางที่ 11 ผลการประเมินและวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมตามทฤษฎีการมีส่วนร่วมทั้ง 6 ด้าน ของกลุ่มที่ 3 นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยงานราชการ	140
ตารางที่ 12 ผลการประเมินและวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 ของกลุ่มที่ 3 นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยงานราชการ.....	143

ตารางที่ 13 ผลการประเมินและวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการ ผังเมือง พ.ศ. . . (ฉบับใหม่) ของกลุ่มที่ 3 นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานใน หน่วยงานราชการ.....	144
ตารางที่ 14 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่าง.....	147
ตารางที่ 15 สรุประดับการให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของกลุ่มที่ 1 ประชาชนทั่วไป	149
ตารางที่ 16 สรุประดับการให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของกลุ่มที่ 2 ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น.....	149
ตารางที่ 17 สรุประดับการให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของกลุ่มที่ 3 นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยราชการ	150
ตารางที่ 18 สรุประดับการให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมตามกรอบ“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” ของทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่าง	154
ตารางที่ 19 สรุประดับการให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 ของทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่าง.....	156
ตารางที่ 20 สรุประดับการให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. (ฉบับใหม่) ของทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่าง.....	158
ตารางที่ 21 สรุปผลระดับการให้ความสำคัญของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มต่อการมีส่วนร่วมทั้ง 3 ส่วน	170
ตารางที่ 22 สรุปประเด็นการให้ความสำคัญของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มต่อการมีส่วนร่วมทั้ง 3 ส่วน	170
ตารางที่ 23 สรุประดับการให้ความสำคัญ	184

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา	4
ภาพที่ 2 ตำแหน่งที่ตั้งอำเภอสะเดา	66
ภาพที่ 3 สัดส่วนพื้นที่อำเภอสะเดา	67
ภาพที่ 4 อุทยานแห่งชาติเขาน้ำค้าง	68
ภาพที่ 5 ลักษณะภูมิประเทศอำเภอสะเดา	69
ภาพที่ 6 ที่ตั้งและบริบทของเขตพื้นที่พัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา	73
ภาพที่ 7 ที่ตั้งพื้นที่พัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา	74
ภาพที่ 8 ถนนทางเข้าตำบลสะเดา ทางหลวงหมายเลข 4	75
ภาพที่ 9 บริบทโดยรอบพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลาของตำบลสะเดา	76
ภาพที่ 10 บริบทโดยรอบพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลาของตำบลสะเดา	76
ภาพที่ 11 ถนนพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลาของตำบลสะเดา	77
ภาพที่ 12 ถนนทางเข้าตำบลปาดังเบซาร์ ทางหลวงหมายเลข 4	78
ภาพที่ 13 บริบทโดยรอบพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลาของตำบลปาดังเบซาร์	79
ภาพที่ 14 ถนนพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลาของตำบลปาดังเบซาร์	79
ภาพที่ 15 บริบทโดยรอบพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลาของตำบลสำนักขาม	81
ภาพที่ 16 บริบทโดยรอบพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลาของตำบลสำนักขาม	81
ภาพที่ 17 บริบทโดยรอบพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษของตำบลสำนักขาม	82
ภาพที่ 18 ที่ตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ตำบลสำนักแก้ว	83
ภาพที่ 19 ถนนทางหลวงหมายเลข 4 และถนนทางเข้าตำบลสำนักแก้ว	84
ภาพที่ 20 บริบทโดยรอบพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลาของตำบลสำนักแก้ว	84
ภาพที่ 21 ร่างผังเขตพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา	85

ภาพที่ 22	ผังการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคตเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา	86
ภาพที่ 23	ผังการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคตเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา	87
ภาพที่ 24	สัดส่วนการใช้ประโยชน์ที่ดินเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา	88
ภาพที่ 25	บทบาทและกิจกรรมทางเศรษฐกิจเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา	89
ภาพที่ 26	แนวคิดการวางผังพื้นที่เฉพาะ เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา	90
ภาพที่ 27	กิจกรรมการใช้ประโยชน์ที่ดินเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ตำบลสำนักขาม	91
ภาพที่ 28	กิจกรรมการใช้ประโยชน์ที่ดินเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ตำบลปาดังเบซาร์	92
ภาพที่ 29	กิจกรรมการใช้ประโยชน์ที่ดินเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ตำบลสะเดา	93
ภาพที่ 30	แผนผังแสดงโครงการคมนาคมและขนส่งเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา	94
ภาพที่ 31	แผนผังแสดงโครงการสาธารณูปการเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา	95
ภาพที่ 32	แผนผังแสดงโครงการสาธารณูปโภคเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา	96
ภาพที่ 33	แผนผังแสดงโครงการนันทนาการและท่องเที่ยวเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา	97
ภาพที่ 34	ผังการใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณพื้นที่ชุมชนสะเดา – เมืองใหม่	98
ภาพที่ 35	ผังโครงการพัฒนาบริเวณพื้นที่ชุมชนสะเดา – เมืองใหม่	99
ภาพที่ 36	การคมนาคมขนส่งในอนาคต พื้นที่ชุมชนสะเดา – เมืองใหม่	99
ภาพที่ 37	ภาพรวมการพัฒนาบริเวณพื้นที่ชุมชนสะเดา – เมืองใหม่	100
ภาพที่ 38	ผังการใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณพื้นที่ชุมชนปาดังเบซาร์	101
ภาพที่ 39	ผังโครงการพัฒนาบริเวณพื้นที่ชุมชนปาดังเบซาร์	101
ภาพที่ 40	การคมนาคมขนส่งในบริเวณพื้นที่ชุมชนปาดังเบซาร์	102
ภาพที่ 41	ภาพรวมการพัฒนาบริเวณพื้นที่ชุมชนปาดังเบซาร์ 1	102
ภาพที่ 42	ภาพรวมการพัฒนาบริเวณพื้นที่ชุมชนปาดังเบซาร์ 2	103
ภาพที่ 43	ผังการใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณพื้นที่ชุมชนสำนักขาม	103
ภาพที่ 44	ผังโครงการพัฒนาบริเวณพื้นที่ชุมชนสำนักขาม	104
ภาพที่ 45	การคมนาคมขนส่งในบริเวณพื้นที่ชุมชนสำนักขาม	104

ภาพที่ 46 ภาพรวมการพัฒนาบริเวณพื้นที่ชุมชนสำนักขาม	105
ภาพที่ 47 ผังแสดงข้อมูลเขตป่าไม้และที่ดินของรัฐ.....	106
ภาพที่ 48 บริเวณพื้นที่อุตสาหกรรมเสนอแนะ บริเวณที่ 1	107
ภาพที่ 49 บริเวณพื้นที่อุตสาหกรรมเสนอแนะ บริเวณที่ 3	107
ภาพที่ 50 การใช้ประโยชน์ที่ดินโดยรอบพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม บริเวณที่ 3	108
ภาพที่ 51 ถนนพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม บริเวณที่ 3	109
ภาพที่ 52 ถนนพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมบริเวณที่ 3	109
ภาพที่ 53 สภาพปัจจุบันพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม บริเวณที่ 3	110
ภาพที่ 54 แหล่งน้ำในบริเวณพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม บริเวณที่ 3	110
ภาพที่ 55 แหล่งน้ำในบริเวณพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม บริเวณที่ 3	111
ภาพที่ 56 โครงข่ายถนนบริเวณพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม บริเวณที่ 3	111
ภาพที่ 57 โครงข่ายถนนบริเวณพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม บริเวณที่ 3	112
ภาพที่ 58 แนวความคิดการวางผังนิคมอุตสาหกรรมสงขลา	113
ภาพที่ 59 ร่างผังนิคมอุตสาหกรรมสงขลา	113
ภาพที่ 60 ภาพรวมร่างผังนิคมอุตสาหกรรม	114
ภาพที่ 61 การลงพื้นที่เก็บข้อมูลกับชาวบ้านที่ตำบลสะเดา	212
ภาพที่ 62 การลงพื้นที่เก็บข้อมูลการวิจัย เทศบาลตำบลสำนักขาม	212

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 1 กระบวนการหรือขั้นตอนการวางแผนตามแนวคิดของฟูลเมอร์	34
แผนภูมิที่ 2 กระบวนการหรือขั้นตอนการวางแผนตามแนวคิดของเวริกซ์และคุนท	35
แผนภูมิที่ 3 แบบจำลองกระบวนการออกแบบทั่วไป	36
แผนภูมิที่ 4 แบบจำลองกระบวนการวางแผนผังเมือง.....	39
แผนภูมิที่ 5 แบบจำลองของ Geddes.....	40
แผนภูมิที่ 6 แบบจำลองของโรเบิร์ต	41
แผนภูมิที่ 7 แบบจำลองของ Mcconnell.....	42
แผนภูมิที่ 8 แบบจำลองของ McDonald.....	43
แผนภูมิที่ 9 การออกแบบกระบวนการวิจัยทั่วไป	56
แผนภูมิที่ 10 การออกแบบกระบวนการวิจัย.....	57
แผนภูมิที่ 11 ขั้นตอนการมีส่วนร่วม.....	182

บทที่ 1

บทนำ

1. ที่มาและความสำคัญของการวิจัย

รัฐบาลไทยมีนโยบายการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมไปถึงข้อตกลงความร่วมมือระดับภูมิภาคอื่นๆ เช่น ความร่วมมือกันในกลุ่มประเทศของอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือกันทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (ACMECS) และแผนงานการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่ายอินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (IMT-GT) โดยความริเริ่มมาจากการผลักดันของธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank: ADB) ภายใต้กลยุทธ์การส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากโครงการระเบียงเศรษฐกิจ (Economic Corridors) เพื่อการเปลี่ยนระเบียบขนส่ง (Transport Corridors) ให้เป็นระเบียงเศรษฐกิจซึ่งทางเอทีบีได้ให้ความช่วยเหลือในการให้ข้อเสนอแนะเชิงเทคนิคและกลยุทธ์ในการสร้างและดำเนินการเขตเศรษฐกิจพิเศษในอนุภูมิภาค สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) จึงได้มีการริเริ่มแผนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจโดยเฉพาะบริเวณชายแดนในปี 2556 ในรูปแบบของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี (สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา, 2557)

การผลักดันเขตเศรษฐกิจพิเศษตามนโยบายข้างต้น ซึ่งมีผลการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมโดยการใช้ มาตรา 44 ในการเรียกเวนคืนที่ดินเพื่อนำมาใช้เพิ่มพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม โดยไม่ได้เล็งเห็นความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ.2557 เร่งรัดกระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งพื้นที่ที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยพิถีพิถันสภาพที่ดินต่างๆ ให้ตกเป็นที่ราชพัสดุ ร่างผังเมืองรวมเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสงขลาครอบคลุมท้องที่ใน 4 ตำบล ของอำเภอสะเดา ในรัศมี 552.30 ตารางกิโลเมตร ประกอบไปด้วย ตำบลสะเดา ตำบลปาดังเบซาร์ ตำบลสำนักขาม และตำบลสำนักแก้ว โดยที่บริเวณชุมชนสะเดา กำหนดให้เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจการค้าและการลงทุน การบริการ การบริหาร สุขภาพ และที่พักอาศัยชั้นดีรองรับการขยายตัวของชุมชน การพัฒนาเมืองใหม่ ซึ่งกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดขึ้นได้แก่ กลุ่มอาคารพักอาศัยชั้นดี เช่นบ้านเดี่ยวบ้านแฝด อาคารพักอาศัยรวม (low-rise) กลุ่มอาคารสำนักงานและอาคารพาณิชย์กรรมรองรับชุมชน รวมไปถึงแหล่งนิคมอุตสาหกรรม

จากนโยบายดังกล่าวจึงทำให้การวางและจัดทำผังเมืองตามกฎหมายกลายเป็นข้อกวนพันทั้งที่การกำหนดเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษมีผลกระทบต่อสิทธิในทรัพย์สินของประชาชนทรัพยากรธรรมชาติ

และสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปในพื้นที่โครงการ และเป็นการกำหนดทิศทางของการพัฒนาของพื้นที่ โดยประชาชนในพื้นที่ขาดการมีส่วนร่วมขาดความรู้สึกความเป็นเจ้าของ มีปัญหาเรื่องการละเมิดสิทธิชุมชน สร้างความขัดแย้ง และความเสี่ยงต่อการเกิดมลพิษ ส่งผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาขยะและของเสียจากอุตสาหกรรม มลพิษทางน้ำ อากาศ และฝุ่นละออง นอกจากนี้แล้วพื้นที่ส่วนใหญ่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งเป็นวิธีการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตของชาวบ้านมาช้านาน ซึ่งปัญหาที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ จะมีผลกระทบกับชาวบ้านอย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

จากสาเหตุดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนเมืองยังเป็นเรื่องสำคัญในบริบทของสังคมไทย และการเมืองการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยในปัจจุบัน จำเป็นที่จะต้องดำเนินการเพื่อให้การนำแผนและผังไปปฏิบัติ (implementation) ให้ประสบความสำเร็จ ผลการพัฒนาตามโครงการได้รับการยอมรับจากส่วนรวม ได้รับทราบความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ที่จะได้รับผลกระทบโดยตรง นอกจากนี้ยังเป็นการเคารพสิทธิชุมชนและสิทธิของประชาชน เนื่องจากทั้งชุมชนและประชาชนจะได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากการดำเนินโครงการ ต่อทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ทรัพยากรส่วนบุคคล การประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตของประชาชนในระยะยาว จึงสมควรที่จะต้องทำการวิจัย เพื่อให้ทราบว่าประชาชนจะมีความคิดเห็น และความต้องการอย่างไรหากได้รับโอกาสมีส่วนร่วมในการวางแผนพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ทั้งในทางทฤษฎีของการมีส่วนร่วมโดยทั่วไป และสภาพความเป็นจริงในการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงแนวทางในการดำเนินการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผน การวางแผนเมือง และการวางแผนพื้นที่เฉพาะ อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อทุกภาคส่วน

2. ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนและผังเมือง ในกรณีศึกษาการวางแผนพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลาที่อำเภอสะเดา ทั้งในด้านทฤษฎี แนวคิดตามสิทธิทางกฎหมายได้กำหนดไว้ และแนวทางดำเนินการที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และประชากร

2.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทฤษฎี แนวคิด หลักการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนการวางแผนเมือง และการวางแผนพื้นที่เฉพาะ
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

3. เพื่อเสนอแนะแนวทางดำเนินการที่จะทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผน การวางผังเมือง และการวางผังพื้นที่เฉพาะ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด

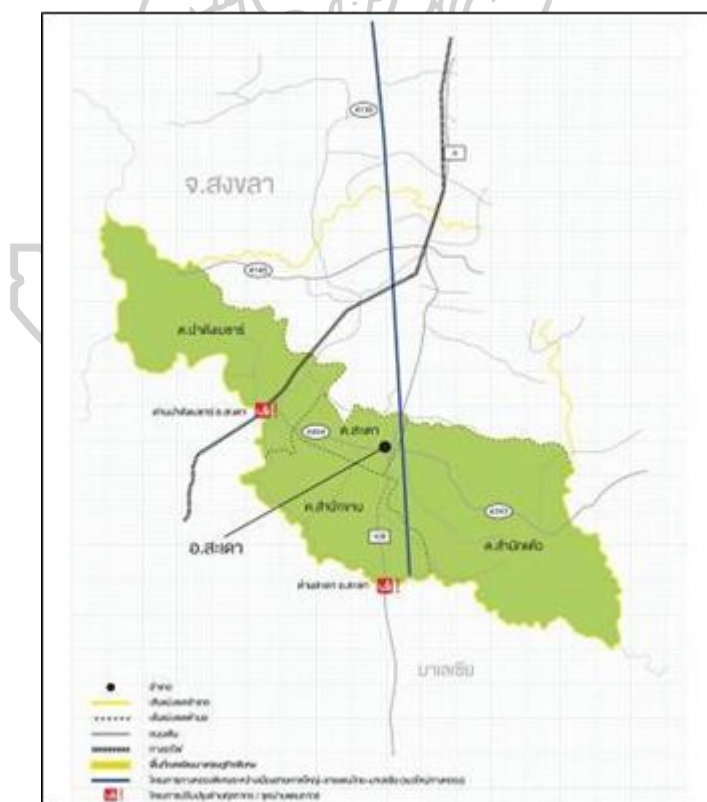
3. คำถามเพื่อการวิจัย

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ตามกระบวนการและวิธีการมีส่วนร่วมในทางทฤษฎีการมีส่วนร่วมโดยทั่วไป และตามกฎหมายจะนำมาใช้ได้อย่างไรจึงจะเหมาะสมกับบริบท สร้างความพึงพอใจต่อชุมชน ซึ่งเป็นการเคารพสิทธิชุมชน และสิทธิของประชาชน

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ครอบคลุมพื้นที่ 4 ตำบลในจังหวัดสงขลา ซึ่งอยู่ในพื้นที่อำเภอสะเดา รวมพื้นที่ 552.30 ตร.กม. คือ ตำบลสะเดา ตำบลปาดังเบซาร์ ตำบลสำนักขาม และตำบลสำนักแก้ว

ภาพที่ 1 เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559

4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

4.2.1 การศึกษา ทฤษฎี แนวความคิด หลักการ กฎหมาย รายงานการวิจัย และกรณีศึกษา ในหัวข้อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนและผังเมือง และหัวข้ออื่นๆที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาการวิจัย

4.2.2 การศึกษาประวัติการตั้งถิ่นฐาน การเติบโตของชุมชน และสภาพปัจจุบันของชุมชนในอำเภอสะเดา โครงสร้างและองค์ประกอบทางกายภาพที่สำคัญของพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

4.2.3 การสำรวจความคิดเห็นในการประเมินระดับความสำคัญการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชากรที่อยู่อาศัยในชุมชนสะเดา ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น นักวิชาการและพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการ

4.2.4 การประมวลผล วิเคราะห์ผล และการสรุปผลการประเมินความต้องการและระดับความสำคัญการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

4.2.5 ข้อเสนอแนะ แนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการดำเนินการให้มีมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา และพื้นที่บริเวณอื่นๆอย่างมีประสิทธิภาพ

5. กระบวนการวิจัย

กระบวนการวิจัยประกอบด้วยการทำงานต่อเนื่อง 6 ขั้นตอนหลัก ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การเสนอโครงการและร่างเค้าโครงการวิจัย การกำหนดหัวข้อเรื่องและชื่อเรื่องที่สนใจ การกำหนดปัญหาการวิจัย การร่างเค้าโครงและเสนอขออนุมัติหัวข้อการค้นคว้าอิสระ

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาทฤษฎี แนวคิด หลักการ กฎหมาย และรายการการวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกรณีศึกษาในหัวข้อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนและผังเมือง และหัวข้ออื่นๆที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 การออกแบบการวิจัย การออกแบบกระบวนการวิจัย กำหนดกรอบแนวคิดด้านทฤษฎี วิธีการวิจัย เครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ช่วงระยะเวลาดำเนินการ การกำหนดประชากร กลุ่มตัวอย่าง และรายละเอียดในการดำเนินการอื่นๆ

ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินการวิจัยภาคสนาม ประกอบด้วย การศึกษาประวัติการตั้งถิ่นฐานและพัฒนาการของชุมชนในอำเภอสะเดา สภาพทั่วไปและลักษณะทางกายภาพพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา การสำรวจ ประมวลผล และวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชากรในการวิจัยที่มีต่อระดับความสำคัญการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

ขั้นตอนที่ 5 การสรุปการวิเคราะห์ อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ การสรุปผลที่ได้จากการวิเคราะห์ การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะแนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้ในดำเนินการให้มีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา และบริเวณอื่นๆ

ขั้นตอนที่ 6 การสรุปผลการวิจัย การจัดทำรายงานสรุปผลการศึกษา เป็นรูปเล่มตามรูปแบบของบัณฑิตวิทยาลัย รวมทั้งจัดทำเอกสารสำหรับการเผยแพร่ในการประชุมวิชาการ หรือวารสารวิชาการ

6. วิธีการศึกษา

วิธีการวิจัยที่ใช้ทำงานในขั้นตอนสำคัญได้กำหนดไว้ดังนี้

6.1 วิธีการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

6.1.1 การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นพื้นที่อำเภอสะเดาและเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลบริบทและสถานการณ์ชุมชนจากภาพถ่ายทางอากาศ และเอกสารการศึกษาและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมและโครงการเขตเศรษฐกิจพิเศษจากห้องสมุดมหาวิทยาลัย ศิลปากร กรมโยธาธิการและผังเมือง สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสงขลา และหน่วยงานราชการอื่นๆ หรือหน่วยงานเอกชน รวมทั้งการค้นคว้าจากสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์

6.1.2 การศึกษาทฤษฎี แนวคิด เอกสาร การศึกษา รายงานวิจัย กฎหมาย และกรณีศึกษา ในหัวข้อการมีส่วนร่วม รวมทั้งหัวข้ออื่นๆที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาการวิจัย พื้นที่อำเภอสะเดาและเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือและตำราวิชาการ เอกสารโครงการเขตเศรษฐกิจพิเศษของรัฐบาล รายงานการศึกษาและการวิจัย และการค้นคว้าจากสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์

6.1.3 การศึกษาลักษณะภูมิประเทศ สภาพทั่วไป และสภาพปัจจุบันพื้นที่อำเภอสะเดาและเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ใช้วิธีการเก็บข้อมูลภาคสนาม ด้วยการสำรวจอย่างย่อ (windshield survey) พร้อมทั้งจัดบันทึกและบันทึกภาพนิ่ง

6.2 วิธีการเก็บข้อมูลการประเมินความคิดเห็นและความสำคัญการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

6.2.1 การเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ 1 ประชาชนทั่วไปในชุมชนอำเภอสะเดา ใช้วิธีการเก็บรวบรวมโดยแบบสอบถามแบบไม่เจาะจง

6.2.2 การเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ 2 ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น และกลุ่มที่ 3 นักวิชาการและพนักงานเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการ ใช้วิธีการเก็บรวบรวมโดยแบบสอบถามและเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

6.3 วิธีการประเมินและวิเคราะห์ผล

การประเมินและวิเคราะห์ผลใช้วิธีการดังนี้

6.3.1 การประเมินความคิดเห็นและความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ใช้วิธีการให้ค่าน้ำหนักแบบ Likert Scale จำนวน 5 ระดับโดย “น้อยที่สุด” เท่ากับ 1 และ “มากที่สุด” เท่ากับ 5

6.3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) และ วิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\text{mean} =$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation หรือ SD.)

7. ข้อตกลงเบื้องต้น

7.1 หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2557 ได้ออกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 3 / 2559 วันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2559 เรื่องการยกเว้นการใช้บังคับกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวม สำหรับการประกอบกิจกรรมบางประเภท ทำให้มีผลเป็นการยกเว้นให้การวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งหมดไม่ต้องดำเนินการวางและจัดทำผังเมืองตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 ซึ่งหมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังเมืองที่ไม่ต้องดำเนินการ แต่ในการค้นคว้าอิสระนี้ จะถือว่าการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา อำเภอสะเดา ยังต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางผังอยู่ตามปกติ

7.2 ปัจจุบันกระทรวงมหาดไทยกำลังดำเนินการปรับปรุงพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 โดยร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ..... (ฉบับใหม่) ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการยกร่าง ยังไม่ได้ประกาศใช้เป็นกฎหมาย การวิจัยนี้จะทำการศึกษาในหมวดและมาตราที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังเมืองในพระราชบัญญัติทั้ง 2 ฉบับ ทั้งนี้ ร่างพระราชบัญญัติการผังเมืองฉบับที่ได้รับการเสนอให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาในเวลาต่อมานั้น มีเนื้อหาสาระการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางและจัดทำผังเมืองแตกต่างจากฉบับที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างมาก

7.3 การรับฟังความคิดเห็นของโครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา กรมโยธาธิการและผังเมืองร่วมกับจังหวัดสงขลาได้จัดประชุมคณะที่ปรึกษาผังเมืองรวมเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสะเดาครั้งแรกเมื่อ วันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558 เวลา 9.30-12.00 น. ณ ศาลากลางจังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นเพียงการประชุมแนะนำโครงการเท่านั้น ยังไม่มีสาระสำคัญและรายละเอียดของการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลาแต่อย่างใด และผู้วิจัยไม่ได้รับโอกาสให้เข้าร่วมรับฟังในการประชุมดังกล่าว

8. นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาค้นคว้าปัญหา สาเหตุของปัญหา ความต้องการของประชาชน ร่วมตัดสินใจในการเลือก

ทางเลือกเพื่อแก้ปัญหา ร่วมปฏิบัติงาน ร่วมรับผิดชอบในผลที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานการพัฒนาและร่วมในการประเมินผลด้วย

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังเมือง หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนเกี่ยวข้อง กับโครงการวางผังเมืองโดยตรง มีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มกระบวนการระหว่างผู้วางผังเมืองกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็น เพื่อหาทางเลือกและการตัดสินใจ จนกระทั่งถึงการติดตามและประเมินผล ตามทฤษฎีการมีส่วนร่วมโดยทั่วไปและกฎหมายผังเมือง เพื่อให้ได้รับผลประโยชน์ร่วมกันและสามารถแก้ปัญหาไปในทางทิศเดียวกัน

3. การวางผังเมือง หมายถึง การวางแผนพัฒนาเมืองหรือชุมชนในด้านกายภาพ ในที่นี้มุ่งหมายถึงทั้งการวางผังเมืองรวม และการวางผังเมืองเฉพาะ ตามความหมายที่กำหนดตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ.2518

4. การวางผังพื้นที่เฉพาะ หมายถึง แผนผังและโครงการดำเนินการ เพื่อพัฒนาหรือดำรงรักษาบริเวณเฉพาะแห่งหรือกิจการที่เกี่ยวข้องในเมือง และบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบทเพื่อประโยชน์แก่การผังเมือง

5. เขตเศรษฐกิจพิเศษ หมายถึง เขตพื้นที่ที่จัดตั้งขึ้นเป็นการเฉพาะตามกฎหมาย เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมสนับสนุน และอำนวยความสะดวก รวมทั้งให้สิทธิพิเศษบางประการในการดำเนินกิจการต่างๆ เช่น การอุตสาหกรรม การพาณิชย์กรรม การบริการ หรือกิจการอื่นใดที่เป็นประโยชน์แก่การเศรษฐกิจของประเทศ

6. เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา หมายถึง บริเวณพื้นที่ที่คณะกรรมการการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ) กำหนดให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของจังหวัดสงขลาที่บริเวณอำเภอสะเดา ครอบคลุมพื้นที่ชุมชน 4 ตำบล ซึ่งรัฐบาลจะกำหนดโครงสร้างพื้นฐาน สิทธิประโยชน์การลงทุน การบริหารแรงงานต่างด้าวแบ่งไป-กลับ การให้บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ และการอื่นที่จำเป็น

7. ชุมชนอำเภอสะเดา หมายถึง อำเภอสะเดาที่เป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดสงขลา เป็นอำเภอหนึ่งที่มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศมาเลเซีย เป็นเมืองเศรษฐกิจที่สำคัญแห่งหนึ่งของชายแดนไทย-มาเลเซีย

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. หลักการพื้นฐานและแนวความคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผน การวางผังเมือง และการวางผังพื้นที่เฉพาะ

2. ความคิดเห็นและความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ในการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

3. การเสนอแนะแนวทางดำเนินการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน การวางผังเมือง และการวางผังพื้นที่เฉพาะที่มีประสิทธิภาพ ทุกภาคส่วนได้รับประโยชน์สูงสุด

10. การนำเสนอผลการวิจัย

1. รายงานฉบับสมบูรณ์ ตามรูปแบบของบัณฑิตวิทยาลัย พร้อมด้วยแผนผัง แผนที่ ภาพประกอบพร้อมคำบรรยาย โดยมีเนื้อหาทั้งหมด 7 บท ได้แก่ บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 การศึกษา ทฤษฎี แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม บทที่ 3 การออกแบบการวิจัย บทที่ 4 สภาพทั่วไปของอำเภอสะเตาะและเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา บทที่ 5 การดำเนินการวิจัยภาคสนาม บทที่ 6 สรุปการวิเคราะห์ อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ และบทที่ 7 บทสรุป

2. ผลสรุปการวิจัยในรูปแบบบทความทางวิชาการหรือ PowerPoint เพื่อนำเสนอในการ ประชุมวิชาการหรือการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ

3. แผ่นบันทึกข้อมูลการค้นคว้าอิสระฉบับสมบูรณ์

บทที่ 2

การศึกษาทฤษฎี แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาทฤษฎี แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2 นี้ ผู้วิจัยจะศึกษา ทฤษฎี แนวคิด และหลักการการมีส่วนร่วม เช่น ทฤษฎีเกี่ยวกับหลักการมีส่วนร่วม และแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนและผังเมือง การมีส่วนร่วมของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง เช่น พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และ ร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ..... (ฉบับใหม่) และการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม และสรุป

1. ทฤษฎี แนวคิด และหลักการการมีส่วนร่วม

การศึกษาทฤษฎีและแนวคิดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนเขตเศรษฐกิจพิเศษอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา เพื่อใช้สำหรับการวิเคราะห์และประยุกต์ใช้ นำมาซึ่งการหาผลสรุปในการศึกษาต่อไปโดยมีหัวข้อดังนี้

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

1.1.1 ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชน

ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงไว้ อย่างหลากหลาย ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาและสามารถเรียบเรียงไว้ ดังนี้

การมีส่วนร่วมในการพัฒนา กรรณิกา ชมดี (2524: 10) ได้กล่าวถึงไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนหมายถึง ความร่วมมือกันของประชาชน ไม่ว่าของปัจเจกบุคคล หรือกลุ่มคนซึ่งเห็นพ้องต้องกัน และเข้ามาร่วมรับผิดชอบ เพื่อดำเนินการพิจารณาเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ต้องการ โดยกระทำผ่านกลุ่มหรือองค์กร เพื่อให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ การมีส่วนร่วมเป็นผลจากความเห็นพ้องต้องกันในเรื่องความต้องการและทิศทางของการเปลี่ยนแปลง และความเห็นพ้องต้องกันนั้น จะต้องมีการพ้องจนเกิดการริเริ่มโครงการเพื่อปฏิบัติการ

การมีส่วนร่วม ธนอม ม่วงกลม (2543) ได้สรุปความหมายไว้ว่า หมายถึงการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาค้นคว้าปัญหา สาเหตุของปัญหา ความต้องการของประชาชน ร่วมตัดสินใจในการเลือกทางเลือกเพื่อแก้ปัญหาพร้อมปฏิบัติงานร่วมรับผิดชอบในผลที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานการพัฒนาและร่วมในการประเมินผลด้วย

การมีส่วนร่วมของประชาชน สิทธิพร ภิรมย์รัตน์ (2541) ได้ให้ความหมายว่า หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงในเรื่องของการพัฒนา การทบทวน และการประกาศใช้แผน/ผังระหว่างผู้วางแผน/ผังกับผู้ได้รับผลกระทบ ซึ่งการมีส่วนร่วมในลักษณะนี้จะแตกต่างจากการเลือกตั้งผู้แทน การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นเพื่อแสวงหาทางเลือก และ

การตัดสินใจต่างๆ เกี่ยวกับโครงการที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับร่วมกัน ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงควรเข้าร่วมในกระบวนการนี้ตั้งแต่เริ่มแรก จนกระทั่งถึงการติดตามและประเมินผล เพื่อให้เกิดความเข้าใจและการรับรู้เรียนรู้ การปรับเปลี่ยนโครงการร่วมกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย

การมีส่วนร่วม ในทัศนะของ ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2423: 6) ได้กล่าวว่า หมายถึง กระบวนการที่รัฐบาลส่งเสริมชักนำและ สร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชน ทั้งส่วนบุคคล กลุ่มชน ชุมชนสมาคมมูลนิธิและองค์กรอาสาสมัคร รูปแบบต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องรวมกัน

การมีส่วนร่วม ในความเห็นของคริสโตเฟอร์ อเล็กซานเดอร์ (Christopher Alexander, 1975: 39) ได้ให้ความหมายว่า คือกระบวนการที่มีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ใช้สอยสภาพแวดล้อมหนึ่งๆร่วมกันที่จะช่วยกำหนด หรือจัดวางสภาพแวดล้อมนั้นๆ ไปในทิศทางที่ต้องการ ซึ่งเป็นการให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในเชิงของด้านกายภาพเป็นหลัก ซึ่งคริสโตเฟอร์ได้มองการมีส่วนร่วมในรูปแบบของกระบวนการ (process) ซึ่งนับว่าน่าสนใจ เพราะลักษณะของกระบวนการมีมิติความต่อเนื่องของระยะเวลาอยู่เสมอ

การมีส่วนร่วมของประชาชน วิลเลียม ดับบลิว รีเดอร์ (William W. Reeder, 1978: 39) ได้กล่าวว่า หมายถึง การมีส่วนร่วมในการปะทะสังสรรค์ทางสังคม ซึ่งรวมทั้งการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคลและการมีส่วนร่วมของกลุ่ม

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนหมายถึง เป็นการร่วมมือกันของประชาชน ในการร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ และรวมไปถึง การร่วมรับผิดชอบด้วยกัน โดยการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรู้ถึงปัญหา สาเหตุของปัญหา และได้รับการตัดสินใจในการหาทางเลือกร่วมกัน ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญของการพัฒนาชุมชน เพราะในการดำเนินงานต่างๆ ตามแผนงานหรือตามโครงการนั้นจะสามารถทำให้เกิดประสิทธิผลได้ต้องได้รับการเข้าร่วมจากกลุ่มบุคคลหลายๆฝ่าย ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลที่ได้เข้าร่วมในการคิดกระบวนการตั้งแต่แรกเริ่ม มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน พิจารณาสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ลงความเห็นร่วมกัน เพื่อได้รับผลประโยชน์ร่วมกันและได้แก้ปัญหาไปในทิศทางเดียวกัน

1.1.2 รูปแบบและขั้นตอนการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชนได้มีผู้แสดงรูปแบบของการมีส่วนร่วมไว้อย่างหลากหลาย ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาและเรียบเรียงไว้ดังนี้

รูปแบบของการมีส่วนร่วมที่จะดำเนินอยู่โดยทั่วไป จินตวิรี เกษมสุข (2554) ได้สรุปไว้ได้เป็น 4 รูปแบบ คือ

1. การรับรู้ข่าวสาร (Public Information) ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของโครงการที่จะดำเนินการ รวมทั้งผลกระทบที่คาดว่าจะ

จะเกิดขึ้น ทั้งนี้ การได้รับแจ้งข่าวสารดังกล่าวจะต้องเป็นการแจ้งก่อนที่จะมีการตัดสินใจดำเนินโครงการ

2. การปรึกษาหารือ (Public Consultation) เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่มีการจัดการหารือระหว่างผู้ดำเนินการโครงการกับประชาชนที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความเข้าใจในโครงการและกิจกรรมมากขึ้น

3. การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Meeting) เพื่อให้ประชาชนและฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการ และผู้มีอำนาจตัดสินใจในการทำโครงการนั้น ทำความเข้าใจกันโดยได้ใช้เวทีสาธารณะในการ และทำการคิดค้นหาเหตุผลในการดำเนินโครงการ ซึ่งมีหลายประเภท ได้แก่

3.1 การประชุมในระดับชุมชน (Community Meeting) จัดการประชุมถึงผลกระทบต่อโครงการกับชุมชนที่ โดยการส่งตัวแทนเข้าร่วมโครงการ เพื่อทำการพูดอธิบายถึงลักษณะโครงการที่จะให้ที่ประชุมทราบและตอบข้อซักถาม รวมถึงผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นด้วย

3.2 การประชุมรับฟังความคิดเห็นในเชิงของวิชาการ (Technical Hearing) จำเป็นจะต้องเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาจากภายนอกมาช่วยอธิบาย สำหรับโครงการในเชิงวิชาการที่มีข้อโต้แย้ง และจำเป็นต้องให้ความเห็นต่อโครงการเพื่อผู้ร่วมประชุมจะได้รับทราบผล

3.3 การประชุมพิจารณา (Public Hearing) การประชุมเปิดเผยข้อมูลซึ่งเป็นเวทีที่มีทั้งฝ่ายเจ้าของโครงการและประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การพูดถึงหลักเกณฑ์ในการพิจารณาที่ชัดเจน มีการแจ้งให้ทุกฝ่ายรับทราบ

4. การร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ประชาชนจะมีบทบาทในการตัดสินใจ ซึ่งขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของคณะกรรมการที่เป็นผู้แทนของประชาชนในพื้นที่ ลักษณะที่สำคัญของการมีส่วนร่วมว่าเป็นเรื่องของกระบวนการ ซึ่งได้สรุปถึงขั้นตอนของการมีส่วนร่วมได้ 4 ขั้นตอนหลักๆ ดังนี้ จินตวิรี เกษมสุข (2554)

4.1 การมีส่วนร่วมในการคิด การมีส่วนร่วมในการค้นคว้า เพื่อนำไปยังการหาสาเหตุที่แท้จริง รวมถึงความต้องการของชุมชน

4.2 การมีส่วนร่วมในการออกนโยบายในการลดปัญหา รวมไปถึงการลดปัญหาด้วย

4.3 การตัดสินใจ โดยการมีส่วนร่วมในการจัดการบริหารทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายรวมไปถึงประสิทธิภาพด้วย

5. การมีส่วนร่วมในการติดตาม ควบคุม และประเมินผลการทำงาน

กระบวนการมีส่วนร่วมจำเป็นต้องใช้วิธีการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ที่เหมาะสมในการนำพาข่าวสารจากหน่วยงานภาครัฐบาลหรือเอกชน ไปสู่ประชาชนผู้เป็นเป้าหมาย สิ่งสำคัญในการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนหรือชุมชนได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลที่ต้องการสื่อสารนั้น

ต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน เพราะถือว่าเป็นส่วนช่วยให้กระบวนการติดต่อสื่อสารสัมพันธ์หรือแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างสมาชิกในสังคมเป็นไปได้โดยสะดวกขึ้น กล่าวคือ ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนาชุมชน ให้มีความเข้มแข็งเพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนสู่การแก้ไขปัญหาของสังคมและประเทศชาติได้

รูปแบบการมีส่วนร่วม ตามข้อเสนอแนะของโคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (Cohen John M. & Uphof, 1980) แบ่งออกเป็น 4 แบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ในกระบวนการของการตัดสินใจนั้นประการแรกสุด คือ การกำหนดความต้องการและจัดลำดับความสำคัญ จากนั้นเลือกนโยบาย และประชากรที่เกี่ยวข้องการตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานตามโครงการนั้นจะได้มาจากคำถามที่ว่า ใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใดเช่น การสนับสนุนด้านทรัพยากรการบริหารงานการประสานงานและขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) การมีส่วนร่วมในการพิจารณาผลประโยชน์ ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ และคำนึงถึงการกระจายผลประโยชน์กับทุกฝ่าย ซึ่งมีทั้งผลประโยชน์ในทางที่ดีทางบวกและผลไม่ดีทางลบ และอาจจะเป็นโทษกับบุคคลและสังคม

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) คือ ความเห็นความชอบและความคาดหวังเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกต ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่างๆได้

รูปแบบหรือระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน (สุนีย์ มัลลิกะมาลย์, 2545: 57-62) ได้แบ่งไว้เป็น 6 ระดับคือ

ระดับที่ 1 ร่วมในการรับรู้

ระดับที่ 2 ร่วมในการคิดร่วมแสดงความคิดเห็น

ระดับที่ 3 ร่วมในการตัดสินใจร่วมพิจารณา

ระดับที่ 4 ร่วมในการดำเนินการ

ระดับที่ 5 ร่วมในการติดตามตรวจสอบและประเมินผล

ระดับที่ 6 ร่วมในการรับผล

ระดับที่ 1 ร่วมรับรู้ หมายถึง การแจ้งข่าวสารของรัฐถึงโครงการให้แก่ประชาชนรับทราบ ตั้งแต่เริ่มต้นตั้งนโยบายของโครงการ ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนรับรู้ข่าวสารของโครงการ ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้

ซึ่งนับว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามีส่วนร่วมด้วย เนื่องจากการให้ข้อมูลข่าวสารจะบอกถึงโครงการหรือกิจกรรมที่กำลังจะเกิดขึ้นความจำเป็น และความสำคัญที่จะต้องให้มีโครงการหรือกิจกรรมนั้น รวมถึงวิธีการดำเนินการและมาตรการต่างๆ ที่จะนำมาใช้เพื่อการป้องกัน แก้ไขปัญหาผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมจากโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ ซึ่งการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารนี้ถือว่าเป็นสิทธิประการหนึ่งของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ระดับที่ 2 ร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็น หมายถึง เมื่อประชาชนได้ร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากรัฐแล้วประชาชนก็จะร่วมค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา ความจำเป็นและความต้องการที่ต้องให้มีโครงการหรือกิจกรรมนั้นพร้อมร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อหน่วยงานเจ้าของโครงการหรือกิจกรรม หรือหน่วยงาน หรือผู้มีอำนาจตัดสินใจนำไปใช้ประกอบการพิจารณาต่อไป

ระดับที่ 3 ร่วมพิจารณา ร่วมตัดสินใจ หมายถึง ร่วมพิจารณาเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับโครงการหรือกิจกรรม การเลือกพื้นที่ตั้งโครงการ โดยเฉพาะประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ที่จะตั้งโครงการ ควรจะมีส่วนร่วมพิจารณารับหรือปฏิเสธไม่ให้โครงการตั้งในพื้นที่หากเห็นว่ามาตรการที่จะใช้ในการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบไม่ชัดเจนและไม่เปิดโอกาส ให้ประชาชนมีส่วนร่วมตรวจสอบด้วย

ระดับที่ 4 ร่วมดำเนินการ หมายถึง ร่วมในการลงทุน ร่วมในการคัดเลือกผู้ปฏิบัติงาน หรือร่วมปฏิบัติงานเอง ในระดับการมีส่วนร่วมนี้อาจจะทำได้ในทุกประเภทของโครงการ เช่น หากเป็นโครงการที่จำเป็นต้องใช้ผู้มีความรู้เฉพาะด้าน เช่น ภูมิปัญญาชาวบ้านได้ ประชาชนในท้องถิ่นเข้าร่วมดำเนินการได้

ระดับที่ 5 ร่วมติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล หมายถึง การร่วมตรวจสอบและติดตามการดำเนินการตามโครงการหรือกิจกรรมนั้นๆ ว่าเป็นไปตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์หรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นโครงการ หรือกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมแล้วได้นำมาตรการลดผลกระทบมาใช้หรือไม่ มีการใช้ระบบการติดตามตรวจสอบเพื่อป้องกันปัญหาเกิดขึ้น หรือไม่การมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการพิทักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมาก เพราะประชาชนจะทำหน้าที่คอยเฝ้าระวังและเตือนภัย (Watch Dog) การดำเนินงานโครงการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาได้ทันท่วงที ก่อนที่จะมีผลร้ายเกิดขึ้น และเมื่อมีการดำเนินการตามโครงการหรือกิจกรรมแล้ว ก็ต้องมีการประเมินผลว่า การดำเนินการนั้น ๆ บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด มีการนำมาตรการการป้องกันแก้ไข ปัญหาสิ่งแวดล้อมมาใช้หรือไม่ และผลของการดำเนินการเป็นอย่างไร เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการพิจารณานำเอามาตรการที่เหมาะสมมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ระดับที่ 6 ร่วมรับผล หมายถึง การดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมที่ดำเนินไปแล้ว ย่อมได้มาซึ่งผลประโยชน์และผลกระทบทั้งที่เป็นผลกระทบด้านบวกและผลกระทบด้านลบทั้งต่อประชาชนและต่อสิ่งแวดล้อมโดยที่ประชาชนหลักเลียงไม่พ้นที่จะต้องรับเอาผลที่เกิดขึ้นมานั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนทั้ง 6 ระดับนั้นหากประชาชนได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยทุกระดับแล้ว ย่อมถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมที่สมบูรณ์ตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชน พัทธี พงษ์ศิริ (2551) ได้แสดงลักษณะโดยได้สร้างกรอบพื้นฐานการมีส่วนร่วมซึ่งประกอบด้วยประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision - Making) ซึ่งเป็นการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมตั้งแต่ระยะเริ่มต้น
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม (Implementation) เป็นการเข้าร่วมโดยการสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหารและการเข้าร่วมในการร่วมแรงร่วมใจ
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) โดยอาจจะเป็นผลประโยชน์ทางวัตถุทางสังคมหรือโดยส่วนตัว
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) ซึ่งเป็นการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมรวมทั้งเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป

หลักสำคัญของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ชิต นิลพานิช และกุลธนา ธนาพงศธร (2532: 362) ได้สรุปไว้ ดังนี้

1. เป็นการสร้างความรู้สึกที่ดีสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างรัฐกับประชาชน
2. หยุดการใช้อิทธิพลต่อกันในการดำเนินงาน จะป็นผลทำให้งานดำเนินงานล้มเหลว
3. การส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักคุณค่าของการร่วมมือกัน มีความอดทนและซื่อสัตย์ต่อกัน
4. การอบรมประชาชนให้รู้จักคิดอย่างต่อเนื่อง โดยให้มีการทดลองคิดปฏิบัติ ได้รู้จักคิดถึงคุณค่าของงาน จะช่วยให้ประชาชนสามารถคุ้มครองตนเอง และนำไปสู่การเข้าร่วมในการพัฒนา
5. หลักการทำงานเป็นทีม สามารถนำไปใช้แสวงหาความร่วมมือในการพัฒนาได้เป็นอย่างดี
6. หลักการสร้างพลังชุมชน การรวมกลุ่มกันทำงานจะทำให้เกิดพลังในการทำงาน และทำให้งานเกิดประสิทธิภาพ

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในขั้นตอนการนำแผนและผังไปปฏิบัติ (Urban Design Implementation) สิทธิพร ภิรมย์รัตน์ (2541) แบ่งออกได้เป็นหลายระดับ ตั้งแต่

ระดับพื้นฐานจนถึงการมีส่วนร่วมในระดับสูง ซึ่งผู้จัดทำแผน/ผัง มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ในทุกขั้นตอนของการวางแผน/ผัง มีประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมให้มากที่สุด โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถจัดทำได้ในหลายลักษณะดังนี้

1. การรับรู้ข่าวสาร (Public Information) การมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้ ประชาชนและบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของโครงการที่จะดำเนินการ ทั้งนี้การได้รับแจ้งข่าวสารดังกล่าวจะต้องเป็นการแจ้งก่อนที่จะมีการตัดสินใจดำเนินการโครงการ

2. การปรึกษาหารือ (Public Consultation) การปรึกษาหารือเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่มีการจัดการหารือระหว่างผู้ดำเนินการโครงการกับประชาชนที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบ เพื่อที่จะรับฟังความคิดเห็นและตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม นอกจากนี้การปรึกษาหารือยังเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการกระจายข้อมูลข่าวสารไปยังประชาชนทั่วไปและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในโครงการและกิจกรรมมากขึ้นโดยเทคนิคในการปรึกษาหารือ สามารถปฏิบัติได้โดยใช้รูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

- การเปิดเวทีสาธารณะ
- การพบปะอย่างไม่เป็นทางการ
- การมีคณะทำงานเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล
- การประชุมเชิงปฏิบัติการ
- คณะที่ปรึกษา (ประชาชน)

3. การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Meeting) เพื่อเป็นการประชุมทำความเข้าใจกันระหว่างประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ รวมถึงผู้ที่มีอำนาจกับโครงการ การใช้เวทีการประชุมเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นมีเทคนิคในการจัดทำทั้งการสัมภาษณ์รายบุคคล การสนทนากลุ่มย่อย การสำรวจความคิดเห็นแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ สายด่วนสายตรง เป็นต้น ซึ่งในการประชุมรับฟังความคิดเห็นมีหลายรูปแบบได้แก่

3.1 การประชุมในระดับชุมชน (Community Meeting) การประชุมในลักษณะนี้ จะต้องมีการจัดในชุมชน เพื่ออธิบายผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น และอธิบายให้ทราบถึงลักษณะโครงการกับชุมชน และการตอบข้อซักถาม

3.2 การประชุมรับฟังความคิดเห็นเชิงวิชาการ (Technical Hearing) นั้น จำเป็นจะต้องเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาจากภายนอกมาช่วยอธิบาย สำหรับโครงการในเชิงวิชาการที่มีข้อโต้แย้ง และจำเป็นต้องให้ความเห็นต่อโครงการเพื่อผู้ร่วมประชุมจะได้รับทราบผล

3.3 การประชาพิจารณา (Public Hearing) ที่มีการเปิดเผยข้อมูลจริง มีความชัดเจนของโครงการกับประชาชน ผู้เข้าประชุมต้องเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับ มีความ

การแจ้งทุกฝ่ายอย่างชัดเจน ทั้งนี้ รูปแบบการประชุมไม่ควรจะเป็นทางการมากนักและไม่เกี่ยวกับเนื้อหาของกฎหมายที่จะต้องมีการชี้ขาดเหมือนการตัดสิน ในทางกฎหมาย การจัดการประชุมจึงอาจจัดในหลายวัน และไม่จำเป็นว่าจะต้องจัดเพียงครั้งเดียวหรือสถานที่เดียวตลอดไป

3.4 การไต่สวนสาธารณะ (Decision Enquiry) สำหรับโครงการที่มีแผนงานแล้วแต่ยังไม่ได้ดำเนินการ เมื่อประชาชนได้รับทราบว่าจะมีการดำเนินการโครงการนั้น ก็สามารถสอบถามรายละเอียดแก่ผู้รับผิดชอบโครงการนั้นได้

4. การร่วมในการตัดสินใจ (Decision Marking) การร่วมในการตัดสินใจ เป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งในทางปฏิบัติที่จะให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจต่อประเด็นปัญหานั้น ๆ ไม่สามารถดำเนินการให้เกิดขึ้นได้ง่ายๆ อาจดำเนินการให้ประชาชนที่ได้รับผลกระทบ เลือกตัวแทนของตนเข้าไปนั่งในคณะ กรรมการใดคณะหนึ่งที่มีอำนาจตัดสินใจ รวมทั้งได้รับเลือกในฐานะที่เป็นตัวแทนขององค์กรที่ทำหน้าที่เป็นผู้แทนประชาชนในพื้นที่ ซึ่งประชาชนจะมีบทบาทในการชี้แนะการตัดสินใจได้เพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของคณะ กรรมการพิเศษนั้น ๆ ว่าจะมีการวางน้ำหนักของประชาชนไว้เพียงใด

5. การใช้กลไกทางกฎหมาย รูปแบบนี้ไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยตรง แต่เป็นลักษณะของการเรียกร้องและป้องกันสิทธิของตนเอง อันเนื่องมาจากการไม่ได้รับความเป็นธรรม และให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ที่ตนเองคิดว่าควรจะได้รับ โดยในปัจจุบันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้ให้หลักการเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ในหลายมาตรา ซึ่งประชาชนสามารถใช้สิทธิของตนตามรัฐธรรมนูญทั้งในรูปของปัจเจกและในรูปขององค์กร ตามที่ได้ระบุไว้ในพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่ได้บัญญัติขึ้นจากมาตราต่าง ๆ อย่างไรก็ตามการใช้กลไกทางกฎหมายนี้จะทำให้เกิดความยืดหยุ่นต่อการดำเนินโครงการหรือยุติโครงการ รวมทั้งมีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น

การมีส่วนร่วมที่แท้จริงของประชาชนในการพัฒนาในความเห็นของ โกวิท วัฒนกุล (2550: 8) ได้สรุปว่าควรมี 4 ขั้นตอน คือ

1. การร่วมกันค้นหาปัญหา และการร่วมหาสาเหตุของท้องถิ่น ซึ่งประชาชนต้องเข้าใจถึงสาเหตุและปัญหาของชุมชน เพื่อจะมองเห็นถึงปัญหาและสามารถดำเนินการแก้ปัญหา

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม เพราะการวางแผนดำเนินงานเป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้ชาวชนบทรู้จักวิธีการคิด การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รู้จักการนำเอาปัจจัยข่าวสารข้อมูลต่างๆ มาใช้ในการวางแผน

3. การมีส่วนร่วมในการลงทุน และการปฏิบัติงาน แม้ชาวชนบทส่วนใหญ่จะมีฐานะยากจน แต่ก็มีความสามารถของตนเอง ที่สามารถเข้าร่วมได้ การร่วมลงทุนและปฏิบัติงาน จะให้ชาวชนบทสามารถคิดต้นทุนดำเนินงานได้ด้วยตนเอง ทำให้ได้เรียนรู้การดำเนินกิจกรรมอย่างใกล้ชิด

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ถ้าหากการติดตามงานและการประเมินผลงาน ขาดการมีส่วนร่วมและชาวชนบทย่อมไม่ทราบด้วยตนเองว่างานที่ทำไปนั้นได้รับผลดี และได้ประโยชน์หรือไม่อย่างไร การดำเนินกิจกรรมอย่างเดียวกัน โอกาสต่อไปจึงอาจประสบความล้มเหลว

สรุป จากแนวคิดรูปแบบการมีส่วนร่วมจากนักวิชาการต่างๆร่วมถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วม ประการแรกย่อมเห็นความสำคัญถึงเรื่องของความสามัคคีเพื่อให้เกิดความเป็นหนึ่งเดียวกันในการแก้ปัญหา เข้าใจถึงปัญหา ร่วมคิดร่วมทำ มีการแสดงความคิดเห็นซึ่งทุกคนมีสิทธิ์ในการลงความเห็นร่วมกันตามนโยบายแผนงานโครงการต่างๆที่ได้ร่วมกันคิด ร่วมถึงการติดตามประเมินผลเพื่อหาข้อแก้ไข และสามารถรักษา คงประสิทธิภาพแผนงานต่อไปได้

1.1.3 ปัจจัยและเงื่อนไขที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคลและการมีส่วนร่วมของกลุ่มและปัจจัยที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมหรือไม่เข้ามามีส่วนร่วม วิลเลียม ดับบลิว รีเดอร์ (William W. Reeder, 1978: 39) ได้สรุปไว้ดังนี้

1. บุคคลและกลุ่มบุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดๆก็ต่อเมื่อกิจกรรมนั้นสอดคล้องกับความ เชื่อพื้นฐาน ทศคติ และค่านิยมของตน
 2. บุคคลและกลุ่มบุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดๆ ก็ต่อเมื่อกิจกรรมนั้น มีคุณค่าสอดคล้องกับผลประโยชน์ของตน
 3. บุคคลและกลุ่มบุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดๆ ก็ต่อเมื่อกิจกรรมนั้นมีเป้าหมายที่จะส่งเสริม และปกป้องรักษาผลประโยชน์ของตน
 4. บุคคลและกลุ่มบุคคลที่จะเข้าร่วม ก็เมื่อรู้สึกว่าจะเคยมีประสบการณ์มาก่อน
 5. บุคคลและกลุ่มบุคคลที่จะเข้าร่วม ก็เมื่อรู้สึกว่าจะหวังจะตรงกับกิจกรรมนั้นๆ
 6. บุคคลและกลุ่มบุคคลที่จะเข้าร่วม จะคิดว่าความคิดตัวเองต้องเป็นใหญ่
 7. บุคคลและกลุ่มบุคคลที่จะเข้าร่วม จะต้องไม่มีการบังคับกัน
 8. บุคคลและกลุ่มบุคคลที่จะเข้าร่วม จะต้องมีความสอดคล้องกับจารีตประเพณี
 9. การเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดๆ จะต้องมีโอกาสถึงจะเข้าร่วมได้
 10. บุคคลและกลุ่มบุคคลที่จะเข้าร่วม จะต้องขึ้นอยู่กับความสามารถ
- ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527: 183) ได้กล่าวถึง ดังนี้
1. ปัจจัยในสิ่งที่เกี่ยวกับความเชื่อ ในสิ่งที่บุคคลศรัทธา
 2. ปัจจัยจากความเกรงใจ ซึ่งเกิดจากความเกรงใจไม่ได้มาจากความเต็มใจของการ

ส่วนร่วม

3. ปัจจัยจากการใช้อำนาจในการบังคับ มีอำนาจเหนือกว่าทำให้ประชาชนถูกบังคับให้มีส่วนร่วมในการกระทำต่างๆ เช่น บังคับให้ทำงานเยี่ยงทาส

นอกจากนี้ นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ ยังได้กล่าวถึงเงื่อนไขการมีส่วนร่วมว่า มีอย่างน้อย

3 ประการ คือ

1. การอิสรภาพที่จะมีส่วนร่วมของประชาชน
2. ความสามารถในการมีส่วนร่วมของประชาชน
3. การมีส่วนร่วมที่เกิดจากความเต็มใจ และยังมีเงื่อนไขที่สำคัญของการมีส่วนร่วมดังต่อไปนี้ 1) การมีส่วนร่วมที่เกิดจากความเหมาะสมของเวลาไม่ฉุกเฉินเกินไป 2) การมีส่วนร่วมที่จะต้องไม่มีค่าใช้จ่ายมากกว่าผลที่เขาจะได้รับ 3) การมีส่วนร่วมที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งที่ประชาชนสนใจ 4) การมีส่วนร่วมที่ทั้งสองฝ่ายสื่อสารเข้าใจกัน 5) การมีส่วนร่วมที่ไม่เกิดผลเสียหรือผลกระทบต่อสภาพทางสังคม

แนวคิดเกี่ยวกับเงื่อนไขของการมีส่วนร่วม ชัยชนะ สุทธิวรชัย (2536) ได้กล่าวสรุปดังนี้

1. ประชาชนต้องมีอิสระ สามารถที่จะมีส่วนร่วม มีความเต็มใจ มีเวลา และไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายมากเกินไปความสามารถของเขา
2. ประชาชนต้องมีความสนใจที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมนั้น สามารถสื่อสารกันรู้เรื่องทั้งสองฝ่าย และไม่รู้สึกรับกระทบกระเทือนต่อตำแหน่งหรือสถานภาพทางสังคม
3. ประชาชนต้องได้รับความช่วยเหลือจากภายนอกต้องมีความพร้อมภายใน และต้องได้รับการบำรุงรักษา

สรุปได้ว่าปัจจัยและเงื่อนไขที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน 1) ปัจจัยที่เกิดจากความคิดส่วนตัว ที่ยึดถือความถูกต้อง ว่ากิจกรรมนั้นๆจะสามารถพัฒนาและให้ผลประโยชน์ต่อประชาชนได้ 2) ปัจจัยทางความเชื่อส่วนบุคคล กลุ่มบุคคลจะมีส่วนร่วมก็ต่อเมื่อกิจกรรมนั้นๆสอดคล้องกับความเชื่อและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่อทัศนคติต่อกลุ่มบุคคล 3) เงื่อนไขที่เกิดขึ้นจากอำนาจบังคับ โดยที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีอำนาจสูงกว่าบังคับให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลให้ทำการมีส่วนร่วมโดยไม่ได้เต็มใจ 4) ปัจจัยที่เกิดจากความเกรงใจบุคคลที่เคารพนับถือ โดยเกิดจากความไม่เต็มใจแต่จำเป็นต้องกระทำเพราะถือเป็นการให้เกียรติ 5) ปัจจัยจากสิ่งจูงใจ เมื่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วม ย่อมขึ้นอยู่กับโอกาสหรือช่องทาง ที่จะส่งผลต่ออำนาจในการส่งเสริมกิจกรรมนั้นๆของการมีส่วนร่วม

1.1.4 วิธีการมีส่วนร่วม

เทคนิคและวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งเป็นหนึ่งในกลไกการมีส่วนร่วมของการวางแผนหรือโครงการพัฒนา กษมพร นวลแสง (2547 อ้างใน ปณิตตา ตันวัฒนะ, 2511) ได้

กล่าวถึง โดยสรุปเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) เทคนิคการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล (สื่อสารทางเดียว) 2) เทคนิคการมีส่วนร่วมเน้นการรับฟังความคิดเห็น (สื่อสารทางรอง) และ 3) เทคนิคการมีส่วนร่วมแบบปรึกษาหารือ (การสื่อสารสองทาง) โดยรายละเอียดของเทคนิคแต่ละประเภทยังมีดังนี้

1. เทคนิคการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล

เทคนิคการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข่าวสารนี้ถือเป็นการสื่อสารทางเดียวเพื่อให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสาร โดยแบ่งเทคนิคการสื่อสารได้ตามลักษณะของช่องทางการสื่อสาร ดังนี้

(1) การจัดทำเอกสาร เพื่อเผยแพร่ข้อมูล โดยมีประชาชนเข้าร่วมในการจัดทำเอกสารเพื่อนำเสนอ หลักการ นโยบาย ข้อมูลสถิติ และกฎหมาย เป็นต้น ระยะเวลาที่ใช้ควรเป็นในระยะเวลาแห่งการเริ่มต้นเพื่อชี้แจงโครงการ และมีเวลาเพื่อชี้แจงหากมีข้อขัดแย้ง

(2) จัดหมายข่าว เป็นการนำเสนอข้อมูลข่าวสารการดำเนินงาน ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และบทวิเคราะห์ โดยนิยมจัดทำเป็นระยะเวลาที่แน่นอน เช่นรายสัปดาห์ รายเดือน ฯลฯ โดยมีเนื้อหาเน้นไปในการสรุปเรื่องราวของข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานนั้นๆ

(3) รายงานการศึกษา เป็นการดำเนินงานตามแผนโครงการที่คณะงานจัดตั้งขึ้น เพื่อศึกษาหาข้อเท็จจริงนำเสนอผู้ที่เกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไปทราบ

(4) ในการจัดทำสื่อวีดิทัศน์ต่างๆ เป็นการดำเนินการโดยมีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์เป็นสื่อประกอบการบรรยาย หรือนำเสนอข้อเท็จจริง

(5) การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสาร เป็นแห่งให้บริการข้อมูลข่าวสาร โดยมีการจัดสถานที่ในการตั้งศูนย์ให้เหมาะสม ศูนย์ข้อมูลข่าวสารมีข้อจำกัด คือไม่สามารถสื่อสารข้อมูลและข่าวสารได้ตอบกลับต่อผู้รับสารได้

(6) การสื่อสารผ่านสื่อมวลชน เป็นการนำเสนอข่าวผ่านหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ ในการกระจายข้อมูลข่าวสาร

(7) การชี้แจงข้อมูลในการประชุมของทางการ ซึ่งจะเป็นการชี้แจงข้อมูลของภาครัฐ เพื่อให้ประชาชนได้เพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับโครงการ เป็นเทคนิคที่ต้องอาศัยความร่วมมือ การเข้าร่วม และการพัฒนา การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

2. เทคนิคการมีส่วนร่วมเน้นการรับฟังความคิดเห็น

เทคนิคการมีส่วนร่วมเน้นการรับฟังความคิดเห็นเป็นสื่อสารสองทาง โดยมีการสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็นได้ตอบกลับต่อผู้รับสารได้ โดยประกอบด้วยเทคนิค ดังนี้

(1) การสัมภาษณ์รายบุคคล เป็นการสนทนารายบุคคลโดยมีคำถามล่วงหน้า มีจุดประสงค์ในการได้มาซึ่งข้อมูล หรือเป็นการสนทนาอย่างเป็นระบบ มีจุดประสงค์ในการได้มาซึ่งข้อมูลแบบเจาะลึก

(2) การสนทนากลุ่มย่อย เป็นการจับกลุ่มย่อยในการสนทนา โดยผู้ร่วมจำนวน 6-12 คน ในการโต้แย้งหรือแสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารภายในกลุ่ม โดยการแสดงทัศนคติและแลกเปลี่ยนข้อมูลที่คลุมเครือ

(3) การสำรวจความคิดเห็น เพื่อหาช่องทางการรับความเห็นสะท้อนกลับจากผู้รับสาร โดยเก็บเป็นข้อมูลทางสถิติ และนำไปอ้างอิงประชาพิจารณา เป็นเครื่องมือหนึ่งในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยการดำเนินงานผ่านทางราชการ เพื่อนำไปประกอบการตัดสินใจในโครงการระยะเวลาที่จัดให้มีขึ้นก่อนหรือระหว่างมีการวางแผนโครงการ

3. เทคนิคการมีส่วนร่วมแบบปรึกษาหารือ

เทคนิคการมีส่วนร่วมแบบปรึกษาหารือ เป็นการสื่อสารสองทางที่มีการเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในเนื้อหา ซึ่งเป็นเทคนิคการมีส่วนร่วมที่ประชาชนสามารถเข้าร่วมในขั้นตอนการตัดสินใจโดยประกอบด้วยเทคนิค ดังนี้

(1) เวทีสาธารณะ เป็นการจัดการประชุมแสดงความคิดเห็นของประชาชนต่อโครงการ โดยมีการโต้ตอบแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อนำเสนอต่อราชการ โดยจัดให้มีขึ้นเมื่อมีข้อขัดแย้งที่ต้องการแก้ไขหรือนำเสนอในการทำประชาพิจารณาในครั้งต่อไป

(2) การพบปะแบบไม่เป็นทางการ เป็นการพบปะสนทนาเพื่อทำความเข้าใจระหว่างประชาชนและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง โดยเป็นการให้ข้อมูลอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อรวบรวมให้ได้ข้อเสนอแนะที่มีความเหมาะสม

(3) การจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนแก่ชุมชน เป็นกิจกรรมที่สร้างโอกาสในการร่วมของชุมชนในลักษณะที่มีงานกิจกรรมหรืองานร่วมกัน

(4) การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นการประชุมที่มีเป้าหมายแน่นอน มีวัตถุประสงค์เฉพาะ และต้องการคำตอบที่ชัดเจน เป็นการสื่อสารสองทางที่แลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น และทัศนคติซึ่งกันและกัน

(5) คณะที่ปรึกษา เป็นการนำผู้ที่เคยมีส่วนได้เสียจากโครงการอื่นมาเป็นคณะที่ปรึกษา ประสบ การณ์ที่จะสามารถนำมาปรับใช้ให้เหมาะกับชุมชน

1.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับหลักการมีส่วนร่วม

1.2.1 ทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy Theory)

ทฤษฎีความคาดหวังซึ่งที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมที่จะนำมาใช้เป็นแนวทางในการวิจัยซึ่งมีผู้กล่าวถึงทฤษฎีดังกล่าว อาทิ วิคเตอร์ เอช.วรูม (Victor H.Vroom, 1964.) ได้กล่าวว่าประชาชนหรือบุคคลจะกระทำการใดๆ จะต้องขึ้นอยู่กับตัวแปร 4 ประการ ได้แก่

1. ความเหมาะสมของผลตอบแทนที่ได้รับ
2. ความพึงพอใจที่เขาจะได้รับ หรือไม่พอใจ

3. ความเหมาะสมกับสิ่งที่ได้รับเมื่อเปรียบเทียบกับผู้อื่น

4. ความคาดหวังที่จะได้รับผลตอบแทน

ส่วนหนึ่งของการตัดสินใจในการกระทำพฤติกรรมของบุคคลนั้นเนื่องมาจากเขาคาดหวัง ในสิ่งนั้นว่าจะมีผลดีหรือโทษต่อเขาประการใดหรืออาจจะมีการซึ่งใจในผลได้ผลเสียที่เขาจะได้รับมากน้อยต่างกันเพียงใด

1.2.2 ทฤษฎีการกระทำทางสังคม (Social Action Theory)

ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีการกระทำทางสังคมซึ่งที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมมาใช้เป็นแนวทางในการวิจัยซึ่ง ริดเดอร์ (Reeder, อ้างถึงใน จีรพรรณ กาญจนะจิตรา, 2526: 110-111) ได้อธิบายถึงเงื่อนไขต่าง ๆ โดยเชื่อว่าสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอก จะไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจ เพราะการตัดสินใจไม่ได้เกิดจากปัญหาภายนอกโดยตรงในการตัดสินใจ และการกระทำทางสังคมของบุคคลจะประกอบไปด้วยความเชื่อ และความเชื่อหลาย อย่างรวมกัน เขาอธิบายว่าการกระทำทางสังคมนั้นประกอบด้วยกลุ่มของปัจจัยหลายประการ มิได้จำกัดอยู่เพียงปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง และบุคคลอาจตัดสินใจกระทำพฤติกรรมอย่างเดียวกันแต่เหตุผลหรือปัจจัยที่ทำให้เกิดการตัดสินใจจะแตกต่างกัน

ดังนั้น ริดเดอร์ จึงได้รวบรวมกลุ่มของปัจจัยที่จะมีผลต่อการกระทำของมนุษย์ และได้แยกรูปแบบของการแสดงออกซึ่งการกระทำทางสังคมของมนุษย์ออกเป็น 4 รูปแบบ คือ

1. ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงทัศนคติให้ปรากฏ เช่น ในรูปของการพูด หรือการเขียนความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความรู้ที่เขาได้รับ

2. อารมณ์หรือความรู้สึก หมายถึง ความรู้สึกหรืออารมณ์ที่บุคคลมีต่อบางสิ่งบางอย่างที่อยู่รอบๆตัวเอง ซึ่งจะมีทั้งความรู้สึกที่ดีและไม่ดี อาจจะแสดงออกมาทางสีหน้าเมื่อคิดหรือพูดถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ความรู้สึกต่อต้านสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และเมื่อเขาพบสิ่งนั้น เขาจะเกิดอารมณ์หรือรู้สึกโกรธและไม่พอใจสิ่งนั้น

3. การคาดคะเนพฤติกรรม คือ แนวโน้มของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมเขาจะพิจารณาถึงผลดีผลเสียของการที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นก่อน ถ้าพฤติกรรมที่แสดงออกไปจะได้ผลเสียมากกว่าผลดีเขาก็จะไม่ทำ

4. พฤติกรรมที่แสดงออก หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกจริง ๆ หลังจากผ่านขั้นตอนของการคาดคะเนพฤติกรรมของบุคคลนั้น ๆ แล้ว

นอกจากนั้น ริดเดอร์ ได้อธิบายถึงเหตุผลในการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดของบุคคลว่าขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ซึ่งเรียกว่า ความเชื่อ หรือความไม่เชื่อ มิได้จำกัดอยู่เพียงปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง แต่ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้านกล่าวคือ

1. เป้าประสงค์ คือ กิจกรรม วัตถุ คุณลักษณะ ความเชื่อ ความรู้ กิจธุระ หรือสภาพความเป็นอยู่ที่บุคคลปรารถนาและต้องการหรือไม่ต้องการ และผู้กระทำพยายามหลีกเลี่ยง ผู้กระทำอาจต้องการเพื่อตนเอง หรือใช้เป็นเครื่องมือ หรือวิธีการที่จะนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติ หรือเพื่อที่จะหลีกเลี่ยงเป้าหมายอื่นๆ

2. ความเชื่อ คือ การรับรู้หรือความเข้าใจ (ความคิด ความรู้) ของแต่ละบุคคลหรือของกลุ่มต่อสิ่งที่เกิดขึ้น และลักษณะของสิ่งต่าง ๆ พฤติกรรมของสิ่งต่าง ๆ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน และความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ เหล่านี้ ความรู้ที่ผู้กระทำเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการเลือกกระทำทางสังคม ในการกระทำทางสังคมใดๆ ย่อมต้องอาศัยความเชื่ออยู่ด้วยเสมอ

3. ค่านิยม คือ ความเชื่อในสิ่งที่ควรจะเป็นและเป็นสิ่งที่ผู้กระทำรับรู้ว่าเป็นหัวใจที่สำคัญของวิถีทางในการดำเนินชีวิตของเขา ความเชื่อในสิ่งต่างๆ เช่น ระบบความเชื่อ ทศนคติ พฤติกรรมคุณลักษณะ กิจการงาน สภาพชีวิตความเป็นอยู่ ผู้กระทำเชื่อว่าวิถีปฏิบัติบางอย่างเป็นสิ่งที่ดีเองหรือสังคมเห็นดี เห็นชอบ สมควรที่จะยึดถือปฏิบัติมากกว่าวิธีปฏิบัติอย่างอื่นค่านิยมของผู้กระทำทางสังคมจะแสดงออกมาทางทัศนคติและพฤติกรรมของผู้กระทำทุกรูปแบบ ดังนั้นค่านิยมจึงมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการกระทำทางสังคมในการชักนำให้ผู้กระทำไป ตามค่านิยมของเขา

4. นิสัยและชนบธรรมเนียมคือ แบบอย่างพฤติกรรมที่สังคมกำหนดไว้แล้วสืบต่อกันมาด้วยประเพณีและถ้ามีการละเมิดจะถูกบังคับด้วยการที่สังคมไม่เห็นชอบด้วย ไม่มีทางอนุมัติ หรือลงโทษอย่างเด็ดขาดจากรัฐหรือตัวบทกฎหมาย ในการตัดสินใจที่จะเลือกกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของผู้กระทำทางสังคม ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากพฤติกรรมที่สังคมกำหนดไว้แล้ว

5. ความคาดหวัง คือ การรับรู้ของผู้กระทำทางสังคมว่า ผู้อื่น กลุ่มบุคคล หรือสังคมโดยทั่วไป อยากให้เขาเชื่อ รู้สึก หรือประพฤติปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะภายใต้สถานการณ์นั้น ความคาดหวังประกอบด้วยสิ่งที่ผู้กระทำคิดว่าเขาควรเชื่อรู้สึก และประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ผู้อื่นต้องการ ดังนั้นในการตัดสินใจกระทำพฤติกรรมของบุคคล ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความคาดหวังของบุคคลอื่นด้วย

6. ข้อผูกพัน คือ สิ่งที่ผู้กระทำเชื่อว่า เขาผูกพันที่จะต้องกระทำให้สอดคล้องกับสถานการณ์นั้น ไม่ว่าในอดีตหรือในปัจจุบัน เขาจะต้องเคร่งครัดต่อปัญหาที่เขาเกี่ยวข้องโดยตรงหรือโดยทางอ้อม ผู้กระทำจะต้องทำตามสัญญาที่ได้ให้ไว้กับผู้อื่น ถึงแม้ว่าผู้กระทำอาจจะชอบกระทำอย่างอื่น ซึ่งเขาก็มีอิสระพอที่จะเลือกกระทำได้แต่เขาก็จะไม่ทำ ข้อผูกพันมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการกระทำทางสังคม เพราะผู้กระทำตั้งใจที่จะกระทำสิ่งนั้นๆเนื่องจากเขารู้สึกว่าเขามีข้อผูกพันที่จะต้องทำ

7. การบังคับ คือ ความเชื่อที่อยู่ในใจของผู้กระทำว่าเขาถูกกำหนดให้ตัดสินใจหรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งโดยที่เขารู้สึกว่ามีทางเลือกอื่นๆเหลืออยู่ นอกจากจะต้องประพจน์ปฏิบัติตามปัจจัยการบังคับจะเป็นตัวช่วยที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้กระทำตัดสินใจได้เร็วขึ้น เพราะในขณะที่ผู้กระทำตั้งใจที่จะกระทำสิ่งต่างๆ นั้น เขาอาจจะยังไม่แน่ใจว่าจะกระทำพฤติกรรมนั้นดีหรือไม่ แต่เมื่อมีการบังคับ ผู้กระทำก็รู้ว่าไม่มีทางเลือกอื่นๆเหลืออยู่นอกจาก ตัดสินใจกระทำพฤติกรรมนั้น ดังนั้น การบังคับจึงมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจและการกระทำทางสังคม ผู้กระทำมักมีความโน้มเอียงที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเมื่อเขาถูกบังคับให้ทำ

8. โอกาส คือ ความเชื่อของผู้กระทำที่มีต่อสถานการณ์หรือข้อกำหนดและทางเลือกที่มีอยู่โอกาสจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการกระทำของบุคคล ผู้กระทำมักจะตัดสินใจเข้าร่วมในการกระทำทางสังคมเมื่อเขาพิจารณาแล้วเห็นว่าภายใต้สถานการณ์นั้นโอกาสเปิดให้เขาเลือกกระทำ ได้ดังนั้นการที่ผู้กระทำตัดสินใจและเลือกกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง จึงขึ้นอยู่กับลักษณะของโอกาสที่มีในสถานการณ์นั้น

9. ความสามารถ คือ การรับรู้ของผู้กระทำเกี่ยวกับพลังขีดความสามารถของเขาในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนกระทั่งสามารถบรรลุความสำเร็จได้ภายใต้สถานการณ์นั้นๆ การที่ผู้กระทำตระหนักถึงความสามารถของเขานี้จะนำไปสู่การตัดสินใจและการกระทำทางสังคม เพราะเขารู้ว่าถ้าตัดสินใจกระทำไปแล้วเขามีความสามารถที่จะกระทำได้นั่นเอง การกระทำพฤติกรรมใดๆ นั้น บุคคลจะพิจารณาความสามารถของตนเสียก่อน

10. การสนับสนุน คือ การช่วยเหลือหรือการคัดค้านซึ่งผู้กระทำเชื่อว่าเขากำลังได้รับหรือคาดว่าจะได้รับจากผู้อื่นในรูปแบบต่างๆ ซึ่งตัวเขาเองจะเป็นผู้เลือกดังนั้นผู้กระทำมีความโน้มเอียงที่จะตัดสินใจและกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเมื่อผู้กระทำรู้ว่าจะได้รับการสนับสนุนจากผู้อื่น การสนับสนุนจึงเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการกระทำทางสังคม

ปัจจัยอีกปัจจัยหนึ่งที่เป็นแรงกระตุ้นให้บุคคลตัดสินใจเข้าร่วมกระทำกิจกรรมใหม่ๆ ในชุมชนหรือยอมรับสิ่งใหม่ๆ ก็คือ การติดต่อสื่อสาร และลักษณะส่วนตัวของบุคคลนั้นๆ โรเจอร์ (Roger, 1976) ระบุว่า การที่บุคคลจะมีการรับของใหม่ย่อมขึ้นอยู่กับกระบวนการติดต่อสื่อสาร อันได้แก่ ช่องทางการสื่อสารและปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนตัวคือ

1. ช่องทางการสื่อสาร เป็นวิธีการที่ผู้ส่งข่าวสารไปยังผู้รับสารสองลักษณะได้แก่ ช่องทางสื่อสารมวลชน เป็นวิถีทางในการถ่ายทอดข่าวสารที่เกี่ยวกับการสื่อสาร เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสารหรือสื่อประเภทอื่นเช่น ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น และช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคล เป็นการติดต่อระหว่างบุคคลเพื่อถ่ายทอดข่าวสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

2. ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนตัว ประกอบด้วยอายุของบุคคล สถานภาพทางสังคม ฐานะทางเศรษฐกิจซึ่งรวมถึงรายได้ ขนาดที่ดิน การถือครองที่ดิน และความสามารถเฉพาะอย่าง รวมถึงระดับการศึกษาด้วย

ทฤษฎีการกระทำทางสังคมของพาร์สัน (Parsons, 1977: 279) ได้อธิบายถึงการกระทำของมนุษย์ (Action of Human) ในลักษณะที่สามารถนำไปปรับใช้ทางสังคมทั่วไป (General Theory of Action) กล่าวคือการกระทำใดๆ ของมนุษย์จะขึ้นอยู่กับ

1. บุคลิกภาพของแต่ละบุคคล (Personality)
2. ระบบสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ (Social System)
3. ระบบวัฒนธรรม (Culture) ในสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ และวัฒนธรรมนี้ก็จะเป็นตัวกำหนดเกี่ยวกับความคิดความเชื่อถือ (Idea of Believes) ความสนใจ (Primary of Interest) และระบบค่านิยมของบุคคล (System of Value Orientation)

ทฤษฎีการกระทำทางสังคมของวีเบอร์ (Weber, 1976 อ้างถึงใน จำนง อติวัฒน์ สิทธิ, 2540: 53) ได้ศึกษาการกระทำของมนุษย์ (Human Action) โดยให้คำจำกัดความการกระทำว่า เป็นพฤติกรรมของมนุษย์ทั้งที่เป็นแบบเปิดเผยและลึกลับ ซึ่งบุคคลผู้กำหนดให้มีความหมายเป็นส่วนตัวตามความคิดของวีเบอร์ความเข้าใจในระดับความหมายเกิดขึ้นได้ 2 ประเภท คือ

1. ความหมายส่วนตัวจากการกระทำของบุคคลหนึ่ง สามารถเข้าใจได้จากการสังเกตโดยตรง
2. มีการเข้าใจสิ่งเร้าที่เราสามารถแสดงความรู้สึกนั้นออกมาถึงตัวเราเองในการให้เหตุผล ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ของผู้นำหรือว่าการกระทำของบุคคลไม่มีเหตุผลแล้วอาจจะเข้าใจส่วนประกอบแห่งอารมณ์ที่มีการกระทำเกิดขึ้น โดยอาศัยการเข้าไปมีส่วนร่วมที่มีความเห็นอกเห็นใจต่อมนุษย์ด้วยกัน ผู้สังเกตไม่จำเป็นต้องมีส่วนเห็นด้วยกับแนวทฤษฎีหรือจุดมุ่งหมายขั้นสูงสุด หรือค่านิยมของผู้ทำแต่เราสามารถเข้าใจสถานการณ์และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องได้หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าการกระทำบางอย่างเกิดขึ้นจากผลของแรงกระตุ้น การเข้าใจแรงกระตุ้นถือได้ว่า เป็นการอธิบายเวลาแท้จริงของการกระทำ เพราะว่าแรงกระตุ้นนั้นจะมีอยู่ในส่วนลึกของจิตใจผู้ทำ และสำหรับผู้สังเกตนั้นแรงกระตุ้นเป็นพื้นฐานที่เหมาะสม สำหรับการศึกษาพฤติกรรม

นอกจากนี้วีเบอร์ ยังกล่าวอีกว่าการกระทำทางสังคมมี 4 ชั้น คือ

1. การกระทำที่มีเหตุผล (Rational) การกระทำที่ใช้วิธีการอันเหมาะสมในอันที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ที่เลือกไว้อย่างมีเหตุผลการกระทำดังกล่าวมุ่งไปในด้านการเมืองเศรษฐกิจและสังคม

2. การกระทำที่เกี่ยวกับค่านิยม (Valuable) เป็นการกระทำที่ใช้วิธีการที่เหมาะสม เช่นกัน เพื่อจะทำให้ค่านิยมสูงสุดในชีวิตมีสมบูรณ์พร้อมกับการกระทำเช่นนี้ไปในด้านจริยธรรม ศาสนาและในทางศีลธรรมอย่างหนึ่ง เพื่อการดำรงไว้ซึ่งความเป็นระเบียบในชีวิตทางสังคม

3. การกระทำตามประเพณี (Traditional) เป็นการกระทำที่ไม่เปลี่ยนแปลงโดยยึดเอาแบบอย่างที่ทำกันมาตั้งแต่อดีตเป็นหลักในพฤติกรรม การกระทำตามประเพณีไม่คำนึงถึงเหตุผล

4. การกระทำที่แฝงด้วยความเสนาหา (Affective) เป็นการกระทำแบบคำนึงถึงอารมณ์และความผูกพันทางจิตระหว่างผู้กระทำกับวัตถุที่เป็นจุดหมายของการกระทำ การกระทำเช่นนี้ก็ไม่นับถึงเหตุผลอย่างอื่นใดทั้งสิ้น นอกจากเรื่องส่วนตัว

สรุปจากทฤษฎีการกระทำทางสังคม สรุปได้ว่า การกระทำของแต่ละบุคคลนั้นมีทั้งใช้เหตุผล และไม่มีเหตุผล แล้วแต่ผลที่จะได้รับจากการกระทำ ชุมชนจะเกิดการร่วมตัวกันหรือให้ความร่วมมือกันก็ต่อเมื่อเกิดจากความสมัครใจ มีความเห็นชอบต่อกิจกรรมนั้นๆ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย ปัจจัยที่สำคัญถือได้ว่าเป็นการเกิดขึ้นจากค่านิยมของสังคมนั้นๆ รวมถึงจารีตประเพณี และความเชื่อ

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ

การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นหลักการที่กล่าวถึงกันมากมายหลังวิกฤติเศรษฐกิจของ ไทยเมื่อ พ.ศ. 2540 และได้มีการกำหนดใช้หลักการมีส่วนร่วมในการร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ตลอดจนกำหนดการมีส่วนร่วมของประชาชนในกรณีต่างๆ ไว้ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ด้วย ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 ก็กำหนดเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ในกรณีต่างๆ หลายกรณี เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะกรณีเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของประชาชน การกระทำหรือการพัฒนาที่จะกระทบกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน จึงเกิดมีการ“ประชาพิจารณ์”“การประชาคม” เพื่อแสดงว่า ในประเด็นที่จะทำได้นั้นต้องมีส่วนร่วมจากประชาชน เป็นการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ธนากร สังเขป (2556 : 44)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นอย่างมาก เห็นได้จากการเพิ่มบทบัญญัติหมวด 7 ว่าด้วยการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชน เพื่อให้สิทธิแก่ประชาชนในกระบวนการทางการเมืองต่าง ๆ ดังนี้

- สิทธิในข้อมูลข่าวสารและการร้องเรียน (ส่วนที่ 10)

มาตรา 56 สิทธิของบุคคลที่ย่อมได้รับทราบ และเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่ การเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น หรือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 57 การได้รับข้อมูล การชี้แจง ซึ่งบุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล จากหน่วยงานราชการ ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิ แสดงความคิดเห็นของตนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาในเรื่องดังกล่าว

มาตรา 58 บุคคลย่อมมีสิทธิมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการ ปฏิบัติราชการ การทางปกครองอันมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของตน

มาตรา 59 บุคคลย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์และได้รับแจ้งผลการพิจารณาภายในเวลา อันรวดเร็ว

มาตรา 62 บุคคลย่อมมีสิทธิติดตามและร้องขอให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ

- เสรีภาพในการชุมนุมและการสมาคม (ส่วนที่ 11)

มาตรา 63 บุคคลย่อมมีเสรีภาพของบุคคลในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ

มาตรา 64 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ กลุ่ม เกษตรกร องค์การเอกชน องค์การพัฒนาเอกชน หรือหมู่คณะอื่น

มาตรา 65 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองเพื่อสร้างเจตนารมณ์ ทาง การเมืองของประชาชนและเพื่อดำเนินกิจกรรมในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้นตาม วิถีทาง การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่บัญญัติไว้ใน รัฐธรรมนูญนี้

- สิทธิชุมชน (ส่วนที่ 12)

มาตรา 66 สิทธิชุมชนและบุคคล รวมถึงการรวมตัวเป็นชุมชน ของท้องถิ่นดั้งเดิม ซึ่งมีสิทธิใน การรักษาประเพณี มีสิทธิในการรักษานุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยรวมไปถึงการมีส่วนร่วมในการ จัดการการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

มาตรา 67 การให้สิทธิในการบำรุงรักษาโดยมีส่วนร่วมกันระหว่างบุคคลร่วมกับรัฐ ในการ ได้รับผลประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม โดยคุ้มครอง รักษาสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ รวมถึงส่งเสริมดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อม ที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อ สุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิตของตน ย่อมได้รับความคุ้มครองตามความเหมาะสม

- สิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญ (ส่วนที่ 13)

มาตรา 68 ห้ามบุคคลใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจใน การปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 69 และให้สิทธิบุคคลในการต่อต้านโดยสันติวิธีซึ่งการกระทำใด ๆ ที่เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้

- สิทธิมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น (หมวด 14)

มาตรา 284 สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น

มาตรา 285 สิทธิลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา 286 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภา ท้องถิ่นเพื่อให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่นได้

มาตรา 287 ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีวิธีการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วม

นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ยังมีบทบัญญัติหมวด 5 ว่าด้วย แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 10 แนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งกำหนดให้รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังต่อไปนี้

มาตรา 87 หน้าที่รัฐต้องดำเนินการด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนวนโยบายดังต่อไปนี้

(1) การสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนมีการคิดวางแผนนโยบาย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ทั้งระดับชาติและท้องถิ่น

(2) การสนับสนุนเพื่อให้ส่งเสริมเรียนรู้ในการตัดสินใจในทางการเมืองของประชาชน ในการวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม

(3) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลายหรือรูปแบบอื่น

(4) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง และจัดให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่าย ทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่

(5) ส่งเสริมและให้การศึกษาแก่ประชาชน ที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเมือง และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2560 เป็นรัฐธรรมนูญฉบับล่าสุด

- หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย

มาตรา 34 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐเพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชน

เสรีภาพทางวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง แต่การใช้เสรีภาพนั้นต้องไม่ขัดต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และต้องเคารพและไม่ปิดกั้นความเห็นต่างของบุคคลอื่น

มาตรา 41 บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

- (1) ได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูล หรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ
- (2) เสนอเรื่องราวร้องทุกข์ต่อหน่วยงานของรัฐ และได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว
- (3) ฟ้องหน่วยงานของรัฐเพื่อที่รับผิดชอบเนื่องจากการกระทำ หรือเป็นการละเว้นการกระทำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ

มาตรา 43 บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

- (1) อนุรักษ์ฟื้นฟูหรือส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ชนบทธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามทั้งของท้องถิ่นและของชาติ
- (2) จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ
- (3) เข้าชื่อกันเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐ ให้ดำเนินการใดอันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือชุมชน หรืองดเว้นการดำเนินการใด อันจะกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างสงบสุขของประชาชนหรือชุมชน และได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาข้อเสนอแนะนั้นโดยให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วยตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

(4) จัดให้มีระบบสวัสดิการของชุมชน

สิทธิของบุคคลและชุมชนตามวรรคหนึ่ง หมายความว่ารวมถึงสิทธิที่จะร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือรัฐในการดำเนินการดังกล่าวด้วย

- หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ

มาตรา 57 หน้าที่ของรัฐ

รัฐต้อง

(1) อนุรักษ์ฟื้นฟู ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและ ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีต ประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมี ส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

(2) อนุรักษ์คุ้มครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟูบริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและ ยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการ และได้รับประโยชน์ จากการดำเนินการดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 58 การดำเนินการใดของรัฐหรือที่รัฐจะอนุญาตให้ผู้ใดดำเนินการ ถ้าการนั้นอาจมีผล กระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสีย ส่วนใดของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างสำคัญอื่น รัฐต้องเร่งดำเนินการ ให้มีการศึกษา และประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนหรือชุมชน และจัดให้มีการ รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องก่อน เพื่อนำมาประกอบการ พิจารณาดำเนินการหรืออนุญาตตามที่กฎหมายบัญญัติ

บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยงานของรัฐ ก่อนการ ดำเนินการหรืออนุญาตตามวรรคหนึ่ง

ในการดำเนินการหรืออนุญาตตามวรรคหนึ่ง รัฐต้องระมัดระวังให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพน้อยที่สุด และต้องดำเนินการให้มีการเยียวยา ความเดือดร้อนหรือเสียหายให้แก่ประชาชนหรือชุมชนที่ได้รับผลกระทบอย่างเป็นธรรมและโดยไม่ ชักช้า

มาตรา 59 รัฐต้องเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐที่ มีใช้ข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐหรือเป็นความลับของทางราชการตามที่กฎหมายบัญญัติและต้อง จัดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารดังกล่าวได้โดยสะดวก

- หมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา 253 ในการดำเนินงาน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาท้องถิ่น และผู้บริหาร ท้องถิ่น เปิดเผยข้อมูลและรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบรวมถึงมีกลไกให้ ประชาชนในท้องถิ่น มีส่วนร่วมด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนและผังเมือง

3.1 แผนและการวางแผน

3.1.1 แผน (Plan)

แผน คือ แนวทางหรือวิธีการดำเนินงานซึ่งได้กำหนดไว้แล้ว แผนจะรวมตัวแปรไว้ 6 ชนิดด้วยกัน คือ สิทธิพร ภิรมย์รัตน์ (2526)

(1) อนาคต (Future) อนาคตเป็นสิ่งที่ไม่แน่นอน อนาคตอันใกล้กับปัจจุบันอาจพอมองเห็น และค่อนข้างแน่นอน ส่วนอนาคตยิ่งไกลออกไป ก็ยิ่งไม่แน่นอนมากขึ้นเรื่อยๆ ทางเลือกก็มีมาก

(2) การปฏิบัติ (Action) แผนต้องมีการกระทำหรือนำไปปฏิบัติ จึงจะบรรลุความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ แผนที่จะประสบความสำเร็จหรือไม่ และมากน้อยเพียงไรขึ้นอยู่กับวิธีการที่นำไปปฏิบัติ และความมุ่งมั่นในการดำเนินการ

(3) องค์กรหรือบุคคลที่รับผิดชอบ แผนต้องมีผู้รับผิดชอบ ความเข้าใจในแผน และความสามารถในการนำแผนไปปฏิบัติ

(4) มาตรฐาน (Standard or Criteria) การกำหนดเป้าหมายที่จะบรรลุควรให้สูงกว่าปกติ มาตรฐานของผลงานและมาตรฐานการปฏิบัติงานไม่ควรสูงหรือต่ำเกินไป ควรอยู่ในวิสัยที่จะทำได้และดีหรือสูงกว่าปัจจุบัน

(5) การแก้ปัญหาความขัดแย้ง ในระหว่างการนำแผนไปปฏิบัติ เมื่อมีปัญหา และข้อขัดข้องหรือขัดแย้งจะต้องมีการแก้ปัญหา (solution) และหาทางออกให้ได้และดี

(6) ความประหยัด สมรรถภาพ และการตรงต่อเวลา แผนทุกแผนจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ภายในเวลาที่กำหนด

3.1.2 การวางแผน (Planning)

การวางแผน คือ กระบวนการจัดเตรียมการพิจารณาตัดสินใจเป็นชุด เพื่อดำเนินการในอนาคต มุ่งไปสู่การบรรลุความมุ่งหมาย โดยวิธีที่พึงประสงค์ดังต่อไปนี้ (สิทธิพร ภิรมย์รัตน์, 2526)

(1) การวางแผนคือ กระบวนการ กิจกรรมหรือการดำเนินการที่จะต้องทำอย่างต่อเนื่องเป็นกระบวนการ

(2) การจัดเตรียม คือ การวางแผนเป็นการจัดเตรียมรายละเอียดการดำเนินการให้ผู้อื่น โดยปกติผู้วางแผนกับผู้นำแผนไปปฏิบัติมักจะเป็นคนละหน่วยงาน

(3) ชุด คือ การวางแผนเป็นการทำงานต่อเนื่องและเกี่ยวข้อง ผูกพัน หรือเชื่อมโยงเป็นชุด

(4) ของการพิจารณาตัดสินใจเพื่อดำเนินการ คือ การวางแผนมีความมุ่งหมายเบื้องต้นนำไปสู่การดำเนินการ

(5) ในอนาคต คือ การวางแผนเกี่ยวข้องกับอนาคต การพยากรณ์ ความไม่แน่นอน

(6) มุ่งไปสู่การบรรลุความมุ่งหมาย คือ การวางแผนเป็นการทำงานเพื่อให้บรรลุความมุ่งหมายที่แน่นอน ชัดเจน ภายในเวลาที่กำหนด

(7) โดยวิธีที่พึงประสงค์ คือ การวางแผนคือการเลือกบนพื้นฐานที่มีเหตุผล

3.2 กระบวนการวางแผน

การวางแผนเป็นกระบวนการ (Process) ที่มีการเคลื่อนไหว และศักยภาพ การวางแผนมีลักษณะการเคลื่อนไหวติดต่อกันเป็นลำดับต่อเนื่องกันโดยตลอด สิทธิพร ภิรมย์รัตน์ (2526) การวางแผนถือว่าเป็นเครื่องมือที่จะกำหนดทิศทางในการทำงาน ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามขั้นตอน การวางแผนเป็นการปฏิบัติงานหรือการคาดคะเนสถานการณ์อย่างมีเหตุผล

นักวิชาการและนักบริหารด้านรัฐประศาสนศาสตร์หลายท่านได้กำหนดขั้นตอนการวางแผนไว้หลากหลายวิธี ทั้งที่มีลักษณะคล้ายกันและแตกต่างกัน โดยบางท่านจะให้ความสำคัญกับขั้นตอนการจัดทำแผน และบางท่านจะให้ความสำคัญทั้งขั้นตอนการจัดทำแผน การดำเนินงานตามแผนหรือการนำแผนไปปฏิบัติ และการประเมินผล ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาและสามารถเรียบเรียงไว้ ดังนี้

กระบวนการวางแผน ฟูลเมอร์ (Fulmer. 1974 : 157 – 173) ได้อธิบายถึงไว้ 12 ขั้นตอน ดังนี้

1. การเลือกวัตถุประสงค์ (Choose Objectives) เนื่องจากวัตถุประสงค์เป็นจุดหมายปลายทางของการวางแผน ถ้ามีจุดหมายปลายทางที่แน่นอนชัดเจน การกระทำหรือวิธีการกระทำก็อาจจะยุ่งยาก ยกตัวอย่างคือ “ถ้าท่านไม่รู้ว่าจะไปไหน ท่านก็ไม่อาจเลือกวิธีการและทิศทางของการเดินทางได้อย่างถูกต้องเหมาะสม”
2. การสื่อสารวัตถุประสงค์ให้ผู้อื่นทราบ (Communicate Objectives) หมายความว่า ผู้ร่วมงานทุกคนในองค์กรควรทราบวัตถุประสงค์ร่วมกันตั้งแต่วัตถุประสงค์ระดับสูงขององค์กรลงไปถึงวัตถุประสงค์ของแต่ละหน่วยงานและควรให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ด้วย
3. การกำหนดข้อสันนิษฐานหรือการพยากรณ์ (Forecasting) หมายถึง การประเมินหรือการคาดการณ์สถานการณ์ในอนาคต ซึ่งสามารถใช้วิธีการหลาย ๆ ประการ เช่น เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) การหาค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ (Moving Average) เป็นต้น
4. การสำรวจทรัพยากร (Survey Resources) เป็นการตรวจสอบเพื่อให้แน่ใจว่า การทำให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์นั้นมีความเป็นไปได้เพียงใด มีทรัพยากรและปัจจัยอื่น ๆ ที่จำเป็นในการทำงานตามแผนให้สำเร็จเพียงใด ทั้งนี้เพื่อป้องกันการวางแผนแบบสร้างวิมานในอากาศโดยไม่มีปัจจัยที่จะทำให้บรรลุผลสำเร็จได้
5. การกำหนดนโยบาย (Establish Policies) เป็นการกำหนดแนวทางในการตัดสินใจอย่างกว้าง ๆ สำหรับให้คนในองค์กรยึดเป็นหลักในการปฏิบัติงานร่วมกัน
6. การระบุทางเลือก (Identify Alternatives) หมายถึงระบุวิธีการหรือหนทางที่จะนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จอย่างน้อย 2 ทางเลือกและควรเป็นทางเลือกที่มีความเป็นไปได้

7. เปรียบเทียบทางเลือก (Compare Alternatives) เป็นการประเมินทางเลือกทั้งหลายที่มีอยู่เพื่อความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติและดูว่าจะเกิดผลกระทบอะไรบ้างถ้าเลือกทางเลือกนั้น

8. การเลือกแนวทางการกระทำ (Choose a Course of Action) เมื่อประเมินทางเลือกและเปรียบเทียบทางเลือกแล้ว จะต้องตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม ไม่ควรลังเลให้เสียเวลาถ้าไม่จำเป็น

9. การสร้างแนวปฏิบัติและกฎเกณฑ์ (Create Procedures and Rules) เป็นการเขียนรายละเอียดของการกระทำโดยมีนโยบายเป็นกรอบ บอกถึงขั้นตอนการกระทำเป็นลำดับที่ละขั้นตอนตั้งแต่ต้นไปจนจบเป็นกระบวนการ

10. การกำหนดงบประมาณ (Establish Budgets) งบประมาณถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งต้องระบุลักษณะของงบประมาณให้ชัดเจน โดยเขียนเป็นแผนทางการเงินหรือแผนงบประมาณ

11. การกำหนดตารางเวลา (Establish Time Tables) เป็นการกำหนดตารางเวลาในการปฏิบัติงานโดยใช้เทคนิคการวางแผนและการควบคุมงาน เช่น Gantt Chart , PERT, CPM เป็นต้น

12. การตัดสินใจเรื่องมาตรฐาน (Decide on Standard) มีการกำหนดมาตรฐานเพื่อวัดการปฏิบัติงานตามแผน เมื่อมีแผนแล้วก็ต้องมีการควบคุมให้ปฏิบัติตามแผนและมีการประเมินผลแผนเป็นขั้นตอนสุดท้าย

กระบวนการหรือขั้นตอนการวางแผนตามแนวคิดของฟุลเมอร์อาจเขียนเป็นขั้นตอนให้เห็นชัดเจน ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 กระบวนการหรือขั้นตอนการวางแผนตามแนวคิดของฟูลเมอร์

ที่มา : Fulmer, Robert M. The New Management. New York : Macmillan (1974), p.157-173

ขั้นตอนในการวางแผนควบคู่กับกระบวนการวางแผน เวกซ์และคุนทซ์ (Wehrich & Koontz. 1994: 117-141) ได้เสนอไว้ 8 ขั้นตอน ดังนี้

1. การรับรู้โอกาสหรือการแสวงหาโอกาส (Being Aware of Opportunities) โดยเน้นไปที่การตลาด การแข่งขันความต้องการของลูกค้า จุดแข็งขององค์กร จุดอ่อนขององค์กร
2. การกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย (Setting Objectives or Goals) โดยระบุให้ชัดเจนว่าเราต้องการอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร
3. การพิจารณาถึงสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน (Considering Planning Premises) เช่น มีสิ่งแวดล้อมใดเกี่ยวข้องในการวางแผนบ้าง ทั้งสิ่งแวดล้อมภายใน และสิ่งแวดล้อมภายนอก

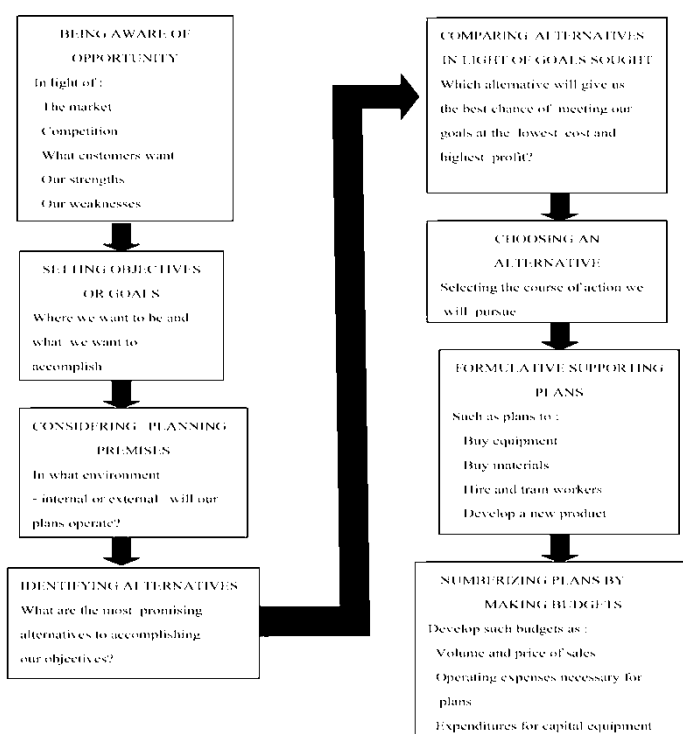
4. การกำหนดทางเลือก (Identifying Alternatives) เป็นการกำหนดทางเลือกที่ดีที่สุด ที่จะนำไปปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

5. การเปรียบเทียบทางเลือกหรือการประเมินทางเลือก (Comparing Alternatives or Evaluating Alternatives) โดยเน้นทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด เพื่อนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์และต้องเป็นทางเลือกที่เสียค่าใช้จ่าย (Cost) น้อยแต่ให้ผลประโยชน์ (Benefit) สูงสุด

6. การเลือกทางเลือก (Choosing an Alternative) คือการเลือกทางเลือกเพียงทางเลือกเดียวที่เหมาะสมที่สุดในการนำไปปฏิบัติ

7. การกำหนดสิ่งสนับสนุนแผน (Formulating Supporting Plans) เช่น วัสดุอุปกรณ์ บุคลากรงบประมาณ เป็นต้น

8. การกำหนดแผนงบประมาณ (Numberizing plans by Budgeting) โดยกำหนดรายรับ รายจ่าย และแผนการใช้เงินให้ชัดเจน

แผนภูมิที่ 2 กระบวนการหรือขั้นตอนการวางแผนตามแนวคิดของเวริคซ์และคุนทซ์

ที่มา : Weirich, Heinz & Koontz, Harold. “ The Nature and Purpose of Planning,” In Management : A Global Perspective. New York : McGraw-Hill, Inc (1994), p. 117-141

กระบวนการวางแผนโดยทั่วไปจะประกอบไปด้วยขั้นตอนต่างๆ ซึ่งได้มีผู้จัดแจงรายละเอียดไว้มากมาย จากแนวทางการวางแผนที่มีลักษณะเป็นกระบวนการ ซึ่งขั้นตอนต่างๆสามารถสรุปเป็นขั้นตอนง่ายๆ และเข้าใจง่าย จะประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่หนึ่ง ศึกษาปัญหาต่างๆ กำหนดสิ่งที่เป็นปัญหาอันจะนำมาแก้ไขในการวางแผนให้ชัดเจน

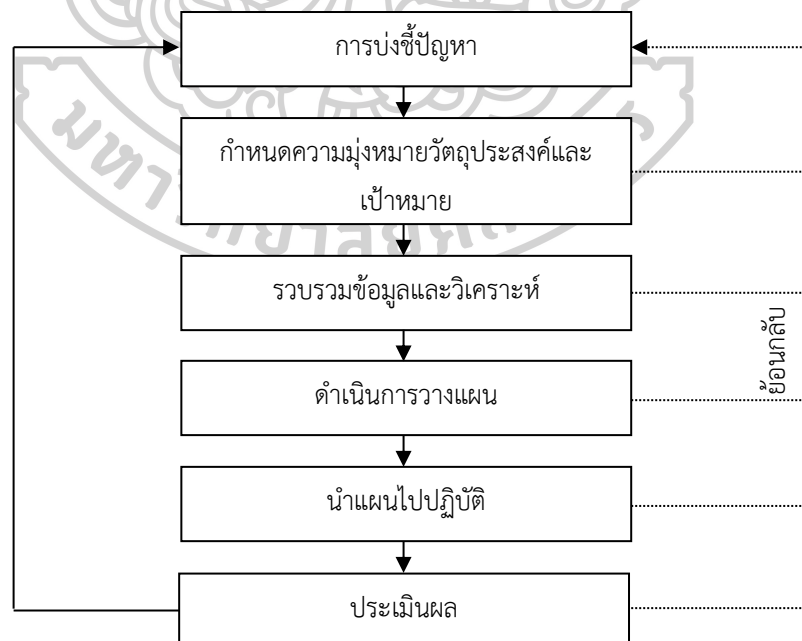
ขั้นที่สอง กำหนดความมุ่งหมาย (Goals) วัตถุประสงค์ (Objective) และเป้าหมาย (Target)

ขั้นที่สาม รวบรวมข้อเท็จจริง และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง นำมาวิเคราะห์และตีความ

ขั้นที่สี่ จัดทำแนวทาง และวิธีการ หรือกลยุทธ์ในการที่จะบรรลุถึงความมุ่งหมาย วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ รายละเอียดอาจประกอบไปด้วย จะทำอะไร (What) ทำอย่างไร (How) จะให้ใครทำ (Who) จะทำที่ไหน (Where) จะทำเมื่อไร (When)

ขั้นที่ห้า นำแผนไปปฏิบัติ ในการทำงานจริงแผนจะต้องได้รับการอนุมัติ จึงจะส่งไปให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ

ขั้นที่หก ประเมินผลการปฏิบัติ ในการทำงานตามแผน ควรจะมีการประเมินผลทั้งในระหว่างการปฏิบัติตามแผนและภายหลังจากปฏิบัติตามแผนเสร็จเรียบร้อยแล้ว เพื่อรวบรวมสรุปผลอันจะเป็นบทเรียนในการวางแผนครั้งต่อไป

แผนภูมิที่ 3 แบบจำลองกระบวนการออกแบบทั่วไป

ที่มา : ปรับปรุงจากแบบจำลองของ สิทธิพร ภิรมย์รัตน์ การวางแผนกับการวางแผน, 2526

3.3 กระบวนการวางผังเมือง

การวางผังเมืองเป็นการวางแผนพัฒนาเมืองทางด้านกายภาพซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาเมือง โดยเป็นการเตรียมแนวทางสำหรับการเปลี่ยนแปลงทางด้านกายภาพของเมือง ซึ่งกระบวนการวางผังเมืองที่ใช้กันปัจจุบันได้พัฒนามาจากแนวความคิดพื้นฐาน แต่เนื่องจากปัจจุบันเมืองมีความซับซ้อน มีปัญหาและอุปสรรคมากมาย การทำความเข้าใจของนักผังเมืองจึงต้องวิเคราะห์รอบด้าน ต้องทำความเข้าใจกับสภาพความเปลี่ยนแปลงของเมือง เพื่อกำหนดเป้าหมาย การวางผังเมืองได้รับการพัฒนามาจากการวางแผน โดยนำเอาแนวความคิดและหลักการขั้นพื้นฐานของการวางแผนมาไว้ และทำการดัดแปลงจากขั้นตอนต่างๆเพื่อให้เข้ากับความเหมาะสมกับการวางผังเมือง ซึ่งจะมีกระบวนการต่างๆในการวางผังทั่วไป แต่รายละเอียดอาจจะแตกต่างกัน กระบวนการวางผังเมืองโดยทั่วไปแบ่งออกได้เป็นขั้นตอนต่างๆดังนี้

ขั้นที่หนึ่ง การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ในการวางผังเมืองนั้นขั้นแรกจะเริ่มจากสร้างความเข้าใจในสภาพความเปลี่ยนแปลงของเมืองก่อน จนอาจกล่าวได้ว่าผู้ทำการวางผังเมืองมีความเข้าใจในเมืองนั้นมากเท่าไร โอกาสที่จะวางผังเมืองให้ประสบความสำเร็จก็มีมากขึ้นเท่านั้น ความเข้าใจที่กล่าวถึงนี้จะต้องมีทั้งในด้านประชาชน สังคม เศรษฐกิจ และกายภาพ เริ่มตั้งแต่เกิดขึ้นในอดีตจนถึงปัจจุบัน รวมทั้งสาเหตุหรือองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงเวลาที่ผ่านมาจนถึงในปัจจุบัน วัตถุประสงค์หลักของขั้นตอนการวางผังเมืองนี้ก็เพื่อระบุปัญหา สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา ความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา ผลดีและผลเสียที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงเวลารวมทั้งในปัจจุบัน และนำความเข้าใจที่ได้มาเป็นเครื่องพิจารณาหาแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่รวบรวมมาได้จะต้องนำมาคัดเลือก จัดหมวดหมู่ และวิเคราะห์โดยใช้ความรู้ทางสถิติประยุกต์ช่วย รวมทั้งการวิเคราะห์โดยใช้ความมีเหตุผลและความชำนาญจากประสบการณ์ ซึ่งจะช่วยให้สามารถระบุปัญหาสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา ผลของปัญหา ความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา จนทำให้สามารถทำนายแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้

ขั้นที่สอง การกำหนดความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ ขั้นต่อไปของการวางผังเมืองก็คือ การกำหนดความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการวางผัง จุดมุ่งหมายคือสิ่งที่ระบุไว้อย่างกว้างๆ อาจจะนำนโยบายของรัฐบาลมาใช้เป็นเป้าหมายในการวางผังเมืองก็ได้ ส่วนวัตถุประสงค์ก็คือสิ่งที่ระบุไว้อย่างชัดเจน สามารถวัดความก้าวหน้าของการทำงานได้ ทั้งจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์นี้สามารถจะมีไว้หลายประการ

ความมุ่งหมายของการวางผังเมือง แยกออกเป็น 3 ข้อใหญ่ๆ คือ

- (1) เพื่อแก้ปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบัน
- (2) เพื่อหลีกเลี่ยงมิให้มีปัญหาเกิดขึ้นในอนาคต และเพื่อรักษาสิ่งที่ดีอยู่แล้วเอาไว้

(3) เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของคนให้ดียิ่งขึ้น

ส่วนวัตถุประสงค์นั้น โดยมากจะเป็นการระบุเฉพาะปัญหาที่จะแก้ เช่น เนื่องจากในปัจจุบันนี้กรุงเทพฯ ขาดแคลนสวนสาธารณะอยู่มาก ดังนั้นเป้าหมายของการวางผังเมืองในช่วงที่ 1 ก็คือเพิ่มพื้นที่สำหรับสวนสาธารณะขึ้นอีก 5% จากของเดิมภายในระยะ 5 ปี เป้าหมายนี้จะมีไว้เพื่อวัดความก้าวหน้าของการทำงาน ซึ่งถ้าหากไม่สามารถจะทำให้เกิดขึ้นได้ก็จะต้องหาทางแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

ขั้นที่สาม การจัดการใช้ที่ดิน เมื่อเข้าใจในสภาพความเปลี่ยนแปลงของเมือง คาดหมายการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต กำหนดความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ในการวางผังแล้ว งานขั้นต่อไปก็คือ การจัดการใช้ที่ดินในเมือง โดยการกำหนดขนาดตำแหน่งและความหนาแน่นของการใช้ที่ดินสำหรับกิจกรรมต่างๆ ในอนาคต เช่น บริเวณที่พักอาศัย บริเวณอุตสาหกรรม บริเวณกิจการค้า ตำแหน่งแนวทางของสิ่งสาธารณูปโภค สาธารณูปการชนิดต่างๆ รวมทั้งเส้นทางคมนาคมที่จะเชื่อมระหว่างการใช้ที่ดินชนิดต่างๆ หลายๆรูปแบบ เพราะการคาดหมายถึงแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอาจเป็นไปได้หลายทาง แต่ละรูป ผู้ทำการวางผังจะต้องแสดงถึงผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นจากรูปแบบต่างๆ

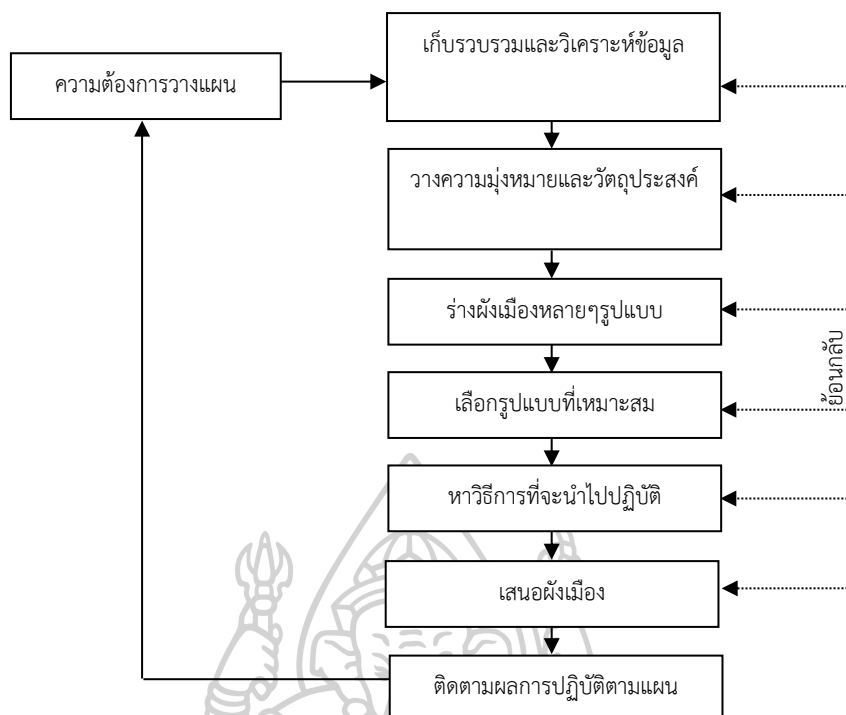
ขั้นที่สี่ การเลือกรูปแบบที่เหมาะสม ซึ่งงานในขั้นนี้ก็คือการเลือกรูปแบบการใช้ที่ดินที่เหมาะสมที่สุดโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของการนำไปปฏิบัติ ผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับส่วนรวม

ขั้นที่ห้า การหาวิธีการที่จะนำไปปฏิบัติ เมื่อได้รูปแบบการใช้ที่ดินที่เหมาะสมแล้วก็นำมาหาวิธีที่จะนำไปปฏิบัติ ซึ่งก็คือวิธีที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบที่จะต้องการ วิธีการที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ จะต้องทำหลายๆทางพร้อมๆกัน เช่น

- (1) อธิบายให้เหตุผล ชี้ให้เห็นผลดี ผลเสียที่จะเกิดขึ้นต่อส่วนรวม
- (2) แนะนำแนวทางว่าควรจะทำอย่างไร
- (3) ชักชวนให้ประชาชนปฏิบัติตาม เช่นลดภาษี ให้เช่าหรือขายที่ดินสำหรับกิจกรรมบางชนิดในราคาถูก เพื่อให้กิจกรรมนั้นๆ เกิดขึ้นในพื้นที่ที่เราต้องการ
- (4) บังคับและลงโทษ ถ้าไม่ปฏิบัติตาม

นอกจากนั้นแล้วในรายงานจะต้องแสดงค่าใช้จ่ายขั้นตอนในการนำผังไปปฏิบัติ จะทำให้เข้าใจได้ว่าจะทำอย่างไรจึงจะเกิดขึ้นตามผัง

ขั้นที่หก การเสนอผังเมือง รายงานการวางผังที่เสร็จเรียบร้อยแล้วจะถูกนำเสนอต่อผู้มีอำนาจในการตัดสินใจซึ่งหมายถึงนักการเมือง (เช่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย สมาชิกสภาผู้แทน วุฒิสมาชิก คณะรัฐมนตรี) ซึ่งถ้านักการเมืองเห็นชอบผังนั้นก็จะถูกประกาศให้เป็นกฎหมาย มีผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งของราชการและเอกชนต้องปฏิบัติตาม

แผนภูมิที่ 4 แบบจำลองกระบวนการวางแผนผังเมือง

ที่มา : สิทธิพร ภิรมย์รัตน์, การวางแผนกับการวางแผนผัง, 2526

3.3.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการ

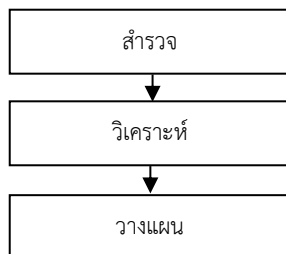
จากการศึกษาแบบจำลองกระบวนการวางแผนผังเมืองจากหลายๆท่าน แบบจำลองทั่วไปของการออกแบบชุมชนเมืองจะเห็นได้ว่า แบบจำลองของกระบวนการได้ให้ความสำคัญกับประชาชนในการมีส่วนร่วม ในกระบวนการทุกขั้นตอน

แบบจำลองของเกตเดส (The Geddesian Model : 1951) แพททริก เกตเดส (Patrick Geddes) เป็นบุคคลแรกๆ ที่กล่าวถึงเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน เกตเดส ได้เสนอจำลองของการวางแผนผังที่ง่ายที่สุด คือประกอบด้วย การสำรวจ การวิเคราะห์ วางผัง แบบจำลองนี้จะ เป็นพื้นฐานของกระบวนการที่ซับซ้อนขึ้น โดยสามารถแจกแจงลงไปรายละเอียดได้อย่าง หลากหลาย ทั้งในแง่ของปฏิสัมพันธ์ของแต่ละขั้นตอนและในลักษณะของการไหลวนย้อนกลับแบบ วงจร

ถึงแม้เกตเดสจะไม่ได้เสนอแบบจำลองที่ชัดเจน และให้รายละเอียดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในแบบจำลอง แต่เขาได้เสนอวิธีการหรือสื่อกลาง 3 วิธี ที่ประชาชนจะมีส่วนร่วมในกระบวนการคือ

- (1) การให้ความสนโดยการศึกษางานนิทรรศการที่เปิดกว้างสำหรับสาธารณชน
- (2) การมีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูล

(3) มีส่วนในการเสนอความคิดเห็นต่อผู้จัดทำแผนผัง หรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน-ผัง

แผนภูมิที่ 5 แบบจำลองของ Geddes

ที่มา : P. Geddes, Citizen in Evolution (1915), cited by M, citizen Participation in Planning (1977), p. 103.

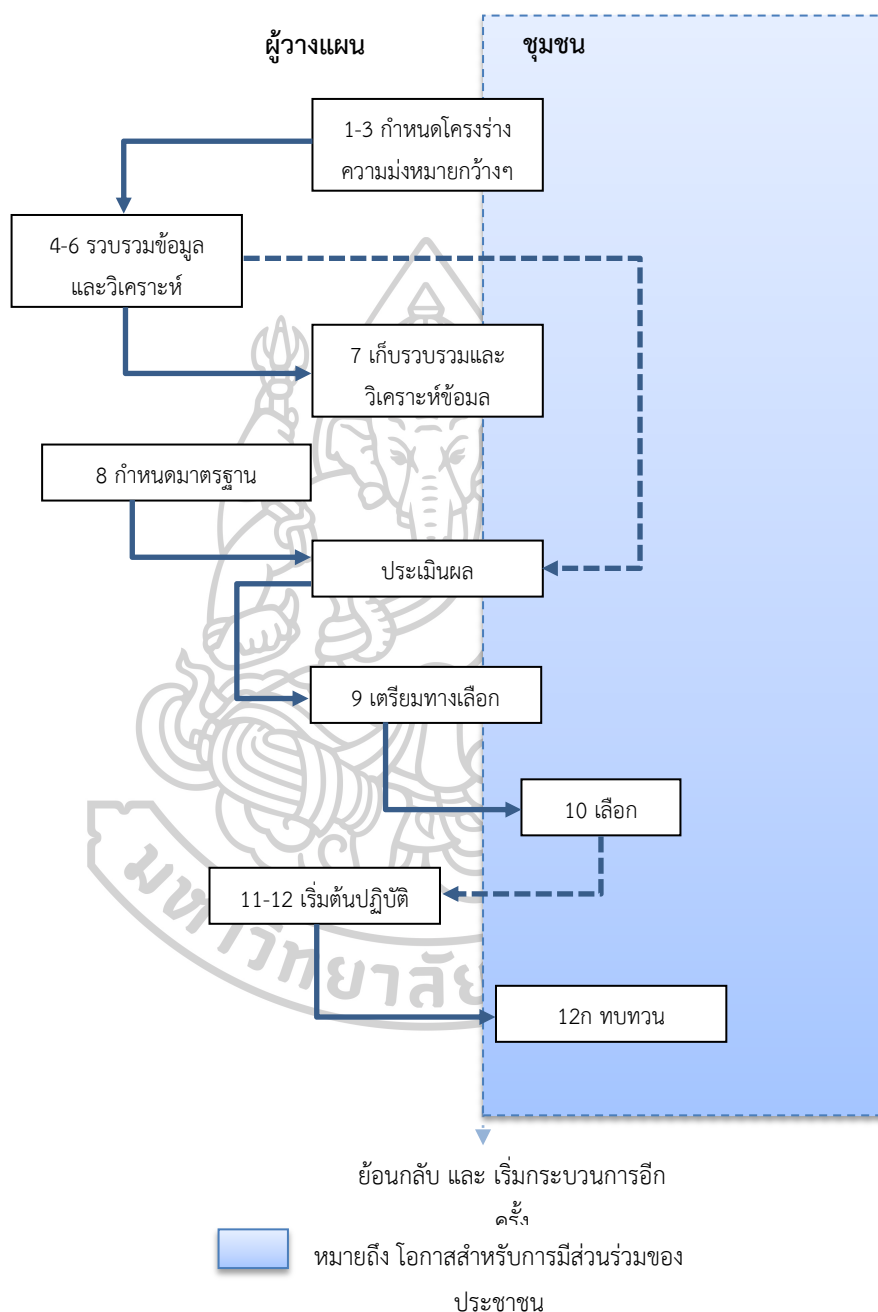
ข้อเสนอการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น เกดเดสได้เสนอที่จะให้เด็กนักเรียน เข้าช่วยเหลือการในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยหวังว่าเด็กนักเรียนจะเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน และถ่ายทอดความรู้ระหว่างเด็กด้วยกัน และระหว่างเด็กกับครอบครัวซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องเป็นจริง และเมื่อเด็กนักเรียนได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ในวันหน้าก็จะทำให้เกิดการสะสมข้อมูลที่มีศักยภาพมากขึ้น และจะกระจายไปรุ่นต่อรุ่น ข้อเสนอเรื่อง การเรียนรู้โดยการกระทำ จะทำให้เกิดพัฒนาการทางสำนึกของประชาชนต่อสังคมและสภาพแวดล้อม แนวความคิดเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยมุ่งหวังว่าการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจะเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประชาชน นับเป็นความคิดที่สำคัญ ซึ่งจะกล่าวได้ถึงลำดับต่อไป

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า แนวความคิดของเกดเดสนั้น เป็นความคิดแรกๆ ที่เสนอเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผน - ผัง ดังนั้น ดังนั้นแนวความคิดนี้จะ เป็นพื้นฐานสำหรับแนวความคิดและประสบการณ์ในสมัยต่อมา

3.3.2 ระเบียบวิธีของกระบวนการ

แนวความคิดของโรเบิร์ต (Mere Robert : 1974) แบบจำลองนี้ได้เพิ่มรายละเอียดให้กับแบบจำลองของเกดเดส โดยการขยายจุดมุ่งหมายให้เข้ากัน และพิจารณากระบวนการในลักษณะย้อนกลับ เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน แนวคิดนี้ได้แบ่งพื้นที่หรือลักษณะของกิจกรรมของผู้ที่มีส่วนในกระบวนการออกเป็น 2 ฝ่าย คือ กิจกรรมของผู้วางแผน - ผัง ฝ่ายหนึ่งกับกิจกรรมของชุมชนอีกฝ่ายหนึ่ง

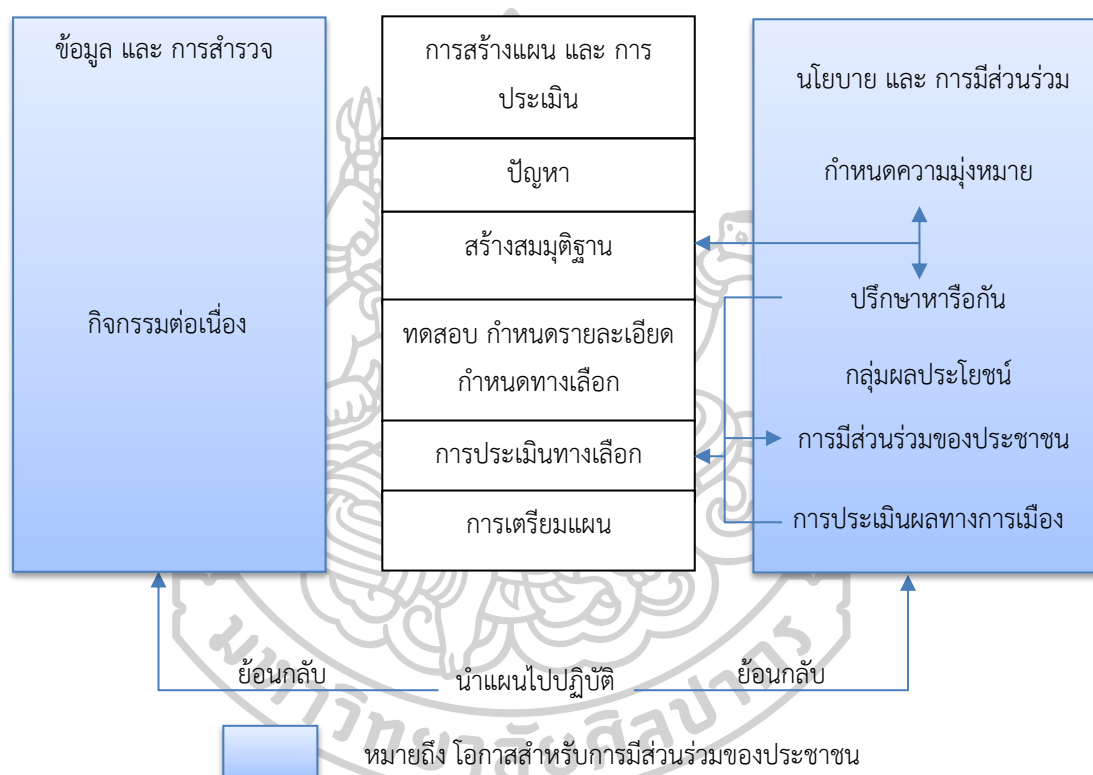
แนวความคิดนี้กิจกรรมในบางขั้นตอนจะเป็นของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งล้วนๆ และบางขั้นตอนจะเป็นกิจกรรมร่วมที่กระทำร่วมกันสองฝ่าย ดังนั้นประเด็นสำคัญของแนวความคิดนี้ จึงอยู่ที่ การติดต่อสื่อสารกันระหว่างทั้งสองฝ่าย และมีความต่อเนื่องของการติดต่อสื่อสารด้วย

แผนภูมิที่ 6 แบบจำลองของโรเบิร์ต

ที่มา : M. Robert, Planning Technique (1974), cited by M. Fagence, Citizen Participation in Planning (1977), p. 108.

แนวความคิดของแมคคอนเนลล์ (R.S. McConnell : 1968) แนวความคิดนี้เสนอกระบวนการที่ประกอบด้วยกลุ่มกิจกรรม 3 กลุ่มด้วยกัน คือ การสำรวจการสร้างแผน และการกำหนดนโยบาย โดยกลุ่มกิจกรรมทั้ง 3 กลุ่มนี้มีความสำคัญเสมอกัน และการเชื่อมโยงกันภายในแมคคอนเนลล์ได้เสนอความคิดที่มองเห็นถึงโอกาสของการมีส่วนร่วมในฐานะที่เป็นปัจจัยนำเข้าที่เป็นตัวกำหนดความมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ ในฐานะที่เป็นการแสดงออกถึงความต้องการของสาธารณะ และลักษณะที่มีความโน้มเอียงทางการเมือง และในฐานะที่เป็นการดำเนินการที่ต่อเนื่องของการต่อรองระหว่างผู้วางแผน – ผัง กลุ่มผลประโยชน์ และหน่วยงานของรัฐในระดับต่างๆ

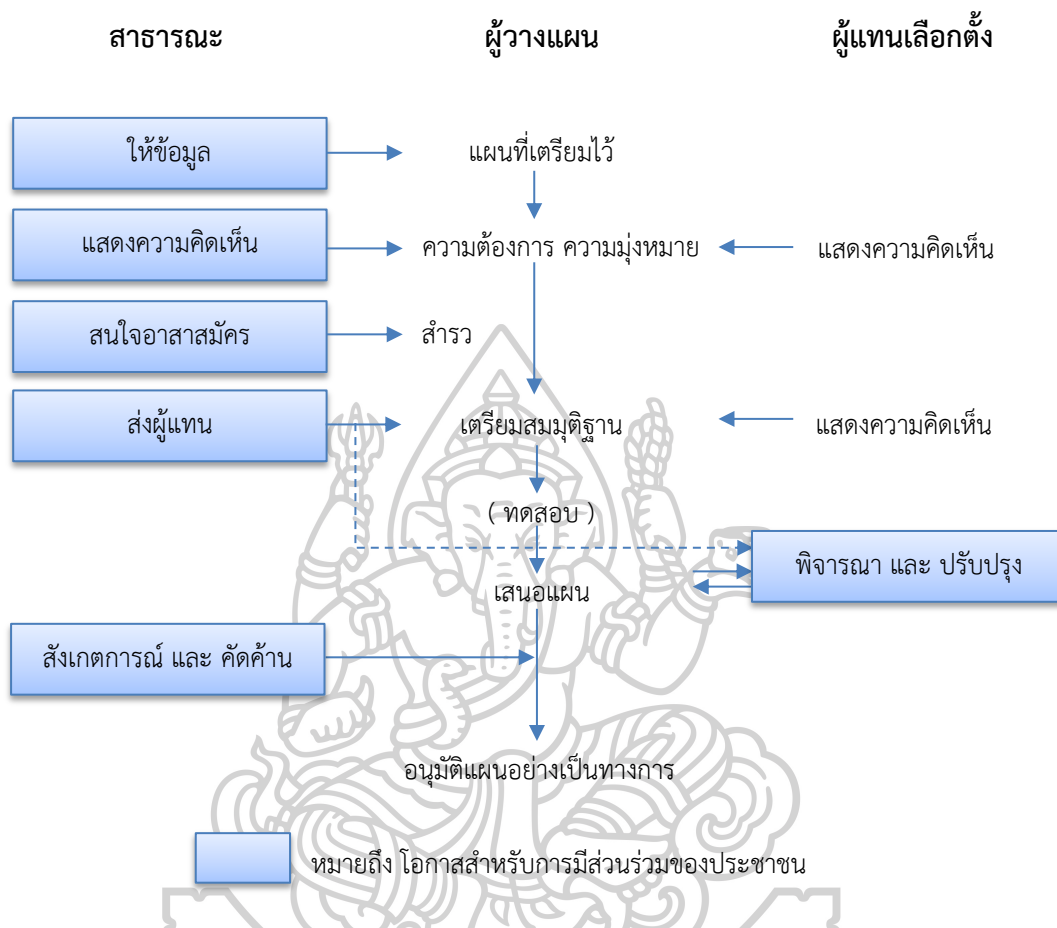

แผนภูมิที่ 7 แบบจำลองของ McConnell

ที่มา : R.S. McConnell, "Planning Changes Gear" (1969), cited by M. Fagence, Citizen Participation in Planning (1977), p108.

แนวความคิดของแมคโดนัลด์ (B. McDonald: 1969) แบบจำลองของแมคโดนัลด์แตกต่างจากคนอื่นๆ แมคโดนัลด์ได้เสนอแนวทางที่เปิดโอกาสให้กับประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนต่างๆของกระบวนการในลักษณะและวิธีการที่แตกต่างกันในแต่ละขั้นตอนแนวความคิดนี้ให้ความสนใจต่อโอกาสของกลุ่มผลประโยชน์ในการเข้ามีส่วนร่วม ร่วมเปิดโอกาสต่อการรับรู้ (ซึ่งเกิดจาก

ข้อเสนอแนะที่เป็นไปได้และมีหลักฐานยืนยัน)และโอกาสในการทำกิจกรรม ในรูปแบบต่างๆ นับว่าเป็นแบบจำลองที่มีรายละเอียดที่ชัดเจน

แผนภูมิที่ 8 แบบจำลองของ McDonald

ที่มา : B. McDonald, "Public Involvement in the Planning Process" (1969), cited by M. Fagence, Citizen Participation in Planning (1977), p.110.

4. การมีส่วนร่วมของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง

4.1 พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนและผังเมือง ตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 ได้กำหนดไว้ในเนื้อหาของ พ.ร.บ. ที่เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีบทบาทแสดงความคิดเห็นต่อรองในการตัดสินใจร่วมกันแก้ไขปัญหา และสรรหาผลประโยชน์ร่วมกันของประชาชน ตามที่กฎหมายพระราชบัญญัติการผังเมืองที่กำหนดไว้

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนและผังเมือง ตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 ซึ่งได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม โดยมีการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็น

ของประชาชนในการดำเนินการดังกล่าวนั้นย่อมจะทำให้ทราบถึงความต้องการของประชาชน และยังเป็นการเปิดโอกาสให้เกิดพื้นที่เวทีสาธารณะสำหรับทุกภาคส่วนได้แสดงความคิดเห็นต่อรอง ก่อให้เกิดเป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม ซึ่งได้แก่ ปัญหาสาเหตุ ตลอดจนแนวทางและวิธีการในการ แก้ไขปัญหานั้นๆ โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของภาครัฐและประชาชน เพื่อเป็นการ กำหนดทิศทางการพัฒนาทั้งทางด้านกายภาพเศรษฐกิจ และสังคมภายใต้กรอบแนวนโยบายของรัฐ และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

อย่างไรก็ตามการจัดพื้นที่ประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชน บนเวทีสาธารณะที่มี ความถูกต้องสมบูรณ์นั้น จะต้องป้องกันการเรียกร้องในการกระทำอื่น ๆ ที่มีลักษณะที่เป็นการ แสวงหาผลประโยชน์ส่วนบุคคล ทั้งนี้การจัดพื้นที่เวทีสาธารณะเพื่อแสดงความคิดเห็นทุกภาคส่วนที่ เกี่ยวข้องนั้นจะต้องมีขั้นตอนของกระบวนการการมีส่วนร่วมในการเตรียมดำเนินการ โดยการใช้การ สื่อสารในช่องทางต่างๆ เพื่อให้เป็นการโฆษณาเชิญชวนให้ผู้สนใจและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนใน หัวข้อประเด็นสาระต่างๆโดยการเข้ามามีส่วนร่วมนั้น จะมีระยะเวลาตามที่กฎหมายผังเมืองกำหนด และตามความเหมาะสม เพื่อที่จะให้ประชาชนได้รับทราบอย่างกว้างขวาง

พระราชบัญญัติการผังเมือง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนและผังเมือง ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามี ส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ ทั้งนี้ตามกฎหมายในพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างมากในหลายขั้นตอนของการวางแผนและจัดทำผัง เมืองรวมและผังเมืองเฉพาะ ต่อมาได้มีการแก้ไขโดยพระราชบัญญัติการผังเมืองฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2525 และฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2535 ได้กำหนดแนวทางและวิธีการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมใน การวางแผนผังเมืองรวมและผังเมืองเฉพาะ ดังนี้

- หมวด 3 การวางแผนและจัดทำผังเมืองรวม

การวางแผนและจัดทำผังเมืองรวมในท้องถิ่นนั้น จัดทำได้โดยต้องอาศัยพนักงาน เจ้าหน้าที่รัฐเข้ามาเกี่ยวข้องในการวางแผนและผังเมืองโดยอาศัยกฎหมายมาตรา 19 ที่มีส่วนดังนี้

มาตรา 19 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการผังเมือง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535

ในการวางแผนและทำผังเมืองรวมชุมชนหรือเมืองใด โดยมีกรมโยธาธิการและผังเมือง หรือเจ้าหน้าที่ รัฐที่จะทำการเชิญชวนโฆษณาให้ทราบล่วงหน้าตามพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2518 ให้มีการเรียกประชุม มากกว่า 1 ครั้ง เพื่อรับฟังและแสดงความคิดเห็นที่เหมาะสมตามหลักเกณฑ์ วิธีเงื่อนไขในการเชิญ ชวนโฆษณาของกลุ่มประชาชนหรือองค์กรหน่วยงานต่างๆ ตามกฎกระทรวงพระราชบัญญัติการผัง เมือง (“พระราชบัญญัติการผังเมือง ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2535”(2535): 6)

มาตรา 24 หากภายในกำหนดเก้าสิบวันนับตั้งแต่วันปิดประกาศดังกล่าวในมาตรา 23 ผู้มีส่วนได้เสียผู้ใดมีหนังสือถึงกรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น ผู้วางแผนและจัดทำ

ผังเมืองรายนั้นร้องขอให้แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน ซึ่งไม่ว่าจะเห็นด้วยหรือไม่ก็ตาม จะต้องจัดทำหนังสือคำร้องนั้นต่อคณะกรรมการผังเมืองพร้อมกับความเห็นหากเจ้าหน้าที่เป็นผู้เสนอ ให้ดำเนินการผ่านกรมโยธาธิการและผังเมือง

ในกรณีที่คณะกรรมการผังเมืองเห็นชอบด้วยกับคำร้องขอ ให้คณะกรรมการผังเมืองสั่งให้กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกข้อกำหนดดังกล่าวในผังเมืองรายนั้น ถ้าไม่เห็นชอบด้วยก็ให้ส่งยกคำร้องขอนั้น

- หมวด 5 การวางและจัดทำผังเมืองเฉพาะ

สาระสำคัญในการวางและจัดทำผังเมืองเฉพาะ ได้กำหนดเนื้อหาตามกฎหมายกระทรวงตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 มาตรา 32 และมาตรา 33 ที่มีความเกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น กรมโยธาธิการและผังเมือง ให้ดำเนินการจัดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ดังนี้

มาตรา 30 ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะวางและจัดทำผังเมืองเฉพาะตามมาตรา 29 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นปิดประกาศแสดงเขตที่ประมาณว่าจะวางและจัดทำผังเมืองเฉพาะไว้ในที่เปิดเผย ณ ที่ว่าการเขตหรือที่ทำการแขวงของกรุงเทพมหานคร หรือที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสาธารณสถานภายในเขตที่จะวางและจัดทำผังเมืองเฉพาะนั้น

มาตรา 31 ในกรณีที่กรมโยธาธิการและผังเมืองเป็นผู้วางและจัดทำผังเมืองเฉพาะตามคำสั่งของรัฐมนตรี หรือตามคำขอของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา 29 ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองส่งแผนที่แสดงเขตที่ประมาณว่าจะวางและจัดทำผังเมืองเฉพาะไปให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นนำไปปิดไว้ ณ ที่เปิดเผยตามนี้แห่งมาตรา 30

มาตรา 32 ในการประกาศแสดงเขตที่ประมาณว่าจะวางและจัดทำผังเมืองเฉพาะตามมาตรา 30 และมาตรา 31 ให้มีคำประกาศเชิญชวนให้เจ้าของ หรือผู้ครอบครองที่ดิน หรือผู้มีสิทธิก่อสร้างอาคารเหนือที่ดินของผู้อื่น ให้เสนอความคิดเห็นตลอดจนความประสงค์ในการปรับปรุงที่ดินในเขตที่ได้แสดงไว้ โดยทำเป็นหนังสือเสนอต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือกรมโยธาธิการและผังเมือง แล้วแต่กรณี ภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันปิดประกาศ

เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือกรมโยธาธิการและผังเมืองอาจแจ้งให้ผู้มีหนังสือแสดงความคิดเห็นและแสดงความประสงค์ ตามวรรคหนึ่ง มาชี้แจงแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกก็ได้

มาตรา 33 ในการวางและจัดทำผังเมืองเฉพาะใด ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือพนักงานท้องถิ่น จัดโฆษณาให้ประชาชนทราบ ต้องจัดการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง จะกำหนดเฉพาะให้ผู้แทนของประชาชนเข้าร่วมการประชุมตามความเหมาะสมก็ได้ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการโฆษณา การประชุม และการแสดงข้อคิดเห็นให้กำหนดโดยกฎกระทรวง

4.2 กฎกระทรวง พ.ศ.2552 กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการโฆษณา การ

ประชุม และการแสดงข้อคิดเห็นของประชาชนในการวางและจัดทำผังเมืองรวม พ.ศ.2552

กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการโฆษณา การประชุม และการแสดงข้อคิดเห็นของประชาชนในการวางและจัดทำผังเมืองรวม พ.ศ. 2552 ได้อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ.2518 และมาตรา 19 วรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการผังเมือง (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2535 ได้กำหนดกรอบของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังเมืองไว้ดังนี้ (กฎกระทรวง, 2522)

ข้อ 2 ในกรณีจะมีการวางและจัดทำผังเมืองรวมในท้องที่ใด ให้กรมโยธาธิการและผังเมือง หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการโฆษณาทางวิทยุกระจายเสียงที่สามารถรับฟัง ได้ในท้องที่นั้น ทางหนังสือพิมพ์ภาษาไทยรายวันที่มีจำหน่ายในท้องที่นั้น และทางระบบเครือข่ายสารสนเทศ เป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 7 วัน เพื่อให้ประชาชนในท้องที่ที่จะมีการวางและจัดทำผังเมืองรวมทราบถึงการที่จะวางและจัดทำผังเมืองรวมดังกล่าว ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อให้มีการโฆษณาอย่างทั่วถึงแก่ประชาชนในท้องที่ที่จะมีการวางและจัดทำผังเมืองรวม กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น จะต้องขออนุมัติคณะกรรมการผังเมืองให้มีการโฆษณาทางวิทยุโทรทัศน์ที่สามารถรับฟังและรับภาพได้ในท้องที่นั้นหรือโดยวิธีการอื่นด้วยก็ได้ การโฆษณาตามวรรคหนึ่งและวรรคสองต้องแสดงหรือระบุเขตท้องที่ที่จะวางและจัดทำผังเมืองรวม วัน เวลา และสถานที่ที่จะปิดประกาศแสดงรายการต่างๆ ตามข้อ 3 ด้วย ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีระบบเครือข่ายสารสนเทศ ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองจัดให้มีการโฆษณาตามวรรคหนึ่งทางระบบเครือข่ายสารสนเทศ ของกรมโยธาธิการและผังเมือง

ข้อ 3 เมื่อได้โฆษณาตามข้อ 2 แล้ว ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงาน ท้องถิ่น จัดให้มีการปิดประกาศแสดงรายการเกี่ยวกับการวางและจัดทำผังเมืองรวม ดังต่อไปนี้

- (1) วัตถุประสงค์ในการวางและจัดทำผังเมืองรวม
- (2) แผนที่แสดงเขตท้องที่ที่จะวางและจัดทำผังเมืองรวม
- (3) ข้อความเกี่ยวกับ วัน เวลา และ สถานที่ที่จะจัดให้มีการประชุมเพื่อรับฟัง

ข้อคิดเห็นของ ประชาชนในท้องที่ที่จะวางและจัดทำผังเมืองรวม

(4) ข้อความเชิญชวนให้ประชาชนในท้องที่ที่จะวางและจัดทำผังเมืองรวม ไปตรวจดูรายละเอียดเกี่ยวกับผังเมืองรวม ซึ่งรวมถึงแผนผังและข้อกำหนดของผังเมืองรวมดังกล่าว ที่กรมโยธาธิการและผังเมือง และสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด หรือที่ทำการของเจ้าพนักงานท้องถิ่นผู้วาง และจัดทำผังเมืองรวม

(5) ข้อความเชิญชวนให้ประชาชนในท้องที่ที่จะวาง และจัดทำผังเมืองรวมแสดงข้อคิดเห็น เกี่ยวกับการวางและจัดทำผังเมืองรวม ภายในระยะเวลาและสถานที่ที่กำหนด

(6) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแสดงข้อคิดเห็นของประชาชน ข้อ 4 ประกาศตามข้อ 3 ให้ปิดไว้ในที่เปิดเผยเป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 15 วัน ก่อนวันประชุมเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นของประชาชน ณ สถานที่ดังต่อไปนี้

(1) กรมโยธาธิการและผังเมือง ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตของกรุงเทพมหานคร และสาธารณสถานในเขตกรุงเทพมหานคร สำหรับการวางและจัดทำผังเมืองรวมในเขตกรุงเทพมหานคร

(2) กรมโยธาธิการและผังเมือง ศาลากลางจังหวัด สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด สำนักงานที่ดินจังหวัด สำนักงานที่ดินจังหวัดสาขา ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานที่ดินอำเภอ ที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสาธารณสถานในเขตท้องที่ที่จะวางและจัดทำผังเมืองรวมสำหรับการวางและจัดทำผังเมืองรวมในจังหวัดอื่น ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น เผยแพร่ประกาศ ตามข้อ 3 ทางระบบเครือข่ายสารสนเทศเป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 15 วันก่อนวันประชุม เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นของประชาชนในกรณีท้องที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีระบบเครือข่ายสารสนเทศ ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองจัดให้มีการเผยแพร่ประกาศตามข้อ 3 ทางระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมโยธาธิการและผังเมือง

ข้อ 5 ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดเจ้าหน้าที่ไว้ ณ ที่ทำการเพื่อชี้แจงรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการวางและจัดทำผังเมืองรวมแก่ประชาชนในท้องที่

ข้อ 6 ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการประชุมตามวัน เวลา และสถานที่ที่ระบุไว้ในประกาศตามข้อ 3 เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นของประชาชน ในท้องที่ที่จะวางและจัดทำผังเมืองรวม ภายใน 30 วันนับแต่วันปิดประกาศตามข้อ 4 การประชุมครั้งต่อไปจะมีหรือไม่ก็ได้ แต่ในกรณีที่ประธานในที่ประชุมกำหนดให้มีการประชุมครั้งต่อไป ให้ประธานในที่ประชุมแจ้งให้ที่ประชุมทราบ ก่อนการประชุมครั้งต่อไป ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น ดำเนินการตามข้อ 3 ข้อ 4 และข้อ 5 โดยอนุโลม

ข้อ 7 ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น มีหนังสือเชิญ ผู้แทนหน่วยงานของรัฐ ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านการผังเมืองหรือสิ่งแวดล้อม ผู้แทนสมาคม ผู้แทนภาคเอกชน และบุคคลหรือคณะบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง ตามที่เห็นสมควรเข้าร่วมประชุมและแสดงข้อคิดเห็นด้วย

ข้อ 8 ในการประชุมเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นของประชาชนแต่ละครั้ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดจากท้องที่ที่จะมีการวางและจัดทำผังเมืองรวม หรือผู้ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าเป็นการวางและจัดทำผังเมืองรวมในท้องที่คาบเกี่ยวกันตั้งแต่สองจังหวัดขึ้นไป ให้ประธานคณะที่ปรึกษาผังเมืองรวมที่คณะกรรมการผังเมืองแต่งตั้งเป็นประธานในที่ประชุมให้คณะที่ปรึกษาผังเมืองรวมในท้องที่ที่จะวางและจัดทำผังเมืองรวมเข้าร่วมประชุมเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นเกี่ยวกับผังเมือง

รวมดังกล่าว แล้วให้คำปรึกษาและความคิดเห็นแก่กรมโยธาธิการและผังเมือง หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น

ข้อ 9 ให้บุคคลดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิแสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการวางและจัดทำผังเมืองรวม

(1) เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรืออาคารที่ตั้งอยู่ในท้องที่ที่จะวางและจัดทำผังเมืองรวม หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากบุคคลดังกล่าว

(2) ผู้แทนหน่วยงานของรัฐ ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษา ที่จัดการศึกษาด้านการผังเมือง หรือสิ่งแวดล้อม ผู้แทนสมาคม ผู้แทนภาคเอกชน และบุคคลหรือคณะบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องตามข้อ 7

(3) สมาชิกสภาและสมาชิกสภาท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่จะวางและจัดทำผังเมืองรวม

(4) กำนันและผู้ใหญ่บ้านแห่งท้องที่ที่จะวางและจัดทำผังเมืองรวม

ข้อ 10 การแสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการวางและจัดทำผังเมืองรวมจะเป็นหนังสือหรือด้วยวาจาก็ได้ การแสดงข้อคิดเห็นด้วยวาจาให้กระทำได้เฉพาะในระหว่างการประชุมเท่านั้น การแสดงข้อคิดเห็นเป็นหนังสือให้ยื่นต่อเจ้าหน้าที่ ณ สถานที่ที่กำหนดไว้ในประกาศ ตามข้อ 3 หรือส่งทางไปรษณีย์ไปยังบุคคลดังกล่าว ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในประกาศ ตามข้อ 3 หรืออาจนำไปยื่นต่อเจ้าหน้าที่ในที่ประชุมเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นของประชาชนก็ได้

ข้อ 11 การแสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการวางและจัดทำผังเมืองรวม ต้องเป็นข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาท้องถิ่นที่จะวางและจัดทำผังเมืองรวม หรืออาจเป็นข้อคิดเห็นที่เกี่ยวกับสุขลักษณะ ความสะอาดสวยงาม ความเป็นระเบียบ ความสวยงาม การใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน ความปลอดภัยของประชาชนและสวัสดิภาพของสังคม การส่งเสริมเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม การดำรงรักษาหรือบูรณะสถานที่และวัตถุที่มีประโยชน์หรือคุณค่าในทางศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี หรือการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิประเทศ ที่งดงามหรือมีคุณค่าในทางธรรมชาติในบริเวณที่จะวางและจัดทำผังเมืองรวมนั้น ในการแสดงข้อคิดเห็นของบุคคลตามข้อ 9 (1) จะแสดงข้อคิดเห็นเฉพาะเรื่องอันเป็นผลกระทบต่อสิทธิหรือประโยชน์ของตนเองหรือของส่วนรวมที่เกิดหรืออาจจะเกิดจากผังเมืองรวม ที่จะวางและจัดทำนั้นก็ได้ การแสดงข้อคิดเห็นตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ผู้แสดงข้อคิดเห็นต้องระบุข้อเท็จจริง เหตุผล และแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ตนด้วย

ข้อ 12 หนังสือแสดงข้อคิดเห็นอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

(1) ชื่อ ที่อยู่ อาชีพ และลายมือชื่อ ของผู้แสดงข้อคิดเห็นและในกรณีที่เป็นการแสดงข้อคิดเห็นแทนผู้อื่น จะต้องแนบใบมอบฉันทะให้แสดงข้อคิดเห็นแทนด้วย

(2) ระบุเรื่องอันเป็นผลกระทบต่อสิทธิหรือประโยชน์ของตนเองหรือของส่วนรวมที่เกิดหรืออาจจะเกิดจากผังเมืองรวมที่จะวางและจัดทำนั้น ในกรณีเป็นบุคคลตามข้อ 9 (1) ให้แนบ

สำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเป็นเจ้าของหรือ ผู้ครอบครองที่ดินหรืออาคารซึ่งตั้งอยู่ในท้องที่ที่จะวาง และจัดทำผังเมืองรวม แล้วแต่กรณีด้วย

ข้อ 13 ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น นำข้อคิดเห็นของบุคคลตามข้อ 9 และความเห็นของคณะที่ปรึกษาผังเมืองรวมตามข้อ 8 วรคสอง ไปประกอบการพิจารณาและ จัดทำผังเมืองรวมหรือทบทวนผังเมืองรวมที่ได้วาง และจัดทำขึ้นไว้แล้วก่อนที่จะนำเสนอ คณะกรรมการผังเมืองพิจารณา

4.3 ร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. (ฉบับใหม่)

การมีส่วนร่วมในร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ฉบับนี้ยังอยู่ในขั้นตอนการร่างโดย กรมโยธาธิการและผังเมืองและการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ยังไม่ถึงขั้นตอน การพิจารณาโดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ถึงแม้ว่าจะมีร่างที่เคยนำเสนอโดยคณะอนุกรรมการ การปฏิรูประบบผังเมืองและการใช้พื้นที่ในคณะกรรมการการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม สถาปนิกรูปแห่งชาติ (สปช.) เมื่อ พ.ศ. 2557 และคณะกรรมการการปฏิรูปด้านการผังเมืองและ การใช้ พื้นที่สถาปนิกรูปแห่งชาติ (สปช.) เมื่อ พ.ศ. 2559 และได้ผ่านความเห็นชอบจากสภา ปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) และสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) ตามลำดับไปแล้วก็ตาม ร่างของ กรมโยธาธิการและผังเมืองมีแนวโน้มจะได้รับการประกาศใช้บังคับมากที่สุด เนื่องจากเป็นผู้รับผิดชอบ ด้านการผังเมืองโดยตรง ร่างฉบับนี้มีเนื้อหาสาระของบทบัญญัติในมาตราต่างๆที่มีความเกี่ยวข้องกับ การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่ นโยบาย หรือประกาศ ตาม หลักเกณฑ์ของประเทศหรือผังเมืองตามพระราชบัญญัติ ดังนี้

- หมวด 5 ผังประเทศ ส่วนที่ 1 การจัดทำผังประเทศ

มาตรา 29 การจัดทำ และดำเนินการให้เป็นไปตามผังเมืองต้องสอดคล้องกับผัง ประเทศและหลัก การพัฒนาที่ยั่งยืน และต้องเป็นไปเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้ด้วย

(1) สร้าง พัฒนา หรือการใช้พื้นที่เมืองและชนบทที่กำหนดให้มีหรือทำให้ดียิ่งขึ้น ซึ่ง สุขลักษณะ ความสะดวกสบาย ความเป็นระเบียบ ความสวยงาม การใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การ คมนาคม สาธารณูปโภค สาธารณูปการ นันทนาการ ความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน และสวัสดิภาพ ของประชาชน

(2) ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ในพื้นที่ที่กำหนดควบคู่ไปกับการ บำรุงรักษาสภาพแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิประเทศที่งดงามหรือมีคุณค่าทางธรรมชาติ รวมทั้งอัตลักษณ์ของแต่ละพื้นที่

(3) ดำรงรักษาหรือบูรณะสถานที่ หรือสิ่งที่มีประโยชน์หรือคุณค่าในทางศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์หรือโบราณคดีในพื้นที่ที่กำหนด

(4) บำรุง ปรับปรุง หรือฟื้นฟูพื้นที่ที่กำหนดให้สอดคล้องกับระดับความสูงต่ำของพื้นที่สภาพทางธรณีวิทยา สภาพภูมิประเทศ และสภาพภูมิอากาศที่เป็นอยู่และที่อาจเปลี่ยนแปลงไป เพื่อป้องกันหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือเสียหายอันอาจเกิดขึ้นจากภัยพิบัติธรรมชาติ

(5) อนุรักษ์ทรัพยากรและพลังงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด

(6) รักษาพื้นที่สีเขียวหรือแหล่งทรัพยากรธรรมชาติไว้ไม่น้อยกว่าที่มีอยู่เดิม ให้กรมโยธาธิการและผังเมือง เป็นผู้ให้จัดทำผังประเทศโดยการนำไปพิจารณาร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแล้วเสนอให้คณะกรรมการนโยบายการผังเมืองแห่งชาติ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำผัง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการนโยบายการผังเมืองแห่งชาติกำหนดการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจใช้วิธีการอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้

(1) การสำรวจความคิดเห็น ซึ่งอาจทำได้โดยวิธี ดังต่อไปนี้

- (ก) การสัมภาษณ์รายบุคคล
- (ข) การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น หรือวิธีการตอบแบบสอบถามทางไปรษณีย์ โทรศัพท์หรือโทรสาร ระบบเครือข่ายสื่อสารสนเทศ หรือทางอื่นใด
- (ค) การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มารับข้อมูล และแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ

(ง) การสนทนากลุ่มย่อย

(2) การประชุมปรึกษาหารือ ซึ่งอาจทำได้โดยวิธี ดังต่อไปนี้

- (ก) การประชาพิจารณ์
- (ข) การอภิปรายสาธารณะ
- (ค) การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร
- (ง) การประชุมเชิงปฏิบัติการ

(จ) การประชุมระดับตัวแทนของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสีย

(3) วิธีการอื่นที่คณะกรรมการนโยบายการผังเมืองแห่งชาติประกาศกำหนด เพื่อประโยชน์ในการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนตามมาตรา ๖๖ คณะกรรมการนโยบายการผังเมืองแห่งชาติจะประกาศกำหนดหลักเกณฑ์การรับฟังความคิดเห็นแต่ละวิธี และการจัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบถือปฏิบัติก็ได้ ทั้งนี้ หน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องจัดการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่น้อยกว่าสองครั้ง และจะจัดการรับฟังความคิดเห็นโดยจำแนกตามประเภทส่วนได้เสียของประชาชนก็ได้

- หมวด 9 ผังเมืองเฉพาะ ส่วนที่ 1 การจัดทำผังเมืองเฉพาะ

มาตรา 68 ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะจัดทำผังเมืองเฉพาะตามมาตรา 67 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นปิดประกาศแสดงเขตที่ประมาณว่าจะจัดทำผังเมืองเฉพาะไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานเขต หรือที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสาธารณสถาน ภายในเขตที่จะจัดทำผังเมืองเฉพาะนั้น

มาตรา 69 ในกรณีที่กรมโยธาธิการและผังเมืองเป็นผู้จัดทำผังเมืองเฉพาะตามคำสั่งของรัฐมนตรีหรือตามคำขอของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา 67 ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองส่งแผนที่แสดงเขตที่ประมาณว่าจะจัดทำผังเมืองเฉพาะไปให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นนำไปปิดไว้ ณ ที่เปิดเผยตามนัยแห่งมาตรา 68

มาตรา 70 ในการประกาศแสดงเขตที่ประมาณว่าจะจัดทำผังเมืองเฉพาะตามมาตรา 68 และมาตรา 69 ให้มีคำประกาศเชิญชวนให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือผู้มีสิทธิก่อสร้างอาคารเหนือที่ดินของผู้อื่น ให้เสนอความคิดเห็น ตลอดจนความประสงค์ในการปรับปรุงที่ดินในเขตที่ได้แสดงไว้ โดยทำเป็นหนังสือเสนอต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือกรมโยธาธิการและผังเมือง แล้วแต่กรณี ภายใน 45 วันนับแต่วันปิดประกาศ

เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือกรมโยธาธิการและผังเมืองอาจแจ้งให้ผู้มีหนังสือแสดงความคิดเห็นและความประสงค์ตามวรรคหนึ่ง มาชี้แจงแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกก็ได้

มาตรา 71 ในการจัดทำผังเมืองเฉพาะใด ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี จัดให้มีการโฆษณาให้ประชาชนทราบ และจัดให้มีการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยนำหลักเกณฑ์และวิธีการการมีส่วนร่วมของประชาชนตามมาตรา 29 วรรคสาม และวรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่ในส่วนที่เป็นอำนาจของคณะกรรมการนโยบายการผังเมืองแห่งชาติให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการผังเมือง

มาตรา 72 ถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดิน หรือผู้มีสิทธิก่อสร้างอาคารเหนือที่ดินของผู้อื่น ประสงค์จะจัดสรรที่ดินหรือก่อสร้างอาคารเพื่อประโยชน์แก่การศึกษา การสาธารณสุขหรือสาธารณูปการ ในเขตที่ได้ปิดประกาศไว้ตามมาตรา 68 หรือมาตรา 69 ให้มีหนังสือแสดงความประสงค์พร้อมกับส่งโครงการดังกล่าวต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือกรมโยธาธิการและผังเมือง แล้วแต่กรณี

มาตรา 75 การจัดทำผังเมืองเฉพาะต้องให้สอดคล้องกับผังเมืองรวม สัญญาตามมาตรา 74 และให้คำนึงถึงความคิดเห็นของเจ้าของที่ดินหรือผู้ครอบครองตามมาตรา 70 ข้อคิดเห็นของประชาชนตามมาตรา 71 และการอนุญาตให้มีการก่อสร้างอาคารภายในระยะเวลาที่ได้ประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะทำการสำรวจเพื่อจัดทำผังเมืองเฉพาะ

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

จากการทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ซึ่งมีผู้ศึกษา และวิจัยไว้มากมาย ผู้วิจัยได้ศึกษาและเรียบเรียงไว้ดังนี้

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมือง” โดย ชัยโรจน์ เจน อารัง (2530) สรุปได้ว่า เมื่อพิจารณาในเชิงหลักการแล้ว มุ่งหมายถึง กระบวนการที่ประชาชนร่วมกัน ในการกำหนดหรือตัดสินใจหรือจัดวางลักษณะรูปลักษณ์ของเมือง และสภาพแวดล้อมให้เป็นไปใน ทิศทางที่ต้องการ หลักการมีส่วนร่วมเป็นหลักการที่มีพื้นฐานแนวความคิดมาจากระบบประชาธิปไตย ซึ่งมีแนวความคิดพื้นฐานที่สำคัญตรงที่ การมีความเชื่อถือในความสามารถของมนุษย์ในการใช้ สติปัญญา และเหตุผลในการแก้ปัญหาต่างๆ มีความเชื่อในอิสรเสรีภาพ รวมทั้งความเท่าเทียมกันของ ตน และที่สำคัญยอมรับว่า อำนาจการตัดสินใจการตัดสินใจปัญหาต่างๆเป็นของประชาชนทั้งหมดเพื่อให้ สามารถพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน

ผู้ทำการวิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะ เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวาง ผังเมืองให้พิจารณาดังนี้ 1) การปรับปรุงระบบสื่อสารประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับการเมืองและการ วางผังเมือง รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ทั่วถึง ต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเท่าเดิม 2) การปรับปรุงวิธีการมีส่วนร่วมเดิมที่มีจุดบกพร่องหลายประการ การเสนอวิธีการมีส่วนร่วมเดิม โดยเฉพาะวิธีการจัดแสดงนิทรรศการ และการนำวิธีการเดลิฟฟายมาใช้ 3) การเสนอให้จัดตั้งหน่วยงาน ของท้องถิ่นนั้น และควรจะเป็นหน่วยงานที่มีลักษณะเป็นหน่วยงานที่ปรึกษา (staff) รับผิดชอบทั้งใน เรื่องเทคนิคของการวางผังเมือง และด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน 4) การปรับปรุงโครงสร้างและ ส่งเสริมบทบาทของคณะที่ปรึกษาผังเมืองรวม 5) การจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นที่ปฏิบัติ งาน เกี่ยวเนื่องกับการวางผังเมือง 6)การส่งเสริมการจัดตั้งองค์กรของประชาชนที่มีวัตถุประสงค์และทำ กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เนื่องกับการแก้ปัญหาของเมืองทั้งด้านชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในเมืองและ ด้านสภาวะแวดล้อมด้านกายภาพ

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ชายทะเลบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร” โดย ปิยะ ประทีปกรัณณ (2546) พบว่า 1) การมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่าง อยู่ในระดับต่ำ 2) สรุปได้ปัจจัยที่มีในการพัฒนาชุมชน คือ สถานภาพทางสังคมโดยเป็นสมาชิกกลุ่ม และการคาดหวังผลประโยชน์ และส่วนที่ไม่มีความสัมพันธ์ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสถานภาพ สมรสระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน อาชีพ รายได้ และ พื้นที่ถือครอง 3) ปัญหาสำคัญที่มีผลต่อการมี ส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน คือ การให้ความร่วมมือของประชาชน ผู้นำชุมชน ข้าราชการ และการประชาสัมพันธ์และการสนับสนุนจากภาครัฐ ซึ่งข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย ควรปลูกฝัง และสร้างจิตสำนึกที่ดีให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการเสียสละ และการให้ความร่วมมือในการ พัฒนาชุมชน การเลือกผู้นำชุมชนควรเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีความเสียสละ ควรมีการ

เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนให้มากกว่าที่ผ่านมา โดยผ่านสื่อต่างๆที่สะดวกต่อการได้รับข่าวสารของประชาชน และควรให้ความสำคัญและสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาแก่พื้นที่ชายทะเลบางขุนเทียนให้มากขึ้น รวมทั้งควรมีแผนพัฒนาเฉพาะของพื้นที่ดังกล่าว

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของกลุ่มประชาสังคมศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหาร ส่วนตำบลบางเสร่อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี” โดย สุวัฒน์ บุญลา (2545) พบว่า กลุ่มประชาสังคมเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า แต่ในระดับการมีส่วนร่วมกลุ่มยังมีส่วนร่วมอยู่ในระดับการรับรู้เป็นหลัก ยังไม่เข้าสู่การมีส่วนร่วมระดับเสนอความคิดเห็นอย่างชัดเจน ขั้นตอนการมีส่วนร่วมนั้นกลุ่มประชาสังคมเห็นว่ากลุ่มยังมีส่วนร่วมอยู่ในขั้นของการเสนอปัญหา แต่ยังไม่เข้าไปร่วมในขั้นการวางแผนการพัฒนาท้องถิ่นโดยตรงนอกเหนือจากขั้นการตัดสินใจ และขั้นการติดตามประเมินผล ซึ่งอยู่ในระดับที่สูงกว่า ปัญหาอุปสรรค ในการมีส่วนร่วมที่สำคัญคือ การไม่ทราบถึงสิทธิในการเข้ามามีส่วนร่วมของคนในกลุ่มประชาสังคม การมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมน้อยเนื่องจากปัญหาเวลาที่ต้องใช้ทำมาหากินของสมาชิกกลุ่มประชาสังคม และควรให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์เรื่องสิทธิการมีส่วนร่วม

การวิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ในการพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืนเทศบาลนครขอนแก่นจังหวัดขอนแก่น" โดย ภัสสรีย์ คุณกลาง (2546) พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน 4 ขั้นตอน ได้แก่ การตัดสินใจ การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล ในการพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลได้แก่ เพศ ระดับการศึกษาอาชีพ ตำแหน่งในคณะกรรมการชุมชนอายุ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน โดยมีสถิติที่ระดับ 0.04 ส่วนสถานภาพสมรสไม่มีความสัมพันธ์ ชุมชนใจกลางเมืองและชุมชนแออัด และชุมชนชานเมืองหรือกึ่งชนบทมีความสัมพันธ์กันโดยมีสถิติที่ระดับ 0.05

6. สรุป

สรุปจากการศึกษาแนวคิดและขั้นตอนการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้ทำการสรุปขั้นตอนการมีส่วนร่วมออกเป็น 6 ด้าน คือ

1. การรับรู้ข่าวสาร (public information) หมายถึง เมื่อรัฐมีความคิดริเริ่มต้นนโยบายจัดทำโครงการ ประชาชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องเปิดโอกาสให้ได้รับรู้ข่าวสารให้ทราบถึงรายละเอียดโครงการก่อนจะตัดสินใจที่จะดำเนินการนั้นๆ

2. ปรีกษาหารือ (public consultation) หมายถึง เมื่อประชาชนได้ร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้ดำเนินโครงการแล้ว การร่วมปรึกษาหารือกันระหว่างผู้ดำเนินโครงการกับประชาชน เพื่อรับฟังความคิดเห็นของทั้งสองฝ่าย สามารถตรวจสอบข้อมูลรวมถึงผลประโยชน์และผลกระทบเพื่อให้เกิดความเข้าใจในโครงการและกิจกรรมมากขึ้น โดยในการปรึกษาหารือนั้นสามารถปฏิบัติโดยใช้รูปแบบ

ต่างๆดังนี้ คือ การเปิดเวทีสาธารณะ การพบปะอย่างไม่เป็นทางการ การมีคณะทำงานเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล การประชุมเชิงปฏิบัติการ และ คณะที่ปรึกษา(ประชาชน)

3. การประชุมรับฟังความคิดเห็น (public meeting) เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วม เพื่อให้ประชาชน ผู้ดำเนินการโครงการและผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรมนั้นๆ ได้ใช้เวทีสาธารณะในการทำความเข้าใจถึงโครงการ โดยสามารถค้นหาเหตุผลในการดำเนินการในพื้นที่นั้นๆ โดยใช้เทคนิคของการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็น การสัมภาษณ์รายบุคคล การสนทนา กลุ่มย่อย การสำรวจความคิดเห็นแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น ซึ่งการประชุมรับฟังความคิดเห็นนั้นมีหลายรูปแบบได้แก่ การประชุมในระดับชุมชน (Community Meeting) การประชุมรับความคิดเห็นในเชิงวิชาการ (Technical Hearing) และ การประชาพิจารณา (Public Hearing)

4. ร่วมพิจารณาตัดสินใจ (decision making) ร่วมพิจารณาเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับโครงการหรือกิจกรรมนั้นๆ ร่วมกันตัดสินใจ โดยเฉพาะประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ที่ตั้งโครงการร่วมพิจารณาหรือปฏิเสธไม่ให้โครงการตั้งอยู่ในพื้นที่ โดยเลือกตัวแทนของตนเข้าไปยังคณะกรรมการใดคณะกรรมการหนึ่งที่มีอำนาจในการตัดสินใจ โดยเป็นตัวแทนประชาชนในพื้นที่ ซึ่งจะมิบทบาทในการตัดสินใจ

5. ร่วมดำเนินการ (implementation) ร่วมในการลงทุน ร่วมในการคัดเลือกผู้ปฏิบัติงานหรือร่วมปฏิบัติงานเอง แต่การมีส่วนร่วมในการดำเนินการนั้นอาจจะทำได้ไม่ทุกประเภทโครงการ เพราะบางโครงการอาจจะต้องใช้ผู้ที่มีความชำนาญการหรือเทคโนโลยีขั้นสูง แต่หากโครงการเป็นในระดับท้องถิ่น ชาวบ้านหรือประชาชนในท้องถิ่นก็เข้าร่วมดำเนินการได้

6. ร่วมติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลว่าเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์หรือไม่นั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง หากโครงการหรือกิจกรรมนั้นๆ อาจจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิต ต้องมีการใช้ระบบการติดตาม ตรวจสอบเพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น มีการประเมินผลว่าการดำเนิน การนั้นๆบรรลุความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด มีมาตรการป้องกันแก้ไขและผลการดำเนินการเป็นอย่างไร

การใช้กลไกทางกฎหมาย เป็นลักษณะของการเรียกร้องเพื่อใช้สิทธิของตนเอง เพื่อเกิดความ เป็นธรรมและให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ที่ตนเองคิดว่าควรจะได้รับ ซึ่งตามหลักกฎหมายแล้วประชาชนสามารถใช้สิทธิของตนตามรัฐธรรมนูญตามที่ได้ระบุไว้ในพระราชบัญญัติต่างๆที่เกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วม

ต่อจากนี้ ผู้วิจัยจะใช้ขั้นตอนดังกล่าวข้างต้น นำไปดำเนินการวิจัยต่อไปในบทถัดไป

บทที่ 3

การออกแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลาเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ก่อนการดำเนินงานวิจัยภาคสนาม ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบกระบวนการวิจัยให้ประกอบด้วยการทำงาน 6 ขั้นตอน คือการกำหนดกรอบแนวคิดในงานวิจัย การออกแบบและสร้างเครื่องมือที่จะนำไปใช้ในการวิจัย การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การกำหนดวิธีประเมินและวิเคราะห์ข้อมูล การกำหนดเครื่องมืออื่น ๆ ที่จะนำมาใช้ในงานวิจัย การทดสอบเครื่องมือที่จะใช้ในการวิจัย การวางแผนการดำเนินงานสำรวจข้อมูลความคิดเห็นและความต้องการในสนามพื้นที่วิจัย และสรุป

1. การออกแบบกระบวนการวิจัย

ผู้วิจัยได้ออกแบบกระบวนการเพื่อใช้ดำเนินการวิจัยภาคสนาม ให้เป็นการทำงานต่อเนื่อง ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ 6 ขั้นตอน ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 การกำหนดปัญหาการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีประเด็นในเรื่องของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา กล่าวคือ กระบวนการมีส่วนร่วมตามทฤษฎีและตามกฎหมายจะนำมาใช้ได้อย่างไร เพื่อให้เกิดความพึงพอใจต่อชุมชน นอกจากนี้ยังเป็นการเคารพสิทธิชุมชน และสิทธิของประชาชนด้วย

1.2 การกำหนดกรอบแนวคิด

การกำหนดกรอบแนวคิดและทฤษฎี โดยการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี หลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม เพื่อนำมาเป็นกรอบและแนวทางในการดำเนินงานวิจัย โดยใช้เรื่องกระบวนการและวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลัก และกระทำตามกระบวนการและขั้นตอนที่ได้จากการศึกษา

1.3 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดให้เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการก่อตั้งโครงการเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลาโดยกำหนดให้ประกอบด้วย 3 กลุ่มตัวอย่าง คือกลุ่มตัวอย่างที่ 1 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนอำเภอสะเดา กลุ่มตัวอย่างที่ 2 ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น และกลุ่มตัวอย่างที่ 3 นักวิชาการและเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยงานราชการ

1.4 การสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูล

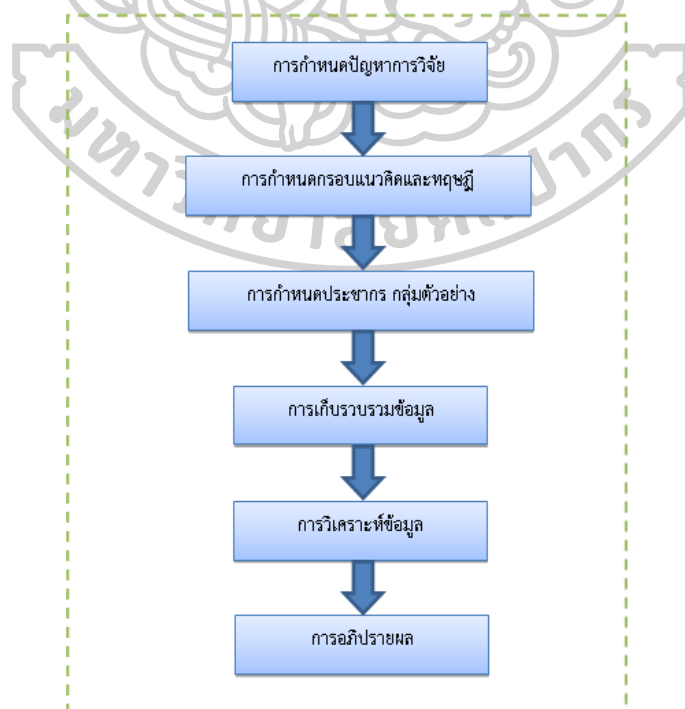
การสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นและความต้องการมีส่วนร่วมเพื่อการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามที่ได้ออกแบบไว้ตามกรอบทฤษฎี แนวคิด ตามกระบวนการ การมีส่วนร่วมโดยทั่วไป พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 และร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ....(ฉบับใหม่)

1.5 การประเมินและวิเคราะห์ข้อมูล

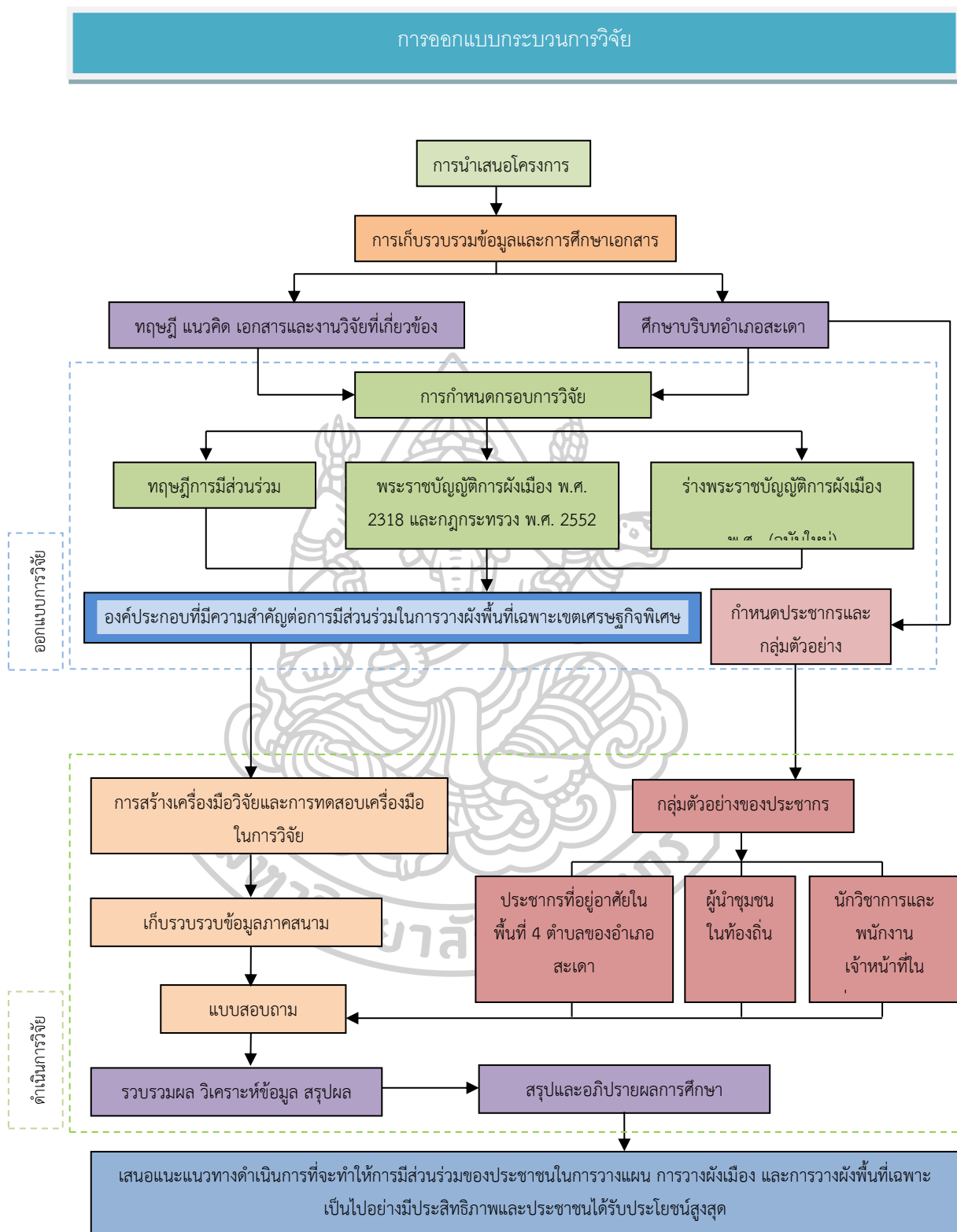
การประเมินความสำคัญการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ใช้วิธีการให้ค่าน้ำหนักแบบ Likert Scale จำนวน 5 ระดับโดย“น้อยที่สุด”เท่ากับ 1 และ“มากที่สุด”เท่ากับ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านความคิดเห็นและความต้องการมีส่วนร่วมที่ได้จากแบบสอบถาม กำหนดให้ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป แสดงด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\text{mean} =$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation หรือ SD.)

1.6 การอภิปรายผลและสรุป

การอภิปรายผล การเสนอแนะ และสรุปผลการวิจัย เป็นการดำเนินการโดยอภิปรายผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากสนามที่สรุปเป็นค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ นำมาอธิบายเพิ่มเติมถึงนัยที่อาจมีจากข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางการนำผลการวิจัยไปใช้

แผนภูมิที่ 9 การออกแบบกระบวนการวิจัยทั่วไป

แผนภูมิที่ 10 การออกแบบกระบวนการวิจัย

2. การกำหนดกรอบแนวคิดในงานวิจัย

การกำหนดแนวคิดในการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดจากการศึกษาทฤษฎี แนวคิด และหลักการการมีส่วนร่วมโดยทั่วไป และจากพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 กฎกระทรวง พ.ศ. 2552 รวมทั้งจากร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ....(ฉบับใหม่) โดยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) ดังนี้

2.1 แนวคิดจากทฤษฎีการมีส่วนร่วม 6 ด้าน

(1) การรับรู้ข่าวสาร (2) ปรีชาหาหรือ (3) การประชุมรับฟังความคิดเห็น (4) ร่วมพิจารณา ร่วมตัดสินใจ (5) ร่วมดำเนินการ (6) ร่วมติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล

2.2 พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552

กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการโฆษณา การประชุม และการแสดงข้อคิดเห็นของประชาชนในการวางและจัดทำผังเมืองรวม ซึ่งกฎกระทรวงได้กำหนดหลักเกณฑ์ กำหนดกรอบของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังเมืองไว้

2.3 พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ....(ฉบับใหม่)

โดยการมีส่วนร่วมมีความเกี่ยวข้องกับการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่ และมาตราที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังเมือง

3. การออกแบบและสร้างเครื่องมือที่จะนำมาใช้ในการวิจัย

ในการวิจัย ผู้วิจัยจะใช้เครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม สำนวความคิดเห็น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งก็คือ แบบสอบถาม โดยมีโครงสร้างและรายละเอียดดังนี้

โครงสร้างของแบบสอบถาม ประกอบด้วย 5 ส่วนหลัก คือ

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลเบื้องต้นส่วนบุคคล เป็นแบบเลือกตอบ (checklist)

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการวางแผนผังเมือง ตาม “ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” การตอบคำถามจะเป็นระบบให้คะแนนแบบ R. A. Rikert scale

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 ที่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการโฆษณา การประชุมและการแสดงความคิดเห็นของประชาชนในการวางและจัดทำผังเมืองว่าอยู่ในขั้นระดับความสำคัญมากน้อยเพียงใด การตอบคำถามจะเป็นระบบให้คะแนนแบบ R. A. Rikert scale

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่) ที่ได้กำหนดการให้ข้อมูลและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการวางและจัดทำผังเมือง ว่า

อยู่ในชั้นระดับความสำคัญมากน้อยเพียงใด การตอบคำถามจะเป็นระบบให้คะแนนแบบ R. A. Rikert scale

ส่วนที่ 5 คำถามปลายเปิดด้านข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการวางแผน การวางผังเมือง และการวางผังพื้นที่เฉพาะ เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่อาจมีเพิ่มเติม

4. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ประชากรที่อาศัยอยู่บริเวณเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ 4 ตำบล ได้แก่

1. ตำบลสะเดา	จำนวนประชากร 21,086 คน
2. ตำบลปาดังเบซาร์	จำนวนประชากร 15,737 คน
3. ตำบลสำนักขาม	จำนวนประชากร 12,968 คน
4. ตำบลสำนักเต๊ว	จำนวนประชากร 16,910 คน

การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มที่ 1 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 4 ตำบลของอำเภอสะเดา เป็นการสุ่มแบบไม่เจาะจง

กลุ่มที่ 2 คือผู้นำชุมชนในท้องถิ่น เป็นการเลือกอย่างเจาะจง

กลุ่มที่ 3 นักวิชาการ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยงานราชการ เป็นการเลือกอย่างเจาะจง

กลุ่มตัวอย่างที่ 1 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 4 ตำบลของอำเภอสะเดาจำนวนทั้งหมดประมาณ 66,710 คน ซึ่งการกำหนดตัวอย่างของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน เนื่องจากเป็นกรณีที่ทราบจำนวนแน่นอน สำหรับงานวิจัยนี้ยอมให้มีความคลาดเคลื่อนร้อยละ 10 ดังนี้

$$n = \frac{N}{(1 + Ne^2)}$$

N = ขนาดของประชากร

n = จำนวนตัวอย่าง, ขนาดของตัวอย่าง

e = ความน่าจะเป็นของความผิดพลาดหรือค่าความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้น
ได้

โดยกำหนดให้ P= 0.10 (90 % confidential level) ที่ระดับความเชื่อมั่น 90 % และความคลาดเคลื่อน 10 % จะได้ n = 99.99 หรือ 100 จากการคำนวณ

$$n = \frac{66,710}{1+66,710(0.10)^2}$$

$$n = 99.99$$

เนื่องจากต้องการให้ได้กลุ่มอย่างทีครอบคลุมทุกพื้นที่ จำนวน 4 ตำบลโดยแบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มจำนวน 3 กลุ่ม และนำประชากรของแต่ละตำบลมาเฉลี่ยผู้วิจัยจึงใช้การสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม ใช้วิธีการเทียบบัญญัติไตรยางค์ ดังนี้

$$n = \frac{N \times 100}{66,710}$$

โดยที่ n คือ จำนวนชุดของแบบสอบถาม

N คือ จำนวนประชากรแต่ละหมู่บ้าน

หมายเหตุ : หากมีเศษเกิน 0.5 ทำการปัดเศษขึ้นเป็น 1 และใช้แบบสอบถาม 100 ชุด
เมื่อนำจำนวนประชากรของแต่ละตำบลมาทำการเทียบบัญญัติไตรยางค์ ตามสูตรแล้วได้ผลดังนี้

1. ตำบลสะเดา	ประชากร 21,086 คน	สุ่มแบบสอบถามจำนวน	32 ชุด
2. ตำบลปาดังเบซาร์	ประชากร 15,737 คน	สุ่มแบบสอบถามจำนวน	24 ชุด
3. ตำบลสำนักขาม	ประชากร 12,968 คน	สุ่มแบบสอบถามจำนวน	19 ชุด
4. ตำบลสำนักแต้ว	ประชากร 16,910 คน	สุ่มแบบสอบถามจำนวน	25 ชุด
รวมสุ่มแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน			100 ชุด

เมื่อได้จำนวนตัวอย่างของแต่ละหมู่บ้านแล้ว จะนำมาทำการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามสำรวจความคิดเห็นด้วยแบบสอบถามเพื่อนำมาวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไป

กลุ่มตัวอย่างที่ 2 กลุ่มผู้นำชุมชนในท้องถิ่น โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกสำหรับกลุ่มตัวอย่างนี้จากผู้มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานกับภาครัฐ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการการมีส่วนร่วมกับภาครัฐ ซึ่งเป็นคนในชุมชน รวมถึงบทบาทการเป็นผู้นำที่มีหน้าที่คอยดูแลลูกบ้าน ผู้วิจัยเห็นว่าผู้นำชุมชนจะมีข้อคิดเห็นที่มีประโยชน์สามารถนำมาประกอบการวิจัยได้ กลุ่มผู้นำชุมชนที่จะคัดเลือกจะกำหนดประมาณ 10 คนคือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและอื่นๆ เป็นต้น

กลุ่มตัวอย่างที่ 3 นักวิชาการและเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยงานราชการ โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างนี้จากผู้เชี่ยวชาญในด้านการผังเมือง ด้านการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยเห็นว่ากลุ่มนักวิชาการมีความรู้ด้านทฤษฎีและหลักการการมีส่วนร่วมรวมถึงประสบการณ์ด้านการมีส่วนร่วม

รวมถึงมีความเข้าใจกระบวนการการด้านการวางผังเมือง โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกจะกำหนดประมาณ 10 คนคือ ผู้แทนหน่วยงานรัฐสถาบันอุดมศึกษาด้านการผังเมือง นักวิชาการ กลุ่ม NGO เป็นต้น

5. การกำหนดวิธีการประเมินและวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วม

การกำหนดมาตราส่วนค่าระดับความสำคัญของการมีส่วนร่วม

เกณฑ์ในการประเมินความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ได้กำหนดให้ตอบเป็นค่าแบบมาตราส่วน 5 ระดับตามมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด ให้ 5 คะแนน

ระดับความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมมาก ให้ 4 คะแนน

ระดับความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมปานกลาง ให้ 3 คะแนน

ระดับความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมน้อย ให้ 2 คะแนน

ระดับความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การแบ่งคะแนนค่าเฉลี่ยเลขคณิต (mean)

ในการประมวลผลข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้และการวิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา (descriptive statistics) โดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) หรือ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) หรือ S.D. การแบ่งระดับคะแนนตามค่าเฉลี่ย () แบ่งเป็น 5 ระดับตามเกณฑ์การให้คะแนนจากอันตรภาคชั้น (class interval) ใน 5 ระดับ ซึ่งค่าความกว้างของอันตรภาคชั้นของค่าเฉลี่ย คำนวณได้ ดังนี้

$$\begin{aligned}\text{ความกว้างอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.80\end{aligned}$$

ดังนั้นระดับคะแนนของค่าเฉลี่ย () แต่ละช่วง จึงมีดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.21 - 5.00	มีระดับความสำคัญมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.41 - 4.20	มีระดับความสำคัญมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.61 - 3.40	มีระดับความสำคัญปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.81 - 2.60	มีระดับความสำคัญน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.80	มีระดับความสำคัญน้อยที่สุด

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คำนวณได้จากสูตร

$$SD = S = \frac{\sqrt{\sum_{i=1}^N (X_i - \bar{X})^2}}{N}$$

เมื่อ SD คือ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

X คือ ค่าของข้อมูลแต่ละตัวหรือจุดกึ่งกลางชั้นแต่ละตัว

\bar{X} คือ ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

N คือ จำนวนข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง

6. เครื่องมืออื่นๆที่ใช้ในงานวิจัย

นอกเหนือจากแบบสอบถามแล้ว เครื่องมืออื่น ๆ ที่จะนำมาใช้ในการวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆในภาคสนาม ได้แก่ กล้องถ่ายรูป กล้องถ่ายวิดีโอ คอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูปแบบสำรวจทางกายภาพของพื้นที่ที่ออกแบบโดยผู้วิจัย ภาพถ่ายทางอากาศ และแผนที่ชุมชน

7. การทดสอบเครื่องมือที่จะใช้ในการวิจัย

ก่อนดำเนินการสำรวจความคิดเห็น และความต้องการมีส่วนร่วมของประชากรในพื้นที่วิจัย ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบแบบสอบถามในระหว่างวันที่ 12-13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561 เพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนและผังเมือง และการวางแผนพื้นที่เฉพาะ โดยทำการทดสอบแบบสอบถามในพื้นที่จริงกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ผลการทดสอบพบว่ามีความเข้าใจเพียงเล็กน้อย ผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นและความต้องการมีส่วนร่วมจากกลุ่มตัวอย่างในชุมชนทั้ง 4 ตำบลตามแผนการดำเนินการต่อไป

8. แผนการดำเนินงานเก็บข้อมูลภาคสนาม ความคิดเห็นและความต้องการ

แผนการสำรวจความคิดเห็นและความต้องการของประชากรในพื้นที่วิจัย ผู้วิจัยได้ทำการวางแผนจะใช้แบบสอบถามทั้งหมด 100 ชุดสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ 1 แบบสอบถามอีกประมาณ 10 ชุดสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ 2 และแบบสอบถามอีกประมาณ 10 ชุด สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ 3 โดยจะใช้ระยะเวลาในการแจกจ่ายแบบสอบถามประมาณ 21 วัน เริ่มตั้งแต่วันที่กลางเดือนกุมภาพันธ์ 2561 ถึงต้นเดือน มีนาคม 2561

กลุ่มตัวอย่างที่ 1 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 4 ตำบลของอำเภอสะเดา และกลุ่มตัวอย่างที่ 2 กลุ่มผู้นำชุมชนในท้องถิ่น โดยจะมีแบบสอบถามจำนวน 110 ชุด ใช้ระยะเวลาในการแจกจ่ายแบบสอบถามประมาณ 2 วัน ซึ่งวันที่หนึ่งจะไปตำบลปาดังเบซาร์ และตำบลสำนักขามพบปะกับกลุ่ม

ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้นำทางศาสนา สมาชิกองค์การบริหารตำบล เพื่อทำความเข้าใจและอธิบายถึงที่มาของการวิจัยและแบบสอบถาม และจะทำการแจกแบบสอบถามให้กับประชาชนโดยผู้วิจัย และมีผู้ช่วยอีก 2 คนซึ่งเป็นคนในพื้นที่ที่จะช่วยอธิบายและทำความเข้าใจให้กับประชาชนในชุมชน โดยใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามภายใน 1 สัปดาห์ คือ เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ 2561 และวันที่สองจะไปตำบลสะเดาและตำบลสำนักแก้ว ซึ่งใช้วิธีแบบเดียวกับวันแรก และหลังจากนั้นผู้วิจัยจะกลับมารับแบบสอบถามคืนในปลายเดือนกุมภาพันธ์ 2561

กลุ่มตัวอย่างที่ 3 นักวิชาการและเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยงานราชการ โดยมีแบบสอบถามประมาณ 10 ชุด จะใช้ระยะเวลาในการลงพื้นที่ 1 สัปดาห์ เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนกุมภาพันธ์ 2561 จนถึงต้นเดือนมีนาคม 2561

9. สรุป

การออกแบบการวิจัยภาคสนามในบทนี้ ผู้วิจัยได้ออกแบบกระบวนการวิจัยและกำหนดกรอบในการดำเนินการไว้ สรุปได้ดังนี้

การออกแบบกระบวนการวิจัย ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน โดยเริ่มจากการกำหนดปัญหาสำหรับการวิจัย การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือเพื่อสำรวจ และเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็น และความต้องการ การประเมินและวิเคราะห์ข้อมูล และการอภิปรายผล

การกำหนดกรอบแนวคิดในงานวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดจากการศึกษาทฤษฎีการมีส่วนร่วมจากหลักการทั้งหมด 6 ด้าน จากพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 กฎกระทรวง ฯ พ.ศ. 2552 และจากร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ....(ฉบับใหม่)

การออกแบบและสร้างเครื่องมือที่จะใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถามที่ได้จัดทำตามกรอบเรื่องของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา โดยมีโครงสร้างของคำถาม 5 ส่วน ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ประชากรของอำเภอสะเดาประมาณ 124,148 คน ที่อาศัยอยู่ในตำบลสะเดา ตำบลปาดังเบซาร์ ตำบลสำนักขาม ตำบลสำนักแก้ว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 4 ตำบลของอำเภอสะเดา กลุ่มที่ 2 คือผู้นำชุมชนในท้องถิ่น และกลุ่มที่ 3 นักวิชาการและเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยงานราชการ

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง ฯ พ.ศ. 2552 ร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ....(ฉบับใหม่) สถิติที่ใช้คือ

ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งเกณฑ์การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (mean =) และการหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation = S.D.) โดยมีการกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยของผลคะแนนเป็น 5 ระดับ

ก่อนดำเนินการสำรวจความคิดเห็น และความต้องการมีส่วนร่วมในพื้นที่วิจัย ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบแบบสอบถามในระหว่างวันที่ 12 - 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561 ผลการทดสอบพบว่า มีข้อบกพร่องเพียงเล็กน้อย จึงได้ปรับปรุงเพื่อนำไปใช้ในการสำรวจกลุ่มตัวอย่างในชุมชนทั้ง 4 ตำบล ตามแผนการดำเนินการที่วางไว้ ซึ่งจะใช้ระยะเวลาในการลงพื้นที่แจกจ่ายแบบสอบถามประมาณ 2 วัน

หลังจากได้ทำการออกแบบและสร้างเครื่องมือในการดำเนินงานวิจัยภาคสนามแล้ว ผู้วิจัยจะเริ่มทำการสำรวจความคิดเห็นและความต้องการของประชากรในพื้นที่วิจัยโดยใช้แบบสอบถามที่ได้ออกแบบไว้และทดสอบแล้ว ตามที่ได้กำหนดไว้ในแผนการดำเนินการวิจัย เพื่อเก็บข้อมูล ทำการวิเคราะห์และสรุปผลในขั้นต่อไป

บทที่ 4

สภาพทั่วไปของพื้นที่อำเภอสะเดา และเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

สภาพทั่วไปของพื้นที่อำเภอสะเดาและเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสงขลา จะประกอบไปด้วย เนื้อหาที่ผู้วิจัยจะศึกษาในเรื่อง ที่ตั้ง ขอบเขตการปกครอง และบริบทของพื้นที่ สภาพปัจจุบันของ พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา การวางผังออกแบบพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ภาพรวม ของการวางผังและออกแบบพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา และสรุป

1. ที่ตั้ง ขอบเขตการปกครอง และบริบทของพื้นที่

1.1 ประวัติการตั้งถิ่นฐาน

อำเภอสะเดาเดิมเป็นตำบลสะเดา ขึ้นอยู่กับกิ่งอำเภอจังโหลน จังหวัดไทรบุรี ซึ่งขณะนั้นไทรบุรียังเป็นของไทย เดิมมีชื่อเรียกว่า "สะดาห์" หรือ "ซีดาห์" เมื่อปี พ.ศ. 2452 รัฐบาลไทยได้ยกเมืองกลันตัน ตรัง กานู ปะลิส และ ไทรบุรี ตลอดจนถึงเกาะใกล้เคียง ให้กับรัฐบาลอังกฤษ ตรงกับสมัยรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ โดยไทยได้สิ่งแลกเปลี่ยนคือ เงินกู้จากอังกฤษจำนวน ๔ ล้านปอนด์สเตอร์ลิง เพื่อสร้างทางรถไฟสายใต้ และได้คืนสิทธิสภาพนอกอาณาเขตให้กับไทย แต่รัฐบาลไทยไม่ได้ยก ตำบลสะเดาให้ไปด้วย จึงได้รวมกับตำบลปรีก ตำบลทุ่งหมอ ไปขึ้นกับอำเภอเหนือ จังหวัดสงขลา ได้ ยกฐานะเป็นอำเภอสะเดา เมื่อปี พ.ศ. 2460

1.2 ตำแหน่งที่ตั้ง อาณาเขตติดต่อ ขอบเขตการปกครอง และเนื้อที่

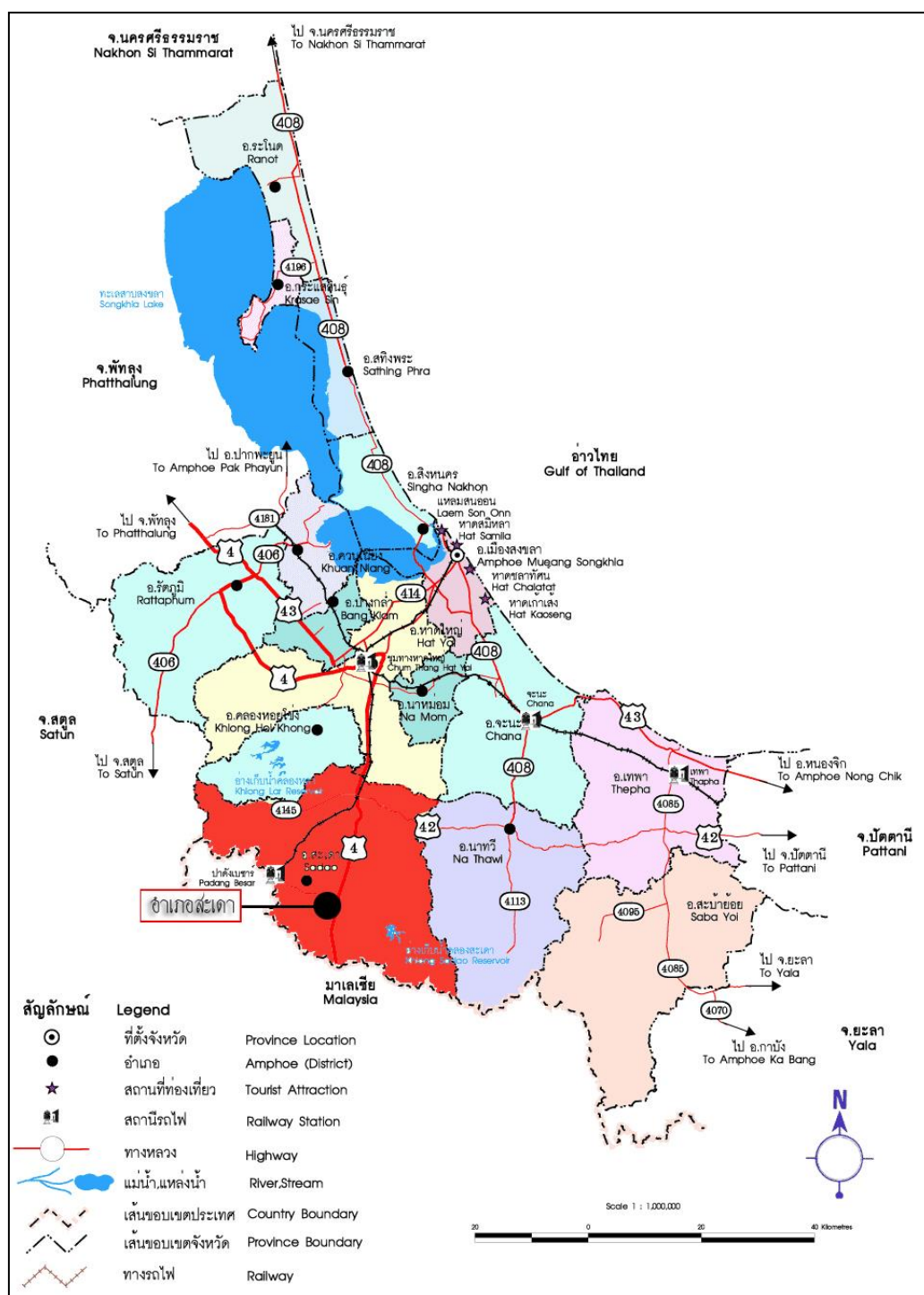
อำเภอสะเดา เป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดสงขลา เป็นอำเภอหนึ่งที่มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศมาเลเซีย และเป็นเมืองเศรษฐกิจสำคัญแห่งหนึ่งของชายแดนไทย-มาเลเซีย โดยมีด่านพรมแดนที่สำคัญถึง 2 ด่าน คือ พรมแดนไทย-มาเลเซีย (รัฐเกดะห์) (ด่านสะเดา) และพรมแดนไทย-มาเลเซีย (รัฐปะลิส) (ด่านปาดังเบซาร์) นอกจากนี้สะเดายังเปรียบเสมือนประตูสู่ประเทศไทยของชาวมาเลเซีย และสิงคโปร์ ที่ว่าการอำเภอสะเดา ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองสะเดา มีทางหลวงแผ่นดินสายที่ 4 (ถนนกาญจนาภิเษย์) ตัดผ่าน อยู่ห่างจากศาลากลางจังหวัดสงขลาไปทางทิศใต้ ประมาณ 75 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 858.6 ตารางกิโลเมตร หรือ 587,350 ไร่

ทิศเหนือ : ติดต่อกับ อ. หาดใหญ่ ต. คลองหอยโข่ง จ. สงขลา

ทิศใต้ : ติดต่อกับ รัฐเคดาห์ รัฐเปอร์ลิส ประเทศมาเลเซีย

ทิศตะวันออก : ติดต่อกับ อ. นาทวี อ. จะนะ จ. สงขลา

ทิศตะวันตก : ติดต่อกับ รัฐเปอร์ลิส ประเทศมาเลเซีย และอ. ควนโดน จ. สตูล

ภาพที่ 2 ตำแหน่งที่ตั้งอำเภอสะเดา

ที่มา : www.tat.or.th, เข้าถึงเมื่อ 7 สิงหาคม 2560, เข้าถึงได้จาก

<https://thai.tourismthailand.org/>

1.3 ลักษณะภูมิประเทศ

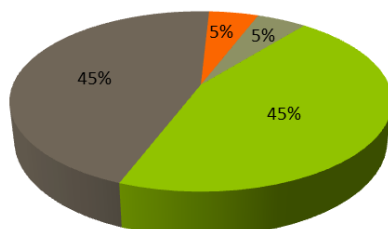
พื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอสะเตาประกอบไปด้วยภูเขา และเนินเขาเตี้ยๆ มีที่ราบระหว่างภูเขา เป็นบริเวณกว้างตอนกลาง จึงทำให้มีลักษณะภูมิประเทศแบบแอ่งกระทะ มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบทางทิศเหนือ เป็นเทือกเขาทางด้านทิศใต้ ทิศตะวันออก และทิศตะวันตก ทางทิศตะวันออกมีพืดเขา น้ำค้างกันเขตระหว่างอำเภอสะเตากับอำเภอนาหวี ทางตะวันตกมีพืดเขาชีนา (เขาแก้ว) และทางใต้มีเขาสันกาลาศรี แบ่งเขตระหว่างไทยกับมาเลเซีย ลักษณะทางภูมิศาสตร์ดังกล่าว ทำให้คลองสายต่างๆ ของอำเภอขนาดใหญ่ มีต้นกำเนิดจากคลองของอำเภอสะเตา โดยอำเภอสะเตามีพื้นที่เป็นดังนี้

ที่ราบ	ร้อยละ 45	ของพื้นที่ทั้งหมด
ภูเขา	ร้อยละ 45	ของพื้นที่ทั้งหมด
พื้นน้ำ	ร้อยละ 5	ของพื้นที่ทั้งหมด
อื่นๆ	ร้อยละ 5	ของพื้นที่ทั้งหมด

โดยพื้นที่ของอำเภอสะเตาส่วนมากจะใช้ประโยชน์ในการเกษตรกรรม เนื่องจากลักษณะของดินเหมาะสำหรับการทำเกษตร

ร้อยละ

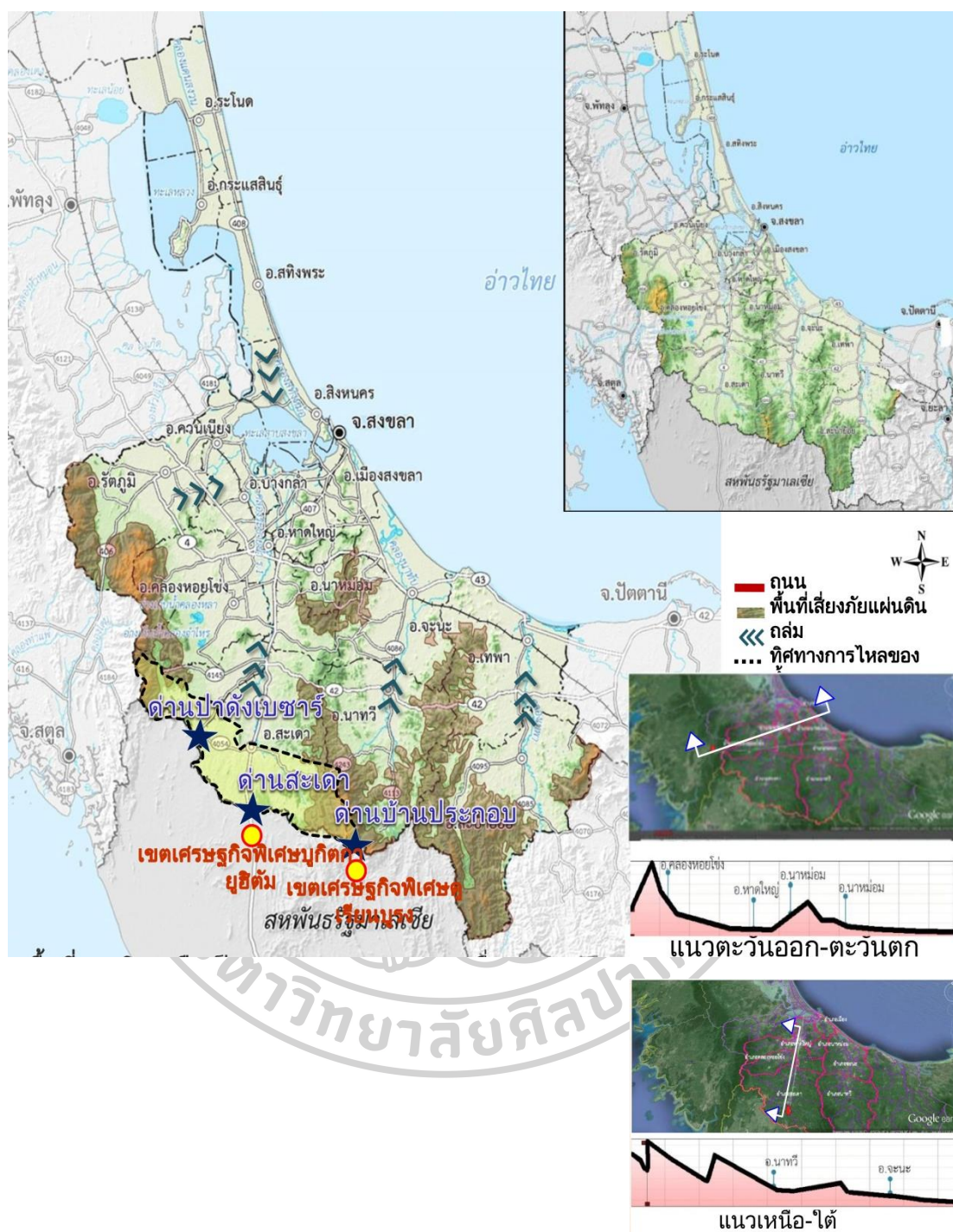
■ ที่ราบ ■ ภูเขา ■ พื้นน้ำ ■ อื่นๆ

ภาพที่ 3 สัดส่วนพื้นที่อำเภอสะเตา

นอกจากนี้อำเภอสะเตายังมีพื้นที่ที่มีความสำคัญทางความหลากหลายทางธรรมชาติโดยมีอุทยานแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติเขาน้ำค้าง มีพื้นที่ครอบคลุมท้องที่อำเภอนาหวี และอำเภอสะเตา ซึ่งห่างจากตัวเมืองสะเตาระทางประมาณ 26 กิโลเมตร

จังหวัดสงขลามีสภาพป่าและทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ประกอบด้วยความหลากหลายทางธรรมชาติที่น่าสนใจ เช่น น้ำตกจำนวนหลายแห่ง โดยมีเนื้อที่ประมาณ 132,500 ไร่ หรือ 212 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยเทือกเขาสลับซับซ้อนเป็นแนวยาวไปตลอดจนถึงพรมแดนประเทศมาเลเซีย ซึ่งประกอบด้วยยอดเขาที่สำคัญ คือ ควนस्या ควนเขาไหม้ โดยมียอดเขาน้ำค้างเป็นยอดเขาที่สูง สูงประมาณ 648 เมตรจากระดับน้ำทะเล เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารหลายสาย เช่น คลองนาหวี คลองปรก คลองทับช้าง คลองทรายขาว เป็นต้น ดินจะมีลักษณะเป็นดินร่วน ดินเหนียว

ภาพที่ 5 ลักษณะภูมิประเทศอำเภอสะเตา

ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2560

1.4 ลักษณะภูมิอากาศ

ฤดูกาลของจังหวัดสงขลาแบ่งออกได้เป็น 2 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน ดังนี้
ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม อากาศจะเริ่มร้อนและมีอากาศร้อนจัดที่สุดในเดือนเมษายน แต่อากาศไม่ได้ร้อนมากนักเพราะเนื่องจากอยู่ใกล้ทะเล กระแสลมและไอน้ำทำให้อากาศคลายความร้อนได้

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม มีฝนตกทั่วไปและในช่วงฤดูฝนยังมีร่องความกดอากาศต่ำปกคลุมจึงทำให้มีฝนตกมาก และเนื่องจากเป็นจังหวัดที่อยู่ทางด้านตะวันออกของภาคใต้จึงได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดผ่านอ่าวไทย ทำให้จังหวัดนี้มีฝนตกมากในช่วงฤดูหนาว คือระหว่างเดือนพฤศจิกายนและธันวาคม ถือว่าเป็นจังหวัดที่มีฤดูฝนอันยาวนาน

1.5 ลักษณะประชากร

อำเภอสะเดาแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 9 ตำบล 67 หมู่บ้านและ 18 ชุมชน มีประชากรรวมทั้งหมด 124,148 คน

ตารางที่ 1 ตำบลและหมู่บ้านในอำเภอสะเดา

ตำบล	หมู่บ้าน
1. สะเดา	18 ชุมชน
2. ปริก	11 หมู่บ้าน
3. พังลา	7 หมู่บ้าน
4. สำนักแต้ว	10 หมู่บ้าน
5. หุ้งหมอ	7 หมู่บ้าน
6. ท่าโพธิ์	8 หมู่บ้าน
7. ปาดังเบซาร์	12 หมู่บ้าน
8. สำนักขาม	7 หมู่บ้าน
9. เขามีเกียรติ	5 หมู่บ้าน

ที่มา : Wikipedia, เข้าถึงเมื่อ 7 สิงหาคม 2560, เข้าถึงได้จาก <https://th.wikipedia.org/wiki>

1.6 สภาพทางเศรษฐกิจ

การเกษตร ประชากรของอำเภอสะเดา ส่วนใหญ่แล้วจะประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม เนื่องจากสภาพของที่ดินที่อุดมสมบูรณ์ มีพื้นที่ทำการเกษตร ประมาณ 403,917 ไร่ โดยเฉพาะ

อย่างยิ่งการทำสวนยางพารา เนื่องจากเศรษฐกิจของอำเภอขึ้นอยู่กับยางพารา นอกจากนี้ยังมีผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญอีก ได้แก่ ปาล์ม ลองกอง ทุเรียน เงาะ ส้มโชกุน

การปศุสัตว์ มีสัตว์เลี้ยงสำคัญ ได้แก่ สุกร โค แพะ ไก่เนื้อ ไก่พื้นเมือง เป็ด ปลา ทับทิม

การอุตสาหกรรม มีโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 81 แห่ง ได้แก่ โรงงานน้ำตาล ยางแผ่นและผลิตภัณฑ์จากน้ำตาล โรงงานแปรรูปไม้ยางพารา โรงงานวัสดุก่อสร้าง

การท่องเที่ยว มีสถานที่ท่องเที่ยว ได้แก่

1. วัดถ้ำเขารูปช้าง ตั้งอยู่ ม.6 ต.ปาดังเบซาร์
2. อ่างเก็บน้ำห้วยคู ตั้งอยู่ ม.4 ต.สำนักแต้ว
3. สำนักแม่ชี สุขชี ตั้งอยู่ ม.1 ต.ทุ่งหมอ
4. น้ำตกโตนดาดฟ้า ตั้งอยู่ ม.6 ต.สำนักแต้ว
5. ตลาดชายแดนไทย-มาเลเซีย มีจำนวนสองแห่ง 2 แห่ง คือ

5.1 ตลาดปาดังเบซาร์ ตั้งอยู่ ม.2 ต.ปาดังเบซาร์

5.2 ตลาดไทย-จังโหลน ตั้งอยู่ ม.7 ต.สำนักขาม การค้าชายชายแดน

ไทย-มาเลเซีย

อำเภอสะเตาะมีพรมแดนติดต่อกับประเทศมาเลเซีย ทำการค้าขายกับประเทศมาเลเซีย ผ่านด่านศุลกากร จำนวน 2 ด่าน คือ

1. ด่านศุลกากรสะเตาะ

1.1 ที่ตั้ง ถนนกาญจนาภิเษก หมู่ที่ 7 ตำบลสำนักขาม อำเภอสะเตาะ จังหวัดสงขลา อยู่ใกล้ชายแดนตรงข้ามบูกิตกายอิตัม รัฐเคดะห์ ประเทศมาเลเซีย

1.2 การขนส่ง โดยทางรถยนต์ ใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 ของไทยเชื่อมติดกับถนน Highway ของมาเลเซีย

1.3 กิจกรรมเศรษฐกิจด้านมาเลเซีย มีการเปิดร้านจำหน่ายสินค้าปลอดภาษี (Duty Free Shop) ดินแดนชายแดนไทย สินค้าที่จำหน่ายได้แก่ เครื่องใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์กีฬา เสื้อผ้า สินค้าอุปโภค บริโภค เหล้า เบียร์และบุหรี่ย เป็นต้น

1.4 ด้านพรมแดน มีหน่วยงานประกอบด้วย ด่านศุลกากร ด่านตรวจคนเข้าเมือง ด่านตรวจพืช และด่านจัดหางาน

1.5 เวลาเปิด 05.00 น. ปิดด่าน 24.00 น.

1.6 การค้าชายแดน

- สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ น้ำยางข้น ยางแท่ง สัตว์น้ำ

ทะเลแช่แข็ง ถังมียาง เครื่องกล และส่วนประกอบ ไม้ยางพาราแปรรูป

- สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ เครื่องจักร เครื่องใช้กล/

ส่วนประกอบ เครื่องจักรไฟฟ้า/เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้า เคมีภัณฑ์/ปุ๋ย พลาสติก/ของทำด้วยพลาสติก และผลิตภัณฑ์ทำด้วยเหล็ก เป็นต้น

2. ด้านศุลกากรปาดังเบซาร์

2.1 ที่ตั้ง เขตเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ อำเภอสะเตาะ จังหวัดสงขลา อยู่ตรงข้ามกับด่านปาดังเบซาร์ รัฐเปอร์ลิสของมาเลเซีย

2.2 การขนส่ง

- ทางรถยนต์ใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4054 ซึ่งแยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 บริเวณอำเภอสะเตาะ เชื่อมสู่ชายแดนมาเลเซีย

- ทางรถไฟ มีเส้นทางรถไฟ กรุงเทพ – หาดใหญ่ – ปาดังเบซาร์ - มาเลเซีย เชื่อมสู่สิงคโปร์ โดยขบวนรถไฟระหว่างประเทศ ในปัจจุบันสถานีรถไฟตั้งอยู่ในเขตแดนประเทศมาเลเซีย ส่วนใหญ่ใช้สำหรับการขนส่งสินค้าที่มีน้ำหนักมาก

2.3 กิจกรรมเศรษฐกิจด้านมาเลเซีย มีการเปิดร้านจำหน่ายสินค้าปลอดภาษี (Duty Free Shop) ติดกับแนวชายแดนไทย สินค้าที่จำหน่าย ได้แก่ สินค้าอุปโภค บริโภค เครื่องใช้ไฟฟ้า เหล้า เบียร์ เป็นต้น และห่างจาก Duty Free Shop ไปประมาณ 1 กิโลเมตร เป็นที่ตั้งชุมชนและมีร้านจำหน่ายสินค้าอุปโภค/บริโภค อุปกรณ์กีฬา นาฬิกา และสินค้าเบ็ดเตล็ด เป็นต้น ซึ่งมาเลเซียผ่อนผันให้เข้าไปซื้อสินค้าได้

2.4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านศุลกากร ด้านตรวจคนเข้าเมือง ด้านตรวจพืช ด้านตรวจสัตว์และด่านจัดหางาน เวลาเปิด 05.00 ปิดด่าน 21.00 น.

2.5 การค้าชายแดน

- สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ ยางแท่ง ยางแผ่นรมควัน ถู่มือยาง อาหารบรรจุกระป๋อง และน้ำยางข้น เป็นต้น

- สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ หลดภาพโทรทัศน์ ส่วนประกอบโทรทัศน์มอเตอร์ขึ้นส่วนประกอบรถยนต์นั่งเก่าและแผ่นอลูมิเนียม เป็นต้น

2. สภาพปัจจุบันของพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

2.1 ที่ตั้งและบริบทของเขตพื้นที่พัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

เขตเศรษฐกิจพิเศษ ครอบคลุมพื้นที่ 4 ตำบล รวมพื้นที่ 552.30 ตร.กม.

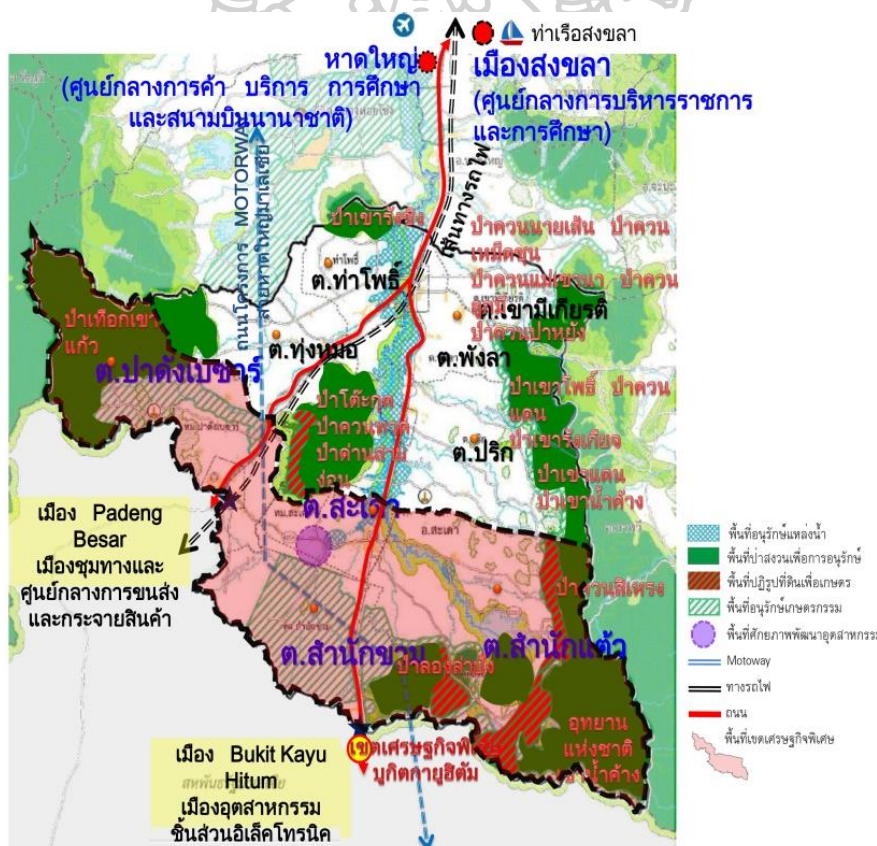
1. เขตตำบลสะเตาะ
2. เขตตำบลปาดังเบซาร์
3. เขตตำบลสำนักขาม
4. เขตตำบลสำนักแต้ว

เขตเศรษฐกิจพิเศษที่ครอบคลุมพื้นที่ 4 ตำบล รวมพื้นที่ทั้งหมด 552.30 ตร.กม. 345,187.50 ไร่ สภาพทางภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงฝั่งตะวันตกในพื้นที่ ต.ปาดังเบซาร์ ลาดเท สู่พื้นที่ ต.สะเดา และของ ต.สำนักขาม และลาดชันขึ้นในพื้นที่ด้านตะวันออกในพื้นที่ของ ต.สำนัก แด้ว

การใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรมประมาณร้อยละ 47 โดยพื้นที่ เกษตรกรรมขั้นดีส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ของ ต.สำนักขามและ ต. สำนักแด้ว รองลงมาคือพื้นที่ป่าไม้

การคมนาคมขนส่ง

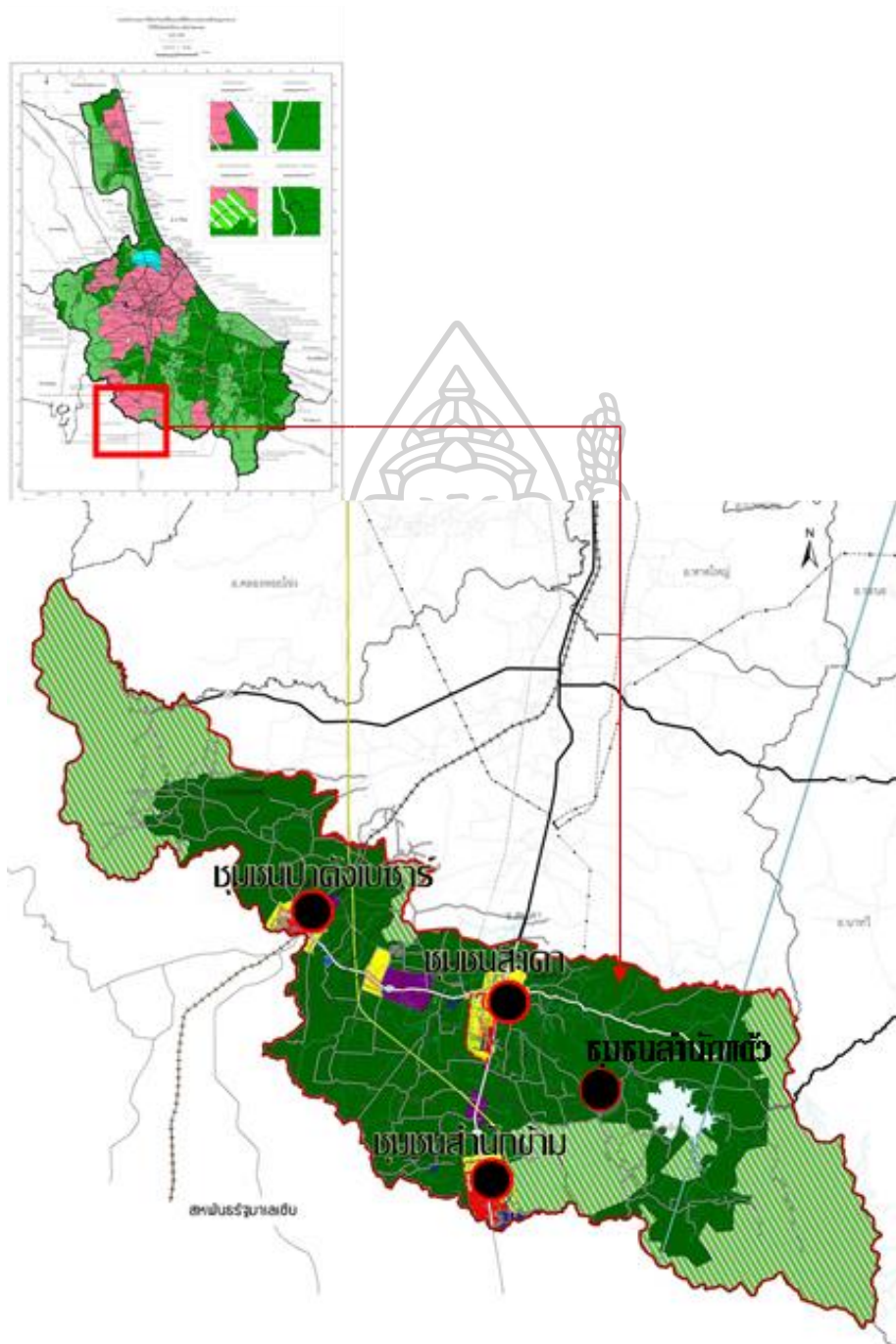
- สนามบินพาณิชย์ที่อำเภอหาดใหญ่
- ทางรถยนต์ใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4054 ซึ่งแยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 บริเวณอำเภอสะเดา เชื่อมสู่ชายแดนมาเลเซีย
- ทางรถไฟ ทางรถไฟมีเส้นทางรถไฟจากกรุงเทพ - หาดใหญ่ ต่อจากหาดใหญ่ - ปา ดังเบซาร์ โดยขบวนรถไฟแห่งประเทศไทย

ภาพที่ 6 ที่ตั้งและบริบทของเขตพื้นที่พัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2560

2.2 สภาพปัจจุบัน

ภาพที่ 7 ที่ตั้งพื้นที่พัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

ที่มา : ดัดแปลงจากกรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2560

2.2.1 สภาพปัจจุบันของตำบลสะเดา

พื้นที่ตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษครอบคลุมพื้นที่ทั้งตำบลสะเดา โดย(ร่าง)ผังพื้นที่เฉพาะโครงการตั้งอยู่บริเวณใกล้ๆศูนย์ราชการเขตเทศบาลเมืองสะเดา และติดพื้นที่ของชุมชนบ้านสำนักขามมิตรสัมพันธ์ หมู่บ้านทวีทรัพย์ชุมชนมิตรภาพสัมพันธ์ ซึ่งเป็นพื้นที่ในเขตเทศบาลตำบลสำนักขามสภาพพื้นที่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม สวนยาง และบ้านพักอาศัย พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ดินเอกชน มีถนนตัดผ่าน 2 สาย คือ ถนนอิสลามบำรุง และถนนปาดังเบซาร์

ด้านเหนือ ติดกับถนนปาดังเบซาร์

ด้านตะวันออก ติดกับถนนกาญจนวนิช

ด้านใต้ ติดกับถนนบ้านสำนักขาม – บ้านพรุเดียว

ด้านตะวันตก ติดกับริมคลองครอบ

ภาพที่ 8 ถนนทางเข้าตำบลสะเดา ทางหลวงหมายเลข 4

ที่มา : จากการสำรวจ, 2 กันยายน 2560

พื้นที่ทางด้านทิศเหนือ ติดกับกับถนนปาดังเบซาร์ ถนนทางหลวงหมายเลข 4054 ซึ่งเป็นเส้นทางไปยังตำบลปาดังเบซาร์ และถนนซอยอิสลามบำรุงตัดผ่านในพื้นที่ บริเวณพื้นที่อยู่ในเขตเทศบาลเมืองสะเดา จึงเป็นที่ตั้งของศูนย์ราชการ อาคารพาณิชย์ บ้านพักอาศัยชั้นเดียวถึงสองชั้น และตลาดสดสาธารณะเทศบาลเมืองสะเดา ถัดไปในพื้นที่จะเป็นสวนยางพาราและพื้นที่ชุมชน

สถานีตำรวจภูธรสะเดา

อาคารข้างเคียง

ตลาดเทศบาลเมืองสะเดา

ถนนอิสลามบำรุง

ถนนปาดังเบซาร์ซอย5

สวนยางพาราในพื้นที่

ภาพที่ 9 บริบทโดยรอบพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลาของตำบลสะเดา

ที่มา : จากการสำรวจ และ Google Earth, เข้าถึงเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2560

ด้านทิศตะวันออก ติดกับถนนกาญจนวนิช ถนนทางหลวงหมายเลข 4 เป็นเส้นทางจากตำบลสะเดาไปตำบลคูหากรสะเดา ตำบลสำนักขาม พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรมยางพาราและมีอาคารพาณิชย์เล็กน้อย เป็นทางเข้าชุมชนบ้านสำนักขามมิตรสัมพันธ์ หมู่บ้านสำนักขาม

ด้านทิศใต้ ติดกับถนนบ้านสำนักขาม - บ้านพรุเตียว เป็นถนนเส้นทางเชื่อมกับถนนกาญจนวนิช มีหมู่บ้านทวีทรัพย์ชุมชนมิตรภาพสัมพันธ์ และเส้นทางเลียบเมืองปาดังเบซาร์

ภาพที่ 10 บริบทโดยรอบพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลาของตำบลสะเดา

ที่มา : จากการสำรวจ และ Google Earth, เข้าถึงเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2560

ด้านทิศใต้ ติดกับถนนบ้านสำนักขาม - บ้านพรุเตียว เป็นถนนเส้นทางเชื่อมกับถนนกาญจนวนิช มีหมู่บ้านทวีทรัพย์ชุมชนมิตรภาพสัมพันธ์ และเส้นทางเลียบเมืองปาดังเบซาร์

ด้านทิศตะวันตก ติดกับริมคลองครอบ มีเส้นทางถนนซอยปาดังเบซาร์ซอย 5 เชื่อมไปยังถนนอิสลามบำรุง บริเวณโดยรอบเป็นสวนยางพารา และมีลำคลองเลไหลผ่าน

ถนนเลี้ยวเมือง 2

หมู่บ้านทวีทรัพย์(ชุมชนมิตรภาพสัมพันธ์)

ถนนอิสลามบำรุง

ถนนปาดังเบซาร์ซอย5 เชื่อมไปยังบ้านสำนักขาม

ถนนปาดังเบซาร์ซอย5

ภาพที่ 11 ถนนพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลาของตำบลสะเดา

ที่มา : Google Earth, เข้าถึงเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2560

ลักษณะสภาพทางภูมิศาสตร์

ลักษณะของพื้นที่สภาพทั่วไปเป็นที่ราบสูง มีภูเขาอยู่รอบๆติดต่อกัน มีแม่น้ำไหลผ่าน 2 สาย คือ คลองอยู่ตะเภาไหลผ่านทางทิศตะวันออก และคลองเลไหลผ่านทางทิศตะวันตก แม่น้ำทั้งสองสายไหลมาบรรจบกันกับเส้นแบ่งเขตเทศบาลเมืองสะเดากับตำบลปรีก ดังนั้นฝั่งแม่น้ำทั้งสองสาย จึงเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง

ลักษณะภูมิอากาศ

อุณหภูมิสูงสุด 38.5 องศาเซลเซียส ต่ำสุด 23.8 องศาเซลเซียส ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนกันยายน ซึ่งในพื้นที่อำเภอสะเดาจะมีฝนตกในช่วงลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ แต่ในช่วงลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจะมีฝนตกชุก โดยเฉพาะในช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนมกราคมของปีถัดไป

ประชากร

ชุมชนภายในเขตเทศบาลเมืองสะเดาในปัจจุบัน มีจำนวน 18 ชุมชน ความหนาแน่นของประชากร 1.65 คน/ตารางกิโลเมตร (เขตชุมชนครอบคลุมพื้นที่ 47 ตารางกิโลเมตร) จำนวนหลังคาเรือนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ 8,057 ครัวเรือน จำนวนประชากรชายรวม 10,299 คน

จำนวนประชากรหญิงรวม 10,787 คน จำนวนประชากรทั้งหมดตามฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร 21,086

2.2.2 สภาพปัจจุบันของตำบลปาดังเบซาร์

ที่ทำการเทศบาลเมืองปาดัง ห่างจากอำเภอสะเตาะ เป็นระยะทาง 17 กิโลเมตร ห่างจากศาลากลางจังหวัดสงขลา ประมาณ 54 กิโลเมตร และห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 900 กิโลเมตร เทศบาลเมืองสะเตาะมีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 159.44 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นเนื้อที่ทั้งหมด 121,250 ไร่

อาณาเขตติดต่อกับหน่วยปกครองท้องถิ่นอื่นๆ ดังนี้ คือ

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลทุ่งหมอ อำเภอสะเตาะ

ทิศใต้ ติดกับรัฐเปอร์ลิส ประเทศมาเลเซีย

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลปริก อำเภอสะเตาะ

ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดสตูล

พื้นที่ตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษครอบคลุมพื้นที่ทั้งตำบลปาดังเบซาร์ เขตเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ โดย(ร่าง)ผังพื้นที่เฉพาะโครงการ 2 บริเวณ ตั้งอยู่ใกล้ศูนย์ราชการและพื้นที่ชุมชนบริเวณที่ 1 ปัจจุบันเป็นพื้นที่สถานีรถไฟปาดังเบซาร์ สวนสาธารณะ ติดกับชายแดนประเทศมาเลเซีย ซึ่งมีระยะห่างจากด่านศุลกากรปาดังเบซาร์ประมาณ 200 เมตร

ภาพที่ 12 ถนนทางเข้าตำบลปาดังเบซาร์ ทางหลวงหมายเลข 4

ที่มา : จากการสำรวจ, 2 กันยายน 2560

บริเวณที่ 1 บริเวณสถานีรถไฟปางเบชาร์ ติดกับด่านตรวจคนเข้าเมืองปางเบชาร์
 บริบทรอบๆจะเป็นสวนสาธารณะ ลานคอนเทนเนอร์และสถานี X-RAY ด้านศุลกากรปางเบชาร์ ซึ่ง
 อยู่ห่างจากด่านศุลกากรปางเบชาร์ประมาณ 200 เมตร ห่างจากสำนักงานเทศบาลเมืองปางเบชาร์
 ประมาณ 500 เมตร อยู่ในพื้นที่ของชุมชนต้นพะยอม 2

ด่านศุลกากรปางเบชาร์

สถานีรถไฟปางเบชาร์

ลานคอนเทนเนอร์และสถานี X-RAY ด้าน
 ศุลกากรปางเบชาร์

ชุมชนปางเบชาร์

เทศบาลเมืองปางเบชาร์

สวนสาธารณะ

ภาพที่ 13 บริบทโดยรอบพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลาของตำบลปางเบชาร์
 ที่มา : จากการสำรวจ และ Google Earth, เข้าถึงเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2560

บริเวณที่ 2 บริเวณเส้นทางรถไฟ อยู่ทางทิศเหนือของสถานีรถไฟปางเบชาร์
 ประมาณ 2 กิโลเมตรเข้าทางถนนซอย บ้านท่าข่อย ถนนทางหลวงชนบทสงขลา 1027 ติดกับ ม.2
 บ้านรีด บบริบทโดยรอบเป็นสวนยางพารา ส่วนใหญ่เป็นที่ดินเอกชน

ถนนหลัก ทางเข้าหมู่บ้านรีด

ถนนรอง หมู่บ้านรีด

มัสยิดบ้านรีด

ภาพที่ 14 ถนนพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลาของตำบลปางเบชาร์
 ที่มา : Google Earth, เข้าถึงเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2560

ลักษณะสภาพทางภูมิศาสตร์

ลักษณะภูมิประเทศของตำบลปาดังเบซาร์ โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มและที่เชิงและที่เนินสลับกันไป บริเวณที่ตั้งของศูนย์กลางชุมชนเป็นที่เนินที่มีความลาดเอียงจากทิศใต้ไปทางทิศเหนือ โดยมีค่าความสูงโดยเฉลี่ยของพื้นที่ตั้งแต่ 50 – 60 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลางซึ่งเหมาะแก่การทำเกษตร

ลักษณะภูมิอากาศ

ตั้งอยู่ในเขตอิทธิพลของลมมรสุมเมืองร้อน มีลมมรสุมพัดผ่านเป็นประจำทุกปี คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงกลางเดือนมกราคม และลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม

ประชากร

ตำบลปาดังเบซาร์มีประชากรรวมทั้ง 15,737 คน พื้นที่รับผิดชอบทั้งหมด 11 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้านต้นพะยอม หมู่ที่ 2 บ้านรือค หมู่ที่ 4 บ้านชายควน หมู่ที่ 9 บ้านควนชัน (อยู่ในเขตเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์บางส่วน) หมู่ที่ 3 บ้านท่าซ้อย หมู่ที่ 5 บ้านนา หมู่ที่ 6 บ้านเขา रुपช้าง หมู่ที่ 7 บ้านทุ่งไม้ดวน หมู่ที่ 8 บ้านตะไละ หมู่ที่ 10 บ้านไร่ หมู่ที่ 11 บ้านบาโรย

2.2.3 สภาพปัจจุบันของตำบลสำนักขาม

สำนักงานเทศบาลตำบลสำนักขาม ตั้งอยู่ หมู่ที่ 7 ถนนกาญจนวนิชย์ ตำบลสำนักขาม อำเภอสะเตกา อยู่ทางตอนใต้ของจังหวัดสงขลา ห่างจากที่ว่าการอำเภอสะเตกา ประมาณ 15 กิโลเมตร และห่างจากอำเภอเมืองสงขลา ประมาณ 89 กิโลเมตร

อาณาเขตตำบลสำนักขาม

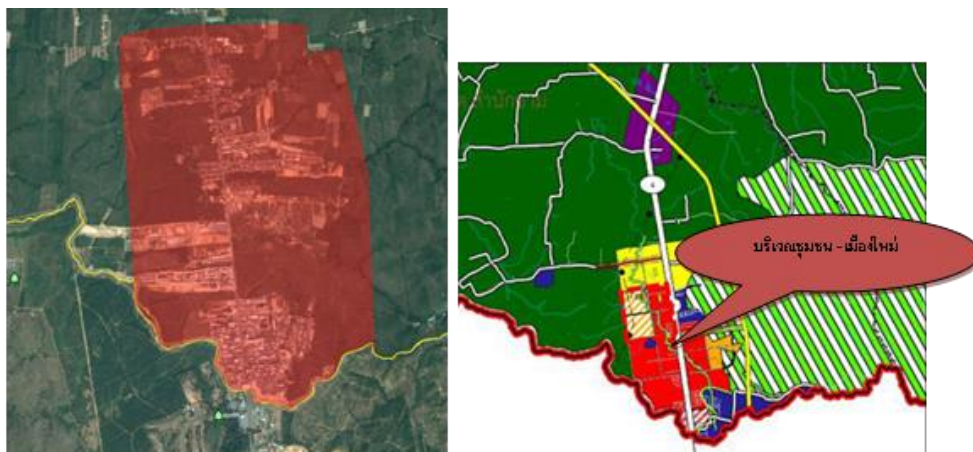
ทิศเหนือ จรดเขตเทศบาลเมืองสะเตกา

ทิศใต้ จรดรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย

ทิศตะวันออก จรดตำบลสำนักแก้ว

ทิศตะวันตก จรดตำบลปาดังเบซาร์

พื้นที่ตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษครอบคลุมพื้นที่ทั้งตำบลสำนักขาม โดย(ร่าง)ผังพื้นที่เฉพาะโครงการเริ่มต้นจากบริเวณพื้นที่บ้านไร่ตงไปจนสุดชายแดนไทย-มาเลเซีย ถนนทางหลวงหมายเลข 4 บริบทโดยรอบเป็นเมือง มีชุมชน 17 ชุมชน เป็นที่ตั้งของด่านศุลกากรสะเตกาและด่านตรวจคนเข้าเมือง นอกจากนี้ตำบลสำนักขามมีอ่างเก็บน้ำบ้านกงสีขาว ห่างออกไปประมาณ 4 กิโลเมตรจากตัวเมือง ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ

ถนนทางหลวงหมายเลข 4

ด้านศุลกากรสะเดา

ด้านศุลกากรสะเดา

ภาพที่ 15 บริบทโดยรอบพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลาของตำบลสำนักขาม
ที่มา : ผู้วิจัย และGoogle Earth, เข้าถึงเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2560

เทศบาลตำบลสำนักขาม

ด้านตรวจคนเข้าเมืองสะเดา

บริเวณในเมืองสำนักขาม

อ่างเก็บน้ำกังสีขาว

ภาพที่ 16 บริบทโดยรอบพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลาของตำบลสำนักขาม
ที่มา : ผู้วิจัย และGoogle Earth, เข้าถึงเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2560

บริเวณ ร้างผังเฉพาะพื้นที่ชุมชนสำนักขาม บริบทโดยรอบเป็นที่ตั้งของชุมชนบ้านไร่ ตก บ้านไร่อก ห่างจากด้านสุทธการสะเดาประมาณ 1 กิโลเมตร ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ยางพารา

สวนยางพารา

คลองลำปึง

บ้านไร่ตก

ภาพที่ 17 บริบทโดยรอบพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษของตำบลสำนักขาม

ที่มา : Google Earth, เข้าถึงเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2560

ลักษณะสภาพทางภูมิศาสตร์

ตำบลสำนักขาม เป็นตำบลชายแดนติดต่อกับรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย มีพื้นที่ราบ มีเนินเขาเตี้ย ๆ มีพื้นที่ป่าไม้ บางหมู่บ้านมีลำธาร ลำคลองไหลผ่านกลางบ้าน และอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่คืออ่างเก็บน้ำบ้านกงสีขาว ซึ่งห่างออกไปประมาณ 4 กิโลเมตรจากตัวเมืองสำนักขาม

ลักษณะภูมิอากาศ

มีลมมรสุมพัดผ่านเป็นประจำทุกปี คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงกลางเดือนมกราคม ซึ่งจะมีฝนตกในช่วงลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนกันยายน

ประชากร

ตำบลสำนักขามมีประชากรรวม 12,968 คน แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 7 หมู่บ้าน อยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลสำนักขามทั้งหมด ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านสำนักขาม หมู่ที่ 2 บ้านด่านนอก หมู่ที่ 3 บ้านหน้าฮั่ว หมู่ที่ 4 บ้านทับโกบ หมู่ที่ 5 บ้านพรุเดียว หมู่ที่ 6 บ้านไร่ตก และหมู่ที่ 7 บ้านไทย-จังโหลน

2.2.4 สภาพปัจจุบันของตำบลสำนักขาม

ที่ตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลสำนักขาม มีระยะห่างจากที่ว่าการอำเภอสะเดาทางทิศตะวันออกประมาณ 2 กิโลเมตร ตำบลสำนักขามมีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 268.66 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 167,913 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ จรดตำบลปริก อำเภอสะเดา

ทิศใต้ จรดรัฐเคดาร์ ประเทศมาเลเซีย

ทิศตะวันออก จรดป่าสงวนแห่งชาติเขาน้ำค้าง อำเภอนาหวี

ทิศตะวันตก จรดตำบลสะเดาและตำบลสำนักขาม อำเภอสะเดา

พื้นที่ตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลาครอบคลุมพื้นที่ทั้งตำบลสำนักแก้ว ห่างจากที่ว่าการอำเภอสะเดามาทางทิศตะวันออกประมาณ 2 กิโลเมตร บริบทโดยรอบเป็นที่ตั้งของชุมชน เป็นที่ตั้งของอ่างเก็บน้ำห้วยคู น้ำจากอ่างเก็บน้ำคลองสะเดา ซึ่งผู้ได้รับประโยชน์โดยตรงคือ การประปาส่วนภูมิภาค ซึ่งสามารถนำไปผลิตน้ำประปาบริการประชาชน และกิจกรรมด้านต่างๆ เช่น อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม เป็นอ่างเก็บน้ำเพื่อเพิ่มเติมปริมาณน้ำให้แก่คลองอุตะเกา ซึ่งเป็นแหล่งน้ำดิบที่ใช้ในกิจการประปาเพียงแห่งเดียวในปัจจุบัน เพื่อกิจการประปาให้เพียงพอต่อการขยายตัวของตัวเมืองหาดใหญ่และสงขลา เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากร การเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจและสังคม การอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การค้าและอื่นๆ มีการประมงเพิ่มเติมจากการเกษตรกรรม และเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจของราษฎรในบริเวณใกล้เคียง ลมมลภาวะเป็นพิษของน้ำคลองอุตะเกา และไล่ดันน้ำเค็มใช้เพื่อบริโภค

ภาพที่ 18 ที่ตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ตำบลสำนักแก้ว

ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, เข้าถึงเมื่อ 7 สิงหาคม 2560

ภาพที่ 19 ถนนทางหลวงหมายเลข 4 และถนนทางเข้าตำบลสำนักแต้ว

ที่มา : Google Earth, เข้าถึงเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2560

พื้นที่ตำบลสำนักแต้วติดกับพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาน้ำค้าง ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและประวัติศาสตร์ที่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและมาเลเซียนิยมเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว

ภาพที่ 20 บริบทโดยรอบพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลาของตำบลสำนักแต้ว

ที่มา : จาก www.manager.co.th, เข้าถึงเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2560 เข้าถึงได้จาก

<http://www.manager.co.th/QOL/ViewNews.aspx?NewsID=9600000030919>

ลักษณะสภาพทางภูมิศาสตร์

ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงทางทิศตะวันออกและทิศใต้ซึ่งมีเทือกเขาสนกาลาครีพาดผ่านส่วนทางทิศตะวันตกเป็นที่ราบ

ลักษณะภูมิอากาศ

ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนกันยายน ในพื้นที่อำเภอสะเตดจะมีฝนตกในช่วงลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ แต่ในช่วงลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจะมีฝนตกชุก โดยเฉพาะในช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนมกราคมของปีถัดไป

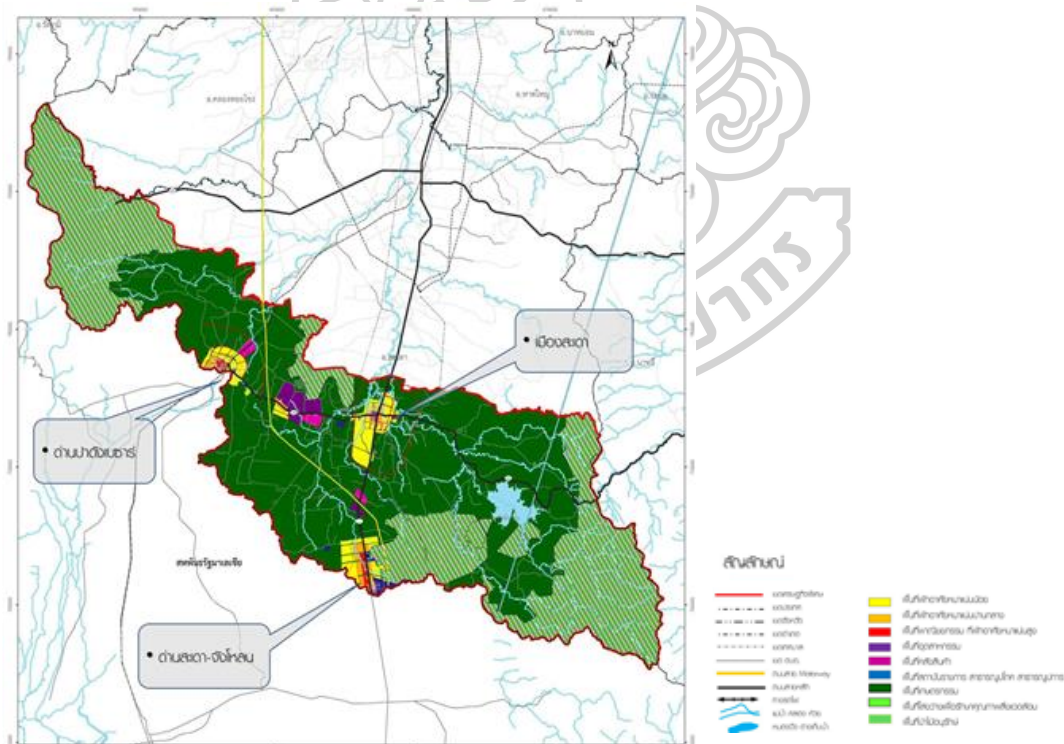
ประชากร

องค์การบริหารส่วนตำบลสำนักแต้วมีประชากรทั้งสิ้น 16,910 คน จำนวนประชากรชาย 9,596 คน จำนวนประชากรหญิง 7,314 คน แบ่งการปกครองตามลักษณะการปกครองท้องถิ่นออกเป็น 10 หมู่บ้าน ประกอบไปด้วย หมู่ที่ 1 ประกอบด้วย 4 กลุ่มบ้านคือ บ้านลุ่ม บ้านหุนพ บ้านสำนักแต้ว บ้านใหม่ หมู่ที่ 2 ประกอบด้วย 1 กลุ่มบ้านคือ บ้านน้ำลัด หมู่ที่ 3 ประกอบด้วย 1 กลุ่มบ้านคือ บ้านม่วง หมู่ที่ 4 ประกอบด้วย 1 กลุ่มบ้านคือบ้านห้วยคู และหมู่ที่ 5 ประกอบด้วย 2 กลุ่มบ้านคือ บ้านควนตานี บ้านควนยี่เย๊ะ

3. การวางผังออกแบพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

3.1 ร่างผังเขตพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา อำเภอสะเตด จังหวัดสงขลา

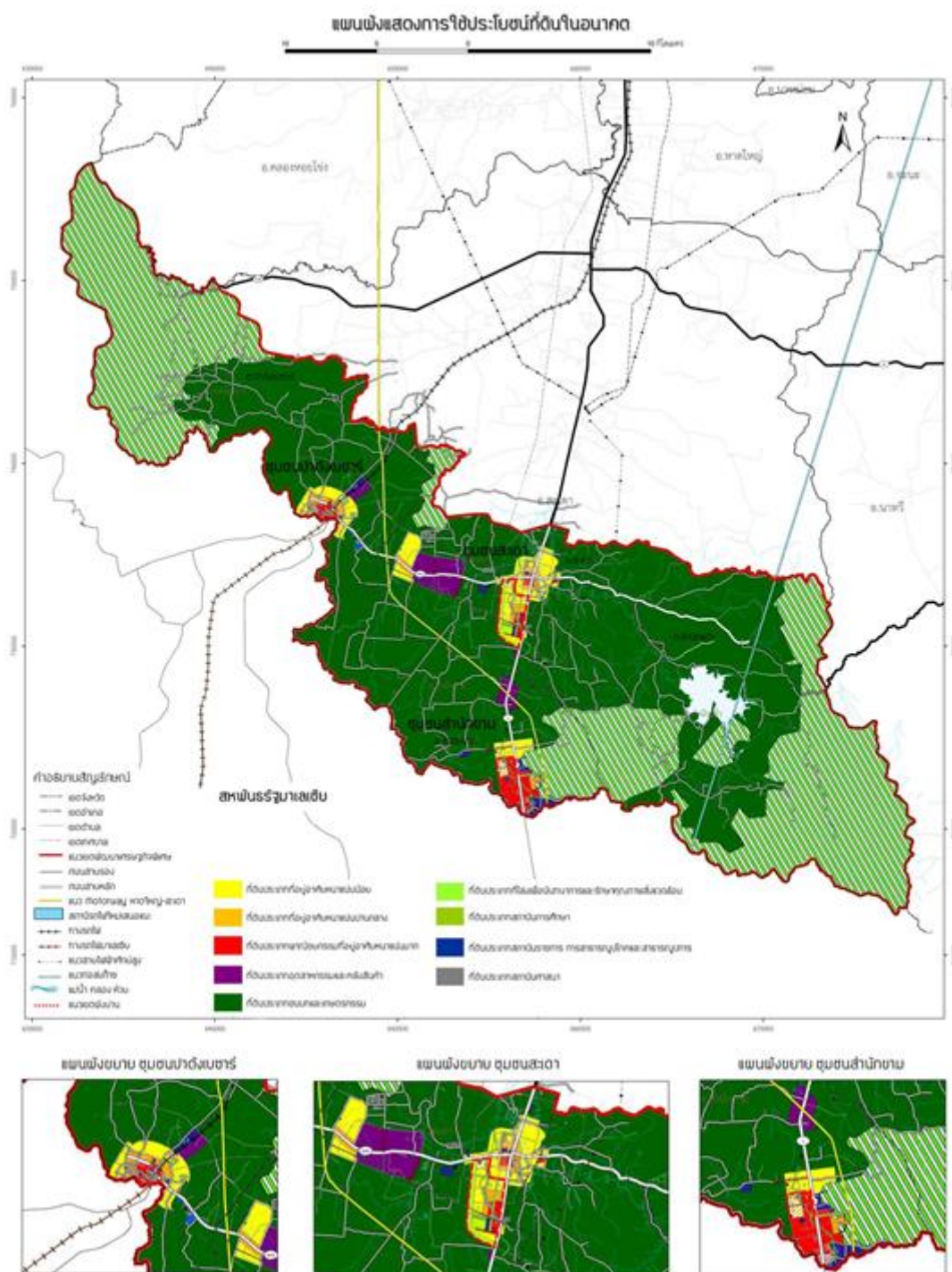
ร่างผังเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสงขลา ประกอบไปด้วยร่างผังของ ต.สะเตด เมืองสะเตด ต.ปาดังเบซาร์ ด่านปาดังเบซาร์ ต. สำนักขาม ด่านสะเตด – จังโหล่น

ภาพที่ 21 ร่างผังเขตพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา อำเภอสะเตด จังหวัดสงขลา

ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2560

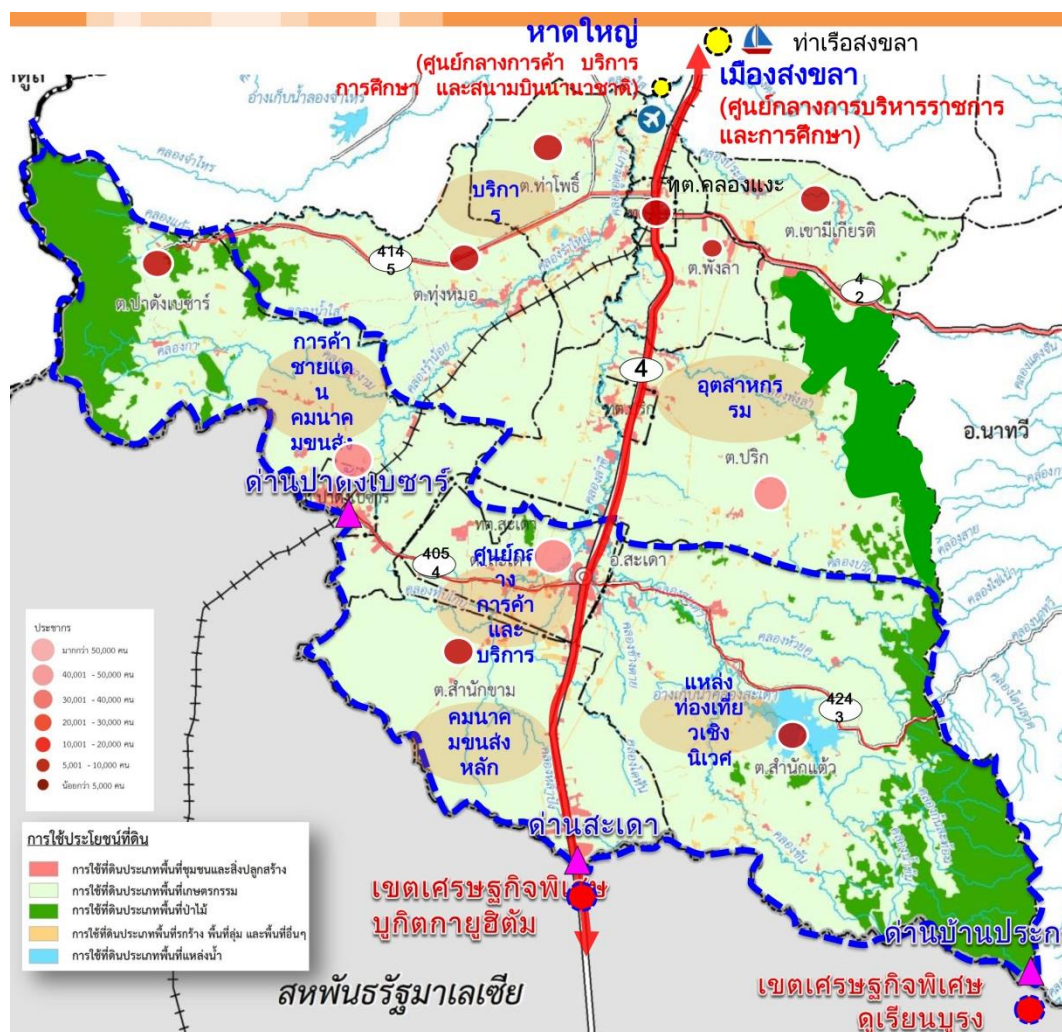
3.2 แผนผังแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคตเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

ภาพที่ 22 แผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคตเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2560

การใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ประมาณร้อยละ 47 โดยพื้นที่เกษตรกรรมส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ตำบลสำนักขาม และตำบลสำนักแก้ว รองลงมาคือพื้นที่ป่าไม้ ร้อยละ 34.4 พื้นที่ทั้งหมด 1034.2 ตร.กม. แบ่งเป็นพื้นที่เกษตรกรรม 841.01 ตร.กม. พื้นที่ป่าไม้ 127.37 ตร.กม. พื้นที่เบ็ดเตล็ด 23.40 ตร. พื้นที่ชุมชน 25.36 ตร.กม. พื้นที่ราชการและสถาบันต่างๆ 3.52 ตร.กม. พื้นที่อุตสาหกรรม 4.35 ตร.กม. พื้นที่น้ำ 9.24 ตร.กม.

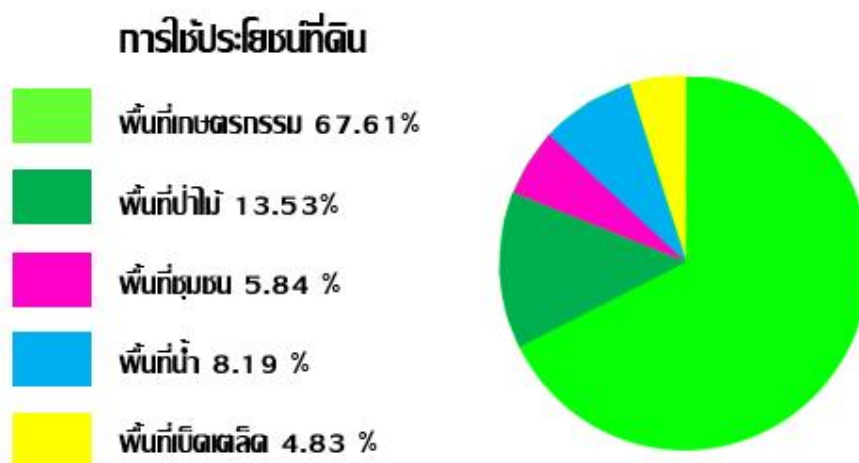
ภาพที่ 23 ผังการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2560

- พื้นที่เกษตรกรรม ปลูกยางพารามากที่สุด รองลงมาคือพื้นที่ปลูกข้าว ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการกระจายตัวอยู่ทั่วไปในทุกอำเภอ โดยเฉพาะ อำเภอสะเดา อำเภอนาทวี และอำเภอหาดใหญ่ จะมีการทำเกษตรกรรมปลูกข้าวเป็นจำนวนมาก

- พื้นที่ป่าไม้ มีสัดส่วนเป็นอันดับ 2 อยู่บริเวณ อำเภอนาทวี อำเภอสะเดา อำเภอหาดใหญ่

- พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง จะกระจุกตัวอยู่ตามบริเวณตัวเมือง ตามแนวถนนเส้นหลัก แบ่งตัวกันเป็นชุมชน

ภาพที่ 24 สัดส่วนการใช้ประโยชน์ที่ดินเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

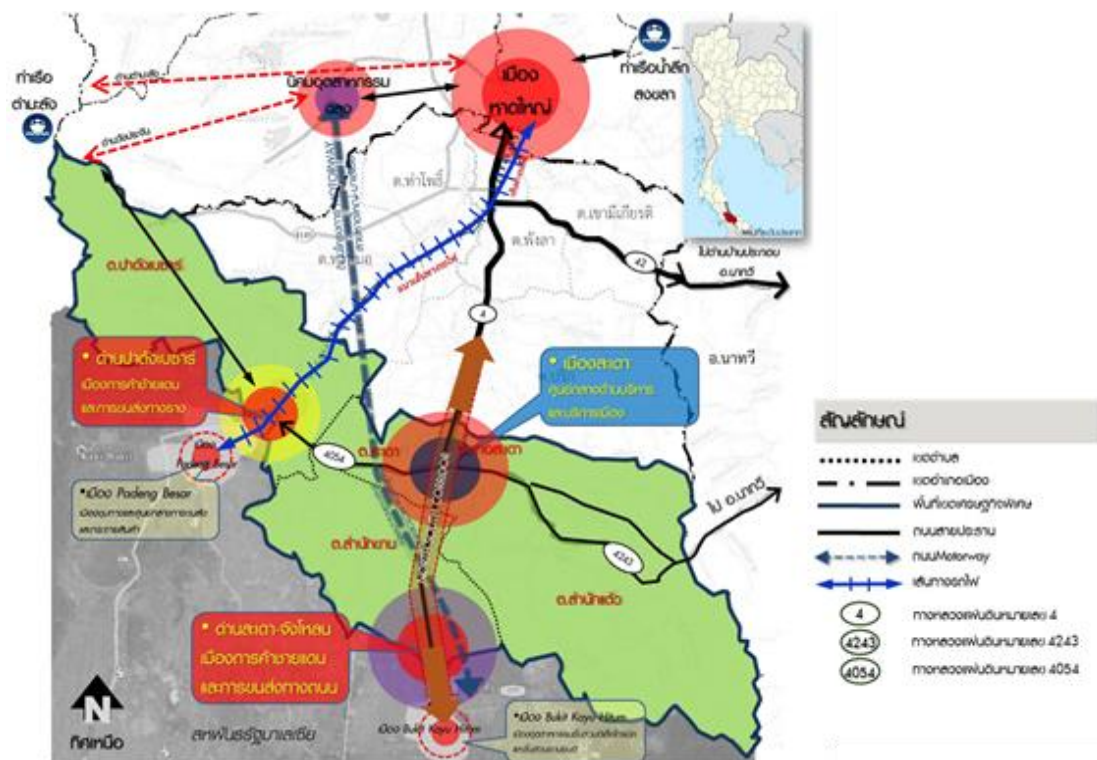
3.3 บทบาทและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

บทบาทหลักของพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ คือพื้นที่ต่อขยายนิคมอุตสาหกรรมเพื่อรองรับอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง และเพื่อการส่งออก ได้แก่ ยางพารา อาหารทะเล และแปรรูป โลจิสติกส์ การขนส่งรวบรวม และกระจายสินค้า ทั้งทางบกและทางราง และการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรมและการค้าชายแดน

บทบาทของเมืองสะเดา เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ การบริหาร บริการ สุขภาพ การลงทุน และการศึกษาวิจัย

บทบาทของด่านชายแดนสะเดา เป็น Gateway เชื่อมโยงการคมนาคมขนส่งทางถนน เพื่อการขนส่งสินค้าทางถนน

บทบาทของชายแดนปาดังเบซาร์ เป็น Gateway เชื่อมโยงการคมนาคมขนส่งสินค้าคอนเทนเนอร์ทางรถไฟ (ระบบราง)

ภาพที่ 25 บทบาทและกิจกรรมทางเศรษฐกิจเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2560

3.4 แนวคิดการวางผังพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

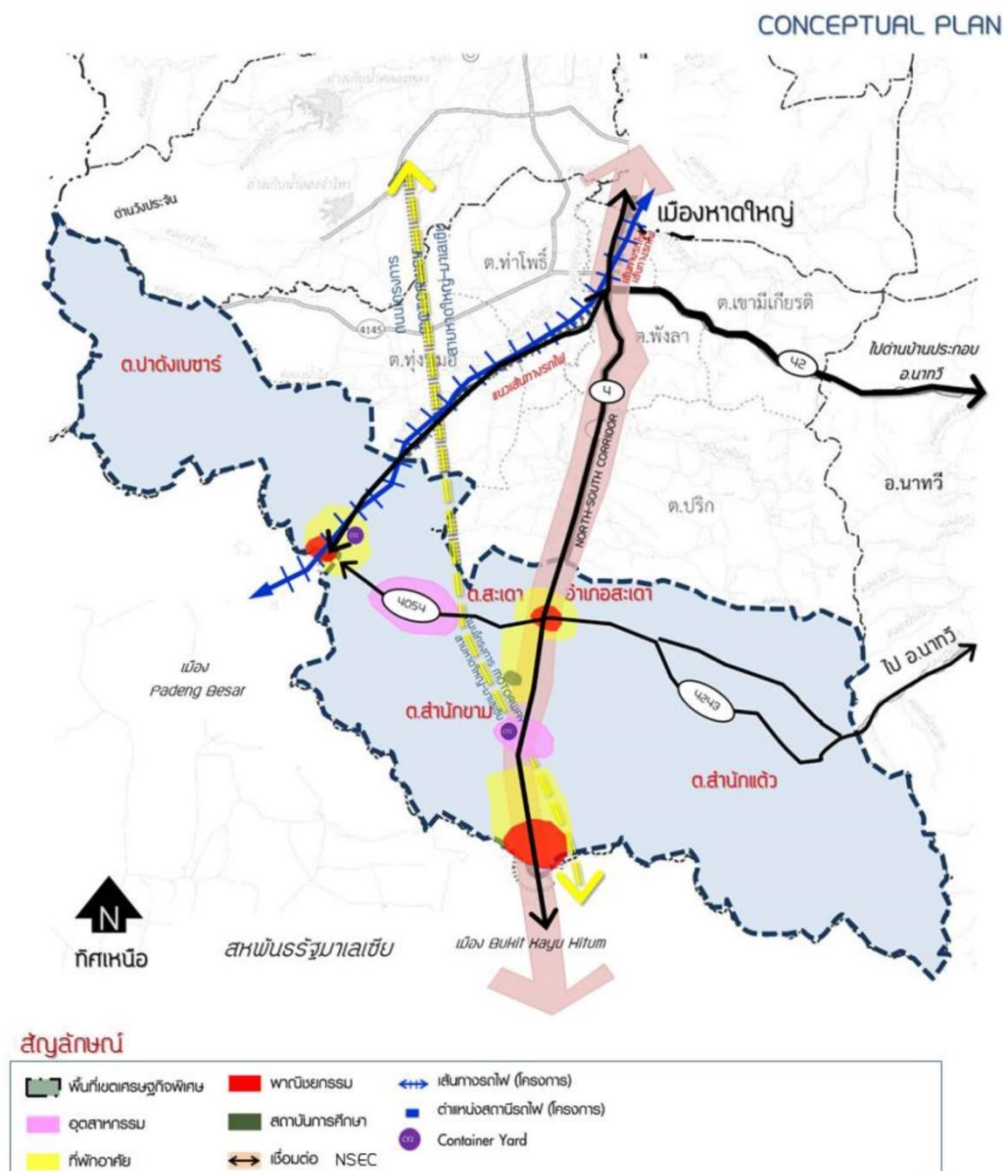
- พัฒนาด่านสะเดาแห่งใหม่ให้มีมาตรฐานสากล
- จัดระเบียบชุมชนชายแดน เพื่อแก้ไขปัญหาสังคมไม่ให้เกิดผลกระทบต่อภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศ

ประเทศ

- พัฒนาสถานีรถบรรทุก (Truck Terminal)
- จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนสะเดา - บุकिตา ทางรถยนต์และการเดินทางของ

นักท่องเที่ยว

- ดำเนินโครงการถนนมอเตอร์เวย์ สายหาดใหญ่ - สะเดา
- จัดระเบียบการใช้ที่ดินให้สอดคล้องกับการพัฒนาของประเทศเพื่อนบ้าน
- พัฒนาสถานีขนถ่ายสินค้าคอนเทนเนอร์ (CY)
- เพิ่มมาตรฐานเส้นทางรถไฟ
- พัฒนารถไฟรางคู่ หาดใหญ่ - ปาดังเบซาร์

ภาพที่ 26 แนวคิดการวางผังพื้นที่เฉพาะ เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2560

3.4.1 กิจกรรมการใช้ประโยชน์ที่ดินเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

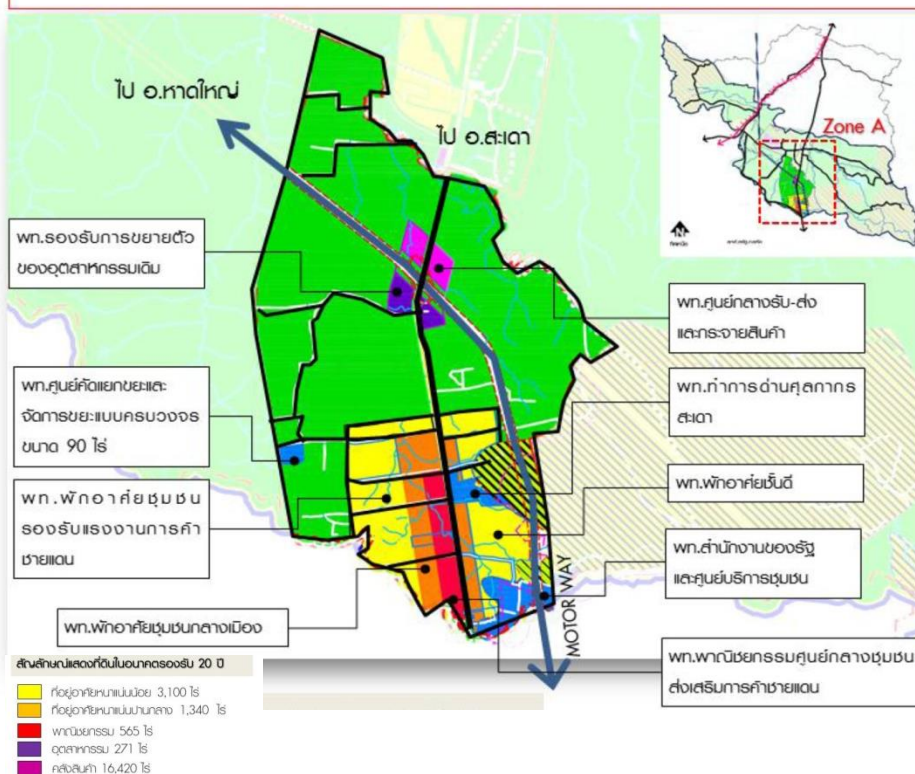
การจัดโซนพื้นที่ในการพัฒนาพื้นที่เหมาะสมรองรับการพัฒนาประชากรรวมเขตเศรษฐกิจพิเศษในอนาคต 20 ปี จำนวน 129,840 คน จะประกอบไปด้วยการพัฒนาโดยแบ่งเป็นโซนการพัฒนาเป็น 3 โซน คือ Zone A คือด้านสะเดา ชุมชนสำนักขาม Zone B คือ ด้านปาดังเบซาร์ Zone C ประกอบไปด้วย C1 C2 C3 คือ บริเวณอำเภอสะเดา

- Zone A พื้นที่ตั้งอยู่ที่ชุมชนสำนักขามโดยรองรับประชากร 29,850 คน ซึ่งประกอบไปด้วยพื้นที่พัฒนาดังนี้

- 1) พื้นที่ศูนย์กลางรับ – ส่ง และกระจายสินค้า
- 2) พื้นที่ทำการด้านศุลกากรสะเดา
- 3) พื้นที่พักอาศัยชั้นดี
- 4) พื้นที่สำนักงานของรัฐและศูนย์บริการชุมชน
- 5) พื้นที่พาณิชยกรรมศูนย์กลางชุมชน ส่งเสริมการค้าชายแดน
- 6) พื้นที่รองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรม
- 7) พื้นที่ศูนย์คัดแยกขยะและจัดการขยะแบบครบวงจร 90 ไร่
- 8) พื้นที่พักอาศัยชุมชนรองรับแรงงานการค้าชายแดน
- 9) พื้นที่พักอาศัยชุมชนกลางเมือง

Zone A ด้านสะเดา (กม.สำนักขาม)

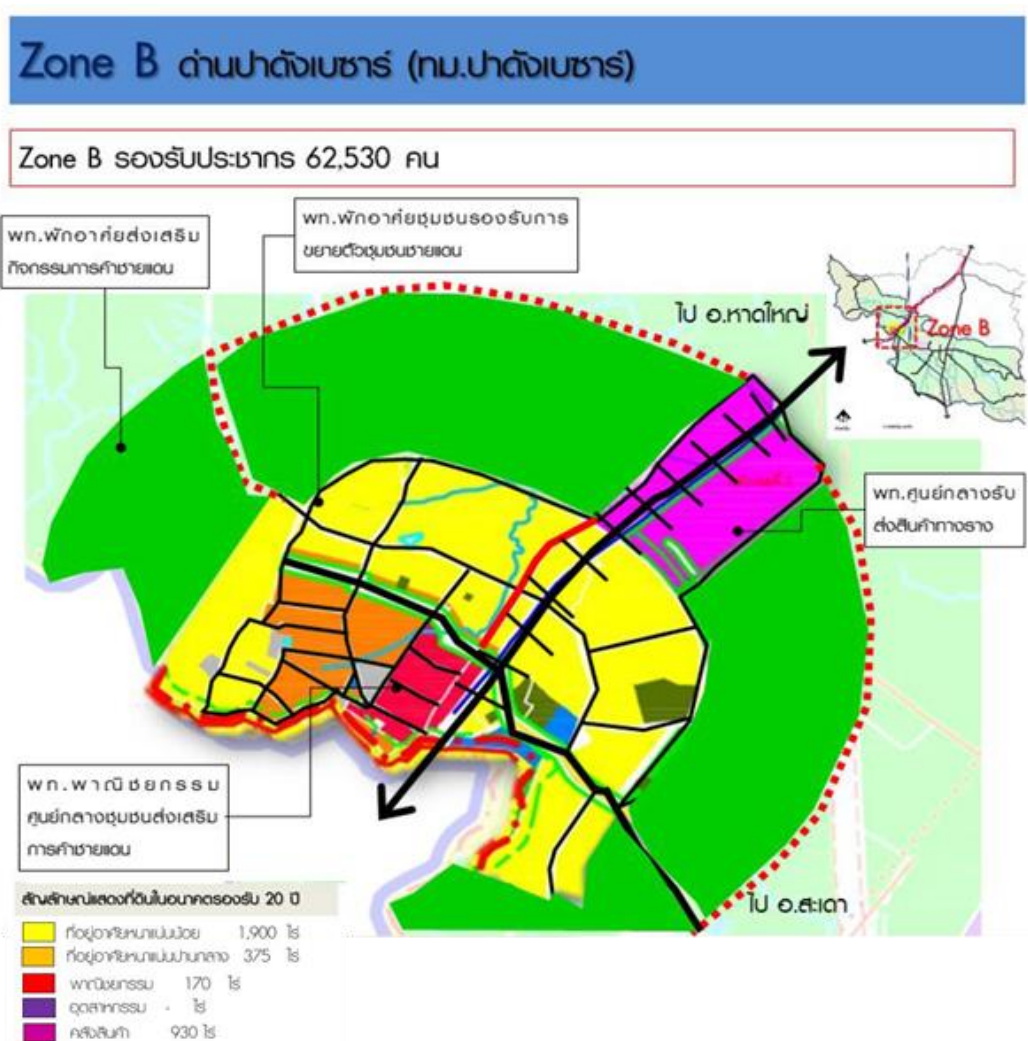
Zone A รองรับประชากร 29,850 คน

ภาพที่ 27 กิจกรรมการใช้ประโยชน์ที่ดินเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ตำบลสำนักขาม
ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2560

- Zone B พื้นที่ตั้งอยู่ที่ชุมชนปาดังเบซาร์ โดยรองรับประชากร 62,530 คน ซึ่งประกอบไปด้วยพื้นที่พัฒนาดังนี้

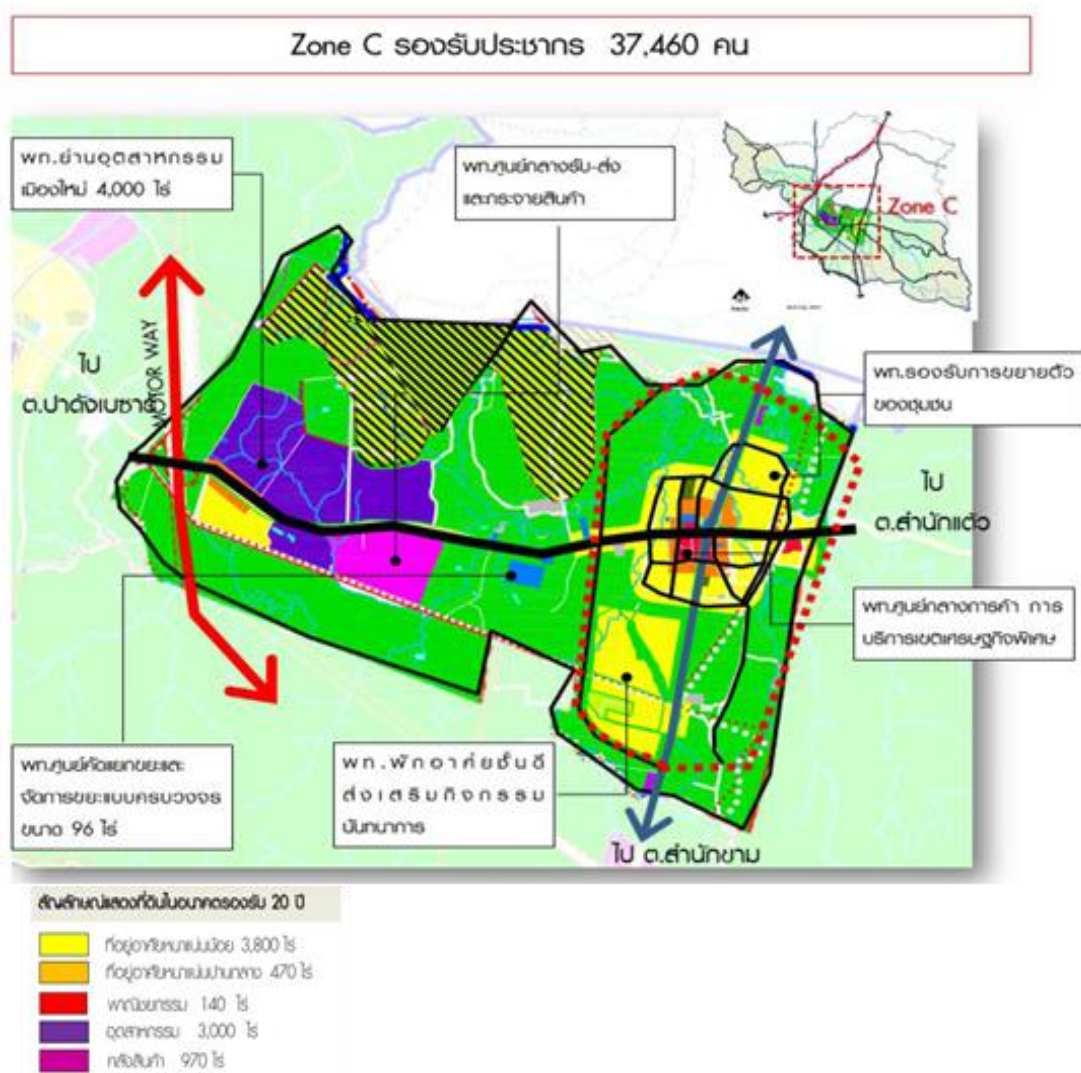
- 1) พื้นที่พักอาศัยส่งเสริมกิจกรรมการค้าชายแดน
- 2) พื้นที่พักอาศัยชุมชนรองรับการขยายตัวชุมชนชายแดน
- 3) พื้นที่ศูนย์กลางรับ – ส่ง สินค้าทางราง
- 4) พื้นที่พาณิชย์กรรมศูนย์กลางชุมชนส่งเสริมการค้าชายแดน

ภาพที่ 28 กิจกรรมการใช้ประโยชน์ที่ดินเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ตำบลปาดังเบซาร์
ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2560

- Zone C พื้นที่ตั้งอยู่ที่ชุมชนสะเดา โดยรองรับประชากร 37,460 คน ซึ่งประกอบไปด้วยพื้นที่พัฒนาดังนี้

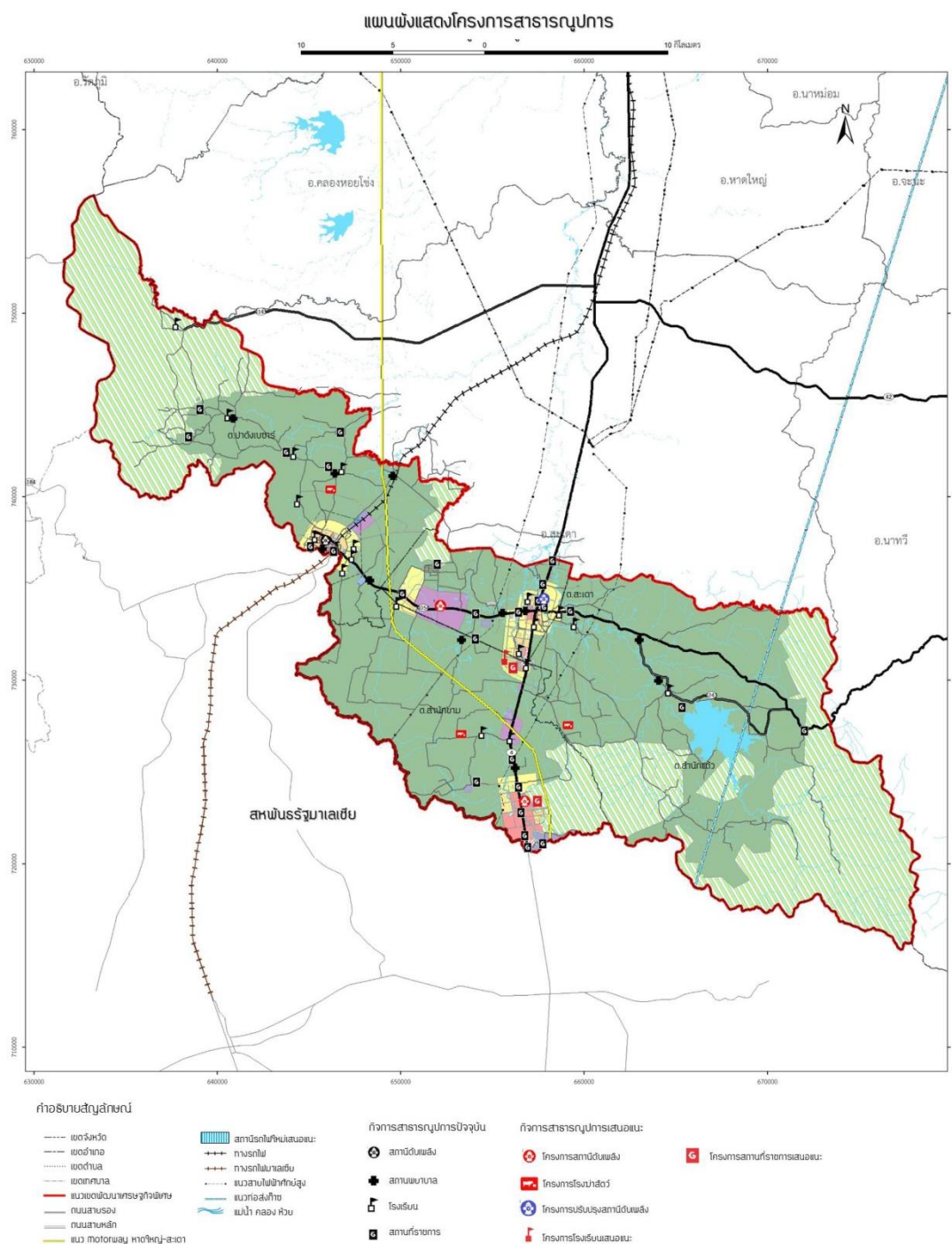
- 1) พื้นที่ย่านอุตสาหกรรมเมืองใหม่ 4,000 ไร่
- 2) พื้นที่ศูนย์กลางรับ – ส่ง และกระจายสินค้า
- 3) พื้นที่รองรับการขยายตัวของชุมชน
- 4) พื้นที่ศูนย์กลางการค้า การบริหารเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- 5) พื้นที่พักอาศัยชั้นดีส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการ
- 6) พื้นที่ศูนย์กลางแยกขยะและจัดการขยะแบบครบวงจรขนาด 96 ไร่

ภาพที่ 29 กิจกรรมการใช้ประโยชน์ที่ดินเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ตำบลสะเดา

ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2560

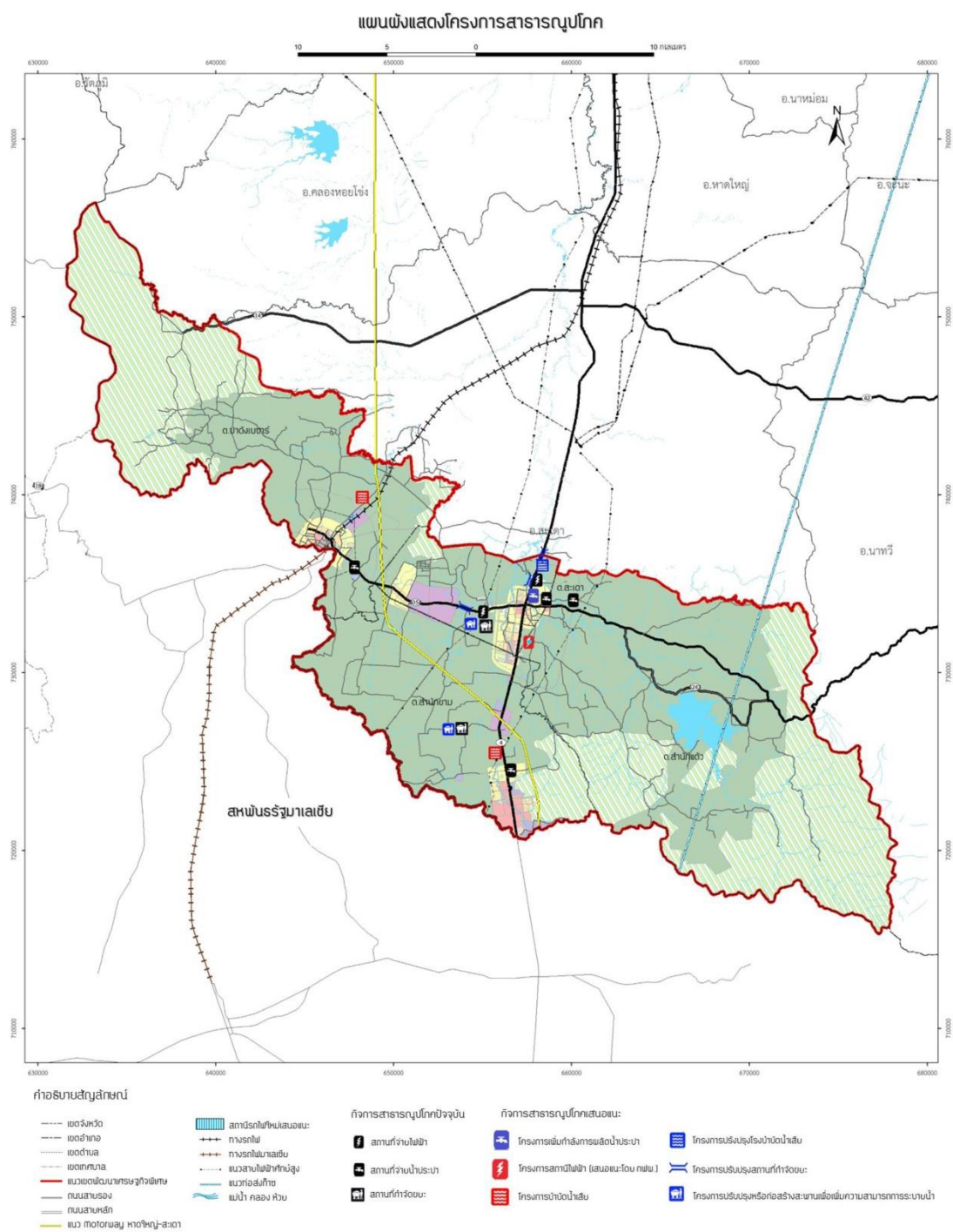
3.4.3 แผนผังแสดงโครงการสาธารณูปการเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

ภาพที่ 31 แผนผังแสดงโครงการสาธารณูปการเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2560

3.4.4 แผนผังแสดงโครงการสาธารณูปโภคเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

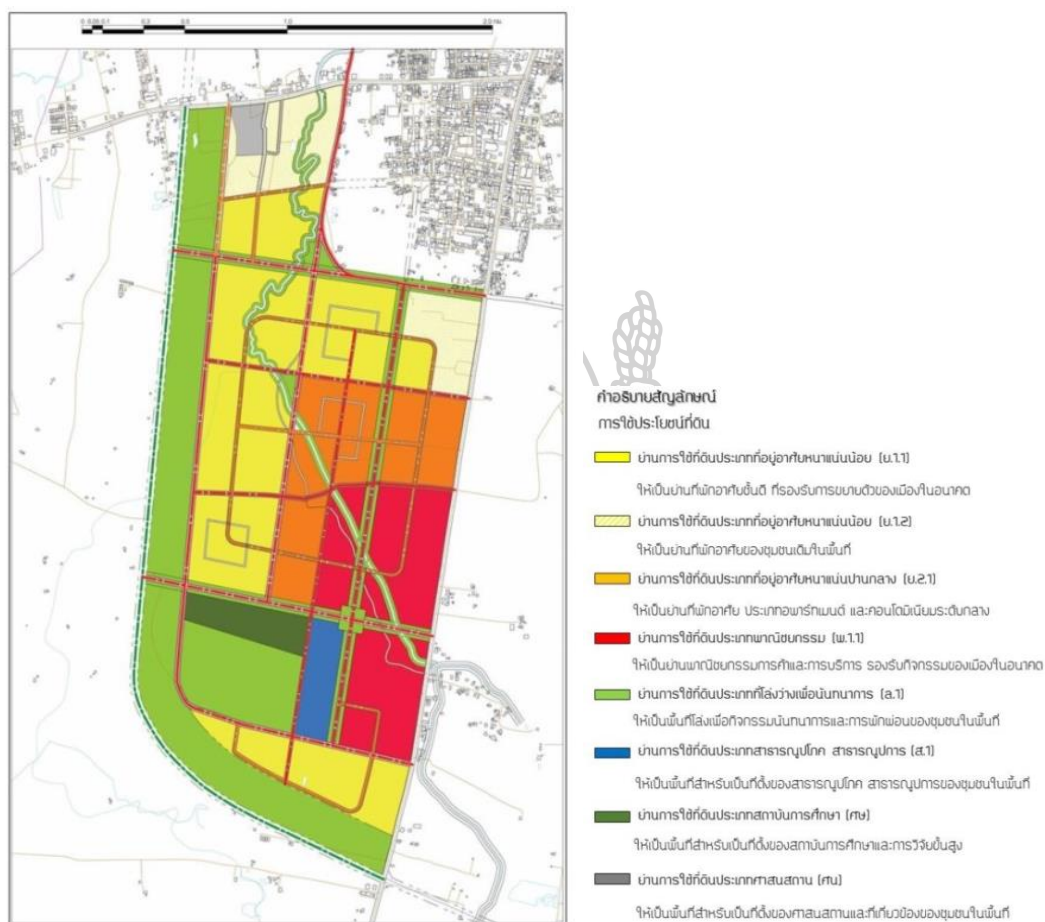
ภาพที่ 32 แผนผังแสดงโครงการสาธารณูปโภคเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2560

4. ภาพรวมของการวางผังและออกแบบพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

4.1 ผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน และผังโครงการคมนาคมและขนส่งในอนาคต

- ผังย่าน บริเวณพื้นที่ชุมชนสะเดา – เมืองใหม่

ภาพที่ 34 ผังการใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณพื้นที่ชุมชนสะเดา – เมืองใหม่

ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2560

- โครงการพัฒนาบริเวณพื้นที่ชุมชนสะเดา – เมืองใหม่ ประกอบไปด้วยโครงการพัฒนาดังนี้

- โครงการพัฒนาด้านภูมิทัศน์ ได้แก่ โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ถนนโครงการ โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ริมน้ำและทางจักรยาน

- โครงการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวและนันทนาการ ได้แก่ โครงการก่อสร้างสวนสาธารณะและพื้นที่นันทนาการ

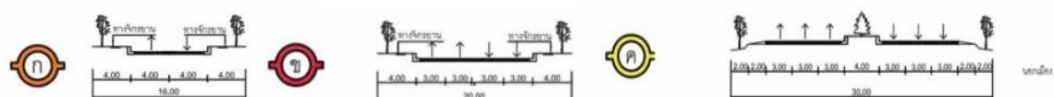
- โครงการพัฒนาด้านระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ได้แก่ โครงการจัดตั้งศูนย์การบริหารเขตเศรษฐกิจพิเศษ โครงการจัดตั้งศูนย์บริการทางการแพทย์ โครงการจัดตั้งสถาบันวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และอุตสาหกรรม

ภาพที่ 35 ผังโครงการพัฒนาบริเวณพื้นที่ชุมชนสะเดา – เมืองใหม่

ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2560

- การคมนาคมขนส่งในอนาคต พื้นที่ชุมชนสะเดา – เมืองใหม่

ภาพที่ 36 การคมนาคมขนส่งในอนาคต พื้นที่ชุมชนสะเดา – เมืองใหม่

ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2560

1. โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ถนนโครงการ

2. โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์รับน้ำและทางจักรยาน

3. โครงการก่อสร้างสวนสาธารณะและพื้นที่นันทนาการ

1. โครงการจัดตั้งศูนย์บริการทางการแพทย์

2. โครงการจัดตั้งสถาบันวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และอุตสาหกรรม

3. โครงการจัดตั้งศูนย์บริหารพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

ภาพที่ 37 ภาพรวมการพัฒนาบริเวณพื้นที่ชุมชนสะเดา – เมืองใหม่

ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2560

- ผังย่าน บริเวณพื้นที่ชุมชนปาดังเบซาร์

ภาพที่ 38 ผังการใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณพื้นที่ชุมชนปาดังเบซาร์

ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2560

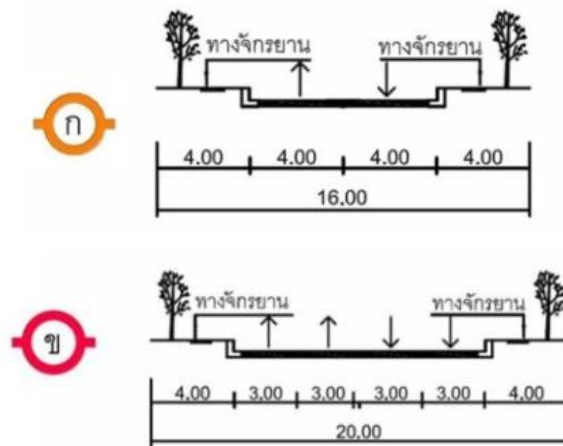
- โครงการพัฒนาบริเวณพื้นที่ชุมชนปาดังเบซาร์ ประกอบไปด้วยโครงการพัฒนาดังนี้
 - โครงการพัฒนาด้านคมนาคมขนส่ง ได้แก่ โครงการสถานีรถไฟและจุดเปลี่ยนถ่ายการสัญจร โครงการลานเก็บตู้คอนเทนเนอร์ (Container Yard)
 - โครงการพัฒนาด้านพาณิชยกรรมท่องเที่ยวและนันทนาการ ได้แก่ โครงการศูนย์การค้าชุมชน (SMEs)

ภาพที่ 39 ผังโครงการพัฒนาบริเวณพื้นที่ชุมชนปาดังเบซาร์

ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2560

- การคมนาคมขนส่งในอนาคตบริเวณพื้นที่ชุมชนปาดังเบซาร์

ภาพที่ 40 การคมนาคมขนส่งในบริเวณพื้นที่ชุมชนปาดังเบซาร์

ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2560

ย่านศูนย์การค้าชุมชน SMEs

ภาพที่ 41 ภาพรวมการพัฒนาบริเวณพื้นที่ชุมชนปาดังเบซาร์ 1

ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2560

ภาพที่ 42 ภาพรวมการพัฒนาบริเวณพื้นที่ชุมชนปาดังเบซาร์ 2

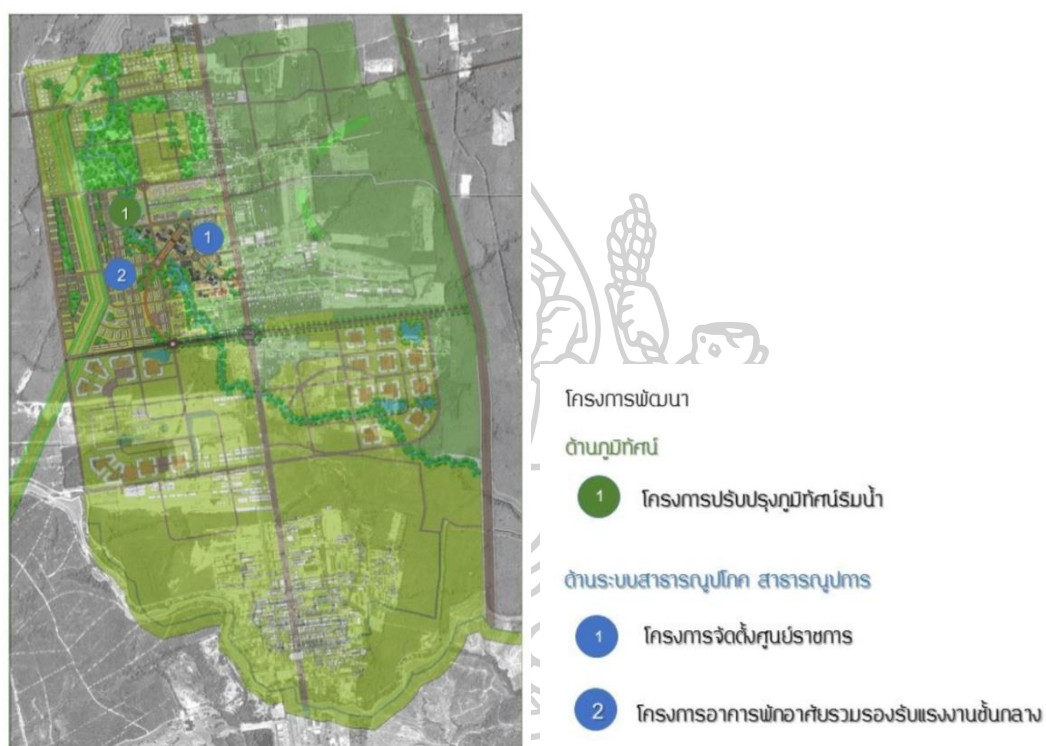
ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2560

ภาพที่ 43 ผังการใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณพื้นที่ชุมชนสำนักขาม

ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2560

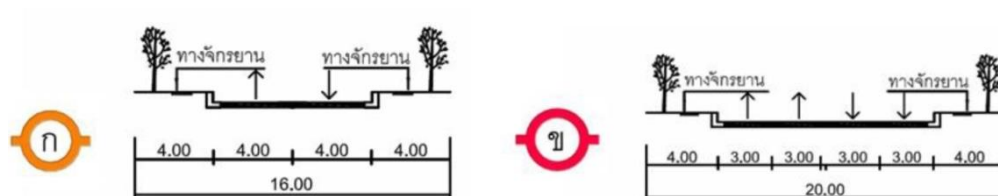
- โครงการพัฒนาบริเวณบริเวณพื้นที่ชุมชนสำนักขาม ประกอบไปด้วยโครงการพัฒนาดังนี้
 - โครงการพัฒนาด้านภูมิทัศน์ ได้แก่ โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ริมน้ำ
 - โครงการพัฒนาด้านระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ได้แก่ โครงการจัดตั้งศูนย์ราชการ โครงการอาคารพักอาศัยรวมรองรับแรงงานชั้นกลาง

ภาพที่ 44 ผังโครงการพัฒนาบริเวณพื้นที่ชุมชนสำนักขาม

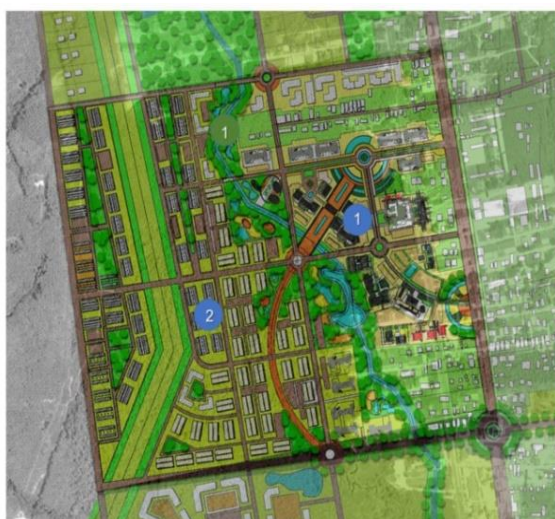
ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, เข้าถึงเมื่อ 7 สิงหาคม 2560

- การคมนาคมขนส่งในอนาคตบริเวณพื้นที่ชุมชนสำนักขาม

ภาพที่ 45 การคมนาคมขนส่งในบริเวณพื้นที่ชุมชนสำนักขาม

ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2560

1 โครงการจัดนิคมอุตสาหกรรม

2 โครงการอาคารพาณิชย์รวมรองรับแรงงานขึ้นกลาน

1 โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์หน้า

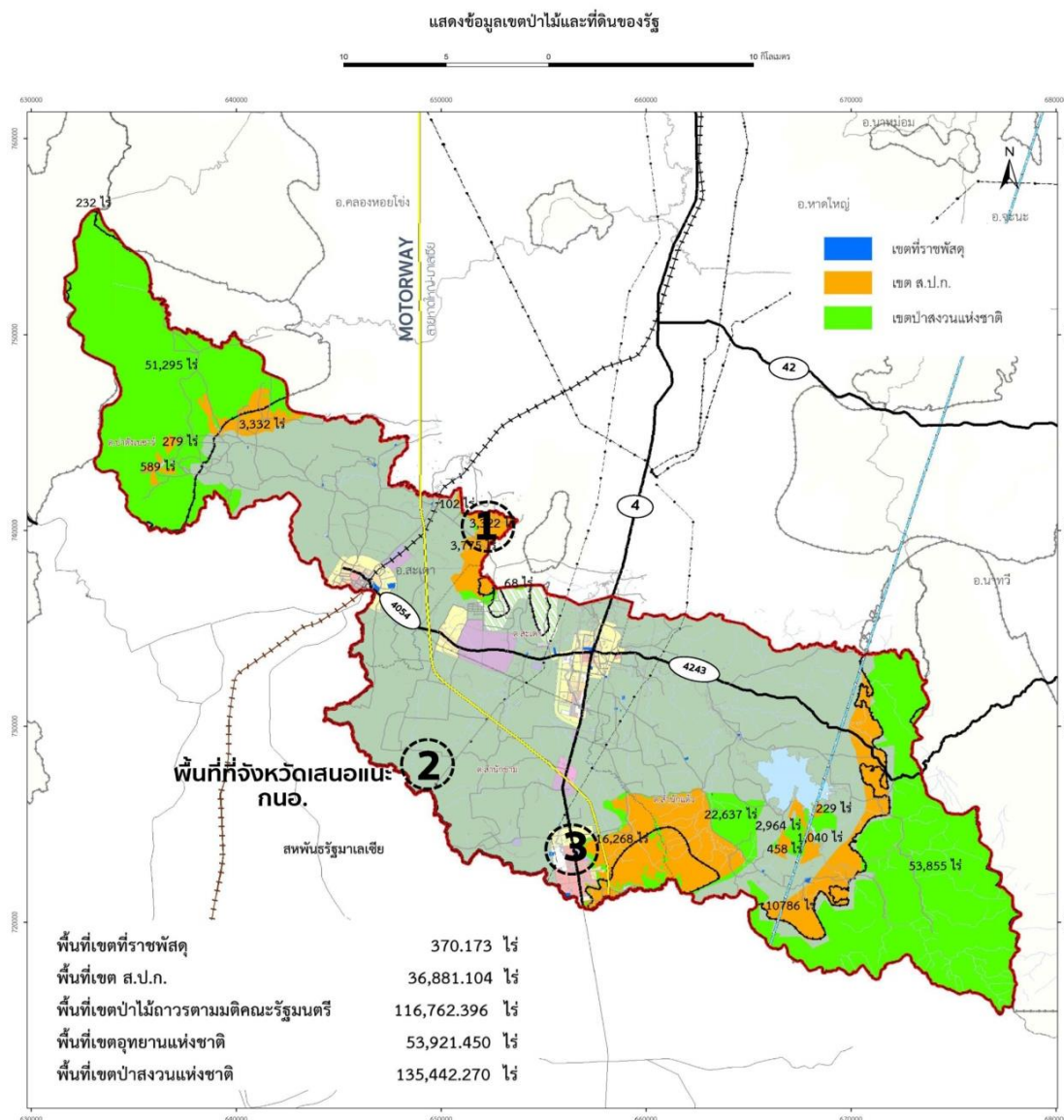

ภาพที่ 46 ภาพรวมการพัฒนาบริเวณพื้นที่ชุมชนสำนักขาม

ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2560

4.2 บริเวณพื้นที่อุตสาหกรรมเสนอแนะ

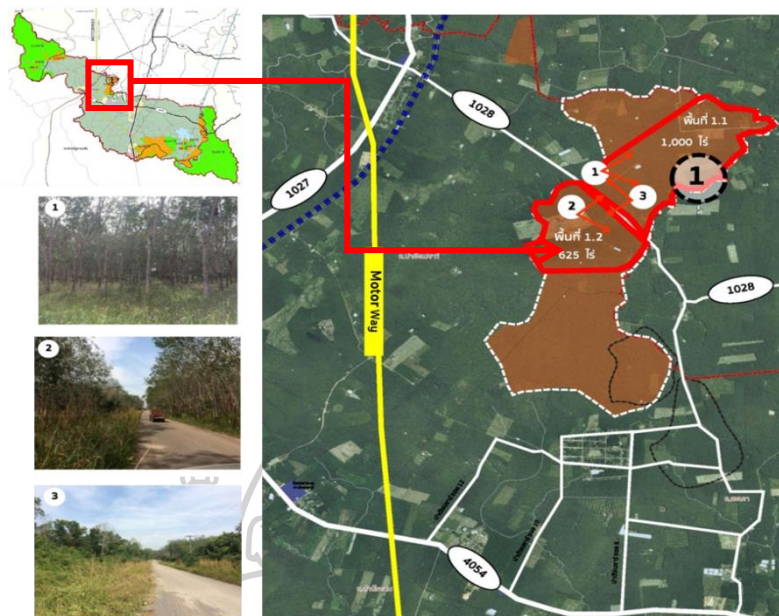
- ผังแสดงข้อมูลเขตป่าไม้และที่ดินของรัฐ

ภาพที่ 47 ผังแสดงข้อมูลเขตป่าไม้และที่ดินของรัฐ

ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2560

- บริเวณพื้นที่อุตสาหกรรมเสนอแนะ บริเวณที่ 1

ภาพที่ 48 บริเวณพื้นที่อุตสาหกรรมเสนอแนะ บริเวณที่ 1

ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2560

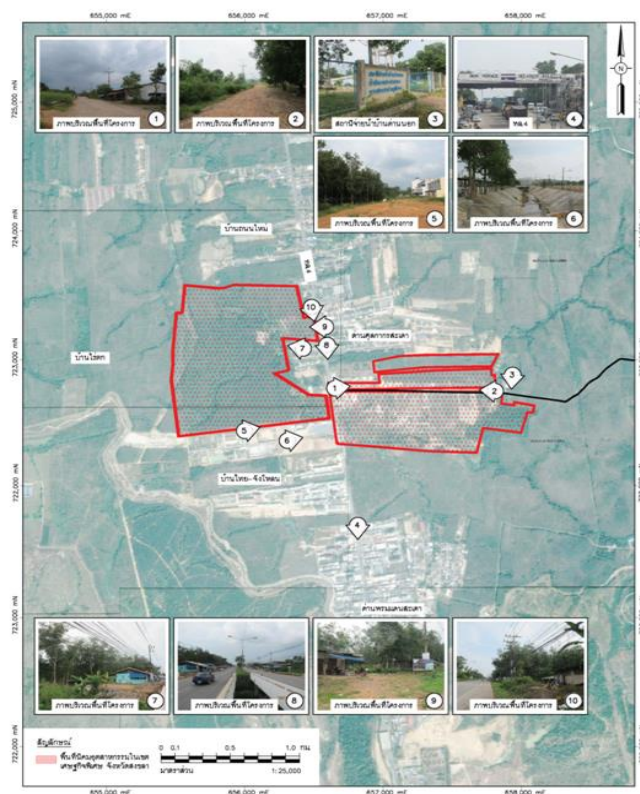
ภาพที่ 49 บริเวณพื้นที่อุตสาหกรรมเสนอแนะ บริเวณที่ 3

ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2560

สภาพปัจจุบันพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา
พื้นที่โครงการตั้งอยู่ที่ตำบลสำนักขาม อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา พื้นที่ 1,097.61 ไร่ ความเชื่อมโยง
และลักษณะของพื้นที่เป็นที่รอนลาดอยู่ติดกับทางหลวงหมายเลข 4 ประมาณช่วงกม.ที่ 1308 ห่าง
จากชายแดนที่ด่านสะเดาประมาณ 2 กม. ห่างจากสำนักงานด่านศุลกากรสะเดา 500 เมตร ติดกับ
พื้นที่ตั้งด่านศุลกากรสะเดาแห่งใหม่ ห่างจากด่านปาดังเบซาร์ประมาณ 35 กม. ติดถนนกาญจนวนิชย์
(2 เลน) สภาพพื้นที่เป็นพื้นที่ลาดเนิน ปัจจุบันใช้ประโยชน์เพื่ออยู่อาศัยและเป็นสวนยางพารา, มี
แหล่งน้ำใกล้เคียง พื้นที่มีระบบไฟฟ้าเข้าถึงพื้นที่ สภาพภูมิประเทศ สภาพพื้นที่เป็นพื้นที่ลาดเนินมีระดับ
ความสูงประมาณ 100 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง

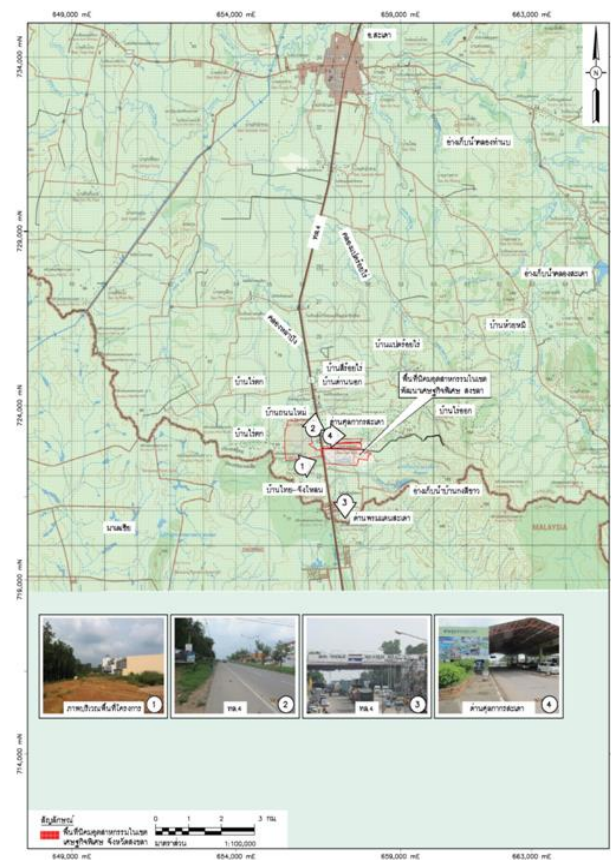
การใช้ประโยชน์ที่ดินโดยรอบ

การใช้ประโยชน์ที่ดิน พื้นที่ด้านทิศตะวันตกของ ทล.4 เป็นพื้นที่เกษตรกรรม สวนยาง พื้นที่
ด้านทิศตะวันออกของ ทล.4 ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรมและมีที่อยู่อาศัยบางส่วนบริเวณด้านข้าง
ถนนที่ตัดผ่านพื้นที่

ภาพที่ 50 การใช้ประโยชน์ที่ดินโดยรอบพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม บริเวณที่ 3

ที่มา : เว็บไซต์ <http://www.thaisez.com/>, เข้าถึงเมื่อ 7 สิงหาคม 2560, เข้าถึงได้จาก
<http://www.thaisez.com/Songkhla.htm>

ภาพที่ 51 ถนนพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม บริเวณที่ 3

ที่มา : เว็บไซต์ <http://www.thaisez.com/>, เข้าถึงเมื่อ 7 สิงหาคม 2560, เข้าถึงได้จาก <http://www.thaisez.com/Songkhla.html>

ถนนทางเข้าด่านศุลกากรสะเดา

ทางเข้าด่านตรวจคนเข้าเมืองสะเดา

ถนนทางเข้าพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมสะเดา

ภาพที่ 52 ถนนพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมบริเวณที่ 3

ที่มา : เว็บไซต์ <http://www.thaisez.com/>, เข้าถึงเมื่อ 7 สิงหาคม 2560, เข้าถึงได้จาก <http://www.thaisez.com/Songkhla.html>

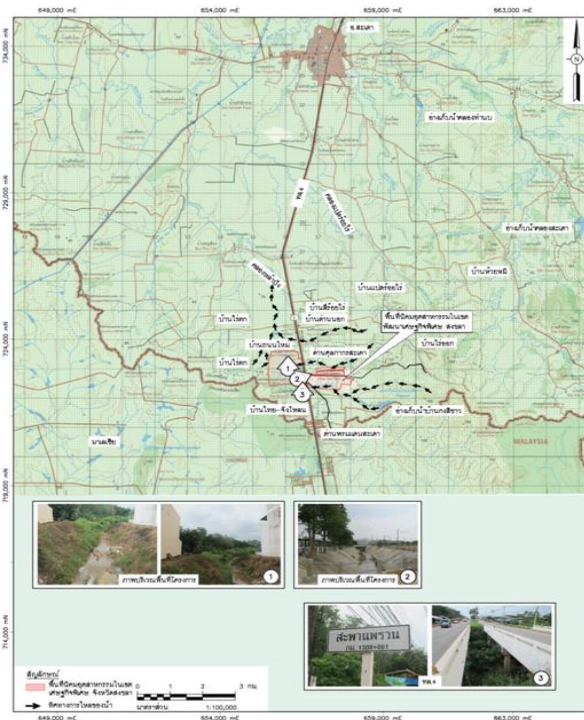

ภาพที่ 53 สภาพปัจจุบันพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม บริเวณที่ 3

ที่มา : เว็บไซต์ <http://www.thaisez.com/>, เข้าถึงเมื่อ 7 สิงหาคม 2560, เข้าถึงได้จาก <http://www.thaisez.com/Songkhla.html>

แหล่งน้ำในบริเวณพื้นที่

แหล่งน้ำ แหล่งน้ำบริเวณพื้นที่โครงการประกอบไปด้วย คลองสาขาของคลองหลาปัง ซึ่งตัดผ่านพื้นที่โครงการ ทั้งพื้นที่โครงการด้านทิศตะวันตกและด้านทิศตะวันออกของทางหลวงหมายเลข 4

ภาพที่ 54 แหล่งน้ำในบริเวณพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม บริเวณที่ 3

ที่มา : เว็บไซต์ <http://www.thaisez.com/>, เข้าถึงเมื่อ 7 สิงหาคม 2560, เข้าถึงได้จาก <http://www.thaisez.com/Songkhla.html>

ภาพที่ 55 แหล่งน้ำในบริเวณพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม บริเวณที่ 3

ที่มา : เว็บไซต์ <http://www.thaisez.com/>, เข้าถึงเมื่อ 7 สิงหาคม 2560, เข้าถึงได้จาก <http://www.thaisez.com/Songkhla.html>

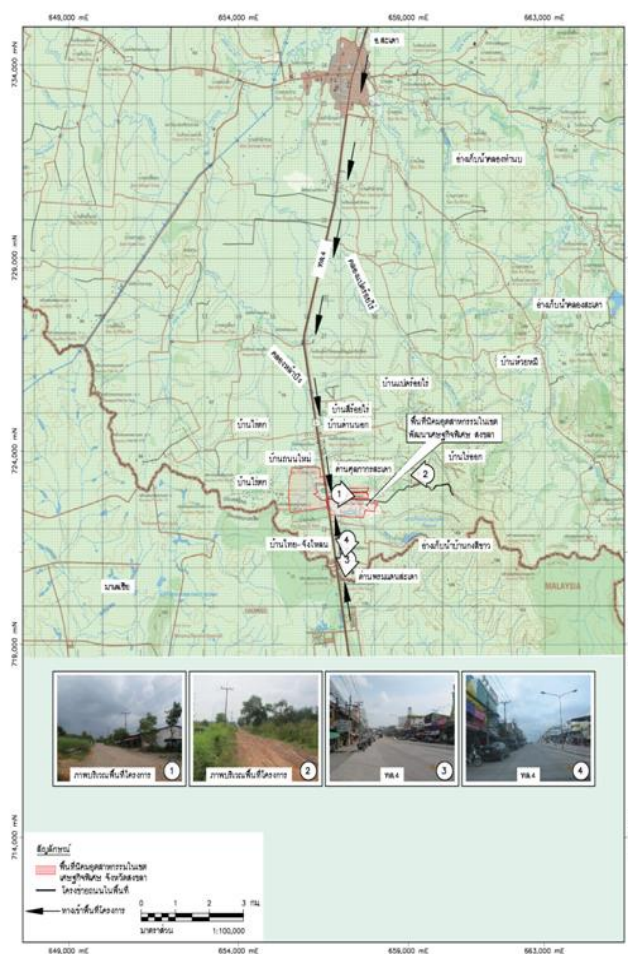
โครงข่ายถนนบริเวณโดยรอบพื้นที่โครงการประกอบด้วย

- ทางหลวงหมายเลข 4 เป็นถนนลาดยางขนาด 6 ช่องจราจร ข้างละ 3 ช่องจราจร มีเกาะกลางและทางเท้า เป็นถนนที่ตัดผ่านพื้นที่โครงการ แบ่งพื้นที่โครงการเป็น 2 ส่วน
- ถนนท้องถิ่นที่เชื่อมต่อกับทางหลวงหมายเลข 4 ทั้งด้านทิศเหนือและทิศใต้ การเดินทางเข้าสู่พื้นที่โครงการ ทั้งจาก อ.สะเดา และจากด่านพรมแดนสะเดา ใช้ทางหลวงหมายเลข 4 ในการเดินทางเข้าสู่พื้นที่

ภาพที่ 56 โครงข่ายถนนบริเวณพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม บริเวณที่ 3

ที่มา : เว็บไซต์ <http://www.thaisez.com/>, เข้าถึงเมื่อ 7 สิงหาคม 2560, เข้าถึงได้จาก <http://www.thaisez.com/Songkhla.html>

ภาพที่ 57 โครงข่ายถนนบริเวณพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม บริเวณที่ 3

ที่มา : เว็บไซต์ <http://www.thaisez.com/>, เข้าถึงเมื่อ 7 สิงหาคม 2560, เข้าถึงได้จาก <http://www.thaisez.com/Songkhla.html>

แนวความคิดการวางผังนิคมอุตสาหกรรมสงขลา

องค์ประกอบกิจกรรมหลัก ประกอบด้วย

- กลุ่มพื้นที่อาคารสำนักงาน กนอ. พื้นที่ One Stop Service และศูนย์เผยแพร่และพัฒนาอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ

- กลุ่มพื้นที่อุตสาหกรรม

- กลุ่มพื้นที่สถานีขนส่งและกระจายสินค้า

องค์ประกอบกิจกรรมสนับสนุน ประกอบด้วย

- กลุ่มพื้นที่พาณิชยกรรม และบริการสาธารณะ(Public Services) เพื่อเป็นพื้นที่อำนวยความสะดวกและเพิ่มคุณภาพชีวิต (Community Center)

ภาพที่ 60 ภาพรวมร่างผังนิคมอุตสาหกรรม

ที่มา : เว็บไซต์ <http://www.thaisez.com/>, เข้าถึงเมื่อ 7 สิงหาคม 2560, เข้าถึงได้จาก <http://www.thaisez.com/Songkhla.html>

ผลการดำเนินการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

สรุปรายงานความก้าวหน้าเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจนถึง มกราคม 2561 ได้ดังนี้

- ด้านศุลกากรสะเดา อยู่ระหว่างก่อสร้างด้านศุลกากรสะเดาแห่งใหม่ (ผลงานร้อยละ 30) กำหนดแล้วเสร็จพฤษภาคม 2562
- ที่ดิน 2 แปลงรวม 1,196-2-20 ไร่ สงมอบพื้นที่ให้ กนอ. แล้ว 629 ไร่
- การจัดหาที่ดินเพื่อรองรับการลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนั้น รัฐบาลได้ทำการมอบหมายให้กรมธนารักษ์ จัดให้หน่วยงานของรัฐใช้ประโยชน์ หรือจัดให้การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย หน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชนเช่าเพื่อใช้เป็นพื้นที่พัฒนา ตามระยะเวลา หลักเกณฑ์ วิธีการเงื่อนไข และอัตราค่าเช่าที่คณะกรรมการกำหนด
- อัตราค่าเช่าและค่าธรรมเนียมการจัดให้เช่าที่ราชพัสดุจังหวัดสงขลา อัตราค่าเช่า/ไร่/ปี 40,000 บาท โดยให้ปรับปรุงเพิ่มร้อยละ 15 ทุก 5 ปี และค่าธรรมเนียมการจัดให้เช่าที่ดิน/ไร่/50 ปี สงขลา 300,000 บาท ภาคเอกชนและ กนอ. ใช้อัตราเดียวกัน โดยสามารถชำระครั้งเดียว ณ วันจัดให้เช่า หรือผ่อนจ่ายโดยยกเว้นการชำระใน 5 ปีแรก (ปีที่ 1-5) แล้วผ่อนชำระในปีที่ 6-10 (5 ปี) ทั้งนี้ อัตราดอกเบี้ยเป็นไปตามอัตราตลาด
- การจัดหาที่ดิน พื้นที่แปลง สข.1219 (629-2-12 ไร่) และพื้นที่แปลง สข. 1220/1221(440-0-09 ไร่) รวม 1,196-2-20 ไร่ พื้นที่แปลง สข.1219 (629-2-12 ไร่) มีผู้บุกรุกทั้งสิ้น 28 ราย พร้อมออกจากพื้นที่ทั้งหมดหรือถอนสิ่งปลูกสร้างแล้ว 11 หลัง ไม่มีคนอยู่อาศัยแต่มีบ้าน 8 หลัง มีผู้อยู่อาศัย (พร้อมออก) 9 หลัง พื้นที่แปลง สข.1220/1221 (440-0-09 ไร่) มีผู้บุกรุกทั้งสิ้น

143 ราย พร้อมออกจากพื้นที่ 28 รายไม่พร้อมออกจากพื้นที่ 35 รายยังไม่พบตัว/ออกจากพื้นที่ไปแล้ว 80 รายซึ่งจังหวัดอยู่ระหว่างแก้ไขปัญหา

- ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (OSS) ด้านแรงงาน - เปิดให้บริการ ณ อาคารพาณิชย์เลขที่ 121,123 (ตรงข้ามที่ว่าการอำเภอสะเดา) ถ.กาญจนวนิช ต.สะเดา อ.สะเดา จ.สงขลา

- การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานคมนาคมขนส่ง ทางหลวง 2 โครงการ (ทล. 4 - ด้านสะเดาแห่งที่ 2,มอเตอร์เวย์ หาดใหญ่-ชายแดนไทย/มาเลเซีย) รพท. 1 โครงการ (ทางคู่สุราษฎร์ธานี-หาดใหญ่)

- อยู่ระหว่างการศึกษารายละเอียด F/S Detail Design EIA ทางหลวงชนบท 1 โครงการ (สข. 1027-ปาดังเบซาร์) ก่อสร้างด้านศุลกากร/ระบบ

- การผ่านแดนศุลกากร 3 โครงการ (อาคารด่านปาดังเบซาร์ ระยะที่ 2 ด้านสะเดาแห่งใหม่ปรับปรุงด่านปาดังเบซาร์พร้อมสิ่งปลูกสร้าง)

- องค์การอาหารและยาก่อสร้างด้านอาหารและยาปาดังเบซาร์1 โครงการ

- กรมวิชาการเกษตร ก่อสร้างด้านสินค้าเกษตร 1 โครงการ

- กรมปศุสัตว์ก่อสร้างด้านตรวจสัตว์1 โครงการ

- ก่อสร้างอุตสาหกรรม - กนอ. 1 โครงการ รอส่งมอบที่ดินจากกรมธนารักษ์

- ด้านสาธารณูปโภค ประกอบด้วย

- ชลประทาน 1 โครงการ (เพิ่มประสิทธิภาพอ่างฯสะเดา) ก่อสร้างการประปาส่วนภูมิภาคสะเดา 1 โครงการ (ปรับปรุงขยายการประปาส่วนภูมิภาคสะเดา) แล้วเสร็จ

- การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค 1 โครงการ (พัฒนาระบบไฟฟ้า ระยะแรก 6 พื้นที่ลงนามสัญญาจ้าง

- ด้านข้อมูลโรงงานอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ด้านสิทธิประโยชน์จากการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ซึ่งปัจจุบันมีผู้ได้รับอนุมัติ 6 โครงการมูลค่า 1,759 ล้านบาท

- การจัดตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน (One Stop Service : OSS) ที่ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 11 ตำบลน่าน้อย อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และการจัดตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จด้านการลงทุนส่วนหน้า ที่อำเภอสะเดา เพื่ออำนวยความสะดวกและให้ข้อมูลด้านการส่งเสริมการค้าการลงทุนกับนักลงทุนการค้า การลงทุนในพื้นที่ รวมถึงการทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ให้เห็นถึงความสำคัญของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสงขลา

- การจัดตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน (One Stop Service : OSS) จังหวัด

สงขลา ในด้านแรงงานสาธารณสุข และความมั่นคงของจังหวัดสงขลา เพื่อให้บริการแก่สถานประกอบการที่อยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสงขลา

- การจัดตั้งศูนย์บริการธุรกิจอุตสาหกรรม (BSC) ที่ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 11 เพื่อใช้ในการให้บริการข้อมูลสารสนเทศ และบริการปรึกษาแนะนำเบื้องต้น การจัดตั้งศูนย์ให้บริการ SMEs ครอบคลุม จังหวัดสงขลาเพื่อให้คำปรึกษาและเงินกู้แก่ผู้ประกอบการ และจัดทำ www.oss.songkhla.go.th เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสงขลา พร้อมทั้งสนับสนุนการลงทุนในพื้นที่

- ฝึกอบรมนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงาน พัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้กับบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ประกอบการ และการสร้างสรรค์มูลค่าสินค้าและบริการด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์รวมถึงนวัตกรรมด้านอาหาร (สำนักงานประชาสัมพันธ์ จังหวัดสงขลา : ข่าวสงขลา 13 ธ.ค. 60)

5. สรุป

การศึกษาสภาพปัจจุบันพื้นที่ในอำเภอสะเดาสามารถจำแนกประเภทการพัฒนาพื้นที่ออกเป็น 4 ส่วนดังนี้ ได้แก่

1) พื้นที่ชุมชนสะเดา จากการศึกษาพบว่าพื้นที่ของชุมชนสะเดาเป็นที่ตั้งของศูนย์ราชการหลายแห่ง จึงมีการวางกรอบพัฒนาเป็นบริเวณศูนย์กลางเมือง ด้านการบริหารและบริการเมือง จัดให้เป็นที่ตั้งของหน่วยงานราชการต่างๆ เป็นที่ตั้งของเทศบาลเมืองสะเดา

การดำเนินการของกรมโยธาธิการและผังเมือง ได้จัดให้มีการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา (กลุ่มย่อยเทศบาลเมือง สะเดา อ.บ.ต.สำนักแก้ว และอ.บ.ต.ปริก) เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2558 เวลา 09.00–12.00 น. ณ ศูนย์การเรียนรู้สู่อาเซียน ต.สะเดา อ.สะเดา จ.สงขลา

2) พื้นที่ชุมชนปาดังเบซาร์ จากการศึกษาพบว่าพื้นที่ตั้งของด่านศุลกากรปาดังเบซาร์ ซึ่งเป็นทางรถไฟ มีเส้นทางรถไฟ กรุงเทพ-หาดใหญ่-ปาดังเบซาร์-มาเลเซีย ซึ่งบทบาทหลักในการพัฒนาคือให้เป็น Gateway เชื่อมโยงการคมนาคมขนส่งสินค้าคอนเทนเนอร์ทางรถไฟ การขนส่งระบบรางซึ่งเชื่อมโยงกับเมือง Padang Besar เป็นเมืองชุมทางและศูนย์กลางการขนส่งและกระจายสินค้าของมาเลเซีย

การดำเนินการของกรมโยธาธิการและผังเมืองได้จัดให้มีการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา (กลุ่มย่อยเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์และเทศบาลตำบลปาดังเบซาร์) เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2558 เวลา 13.30–16.30 น. ณ ศูนย์พัฒนาอาชีพเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ ต.ปาดังเบซาร์ อ.สะเดา จ.สงขลา

3) พื้นที่ชุมชนสำนักขาม จากการศึกษาพบว่าเป็นที่ตั้งของด้านศุลกากรสะเดาหรือด่านจังโหลน ซึ่งมีหน่วยงานประกอบด้วย ด้านศุลกากร ด้านตรวจคนเข้าเมือง ด้านตรวจพืช และด้านจัดงาน เป็นการค้าชายแดน บทบาทหลักในการพัฒนาคือ เป็นประตู (Gateway) เชื่อมโยงการคมนาคมขนส่งทางถนน เพื่อการขนส่งสินค้าทางถนนซึ่งเชื่อมโยงไปยังเมือง Bukit Kayu Hitam เมืองอุตสาหกรรมขั้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์และขั้นส่วนยานยนต์ ที่ดินส่วนใหญ่เป็นของเอกชน และที่ดินของธนรัักษ์

การดำเนินการของกรมโยธาธิการและผังเมือง ได้จัดให้มีการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา (กลุ่มย่อยเทศบาลตำบลสำนักขาม) เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2558 เวลา 13.30–16.30 น. ณ โรงแรมแกรนด์โอลิเวอร์ ต.สำนักขาม อ.สะเดา จ.สงขลา

4) พื้นที่ชุมชนสำนักแก้ว จากการศึกษาพบว่าพื้นที่ของชุมชนสำนักแก้วยังไม่มีผังการพัฒนาที่ชัดเจน เพียง แต่แบ่งเป็นพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว และรองรับการขยายตัวของชุมชนในอนาคต และให้เป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีชีวิตชุมชน แหล่งท่องเที่ยวเกษตรผสมผสาน เพราะในพื้นที่มีอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเดิมชื่ออ่างเก็บน้ำห้วยคู

หลังจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อสร้างความเข้าใจในบริบทของพื้นที่วิจัย โดยเฉพาะสภาพปัจจุบัน และโครงการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลาในบั้นนี้แล้ว ในบทต่อไปผู้วิจัยจะดำเนินการวิจัยภาคสนามรวบรวมความความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผน การวางผังเมือง และการวางผังพื้นที่เฉพาะ ด้วยแบบสอบถามที่ได้จัดทำและทดสอบแล้วตามที่ได้วางแผนดำเนินการไว้

บทที่ 5

การดำเนินการวิจัยภาคสนาม

การดำเนินการในบทที่ 5 จะเป็นการดำเนินการวิจัยภาคสนามเพื่อประเมินความคิดเห็นของประชากรต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผน การวางผังเมือง และการวางผังพื้นที่เฉพาะโดยดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยแบบสอบถามในระหว่างวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2561 ถึง วันที่ 6 มีนาคม 2561 เนื้อหาของบทในส่วนแรกจะเป็นการนำเสนอรายละเอียดการดำเนินการแจกจ่ายและเก็บแบบสอบถามจำนวน 112 ตัวอย่าง จากนั้นจะเป็นการประมวล และวิเคราะห์ผลที่ได้จากกลุ่มที่ 1 ประชาชนทั่วไป กลุ่มที่ 2 ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น และกลุ่มที่ 3 นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยงานราชการ การวิเคราะห์ผลในแต่ละกลุ่มจะประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการวางแผนและผังเมืองตาม “ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 ส่วนที่ 4 การมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . (ฉบับใหม่) และส่วนที่ 5 ข้อคิดเห็นและเสนอแนะ ในส่วนท้ายของบทจะเป็นการเปรียบเทียบผลการประเมินและวิเคราะห์ทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่างและข้อสังเกตของผู้วิจัยต่อผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและความต้องการมีส่วนร่วมและสรุป

1. การดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยแบบสอบถาม

การดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนามความคิดเห็นของประชากรด้วยแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ทำงานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในเนื้อหาของบทที่ 3 ซึ่งในการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามเป็นวิธีการที่จะได้ผลของการประเมินความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการวางผังที่ต้องการให้เกิดขึ้น และการให้ความสำคัญต่อการวางผังโดยใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน

1.1 การสำรวจพื้นที่วิจัยเบื้องต้นก่อนดำเนินการเก็บข้อมูล

การดำเนินการสำรวจพื้นที่วิจัยในขั้นตอนเบื้องต้น ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลประวัติการตั้งถิ่นฐานสภาพปัจจุบัน โครงสร้างและองค์ประกอบทางกายภาพที่สำคัญของพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ก่อนลงสำรวจภาคสนาม และวันที่ลงสำรวจภาคสนามคือวันที่ 9 กันยายน 2560 จนถึงวันที่ 14 กันยายน 2560 ใช้ระยะเวลาเกือบหนึ่งอาทิตย์ เนื่องจากต้องลงสำรวจทั้งหมด 4 ตำบล และบริบทโดยรอบของอำเภอสะเดา ในการสำรวจได้ใช้วิธีการสังเกตการณ์ สอบถามด้วยปากเปล่า ถ่ายรูป จดบันทึก เพื่อประเมินหากกลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามเบื้องต้น

1.2 คำโครงสร้างแบบสอบถาม

วัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม

การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ซึ่งในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้ความสำคัญต่อการวางผังโดยใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมซึ่งเป็นสิทธิพื้นฐานของประชาชน จากกรณีที่รัฐบาลใช้มาตรา 44 ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยละเว้นการใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน

โครงสร้างคำถาม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย

- 1) เพศ
- 2) อายุ
- 3) อาชีพ
- 4) การศึกษา
- 5) ระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชน
- 6) ลักษณะการอยู่อาศัย
- 7) สถานภาพในชุมชน

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมตาม“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” เป็นส่วนที่ต้องแสดงความคิดเห็นซึ่งประกอบไปด้วย

- 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับรู้ข่าวสาร
- 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือ
- 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
- 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 5) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
- 6) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 เป็นส่วนที่ต้องแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการโฆษณาการประชุมและการแสดงความคิดเห็นของประชาชนในการวางและจัดทำผังเมืองรวม

ส่วนที่ 4 การมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่) เป็นส่วนที่ต้องแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกำหนดการให้ข้อมูลและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการวางและจัดทำผังเมืองรวม

ส่วนที่ 5 ข้อคิดเห็นและเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถาม

1.3 การดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนาม

การดำเนินการเก็บข้อมูลความคิดเห็นของประชากรโดยใช้แบบสอบถาม ทั้งหมด 100 ชุด สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ 1 แบบสอบถามอีกประมาณ 10 ชุด สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ 2 และแบบสอบถามอีกประมาณ 10 ชุด สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ 3 โดยใช้ระยะเวลาในการแจกจ่ายแบบสอบถาม 21 วัน ตั้งแต่วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2561 ถึงวันที่ 6 มีนาคม 2561

การแจกจ่ายแบบสอบถามสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ 1 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 4 ตำบลของอำเภอสะเดา และกลุ่มตัวอย่างที่ 2 กลุ่มผู้นำชุมชนในท้องถิ่น โดยมีแบบสอบถามจำนวน 110 ชุด ใช้ระยะเวลาในการลงพื้นที่แจกแบบสอบถาม 2 วัน ซึ่งวันที่หนึ่งจะไปตำบลปาดังเบซาร์ และตำบลสำนักขาม พบปะกับกลุ่มผู้นำท้องถิ่น คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา สมาชิกองค์การบริหารตำบล สมาชิกกลุ่มแม่บ้าน เพื่อทำความเข้าใจและอธิบายถึงที่มาของแบบสอบถาม และแจกแบบสอบถามให้กับประชาชนโดยผู้วิจัยและผู้ช่วยอีก 2 คนซึ่งเป็นคนในพื้นที่ที่จะช่วยอธิบายและทำความเข้าใจให้กับประชาชนในชุมชน โดยการแจกแบบสอบถามสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ 1 ใช้วิธีสุ่มแบบไม่เจาะจง และใช้วิธีแจกแบบสอบถามสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ 2 แบบเจาะจง โดยให้เวลาในการตอบแบบสอบถามภายใน 1 สัปดาห์ คือเริ่มตั้งแต่วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2561 และวันที่สองคือวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2561 ไปตำบลสะเดาและตำบลสำนักแก้ว ซึ่งใช้วิธีแบบเดียวกับวันแรก และหลังจากนั้นผู้วิจัยได้กลับมารับคืนในวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561

กลุ่มตัวอย่างที่ 3 นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยงานราชการ โดยมีแบบสอบถามประมาณ 10 ชุด ใช้ระยะเวลาในการลงพื้นที่ 1 สัปดาห์ เริ่มตั้งแต่วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2561 จนถึงวันที่ 6 มีนาคม 2561 โดยใช้วิธีแจกแบบสอบถามแบบเจาะจง

สรุปจากการแจกแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ 1 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 4 ตำบลของอำเภอสะเดา ได้แบบสอบถามครบทั้งหมด 100 ชุด กลุ่มตัวอย่างที่ 2 ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น ได้แบบสอบถามทั้งหมด 6 ชุด และกลุ่มตัวอย่างที่ 3 นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยงานราชการ ได้แบบสอบถามทั้งหมด 6 ชุด และผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมนำมาวิเคราะห์ผลในขั้นตอนต่อไป

1.4 ปัญหาที่พบในระหว่างดำเนินการ

ปัญหาจากการดำเนินการส่วนใหญ่เป็นเรื่องของระยะเวลาในการลงพื้นที่ เนื่องจากต้องลงพื้นที่สำรวจทั้ง 4 ตำบล ซึ่งแต่ละพื้นที่ต้องใช้เวลาทั้งสำรวจสังเกตการณ์ ถ่ายภาพ จดบันทึก และการติดต่อประสานงานกับคนในพื้นที่ เนื่องด้วยชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และธุรกิจส่วนตัว ซึ่งต่างก็มีหน้าที่การงานและภารกิจที่จะต้องทำ การพบปะมาร่วมตัวกันจึงเป็นไปได้ค่อนข้างยาก จึงต้องใช้วิธีพบปะพูดคุยกับชาวบ้านแบบรายบุคคลเป็นส่วนใหญ่ และใช้ระยะเวลาเกือบสองอาทิตย์สำหรับพบปะชาวบ้านเพื่อแจกแบบสอบถาม ซึ่งต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ให้กับการพบปะชาวบ้านทั้ง 4

ตำบล อื่นๆ เนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลาและความไม่พร้อมของผู้ตอบแบบสอบถาม จึงทำให้ได้รับแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่างที่ 2 และ 3 ไม่ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้

1.5 เกณฑ์การประเมินและวิเคราะห์ผล

หลังจากทำการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม แล้วได้นำข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์สถิติทางสังคมศาสตร์ โดยมีการใช้สถิติในวิเคราะห์ข้อมูล คือสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และอธิบายรายละเอียด ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การแสดงความคิดเห็นต่อระดับความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลาตาม “ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” โดยทั่วไปทั้ง 6 ด้าน ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การแสดงความคิดเห็นต่อระดับความสำคัญของการมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การแสดงความคิดเห็นต่อระดับความสำคัญของการมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ....(ฉบับใหม่) ส่วนที่ 5 ข้อคิดเห็นและเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถาม โดยสถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

การประเมินใช้ระบบการให้คะแนน (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้น้ำหนักของคะแนนดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง ระดับความสำคัญการมีส่วนร่วมมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ระดับความสำคัญการมีส่วนร่วมมาก

คะแนน 3 หมายถึง ระดับความสำคัญการมีส่วนร่วมปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ระดับความสำคัญการมีส่วนร่วมน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ระดับความสำคัญการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

เกณฑ์การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (mean = \bar{x}) และการหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation = S.D.) ได้มีการกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยของผลคะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.21 - 5.00	ความสำคัญของการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.41 - 4.20	ความสำคัญของการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ มาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.61 - 3.40	ความสำคัญของการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.81 - 2.60	ความสำคัญของการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ น้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 - 1.80	ความสำคัญของการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

2. การประมวลและการวิเคราะห์ผลที่ได้จากแบบสอบถามกลุ่มที่ 1 ประชาชนทั่วไป

2.1 ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่ 1 ประชาชนทั่วไป

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้จำแนกข้อมูลพื้นฐานออกเป็น 6 ข้อ มีรายละเอียดตามตารางที่ 2 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่ 1 ประชาชนทั่วไป

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป	กลุ่มที่ 1 ประชาชนทั่วไป	
	จำนวน	ร้อยละ
(1) เพศ		
ชาย	54	54
หญิง	46	46
รวม	100	100
(2) อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	8	8
20 – 40 ปี	38	38
41 – 50 ปี	33	33
60 ปีขึ้นไป	21	21
รวม	100	100
(3) อาชีพ		
รับราชการ	10	10
รัฐวิสาหกิจ	1	1
บริษัทเอกชน	6	6
ธุรกิจส่วนตัว	25	25
เกษตรกรรม	24	24
รับจ้างทั่วไป	22	22
อื่นๆ	12	12
รวม	100	100
(4) การศึกษา		
ไม่ได้ศึกษา	11	11
ประถมศึกษา	40	40
มัธยมศึกษา	24	24
ปริญญาตรี	23	23
สูงกว่าปริญญาตรี	2	2
รวม	100	100

(5) ระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชน		
ต่ำกว่า 5 ปี	2	2
5 – 10 ปี	9	9
11 – 20 ปี	17	17
21 – 30 ปี	27	27
มากกว่า 30 ปี	45	45
รวม	100	100
(6) ลักษณะการอยู่อาศัย		
เจ้าบ้าน	54	54
เช่าอาศัย	10	10
ผู้อาศัย	36	36
อื่นๆ	0	0
รวม	100	100
(7) สถานภาพในชุมชน		
เป็นผู้นำชุมชน/หัวหน้ากลุ่มต่างๆในชุมชน	0	0
เป็นลูกบ้าน	100	100
รวม	100	100

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา ระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชน ลักษณะการอยู่อาศัย และสถานภาพในชุมชน ซึ่งมีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 100 คน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เพศ : เพศชาย มีจำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 54 หญิง มีจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 46

อายุ : ประชาชนส่วนใหญ่มีช่วงอายุระหว่าง 20 – 40 ปี มีจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 38 รองลงมาคือ ประชาชนมีอายุ 41 – 50 ปี มีจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 33 ประชาชนที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปมีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 21 และประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 8

อาชีพ : ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 25 รองลงมาคืออาชีพเกษตรกรมีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 24 อาชีพรับจ้างทั่วไป 22 คน คิดเป็นร้อยละ 22 อาชีพอื่นๆ มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 12 อาชีพรับราชการ มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 10 อาชีพบริษัทเอกชน มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 6 และรัฐวิสาหกิจ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1

การศึกษา : ประชาชนส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมาคือมัธยมศึกษา มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 24 ระดับปริญญาตรี มีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 23 ระดับที่ไม่ได้ศึกษา มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 11 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2

ระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชน : ประชาชนส่วนใหญ่มีระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 30 ปีขึ้นไป มีจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 45 รองลงมาคือ ระยะเวลา 21 – 30 ปี มีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 27 ระยะเวลา 11 – 20 ปี มีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 17 ระยะเวลา 5 – 10 ปี มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 9 และระยะเวลาต่ำกว่า 5 ปี มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2

ลักษณะการอยู่อาศัย : ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเจ้าบ้าน มีจำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 54 รองลงมาคือผู้อาศัย มีจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 36 และเช่าอาศัย มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 10

สถานภาพในชุมชน : เป็นลูกบ้านทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100

2.2 ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมตาม “ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” กลุ่มที่ 1 ประชาชนทั่วไป

ผลการวิเคราะห์จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมตามทฤษฎีการมีส่วนร่วม มีรายละเอียดตามตารางที่ 3 ดัง ต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ผลการประเมินและวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมตามกรอบ “ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” ทั้ง 6 ด้าน ของกลุ่มที่ 1 ประชาชนทั่วไป

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับรู้ข่าวสาร		ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	ระดับ ความสำคัญ
1.1	การมีส่วนร่วมในการได้รับแจ้งข่าวของโครงการ รวมทั้งผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ซึ่งการได้รับแจ้งข่าวสารดังกล่าวจะต้องเป็นการแจ้งก่อนที่จะมีการตัดสินใจดำเนินโครงการ	3.55	0.80	มาก
1.2	การมีส่วนร่วมในการรับข้อมูลข่าวสารของโครงการ จากเจ้าหน้าที่ผ่านสื่อต่างๆเช่น เสียงวิทยุตามสายของชุมชน หรือโฆษณาทางสื่อต่างๆที่รับฟังได้ในท้องถิ่น	3.55	0.92	มาก
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือ				
2.1	การมีส่วนร่วมในการจัดการหารือระหว่างภาครัฐกับประชาชนร่วมกันศึกษาปัญหาของชุมชน รวมถึงความ	3.48	0.89	มาก

	ต้องการของชุมชนต่อโครงการ			
2.2	การมีส่วนร่วมในการฟังการเปิดเวทีการประชุม เช่น - การเปิดเวทีสาธารณะ – การพบปะอย่างไม่เป็นทางการ - การมีคณะทำงานเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล – การประชุม เชิงปฏิบัติการ – คณะที่ปรึกษา(ประชาชน)	3.56	0.89	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น				
3.1	การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาในชุมชนและผลกระทบ ที่ได้รับของโครงการ	3.52	0.88	มาก
3.2	การมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนโครงการ โดย รูปแบบต่างๆเช่น - การประชุมในระดับชุมชน - การประชุมรับความคิดเห็นในเชิงวิชาการ - การประชุมประชาพิจารณ์	3.53	0.96	มาก
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ				
4.1	การมีส่วนร่วมในการร่วมพิจารณาเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย กับโครงการหรือกิจกรรมนั้นๆ ร่วมกันตัดสินใจ	3.38	0.98	มาก
4.2	การมีส่วนร่วมในการเลือกพื้นที่ตั้งโครงการ	3.25	1.02	ปานกลาง
5. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน				
5.1	การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการหรือ ผู้ปฏิบัติงานในการดำเนินงาน	3.23	1.02	ปานกลาง
5.2	การมีส่วนร่วมในการกำหนดขั้นตอนหรือแผนงานของ โครงการ	3.23	0.96	ปานกลาง
5.3	การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ เข้าร่วมดำเนินงานตาม แผนงานของโครงการ	3.32	0.89	ปานกลาง
6. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล				
6.1	การมีส่วนร่วมในการติดตามผลงานของโครงการว่าเป็นไป ตามจุดประสงค์หรือไม่	3.40	0.87	ปานกลาง
6.2	การมีส่วนร่วมในการประมวลผลการปฏิบัติงานตามแผน ของโครงการ	3.35	0.97	ปานกลาง
ภาพรวมกระบวนการของทฤษฎีการมีส่วนร่วมทั้ง 6 ด้าน		3.41	0.90	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์พบว่าความคิดเห็นของประชาชนต่อกระบวนการของทฤษฎีการมีส่วนร่วมทั้งหมด 6 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.90 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับ ปานกลาง 6 ข้อ และอยู่ในระดับ มาก 7 ข้อ ซึ่งประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ 2.2 การมีส่วนร่วมในการฟังการเปิดเวทีการประชุม เช่นการเปิดเวทีสาธารณะ การพบปะอย่างไม่เป็นทางการ การมีคณะทำงานเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล การประชุมเชิงปฏิบัติการ คณะที่ปรึกษา (ประชาชน) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.89 อยู่ในระดับมาก รองลงไป ได้แก่ ข้อ 1.1 และ 1.2 การมีส่วนร่วมในการรับรู้ข่าวสาร ค่าเฉลี่ย 3.55 อยู่ในระดับมาก และข้อ 3.2 การมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนโครงการในรูปแบบต่างๆ ค่าเฉลี่ย 3.53 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อที่ 5.1 การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการหรือผู้ปฏิบัติงานในการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.23 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.02 อยู่ในระดับปานกลาง

2.3 ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 กลุ่มที่ 1 ประชาชนทั่วไป

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 มีรายละเอียดตามตารางที่ 4 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 ผลการประเมินและวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 ของกลุ่มที่ 1 ประชาชนทั่วไป

พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการโฆษณา การประชุมและการแสดงข้อคิดเห็นของประชาชนในการวาง และจัดทำผังเมืองรวม		ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	ระดับความสำคัญ
1	ข้อ 2 ในกรณีที่จะมีการวางและจัดทำผังเมืองรวม จะต้องให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการโฆษณาทางสื่อต่างๆ ที่สามารถรับฟังในท้องถิ่นได้ เป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 7 วัน	3.43	1.07	มาก
2	ข้อ 3 การโฆษณาตามข้อ 2 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการปิดประกาศแสดงรายการเกี่ยวกับการจัดทำผังเมืองรวม ดังต่อไปนี้ (1) วัตถุประสงค์ในการวางและจัดทำผัง (2) แผนที่แสดงการวางและจัดทำผัง (3) ข้อความแสดง วัน เวลา และสถานที่ที่จะจัดการ	3.39	1.07	ปานกลาง

	ประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชน (4) ข้อความเชิญชวนให้ประชาชนในท้องถิ่นที่จะวางและ จัดทำผัง เข้าไปตรวจดูรายละเอียดและข้อกำหนดผัง (5) ข้อความเชิญชวนให้ประชาชนในท้องถิ่นมาแสดง ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการวางและจัดทำผัง ภายในระยะเวลา ที่กำหนด			
3	ข้อ 4 ประกาศตามข้อ 3 ให้ปิดประกาศเปิดเผยเป็น ระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 15 วัน ก่อนวันประชุม	3.37	0.93	ปานกลาง
4	ข้อ 5 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดหาเจ้าหน้าที่เพื่อชี้แจง รายละเอียด	3.36	1.02	ปานกลาง
5	ข้อ 6 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการประชุมตามวัน เวลา และสถานที่ ภายใน 30 วันนับตั้งแต่วันปิดประกาศ	3.42	1.06	มาก
6	ข้อ 7 ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงาน ท้องถิ่น มีหนังสือเชิญชวนผู้แทนหน่วยงานของรัฐ ผู้แทน สถาบันอุดม ศึกษาด้านผังเมือง ผู้แทนสมาคม ผู้แทน ภาคเอกชน และบุคคลอื่นๆที่เห็นสมควรเข้าร่วมแสดง ความคิดเห็น	3.50	0.99	มาก
ภาพรวมการมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552		3.41	1.03	มาก

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์พบว่าความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.03 แต่เมื่อพิจารณาแยกออกเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ ซึ่งประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ 6 ข้อ 7 ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีหนังสือเชิญชวนผู้แทนหน่วยงานของรัฐ ผู้แทนสถาบันอุดม ศึกษาด้านผังเมือง ผู้แทนสมาคม ผู้แทนภาคเอกชน และบุคคลอื่นๆที่เห็นสมควรเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.99 อยู่ในระดับมาก รองลงไปได้แก่ข้อที่ 1 ข้อ 2 ในการวางและจัดทำผังเมืองรวมจะต้องให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นจัดให้มีการโฆษณาทางสื่อต่างๆ ที่สามารถรับฟังในท้องถิ่นได้เป็นระยะ ระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 7 วัน มีค่าเฉลี่ย 3.43 อยู่ในระดับมาก และข้อที่ 5 ข้อ 6 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการประชุมตามวันเวลาและสถานที่ภายใน 30 วันนับตั้งแต่วันปิดประกาศมีค่าเฉลี่ย 3.42 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อที่ 4 ข้อ 5 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดหาเจ้าหน้าที่

เพื่อชี้แจงรายละเอียด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.02 อยู่ในระดับปานกลาง

2.4 ส่วนที่ 4 การมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . (ฉบับใหม่) กลุ่มที่ 1 ประชาชนทั่วไป

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่) มีรายละเอียดตามตารางที่ 5 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5 ผลการประเมินและวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. (ฉบับใหม่) ของกลุ่มที่ 1 ประชาชนทั่วไป

ร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . (ฉบับใหม่) หมวด 5 ผังประเทศ ส่วนที่ 1 การจัดทำผังประเทศ		ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	ระดับ ความสำคัญ
1	<p>มาตรา 29 การรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) การสำรวจความคิดเห็น ดังต่อไปนี้</p> <p>(ก) การสัมภาษณ์รายบุคคล</p> <p>(ข) การเปิดให้แสดงความคิดเห็นทางไปรษณีย์ โทรศัพท์หรือโทรสาร ระบบเครือข่ายสื่อสารสนเทศ หรือทางอื่นใด</p> <p>(ค) การเปิดโอกาสให้ประชาชนมารับข้อมูลและแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ</p> <p>(ง) การสนทนากลุ่มย่อย</p> <p>(2) การประชุมปรึกษาหารือ ดังต่อไปนี้</p> <p>(ก) การประชาพิจารณ์</p> <p>(ข) การอภิปรายสาธารณะ</p> <p>(ค) การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร</p> <p>(ง) การประชุมเชิงปฏิบัติการ</p> <p>(จ) การประชุมระดับตัวแทนของกลุ่มบุคคลหรือมีส่วนได้เสีย</p> <p>ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องจัดการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง และจัดการรับฟังจำแนกตามประเภทส่วนได้เสีย</p>	3.72	1.06	มาก
2	มาตรา 68 ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นจัดทำผังเมือง	3.55	1.01	มาก

	เฉพาะ ให้ปิดประกาศแสดงขอบเขตที่จะจัดทำไว้ในที่เปิดเผย ณ ที่ว่าการอำเภอ อบต. หรือ สาธารณสถานในเขตที่จะจัดทำ			
3	มาตรา 70 จะต้องให้มีค่าเชิญชวนให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดิน ให้เสนอความคิดเห็นหรือความประสงค์ โดยจัดทำเป็นหนังสือเสนอต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น ภายใน 45 วันนับแต่วันปิดประกาศ	3.59	0.87	มาก
4	ข้อ 5 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดหาเจ้าหน้าที่เพื่อชี้แจงรายละเอียด	3.55	1.00	มาก
5	ข้อ 6 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการประชุมตามวัน เวลา และสถานที่ ภายใน 30 วันนับตั้งแต่วันปิดประกาศ	3.50	1.04	มาก
6	ข้อ 7 ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น มีหนังสือเชิญชวนผู้แทนหน่วยงานของรัฐ ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาด้านผังเมือง ผู้แทนสมาคม ผู้แทนภาคเอกชน และบุคคลอื่นๆ ที่เห็นสมควรเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น	3.65	1.04	มาก
ภาพรวมการมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่)		3.59	1.01	มาก

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์พบว่าความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.01 แต่เมื่อพิจารณาแยกออกเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ แต่ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือข้อที่ 1 มาตรา 29 การรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.06 อยู่ในระดับมาก รองลงไปได้แก่ข้อที่ 6 ข้อ 7 ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น มีหนังสือเชิญชวนผู้แทนหน่วยงานของรัฐ ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาด้านผังเมือง ผู้แทนสมาคม ผู้แทนภาคเอกชน และบุคคลอื่นๆ ที่เห็นสมควรเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ย 3.65 อยู่ในระดับมาก และข้อที่ 3 มาตรา 70 จะต้องให้มีค่าเชิญชวนให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดิน ให้เสนอความคิดเห็นหรือความประสงค์ โดยจัดทำเป็นหนังสือเสนอต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น ภายใน 45 วันนับแต่วันปิดประกาศมีค่าเฉลี่ย 3.59 ตามลำดับ ส่วนประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อที่ 5 ข้อ 6 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการประชุมตามวัน เวลา และสถานที่ ภายใน 30 วันนับตั้งแต่วันปิดประกาศมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.04 อยู่ในระดับมาก

2.5 ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มที่ 1 ประชาชนทั่วไป

การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมในการวางแผนเมือง โดยกลุ่มที่ 1 ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า กระบวนการมีส่วนร่วมส่วนใหญ่ประชาชนต้องการทำประชาพิจารณ์ที่มีความตรงไปตรงมา ทั้งหน่วยงานรัฐกับประชาชน การร่วมแสดงความคิดเห็นทั้งสองฝ่ายควรทำประชาติ เพราะส่วนใหญ่ประชาชนจะเป็นผู้รับฟังมากกว่าได้ร่วมแสดงความคิดเห็น และข้อจำกัดในการเข้าร่วมเพราะประชาชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียที่จะมีโอกาสเข้าร่วม

3. การประมวลและการวิเคราะห์ผลที่ได้จากแบบสอบถาม กลุ่มที่ 2 ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น

3.1 ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มที่ 2 ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้จำแนกออกเป็นข้อมูลพื้นฐาน 6 ข้อ มีรายละเอียดตามตารางที่ 6 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 6 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่ 2 ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป	กลุ่มที่ 2 ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น	
	จำนวน	ร้อยละ
(1) เพศ		
ชาย	4	66.67
หญิง	2	33.33
รวม	6	100
(2) อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	0	0
20 – 40 ปี	1	16.67
41 – 50 ปี	1	16.67
60 ปีขึ้นไป	4	66.67
รวม	6	100
(3) อาชีพ		
รับราชการ	0	0
รัฐวิสาหกิจ	0	0
บริษัทเอกชน	0	0
ธุรกิจส่วนตัว	4	66.67
เกษตรกรรม	2	33.33
รับจ้างทั่วไป	0	0
อื่นๆ	0	0
รวม	6	100

(4) การศึกษา		
ไม่ได้ศึกษา	0	0
ประถมศึกษา	2	33.33
มัธยมศึกษา	4	66.67
ปริญญาตรี	0	0
สูงกว่าปริญญาตรี	0	0
รวม	6	100
(5) ระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชน		
ต่ำกว่า 5 ปี	0	0
5 – 10 ปี	0	0
11 – 20 ปี	0	0
21 – 30 ปี	1	16.67
มากกว่า 30 ปี	5	83.33
รวม	6	100
(6) ลักษณะการอยู่อาศัย		
เจ้าบ้าน	5	83.33
เช่าอาศัย	0	0
ผู้อาศัย	1	16.67
อื่นๆ	0	0
รวม	6	100
(7) สถานภาพในชุมชน		
เป็นผู้นำชุมชน/หัวหน้ากลุ่มต่างๆในชุมชน	6	100
เป็นลูกบ้าน	0	0
รวม	6	100

จากตารางที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา ระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชน ลักษณะการอยู่อาศัย และสถานภาพในชุมชน ซึ่งมีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 6 คน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เพศ : เพศชาย มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 และเป็นเพศหญิง มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33

อายุ : ส่วนใหญ่มีช่วงอายุระหว่าง 60 ปีขึ้นไป มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 ประชาชนมีอายุ 20 - 40 ปี มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 และประชาชนที่มีอายุ 41 – 50 ปี มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67

อาชีพ : ส่วนใหญ่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 และรองลงมาคืออาชีพเกษตรกรรม มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33

การศึกษา : ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 และรองลงมาคือประถมศึกษา มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33

ระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชน : ส่วนใหญ่มีระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 30 ปีขึ้นไป มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 และรองลงมาคือ ระยะเวลา 21 – 30 ปี มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67

ลักษณะการอยู่อาศัย : ส่วนใหญ่เป็นเจ้าบ้าน มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 รองลงมาคือผู้อาศัย มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67

สถานภาพในชุมชน : เป็นผู้นำชุมชน/หัวหน้ากลุ่มต่างๆในชุมชนทั้งหมด

3.2 ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมตาม“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม”กลุ่มที่ 2 ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้นำชุมชนในท้องถิ่นต่อการมีส่วนร่วมตามทฤษฎีการมีส่วนร่วม มีรายละเอียดตามตารางที่ 7 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 7 ผลการประเมินและวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมตามกรอบ “ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” ทั้ง 6 ด้าน ของกลุ่มที่ 2 ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับรู้ข่าวสาร		ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	ระดับ ความสำคัญ
1.1	การมีส่วนร่วมในการได้รับแจ้งข่าวของโครงการ รวมทั้งผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ซึ่งการได้รับแจ้งข่าวสารดังกล่าวจะต้องเป็นการแจ้งก่อนที่จะมีการตัดสินใจดำเนินโครงการ	3.50	0.96	มาก
1.2	การมีส่วนร่วมในการรับข้อมูลข่าวสารของโครงการ จากเจ้าหน้าที่ผ่านสื่อต่างๆเช่น เสียงวิทยุตามสายของชุมชน หรือโฆษณาทางสื่อต่างๆที่รับฟังได้ในท้องถิ่น	3.17	0.37	ปานกลาง
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือ				
2.1	การมีส่วนร่วมในการจัดการหารือระหว่างภาครัฐกับประชาชนร่วมกันศึกษาปัญหาของชุมชน รวมถึงความต้องการของชุมชนต่อโครงการ	3.00	0.82	ปานกลาง
2.2	การมีส่วนร่วมในการฟังการเปิดเวทีการประชุม เช่น	3.50	0.50	มาก

	- การเปิดเวทีสาธารณะ – การพบปะอย่างไม่เป็นทางการ - การมีคณะทำงานเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล – การประชุม เชิงปฏิบัติการ – คณะที่ปรึกษา(ประชาชน)			
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น				
3.1	การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาในชุมชนและผลกระทบ ที่ได้รับของโครงการ	3.67	0.47	มาก
3.2	การมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนโครงการ โดย รูปแบบต่างๆเช่น - การประชุมในระดับชุมชน - การประชุมรับความคิดเห็นในเชิงวิชาการ - การประชุมประชาพิจารณ์	3.50	0.96	มาก
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ				
4.1	การมีส่วนร่วมในการร่วมพิจารณาเห็นด้วยหรือไม่เห็น ด้วยกับโครงการหรือกิจกรรมนั้นๆ ร่วมกันตัดสินใจ	3.33	0.75	ปานกลาง
4.2	การมีส่วนร่วมในการเลือกพื้นที่ที่ตั้งโครงการ	3.17	0.90	ปานกลาง
5. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน				
5.1	การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการหรือ ผู้ปฏิบัติงานในการดำเนินงาน	3.50	1.12	มาก
5.2	การมีส่วนร่วมในการกำหนดขั้นตอนหรือแผนงานของ โครงการ	3.33	1.11	ปานกลาง
5.3	การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ เข้าร่วมดำเนินงานตาม แผนงานของโครงการ	3.33	1.11	ปานกลาง
6. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล				
6.1	การมีส่วนร่วมในการติดตามผลงานของโครงการว่า เป็นไปตามจุดประสงค์หรือไม่	3.33	0.75	ปานกลาง
6.2	การมีส่วนร่วมในการประมวลผลการปฏิบัติงานตามแผน ของโครงการ	3.33	0.75	ปานกลาง
ภาพรวมกระบวนการของทฤษฎีการมีส่วนร่วมทั้ง 6 ด้าน		3.36	0.81	ปานกลาง

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์พบว่าความคิดเห็นของผู้นำชุมชนในท้องถิ่นต่อกระบวนการของทฤษฎีการมีส่วนร่วมทั้งหมด 6 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.81 แต่เมื่อพิจารณาแยกออกเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับ ปานกลาง 8 ข้อ และอยู่ในระดับ มาก 5 ข้อ ซึ่งประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ 3.1 การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาในชุมชนและผลกระทบที่ได้รับของโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 อยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ข้อที่ 2.2 การมีส่วนร่วมในการฟังการเปิดเวทีการประชุม ข้อที่ 3.2 การมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนโครงการโดยรูปแบบต่างๆ และข้อที่ 5.1การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการหรือผู้ปฏิบัติงานในการดำเนินงาน ตามลำดับ ทั้งหมดนี้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 อยู่ในระดับมาก ส่วนประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อที่ 2.1 การมีส่วนร่วมในการจัดการหารือระหว่างภาครัฐกับประชาชนร่วมกันศึกษาปัญหาของชุมชน รวมถึงความต้องการของชุมชนต่อโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.23 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.82 อยู่ในระดับปานกลาง

3.3 ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 กลุ่มที่ 2 ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้นำชุมชนในท้องถิ่นต่อการมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 มีรายละเอียดตามตารางที่ 8 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 8 ผลการประเมินและวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 ของกลุ่มที่ 2 ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น

พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการโฆษณา การประชุมและการแสดงข้อคิดเห็นของประชาชนในการวางและจัดทำผังเมืองรวม		ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	ระดับ ความสำคัญ
1	ข้อ 2 ในกรณีที่จะมีการวางและจัดทำผังเมืองรวม จะต้องให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการโฆษณาทางสื่อต่างๆ ที่สามารถรับฟังในท้องถิ่นได้ เป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 7 วัน	3.50	1.12	มาก
2	ข้อ 3 การโฆษณาตามข้อ 2 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการปิดประกาศแสดงรายการเกี่ยวกับการจัดทำผังเมืองรวม ดังต่อไปนี้ (1) วัตถุประสงค์ในการวางและจัดทำผัง	3.17	0.90	ปานกลาง

	(2) แผนที่แสดงการวางและจัดทำผัง (3) ข้อความแสดง วัน เวลา และสถานที่ที่จะจัดการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชน (4) ข้อความเชิญชวนให้ประชาชนในท้องถิ่นที่จะวางและจัดทำผัง เข้าไปตรวจดูรายละเอียดและข้อกำหนดผัง (5) ข้อความเชิญชวนให้ประชาชนในท้องถิ่นที่มาแสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการวางและจัดทำผัง ภายในระยะเวลาที่กำหนด			
3	ข้อ 4 ประกาศตามข้อ 3 ให้ปิดประกาศเปิดเผยเป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 15 วัน ก่อนวันประชุม	3.00	0.82	ปานกลาง
4	ข้อ 5 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดหาเจ้าหน้าที่เพื่อชี้แจงรายละเอียด	3.00	0.58	ปานกลาง
5	ข้อ 6 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการประชุมตามวัน เวลา และสถานที่ ภายใน 30 วันนับตั้งแต่วันปิดประกาศ	3.33	0.75	ปานกลาง
6	ข้อ 7 ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น มีหนังสือเชิญชวนผู้แทนหน่วยงานของรัฐ ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาด้านผังเมือง ผู้แทนสมาคม ผู้แทนภาคเอกชน และบุคคลอื่น ๆ ที่เห็นสมควรเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น	3.33	0.47	ปานกลาง
ภาพรวมการมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552		3.22	0.77	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์พบว่าความคิดเห็นของผู้นำชุมชนในท้องถิ่นต่อการมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.77 แต่เมื่อพิจารณาแยกออกเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง 5 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ ซึ่งประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ 1 ข้อ 2 ในกรณีที่จะมีการวางและจัดทำผังเมืองรวม จะต้องให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการโฆษณาทางสื่อต่างๆ ที่สามารถรับฟังในท้องถิ่นได้ เป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 7 วัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.12 อยู่ในระดับมาก รองลงไปได้แก่ ข้อที่ 6 ข้อ 7 ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น มีหนังสือเชิญชวนผู้แทนหน่วยงานของรัฐ ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาด้านผังเมือง ผู้แทนสมาคม ผู้แทนภาคเอกชน และบุคคลอื่น ๆ ที่เห็นสมควรเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น และข้อที่ 5 ข้อ 6 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการประชุมตามวัน เวลา และสถานที่ ภายใน 30 วัน

นับตั้งแต่วันปิดประกาศ ตามลำดับ มีค่าเฉลี่ย 3.33 อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อที่ 3 ข้อ 4 ประกาศตามข้อ 3 ให้ปิดประกาศเปิดเผยเป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 15 วัน ก่อนวันประชุม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.82 อยู่ในระดับปานกลาง

3.4 ส่วนที่ 4 การมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . (ฉบับใหม่) กลุ่มที่ 2 ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้นำชุมชนในท้องถิ่นต่อการมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่) มีรายละเอียดตามตาราง ที่ 9 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 9 ผลการประเมินและวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่) ของกลุ่มที่ 2 ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น

ร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่) หมวด 5 ผังประเทศ ส่วนที่ 1 การจัดทำผังประเทศ		ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	ระดับ ความสำคัญ
1	<p>มาตรา 29 การรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) การสำรวจความคิดเห็น ดังต่อไปนี้</p> <p>(ก) การสัมภาษณ์รายบุคคล</p> <p>(ข) การเปิดให้แสดงความคิดเห็นทางไปรษณีย์ โทรศัพท์หรือโทรสาร ระบบเครือข่ายสื่อสารสนเทศ หรือทางอื่นใด</p> <p>(ค) การเปิดโอกาสให้ประชาชนมารับข้อมูลและแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ</p> <p>(ง) การสนทนากลุ่มย่อย</p> <p>(2) การประชุมปรึกษาหารือ ดังต่อไปนี้</p> <p>(ก) การประชาพิจารณ์</p> <p>(ข) การอภิปรายสาธารณะ</p> <p>(ค) การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร</p> <p>(ง) การประชุมเชิงปฏิบัติการ</p> <p>(จ) การประชุมระดับตัวแทนของกลุ่มบุคคลหรือมีส่วนได้เสีย</p> <p>ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องจัดการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่น้อยกว่า 2</p>	4.17	0.69	มาก

	ครั้ง และจัดการรับฟังจำแนกตามประเภทส่วนได้ส่วนเสีย			
2	มาตรา 68 ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นจัดทำผังเมืองเฉพาะ ให้ปิดประกาศแสดงขอบเขตที่จะจัดทำไว้ในที่เปิดเผย ณ ที่ว่าการอำเภอ อบต.. หรือ สาธารณสถานในเขตที่จะจัดทำ	3.33	1.49	ปานกลาง
3	มาตรา 70 จะต้องให้มีค่าเชิญชวนให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดิน ให้เสนอความคิดเห็นหรือความประสงค์ โดยจัดทำเป็นหนังสือเสนอต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น ภายใน 45 วันนับแต่วันปิดประกาศ	3.50	1.61	มาก
4	ข้อ 5 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดหาเจ้าหน้าที่เพื่อชี้แจงรายละเอียด	3.67	0.94	มาก
5	ข้อ 6 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการประชุมตามวัน เวลา และสถานที่ ภายใน 30 วันนับตั้งแต่วันปิดประกาศ	3.33	1.25	ปานกลาง
6	ข้อ 7 ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น มีหนังสือเชิญชวนผู้แทนหน่วยงานของรัฐ ผู้แทนสถาบัน อุดมศึกษาด้านผังเมือง ผู้แทนสมาคม ผู้แทนภาคเอกชน และบุคคลอื่น ๆ ที่เห็นสมควรเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น	4.00	0.82	มาก
ภาพรวมการมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่)		3.67	1.13	มาก

จากตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์พบว่าความคิดเห็นของผู้นำชุมชนในท้องถิ่นต่อการมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่) โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.13 แต่เมื่อพิจารณาแยกออกเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ ซึ่งประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือข้อที่ 1 มาตรา 29 การรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69 อยู่ในระดับมาก รองลงไป ได้แก่ ข้อที่ 6 ข้อ 7 ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น มีหนังสือเชิญชวนผู้แทนหน่วยงานของรัฐ ผู้แทนสถาบัน อุดมศึกษาด้านผังเมือง ผู้แทนสมาคม ผู้แทนภาคเอกชน และบุคคลอื่น ๆ ที่เห็นสมควรเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ย 4.00 อยู่ในระดับมาก และข้อที่ 4 ข้อ 5 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดหาเจ้าหน้าที่เพื่อชี้แจงรายละเอียด มีค่าเฉลี่ย 3.67 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือข้อที่ 2 ข้อ 6 มาตรา 68 ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นจัดทำผังเมืองเฉพาะ ให้ปิดประกาศแสดงขอบเขต

ที่จะจัดทำไว้ในที่เปิดเผย ณ ที่ว่าการอำเภอ อ.บ.ต. หรือ สาธารณสถานในเขตที่จะจัดทำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.33 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.49 อยู่ในระดับปานกลาง

3.5 ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ของกลุ่มที่ 2 ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น

การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมในการวางผังเมือง โดยกลุ่มที่ 2 ได้ให้ข้อคิดเห็นว่าส่วนใหญ่การได้รับแจ้งข่าวสารของโครงการ จะได้รับแจ้งก่อนการประชุมเพียงไม่กี่วัน และการร่วมแสดงความคิดเห็นต่อโครงการทั้งผลประโยชน์และผลกระทบที่ไม่ได้รับการพิจารณา ซึ่งการเปิดเวทีการประชาพิจารณ์เป็นการเปิดโอกาสให้ทั้งสองฝ่ายผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากโครงการได้พิจารณาหาข้อสรุปด้วยกันอย่างเป็นธรรม โดยเฉพาะประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ที่จะตั้งโครงการ ไม่ได้มีส่วนร่วมในการเลือกที่ตั้ง และมาตรการติดตามตรวจสอบไม่ชัดเจนและไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมตรวจสอบด้วย และมองว่าอยากให้ทำตามกระบวนการตามพระราชบัญญัติที่ได้ให้สิทธิ์ต่อประชาชนในการมีส่วนร่วมไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ไหนๆ

4. การประมวลและการวิเคราะห์ผลที่ได้จากแบบสอบถาม กลุ่มที่ 3 นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยงานราชการ

4.1 ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มที่ 3 นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยงานราชการ

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้จำแนกออกเป็นข้อมูลพื้นฐาน 6 ข้อ มีรายละเอียดตามตารางที่ 10 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 10 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มที่ 3 นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยงานราชการ

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป	กลุ่มที่ 3 นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยงานราชการ	
	จำนวน	ร้อยละ
(1) เพศ		
ชาย	4	66.67
หญิง	2	33.33
รวม	6	100
(2) อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	0	0
20 – 40 ปี	5	83.33
41 – 50 ปี	1	16.67
60 ปีขึ้นไป	0	0

รวม	6	100
(3) อาชีพ		
รับราชการ	4	66.67
รัฐวิสาหกิจ	0	0
บริษัทเอกชน	0	0
ธุรกิจส่วนตัว	1	16.67
เกษตรกรรม	0	0
รับจ้างทั่วไป	0	0
อื่นๆ	1	16.67
รวม	6	100
(4) การศึกษา		
ไม่ได้ศึกษา	0	0
ประถมศึกษา	0	0
มัธยมศึกษา	0	0
ปริญญาตรี	3	50.00
สูงกว่าปริญญาตรี	3	50.00
รวม	6	100
(5) ระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชน		
ต่ำกว่า 5 ปี	2	33.33
5 – 10 ปี	1	16.67
11 – 20 ปี	0	0
21 – 30 ปี	3	50.00
มากกว่า 30 ปี	0	0
รวม	6	100
6) ลักษณะการอยู่อาศัย		
เจ้าบ้าน	0	0
เช่าอาศัย	1	16.67
ผู้อาศัย	2	33.33
อื่นๆ	3	50.00
รวม	6	100
(7) สถานภาพในชุมชน		
เป็นผู้นำชุมชน/หัวหน้ากลุ่มต่างๆในชุมชน	0	0
เป็นลูกบ้าน	6	100
รวม	6	100

จากตารางที่ 10 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา ระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชน ลักษณะการอยู่อาศัย และสถานภาพในชุมชน ซึ่งมีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 6 คนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เพศ: เพศชาย มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 และเป็นเพศหญิง มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33

อายุ : ส่วนใหญ่มีช่วงอายุระหว่าง 20 – 40 ปี มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 และช่วงอายุ 41 – 50 ปี มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67

อาชีพ : ส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 และรองลงมาคือ อาชีพธุรกิจส่วนตัว มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 และอื่นๆ มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67

การศึกษา : การศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และสูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00

ระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชน : ส่วนใหญ่มีระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 21 - 30 ปี มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และรองลงมาคือระยะเวลา ต่ำกว่า 5 ปี มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และระยะเวลา 5 – 10 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67

ลักษณะการอยู่อาศัย : อื่นๆ มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาคือผู้อาศัย มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และเช่าอาศัย มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67

สถานภาพในชุมชน : เป็นลูกบ้านทั้งหมด

4.2 ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมตาม“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” ของกลุ่มที่ 3 นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยงานราชการ

การวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญและเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยงานราชการต่อการมีส่วนร่วมตามทฤษฎีการมีส่วนร่วม มีรายละเอียดตามตารางที่ 11 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 11 ผลการประเมินและวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมตามทฤษฎีการมีส่วนร่วมทั้ง 6 ด้าน ของกลุ่มที่ 3 นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยงานราชการ

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับรู้ข่าวสาร		ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	ระดับ ความสำคัญ
1.1	การมีส่วนร่วมในการได้รับแจ้งข่าวของโครงการ รวมทั้งผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ซึ่งการได้รับแจ้งข่าวสารดังกล่าวจะต้องเป็นการแจ้งก่อนที่จะมีการตัดสินใจ	4.17	0.90	มาก

	ดำเนินโครงการ			
1.2	การมีส่วนร่วมในการรับข้อมูลข่าวสารของโครงการ จากเจ้าหน้าที่ผ่านสื่อต่างๆเช่น เสียงวิทยุตามสายของชุมชน หรือโฆษณาทางสื่อต่างๆที่รับฟังได้ในท้องถิ่น	4.33	0.94	มากที่สุด
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือ				
2.1	การมีส่วนร่วมในการจัดการหารือระหว่างภาครัฐกับประชาชนร่วมกันศึกษาปัญหาของชุมชน รวมถึงความต้องการของชุมชนต่อโครงการ	3.83	0.69	มาก
2.2	การมีส่วนร่วมในการฟังการเปิดเวทีการประชุม เช่น - การเปิดเวทีสาธารณะ – การพบปะอย่างไม่เป็นทางการ - การมีคณะทำงานเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล – การประชุมเชิงปฏิบัติการ – คณะที่ปรึกษา(ประชาชน)	4.00	0.82	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น				
3.1	การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาในชุมชนและผลกระทบที่ได้รับของโครงการ	4.67	0.47	มากที่สุด
3.2	การมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนโครงการ โดยรูปแบบต่างๆเช่น - การประชุมในระดับชุมชน - การประชุมรับความคิดเห็นในเชิงวิชาการ - การประชุมประชาพิจารณ์	4.33	0.47	มากที่สุด
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ				
4.1	การมีส่วนร่วมในการร่วมพิจารณาเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับโครงการหรือกิจกรรมนั้นๆ ร่วมกันตัดสินใจ	4.17	0.90	มาก
4.2	การมีส่วนร่วมในการเลือกพื้นที่ที่ตั้งโครงการ	3.50	1.38	มาก
5. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน				
5.1	การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการหรือผู้ปฏิบัติงานในการดำเนินงาน	4.00	0.82	มาก
5.2	การมีส่วนร่วมในการกำหนดขั้นตอนหรือแผนงานของโครงการ	3.17	0.69	ปานกลาง
5.3	การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ เข้าร่วมดำเนินงานตามแผนงานของโครงการ	3.33	0.75	ปานกลาง

6. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล				
6.1	การมีส่วนร่วมในการติดตามผลงานของโครงการว่าเป็นไปตามจุดประสงค์หรือไม่	3.50	0.96	มาก
6.2	การมีส่วนร่วมในการประมวลผลการปฏิบัติงานตามแผนของโครงการ	3.67	1.11	มาก
ภาพรวมกระบวนการของทฤษฎีการมีส่วนร่วมทั้ง 6 ด้าน		3.90	0.84	มาก

จากตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์พบว่าความคิดเห็นของนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยงานราชการต่อกระบวนการของทฤษฎีการมีส่วนร่วมทั้งหมด 6 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.84 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก 8 ข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ ซึ่งประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ 3.1 การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาในชุมชนและผลกระทบที่ได้รับของโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงไปได้แก่ ข้อที่ 3 ข้อ 3.2 การมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนโครงการ โดยรูปแบบต่างๆ และข้อที่ 1 ข้อ 1.2 การมีส่วนร่วมในการรับข้อมูลข่าวสารของโครงการ จากเจ้าหน้าที่ผ่านสื่อต่างๆ เช่น เสียงวิทยุตามสายของชุมชนหรือโฆษณาทางสื่อต่างๆที่รับฟังได้ในท้องถิ่น โดยมีค่าเฉลี่ย 4.33 เท่ากัน และอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อที่ 5.2 การมีส่วนร่วมในการกำหนดขั้นตอนหรือแผนงานของโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.17 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69 อยู่ในระดับปานกลาง

4.3 ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยงานราชการต่อการมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 มีรายละเอียดตามตารางที่ 12 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 12 ผลการประเมินและวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 ของกลุ่มที่ 3 นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยงานราชการ

พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการโฆษณา การประชุมและการแสดงข้อคิดเห็นของประชาชนในการวางและจัดทำผังเมืองรวม		ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	ระดับความสำคัญ
1	ข้อ 2 ในกรณีที่จะมีการวางและจัดทำผังเมืองรวม จะต้องให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการโฆษณาทางสื่อต่างๆ ที่สามารถรับฟังในท้องถิ่นได้ เป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 7 วัน	4.33	1.11	มากที่สุด
2	ข้อ 3 การโฆษณาตามข้อ 2 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการปิดประกาศแสดงรายการเกี่ยวกับการจัดทำผังเมืองรวม ดังต่อไปนี้ (1) วัตถุประสงค์ในการวางและจัดทำผัง (2) แผนที่แสดงการวางและจัดทำผัง (3) ข้อความแสดง วัน เวลา และสถานที่ที่จะจัดการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชน (4) ข้อความเชิญชวนให้ประชาชนในท้องที่ที่จะวางและจัดทำผัง เข้าไปตรวจดูรายละเอียดและข้อกำหนดผัง (5) ข้อความเชิญชวนให้ประชาชนในท้องที่มาแสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการวางและจัดทำผัง ภายในระยะเวลาที่กำหนด	4.33	0.94	มากที่สุด
3	ข้อ 4 ประกาศตามข้อ 3 ให้ปิดประกาศเปิดเผยเป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 15 วัน ก่อนวันประชุม	3.83	0.90	มาก
4	ข้อ 5 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดหาเจ้าหน้าที่เพื่อชี้แจงรายละเอียด	4.17	0.69	มาก
5	ข้อ 6 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการประชุมตามวัน เวลา และสถานที่ ภายใน 30 วันนับตั้งแต่วันปิดประกาศ	4.17	0.69	มาก
6	ข้อ 7 ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น มีหนังสือเชิญชวนผู้แทนหน่วยงานของรัฐ ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาด้านผังเมือง ผู้แทนสมาคม ผู้แทนภาคเอกชน และบุคคลอื่นๆ ที่เห็นสมควรเข้าร่วมแสดง	4.17	1.07	มาก

ความคิดเห็น			
ภาพรวมการมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552	4.17	0.90	มาก

จากตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์พบว่าความคิดเห็นของนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยงานราชการต่อการมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.90 แต่เมื่อพิจารณาแยกออกเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ ระดับมากที่สุด 2 ข้อ ซึ่งประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ 2 ข้อ 3 การโฆษณาตามข้อ ๒ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการปิดประกาศแสดงรายการเกี่ยวกับการจัดทำผังเมืองรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.94 อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่ 1 ข้อ 2 ในกรณีที่จะมีการวางและจัดทำผังเมืองรวมจะต้องให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นจัดให้มีการโฆษณาทางสื่อต่างๆ ที่สามารถรับฟังในท้องถิ่นได้ เป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 7 วัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.11 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงไปได้แก่ข้อที่ 4 ข้อ 5 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นจัดหาเจ้าหน้าที่เพื่อชี้แจงรายละเอียด และข้อที่ 5 ข้อ 6 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการประชุมตามวัน เวลา และสถานที่ ภายใน 30 วันนับตั้งแต่วันที่ ปิดประกาศ มีโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อที่ 3 ข้อ 4 ประกาศตามข้อ ๓ ให้ปิดประกาศเปิดเผยเป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 15 วัน ก่อนวันประชุม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.90 อยู่ในระดับมาก

4.4 ส่วนที่ 4 การมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. (ฉบับใหม่) กลุ่มที่ 3 นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยงานราชการ

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยงานราชการต่อการมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. (ฉบับใหม่) มีรายละเอียดตามตารางที่ 13 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 13 ผลการประเมินและวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . (ฉบับใหม่) ของกลุ่มที่ 3 นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยงานราชการ

ร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่) หมวด 5 ผังประเทศ ส่วนที่ 1 การจัดทำผังประเทศ	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ความสำคัญ
---	---------------------	------------------------------	--------------------

			(S.D)	
1	<p>มาตรา 29 การรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) การสำรวจความคิดเห็น ดังต่อไปนี้</p> <p>(ก) การสัมภาษณ์รายบุคคล</p> <p>(ข) การเปิดให้แสดงความคิดเห็นทางไปรษณีย์ โทรศัพท์ หรือโทรสาร ระบบเครือข่ายสื่อสารสนเทศ หรือทางอื่นใด</p> <p>(ค) การเปิดโอกาสให้ประชาชนมารับข้อมูลและแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ</p> <p>(ง) การสนทนากลุ่มย่อย</p> <p>(2) การประชุมปรึกษาหารือ ดังต่อไปนี้</p> <p>(ก) การประชาพิจารณ์</p> <p>(ข) การอภิปรายสาธารณะ</p> <p>(ค) การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร</p> <p>(ง) การประชุมเชิงปฏิบัติการ</p> <p>(จ) การประชุมระดับตัวแทนของกลุ่มบุคคลหรือมีส่วนได้เสีย</p> <p>ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องจัดการรับฟังความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง และจัดการรับฟังจำแนกตามประเภทส่วนได้ส่วนเสีย</p>	4.83	0.37	มากที่สุด
2	<p>มาตรา 68 ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นจัดทำผังเมืองเฉพาะ ให้ปิดประกาศแสดงขอบเขตที่จะจัดทำไว้ในที่เปิดเผย ณ ที่ว่าการอำเภอ อบต. หรือ สาธารณสถานในเขตที่จะจัดทำ</p>	4.00	1.00	มาก
3	<p>มาตรา 70 จะต้องให้มีคำเชิญชวนให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดิน ให้เสนอความคิดเห็นหรือความประสงค์ โดยจัดทำเป็นหนังสือเสนอต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น ภายใน 45 วันนับแต่วันปิดประกาศ</p>	4.83	0.37	มากที่สุด
4	<p>ข้อ 5 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดหาเจ้าหน้าที่เพื่อชี้แจงรายละเอียด</p>	4.00	0.82	มาก
5	<p>ข้อ 6 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการประชุมตามวัน เวลา และสถานที่ ภายใน 30 วันนับตั้งแต่วันปิดประกาศ</p>	4.17	0.90	มาก
6	<p>ข้อ 7 ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น มีหนังสือเชิญชวนผู้แทนหน่วยงานของรัฐ ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาด้านผังเมือง ผู้แทนสมาคม ผู้แทน</p>	4.17	0.90	มาก

ภาคเอกชน และบุคคลอื่นๆที่เห็นสมควรเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น			
ภาพรวมการมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่)	4.33	0.73	มาก

จากตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์พบว่าความคิดเห็นของนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยงานราชการต่อการมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.73 แต่เมื่อพิจารณาแยกออกเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ ซึ่งประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือข้อที่ 1 มาตรา 29 การรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.83 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.37 อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่ 3 มาตรา 70 จะต้องให้มีค่าเชิญชวนให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดิน ให้เสนอความคิดเห็นหรือความประสงค์ โดยจัดทำเป็นหนังสือเสนอต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น ภายใน 45 วันนับแต่วันปิดประกาศ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.83 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.37 รองลงไปได้แก่ ข้อที่ 5 ข้อ 6 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการประชุมตามวัน เวลา และสถานที่ ภายใน 30 วันนับตั้งแต่วันปิดประกาศ และข้อที่ 6 ข้อ 7 ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น มีหนังสือเชิญชวนผู้แทนหน่วยงานของรัฐ ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษา ด้านผังเมือง ผู้แทนสมาคม ผู้แทนภาคเอกชน และบุคคลอื่นๆที่เห็นสมควรเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น ทั้ง 2 ข้อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.90 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือข้อที่ 2 มาตรา 68 ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นจัดทำผังเมืองเฉพาะ ให้ปิดประกาศแสดงขอบเขตที่จะจัดทำไว้ในที่เปิดเผย ณ ที่ว่าการอำเภอ อ.บ.ต. หรือ สาธารณสถานในเขตที่จะจัดทำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.00 อยู่ในระดับมาก

4.5 ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มที่ 3

การแสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมในการวางผังเมือง โดยกลุ่มที่ 3 ได้ให้ข้อคิดเห็นว่าการได้รับแจ้งข่าวสารของประชาชนที่ยังไม่ละเอียดพอต่อโครงการ ซึ่งการได้รับแจ้งข่าวสารของโครงการนั้นต้องได้รับแจ้งก่อนการตัดสินใจจะดำเนินโครงการ รวมทั้งผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นเพื่อให้ประชาชนรับทราบอย่างชัดเจน และทำตามกระบวนการการมีส่วนร่วมซึ่งเป็นสิทธิของประชาชน

5. การเปรียบเทียบผลการประเมินและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและความคิดเห็นของทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่าง

ผลการประเมินและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามและความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมตามทฤษฎีการมีส่วนร่วมโดยทั่วไป และตามที่เป็นโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมตามกฎหมายผังเมืองฉบับเดิมและร่างกฎหมายผังเมืองฉบับใหม่ที่ยังไม่ประกาศใช้ของทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่างเมื่อนำมาทำการเปรียบเทียบก็จะพบความแตกต่างของลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในระหว่างแต่ละกลุ่มตัวอย่างอย่างชัดเจน ดังที่ผู้วิจัยจะนำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

ตารางที่ 14 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป	กลุ่มตัวอย่าง			จำนวน	ร้อยละ
	ประชาชนทั่วไป	ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น	นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยงานราชการ		
(1) เพศ					
ชาย	54	4	4	62	55.36
หญิง	46	2	2	50	44.64
รวม	100	6	6	112	100
(2) อายุ					
ต่ำกว่า 20 ปี	8	0	0	8	7.14
20 – 40 ปี	38	1	5	44	39.28
41 – 50 ปี	33	1	1	35	31.25
60 ปีขึ้นไป	21	4	0	25	22.33
รวม	100	6	6	112	100
(3) อาชีพ					
รับราชการ	10	0	4	14	12.5
รัฐวิสาหกิจ	1	0	0	1	0.89
บริษัทเอกชน	6	0	0	6	5.36
ธุรกิจส่วนตัว	25	4	1	30	26.79
เกษตรกร	24	2	0	26	23.21
รับจ้างทั่วไป	22	0	0	22	19.64
อื่นๆ	12	0	1	12	10.74

รวม	100	6	6	112	100
(4) การศึกษา					
ไม่ได้ศึกษา	11	0	0	11	9.82
ประถมศึกษา	40	2	0	42	37.5
มัธยมศึกษา	24	4	0	28	25
ปริญญาตรี	23	0	3	26	23.21
สูงกว่าปริญญาตรี	2	0	3	5	4.46
รวม	100	6	6	112	100
(5) ระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชน					
ต่ำกว่า 5 ปี	2	0	2	4	3.57
5 – 10 ปี	9	0	1	10	8.92
11 – 20 ปี	17	0	0	17	15.17
21 – 30 ปี	27	1	3	31	27.67
มากกว่า 30 ปี	45	5	0	45	40.17
รวม	100	6	6	112	100
(6) ลักษณะการอยู่อาศัย					
เจ้าบ้าน	54	5	0	59	52.67
เช่าอาศัย	10	0	1	11	9.82
ผู้อาศัย	36	1	2	39	34.82
อื่นๆ	0	0	3	3	2.67
รวม	100	6	6	112	100
(7) สถานภาพในชุมชน					
เป็นผู้นำชุมชน/หัวหน้ากลุ่มต่างๆ ในชุมชน	0	6	0	6	5.35
เป็นลูกบ้าน	100	0	6	106	94.67
รวม	100	6	6	112	100

5.1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากตารางที่ 14 สรุปภาพรวมข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่าง มีจำนวนเพศชายมากกว่าเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.36 อายุอยู่ในช่วงระหว่าง 20 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.28 รองลงมาคือช่วงอายุ 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.25 ตามลำดับ อาชีพส่วนใหญ่ทำธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 26.79 รองลงมาคืออาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 23.21 ตามลำดับ การศึกษาส่วนใหญ่ระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา คิดเป็น

ร้อยละ 25 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามใช้ระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.17 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนและกลุ่มผู้นำชุมชนในท้องถิ่น และผู้ที่ใช้ระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชนน้อยที่สุดต่ำกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.57 คือกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ ลักษณะการอยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นเจ้าบ้าน คิดเป็นร้อยละ 52.67 และรองมาเป็นผู้อาศัย คิดเป็นร้อยละ 34.82 และสถานภาพในชุมชนส่วนใหญ่เป็นลูกบ้านคือประชาชนในชุมชน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการให้มีการร่วมแสดงความคิดเห็นมากที่สุด

5.2 ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของกลุ่มที่ 1 ประชาชนทั่วไป ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 สรุประดับการให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของกลุ่มที่ 1 ประชาชนทั่วไป

ข้อ ที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ความสำคัญ
1	การมีส่วนร่วมตาม“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม”	3.41	0.90	มาก
2	การมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552	3.41	1.03	มาก
3	การมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. (ฉบับใหม่)	3.59	1.01	มาก

จากตารางที่ 15 กลุ่มตัวอย่างที่ 1 ประชาชนทั่วไป มีจำนวน 100 คน ผลประเมินที่ได้คือ ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. (ฉบับใหม่) ในระดับความสำคัญมาก ค่าเฉลี่ย 3.59 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.01 ส่วนการให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมตาม“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” โดยทั่วไป ในระดับความสำคัญมาก มีค่าเฉลี่ย 3.41 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.90 และการมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.41 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.03

5.3 ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของกลุ่มที่ 2 ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 สรุประดับการให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของกลุ่มที่ 2 ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น

ข้อ ที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ความสำคัญ
1	การมีส่วนร่วมตาม“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม”	3.36	0.81	ปานกลาง
2	การมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552	3.22	0.77	ปานกลาง
3	การมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. (ฉบับใหม่)	3.67	1.13	มาก

จากตารางที่ 16 กลุ่มตัวอย่างที่ 2 ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น มีจำนวน 6 คน ผลประเมินที่ได้คือ ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่) ในระดับความสำคัญมาก มีค่าเฉลี่ย 3.67 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.13 ส่วนการให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนและผังเมืองตาม “ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” ในระดับความสำคัญปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.36 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.81 และการมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 ในระดับความสำคัญปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.22 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.77

5.4 ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของกลุ่มที่ 3 นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยราชการ ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 สรุประดับการให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของกลุ่มที่ 3 นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยราชการ

ข้อ ที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ความสำคัญ
1	การมีส่วนร่วมตาม“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม”	3.90	0.84	มาก
2	การมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552	4.17	0.90	มาก
3	การมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่)	4.33	0.73	มากที่สุด

จากตารางที่ 17 กลุ่มตัวอย่างที่ 3 นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยราชการมีจำนวน 6 คน ผลประเมินที่ได้คือ ในระดับความสำคัญมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.33 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.73 ส่วนการให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนและผังเมืองตาม“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” ในระดับความสำคัญมาก มีค่าเฉลี่ย 3.39 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.84 และการมีส่วนร่วมตามพระ ราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 ในระดับความสำคัญมาก มีค่าเฉลี่ย 4.17 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.90

6. ข้อเสนอของผู้วิจัยกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ในการดำเนินการวิจัยเรื่อง “การศึกษาความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา” ครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ 1 ให้ความสำคัญโดยรวมของการมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . .

(ฉบับใหม่) มากที่สุด ในขณะที่ การมีส่วนร่วมตามกรอบ“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” มีความสำคัญโดยรวมรองลงมา และการมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 มีความสำคัญโดยรวมน้อยที่สุด

ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่ 2 ก็มีความเห็นคล้ายคลึงกับกลุ่มที่ 1 กล่าวคือ เห็นความสำคัญโดยรวมของการมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . (ฉบับใหม่) มากที่สุด (สูงกว่ากลุ่มที่ 1 แต่ต่ำกว่ากลุ่มที่ 3) ในขณะที่ การมีส่วนร่วมตามกรอบ“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” มีความสำคัญโดยรวมรองลงมา (ต่ำกว่าทั้ง 2 กลุ่ม) และการมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 มีความสำคัญโดยรวมน้อยที่สุด (ต่ำกว่าทั้ง 2 กลุ่ม)

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ 3 ก็มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกับทั้ง 2 กลุ่ม โดยเห็นความสำคัญโดยรวมของการมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . (ฉบับใหม่) มากที่สุด ในขณะที่ การมีส่วนร่วมตามกรอบ“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” มีความสำคัญโดยรวมรองลงมา และการมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 มีความสำคัญโดยรวมน้อยที่สุด เพียงแต่มีค่าเฉลี่ยโดยรวมสูงกว่าทุกกลุ่ม

จากการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ประชากรชาวชุมชนสะเดา หากได้รับโอกาสให้มีส่วนร่วมในการผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ยังเห็นว่าการมีส่วนร่วมตามกฎหมายในปัจจุบันคือพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 ยังไม่เป็นที่พึงพอใจมากนัก และเห็นว่าการมีส่วนร่วมตามกรอบ“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม”และการมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่) เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการผังพื้นที่เฉพาะมากกว่า

7. สรุป

การดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนามความคิดเห็นประชากรต่อการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลด้วยแบบ สอบถาม ซึ่งมีโครงสร้างคำถาม ที่นอกเหนือจากข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบ มี 3 ส่วนหลัก คือ การมีส่วนร่วมตามทฤษฎีการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 และการมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . (ฉบับใหม่) โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่ 1 ประชาชนทั่วไป กลุ่มที่ 2 ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น และกลุ่มที่ 3 นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ และพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการ รวมทั้งหมดได้แบบสอบถามกลับคืนจำนวน 112 ชุด แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และใช้เกณฑ์ประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยของผลคะแนนมี 5 ระดับ คือ ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00 ความสำคัญของการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20 อยู่ในระดับ มาก ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40 อยู่ในระดับ ปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60 อยู่ในระดับ น้อย และค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80 อยู่ในระดับ น้อยที่สุด ซึ่งสรุปได้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ 1 จำนวน 100 คน มีความเห็นว่าการมีส่วนร่วมตามส่วนที่ 2 “ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” ระดับความสำคัญโดยรวม มาก การมีส่วนร่วมตามส่วนที่ 3 กฎกระทรวง พ.ศ. 2552 และพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 ระดับความสำคัญโดยรวม มาก และการมีส่วนร่วมตามส่วนที่ 4 ร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่) ระดับความสำคัญโดยรวม มาก

กลุ่มตัวอย่างที่ 2 จำนวน 6 คน มีความเห็นว่าการมีส่วนร่วมตามส่วนที่ 2 “ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” ระดับความสำคัญโดยรวม ปานกลาง การมีส่วนร่วมตามส่วนที่ 3 กฎกระทรวง พ.ศ. 2552 และพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 ระดับความสำคัญโดยรวม ปานกลาง และการมีส่วนร่วมตามส่วนที่ 4 ร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่) ระดับความสำคัญโดยรวม มากกลุ่มตัวอย่างที่ 3 จำนวน 6 คน มีความเห็นว่าการมีส่วนร่วมตามส่วนที่ 2 “ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” ระดับความสำคัญโดยรวม มาก การมีส่วนร่วมตามส่วนที่ 3 กฎกระทรวง พ.ศ. 2552 และพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 ระดับความสำคัญโดยรวม มาก และการมีส่วนร่วมตามส่วนที่ 4 ร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่) ระดับความสำคัญโดยรวม มากที่สุด

ผลสรุปรวมการประเมินความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม จำนวน 112 คน เห็นว่าการมีส่วนร่วมตามกรอบ“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” อยู่ในระดับ ปานกลาง – มาก (ค่าเฉลี่ย 3.36 - 3.90) การมีส่วนร่วมตาม พ.ร.บ. การผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 อยู่ในระดับ ปานกลาง – มาก (ค่าเฉลี่ย 3.22 - 4.17) การมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่) อยู่ในระดับมาก – มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.5 - 4.33) จึงอาจกล่าวได้ว่า จากการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ประชากรชาวชุมชนสะเดา หากได้รับโอกาสให้มีส่วนร่วมในการผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ยังเห็นว่าการมีส่วนร่วมตามกฎหมายในปัจจุบันคือพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 ยังไม่เป็นที่พึงพอใจมากนัก และเห็นว่าการมีส่วนร่วมตามกรอบ“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม”และการมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่) เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากกว่า

ผลการวิเคราะห์ในบทนี้จะนำไปสู่การสรุปและอภิปรายผล และการนำเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมในการวางแผน การวางผังเมือง และการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลาต่อไปในบทที่ 6

บทที่ 6

สรุปการวิเคราะห์ อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยในบทที่ 5 ได้ดำเนินการวิจัยภาคสนามโดยใช้แบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นของประชากรในพื้นที่วิจัยชุมชนอำเภอสะเดาทั้ง 4 ตำบล ที่มีต่อการประเมินความสำคัญของการมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผน การวางผังเมือง และการวางผังพื้นที่เฉพาะ ในบทที่ 6 นี้ จะเป็นการสรุปการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการประเมินความสำคัญของการมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วมจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม การอภิปรายผลที่ได้จากการวิเคราะห์และการเสนอแนะนำผลการวิจัยไปใช้สำหรับสร้างโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้นในการวางแผน การวางผังเมือง และการวางผังพื้นที่เฉพาะในเขตพื้นที่วิจัยชุมชนอำเภอสะเดา ให้สอดคล้องกับบริบทตลอดจนวิถีชีวิตในชุมชนทั้ง 4 ตำบล และสรุป

1. สรุปการวิเคราะห์

ผลการประเมินและวิเคราะห์ระดับความสำคัญของการมีส่วนร่วม จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา สรุปผลได้ ดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามมีทั้งหมด 112 ตัวอย่าง ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างที่ 1 ประชาชนทั่วไป จำนวน 100 ตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ 2 ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น จำนวน 6 ตัวอย่าง และกลุ่มตัวอย่างที่ 3 นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการ จำนวน 6 ตัวอย่าง

ภาพรวมข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่าง มีจำนวนเพศชายมากกว่าเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.36 อายุอยู่ในช่วงระหว่าง 20 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.28 จากกลุ่มตัวอย่างเฉลี่ยแล้วทั้ง 4 ตำบล อาชีพส่วนใหญ่ทำธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 26.79 รองลงมาคืออาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 23.21 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาพื้นที่วิจัยอำเภอสะเดา ที่เป็นพื้นที่ติดกับชายแดนประเทศมาเลเซีย ซึ่งเป็นแหล่งเศรษฐกิจที่ดีและเป็นพื้นที่ที่มีการปลูกยางพาราจำนวนมาก ระดับการศึกษาส่วนใหญ่เป็นระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 25 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามใช้ระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.17 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนและกลุ่มผู้นำชุมชนในท้องถิ่น ส่วนผู้ที่ใช้ระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชนน้อยที่สุดต่ำกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.57 คือกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยงานราชการ

ลักษณะการอยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นเจ้าของบ้าน คิดเป็นร้อยละ 52.67 และรองมาเป็นผู้อาศัย คิดเป็นร้อยละ 34.82 และสถานภาพในชุมชนส่วนใหญ่เป็นลูกบ้าน คือ มีสถานภาพเป็นประชาชนในชุมชน

1.2 การมีส่วนร่วมตามกรอบ“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม”

การประเมินการให้ระดับความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมตามกรอบ“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” สรุปผลได้ตามตารางที่ 18 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 18 สรุประดับการให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมตามกรอบ“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” ของทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่าง

ผล ประเมิน	กลุ่มตัวอย่าง	1. การมีส่วนร่วมตามกรอบ“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม”		
		ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความสำคัญ
	ประชาชนทั่วไป	3.41	0.90	มาก
สูงที่สุด	การมีส่วนร่วมในการพึงการเปิดเวทีการประชุม เช่น การเปิดเวทีสาธารณะ การพบปะอย่างไม่เป็นทางการ การมีคณะทำงานเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล การประชุมเชิงปฏิบัติการ คณะที่ปรึกษา(ประชาชน)	3.56	0.89	มาก
ต่ำที่สุด	การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการหรือผู้ปฏิบัติงานในการดำเนินงาน	3.23	1.02	ปานกลาง
ผล ประเมิน	กลุ่มตัวอย่าง	1. การมีส่วนร่วมตามกรอบ“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม”		
		ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความสำคัญ
	ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น	3.36	0.81	ปานกลาง
สูงที่สุด	การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาในชุมชนและผลกระทบที่ได้รับของโครงการ	3.67	0.74	มาก
ต่ำที่สุด	การมีส่วนร่วมในการจัดการหาหรือระหว่างภาครัฐกับประชาชนร่วมกันศึกษาปัญหาของชุมชน รวมถึงความต้องการของชุมชนต่อโครงการ	3.23	0.82	ปานกลาง
ผล ประเมิน	กลุ่มตัวอย่าง	1. การมีส่วนร่วมตามกรอบ“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม”		
		ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความสำคัญ
	นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานใน	3.90	0.84	มาก

	หน่วยงานราชการ			
สูงที่สุด	การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาในชุมชนและผลกระทบที่ได้รับของโครงการ	4.67	0.47	มากที่สุด
ต่ำที่สุด	การมีส่วนร่วมในการกำหนดขั้นตอนหรือแผนงานของโครงการ	3.17	0.69	ปานกลาง

จากตารางที่ 18 สรุปได้ว่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 ประชาชนทั่วไป ต่อการมีส่วนร่วมตามกรอบ “ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.90 ซึ่งประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการฟังการเปิดเวทีการประชุม เช่นการเปิดเวทีสาธารณะ การพบปะอย่างไม่เป็นทางการ การมีคณะทำงานเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล การประชุมเชิงปฏิบัติการ คณะที่ปรึกษา(ประชาชน) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.89 อยู่ในระดับมาก ส่วนประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการหรือผู้ปฏิบัติงานในการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.23 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.02 อยู่ในระดับปานกลาง

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ 2 ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น ต่อการมีส่วนร่วมตามกรอบ“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม”โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.81 ซึ่งประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาในชุมชนและผลกระทบที่ได้รับของโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 อยู่ในระดับมาก ส่วนประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการจัดการหาหรือระหว่างภาครัฐกับประชาชน ร่วมกันศึกษาปัญหาของชุมชน รวมถึงความต้องการของชุมชนต่อโครง การ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.23 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.82 อยู่ในระดับปานกลาง

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ 3 นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยงานราชการ ต่อการมีส่วนร่วมตามกรอบ“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.84 ซึ่งประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาในชุมชนและผลกระทบที่ได้รับของโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดขั้นตอนหรือแผนงานของโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.17 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.69 อยู่ในระดับปานกลาง

1.3 การมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมืองพ.ศ. 2518 และกฎกระทรวงพ.ศ. 2552
 การประเมินการให้ระดับความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ.
 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 สรุปผลได้ตามตารางที่ 19 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 19 สรุประดับการให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ.
 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 ของทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่าง

ผล ประเมิน	กลุ่มตัวอย่าง	2. การมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติ การผังเมือง พ.ศ. 2518 และ กฎกระทรวง พ.ศ. 2552		
		ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ ความสำคัญ
	ประชาชนทั่วไป	3.41	1.03	มาก
สูงที่สุด	ข้อ 7 ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงาน ท้องถิ่น มีหนังสือเชิญชวนผู้แทนหน่วยงานของรัฐ ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาด้านผังเมือง ผู้แทนสมาคม ผู้แทนภาคเอกชน และบุคคลอื่นๆ ที่เห็นสมควรเข้า ร่วมแสดงความคิดเห็น	3.50	0.99	มาก
ต่ำที่สุด	ข้อ 5 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดหาเจ้าหน้าที่เพื่อ ชี้แจงรายละเอียด	3.36	1.02	ปานกลาง
ผล ประเมิน	กลุ่มตัวอย่าง	2. การมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติ การผังเมือง พ.ศ. 2518 และ กฎกระทรวง พ.ศ. 2552		
		ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ ความสำคัญ
	ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น	3.22	0.77	ปานกลาง
สูงที่สุด	ข้อ 2 ในกรณีที่จะมีการวางและจัดทำผังเมืองรวม จะต้องให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการโฆษณาทาง สื่อต่างๆ ที่สามารถรับฟังในท้องถิ่นได้ เป็นระยะเวลา ติดต่อกันไม่น้อยกว่า 7 วัน	3.50	1.12	มาก
ต่ำที่สุด	ข้อ 4 ประกาศตามข้อ 3 ให้ปิดประกาศเปิดเผยเป็น ระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 15 วัน ก่อนวันประชุม	3.00	0.82	ปานกลาง
ผล ประเมิน	กลุ่มตัวอย่าง	2. การมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติ การผังเมือง พ.ศ. 2518 และ กฎกระทรวง พ.ศ. 2552		

		ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ ความสำคัญ
	นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานใน หน่วยงานราชการ	4.17	0.90	มาก
สูงที่สุด	ข้อ 3 การโฆษณาตามข้อ 2 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการปิดประกาศแสดงรายการเกี่ยวกับการ จัดทำผังเมืองรวม	4.33	0.94	มากที่สุด
ต่ำที่สุด	ข้อ 4 ประกาศตามข้อ 3 ให้ปิดประกาศเปิดเผยเป็น ระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 15 วัน ก่อนวันประชุม	3.83	0.90	มาก

จากตารางที่ 19 สรุปได้ว่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 ประชาชนทั่วไป ต่อการมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.03 ซึ่งประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ข้อ 7 ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น มีหนังสือเชิญชวนผู้แทนหน่วยงานของรัฐ ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาด้านผังเมือง ผู้แทนสมาคม ผู้แทนภาคเอกชน และบุคคลอื่นๆ ที่เห็นสมควรเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.99 อยู่ในระดับมาก ส่วนประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ข้อ 5 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดหาเจ้าหน้าที่เพื่อชี้แจงรายละเอียด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.02 อยู่ในระดับปานกลาง

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ 2 ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น ต่อการมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.77 ซึ่งประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ในกรณีที่จะมีการวางและจัดทำผังเมืองรวมจะต้องให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการโฆษณาทางสื่อต่างๆ ที่สามารถรับฟังในท้องถิ่นได้ เป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 7 วัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.12 อยู่ในระดับมาก ส่วนประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ประกาศตามข้อ 3 ให้ปิดประกาศเปิดเผยเป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 15 วัน ก่อนวันประชุม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 อยู่ในระดับปานกลาง

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ 3 นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยงานราชการ ต่อการมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ

0.90 ซึ่งประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 3 การโฆษณาตามข้อ 2 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการปิดประกาศแสดงรายการเกี่ยวกับการจัดทำผังเมืองรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.94 อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ข้อ 4 ประกาศตามข้อ 3 ให้ปิดประกาศเปิดเผยเป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 15 วัน ก่อนวันประชุม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.90 อยู่ในระดับมาก

1.4 การมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่)

การประเมินการให้ระดับความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่) สรุปผลได้ตามตารางที่ 20 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 20 สรุประดับการให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่) ของทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่าง

ผล ประเมิน	กลุ่มตัวอย่าง	3. การมีส่วนร่วมตามร่าง พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่)		
		ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ ความสำคัญ
	ประชาชนทั่วไป	3.59	1.01	มาก
สูงที่สุด	มาตรา 29 การรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วม ของประชาชน	3.72	1.06	มาก
ต่ำที่สุด	ข้อ 6 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการประชุมตาม วัน เวลา และสถานที่ ภายใน 30 วันนับตั้งแต่วันปิด ประกาศ	3.50	1.04	มาก
ผล ประเมิน	กลุ่มตัวอย่าง	3. การมีส่วนร่วมตามร่าง พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่)		
		ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ ความสำคัญ
	ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น	3.67	1.13	มาก
สูงที่สุด	มาตรา 29 การรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วม ของประชาชน	4.17	0.69	มาก
ต่ำที่สุด	มาตรา 68 ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นจัดทำผังเมือง เฉพาะ ให้ปิดประกาศแสดงขอบเขตที่จะจัดทำไว้ในที่	3.33	1.49	ปานกลาง

	เปิดเผย ณ ที่ว่าการอำเภอ อ.บ.ต. หรือ สาธารณสุขสถานในเขตที่จะจัดทำ			
ผล ประเมิน	กลุ่มตัวอย่าง	3. การมีส่วนร่วมตามร่าง พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. (ฉบับใหม่)		
		ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ ความสำคัญ
	นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานใน หน่วยงานราชการ	4.33	0.73	มาก
สูงที่สุด	มาตรา 29 การรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วม ของประชาชน	4.83	0.37	มากที่สุด
	มาตรา 70 จะต้องให้มีค่าเชิญชวนให้เจ้าของหรือผู้ ครอบครองที่ดิน ให้เสนอความคิดเห็นหรือความ ประสงค์ โดยจัดทำเป็นหนังสือเสนอต่อเจ้าพนักงาน ท้องถิ่น ภายใน 45 วันนับแต่วันปิดประกาศ	4.83	0.37	มากที่สุด
ต่ำที่สุด	มาตรา 68 ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นจัดทำผังเมือง เฉพาะ ให้ปิดประกาศแสดงขอบเขตที่จะจัดทำไว้ในที่ เปิดเผย ณ ที่ว่าการอำเภอ อ.บ.ต. หรือ สาธารณสุขสถานในเขตที่จะจัดทำ	4.00	1.00	มาก

จากตารางที่ 20 สรุปได้ว่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 ประชาชนทั่วไป ต่อการมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. (ฉบับใหม่) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.01 ซึ่งประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ มาตรา 29 การรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.06 อยู่ในระดับมาก ส่วนประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ข้อ 6 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการประชุมตามวัน เวลา และสถานที่ ภายใน 30 วันนับตั้งแต่วันปิดประกาศ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.04 อยู่ในระดับมาก

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ 2 ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น ต่อการมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. (ฉบับใหม่) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.13 ซึ่งประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ มาตรา 29 การรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69 อยู่ในระดับมาก ส่วนประเด็นความ

คิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ มาตรา 68 ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นจัดทำผังเมืองเฉพาะ ให้ปิดประกาศแสดงขอบเขตที่จะจัดทำไว้ในที่เปิดเผย ณ ที่ว่าการอำเภอ อ.บ.ต. หรือ สาธารณสถานในเขตที่จะจัดทำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.33 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.49 อยู่ในระดับปานกลาง

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ 3 นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยงานราชการ ต่อการมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.73 ซึ่งประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ มาตรา 29 การรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.83 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.37 อยู่ในระดับมากที่สุด และ มาตรา 70 จะต้องให้มีค่าเชิญชวนให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินให้เสนอความคิดเห็นหรือความประสงค์ โดยจัดทำเป็นหนังสือเสนอต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น ภายใน 45 วันนับแต่วันปิดประกาศ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.83 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.37 ส่วนประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ มาตรา 68 ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นจัดทำผังเมืองเฉพาะ ให้ปิดประกาศแสดงขอบเขตที่จะจัดทำไว้ในที่เปิดเผย ณ ที่ว่าการอำเภอ อ.บ.ต. หรือ สาธารณสถานในเขตที่จะจัดทำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.00 อยู่ในระดับมาก

1.5 ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของทั้ง 3 กลุ่ม

การแสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมในการวางผังเมือง โดยกลุ่มที่ 1 ได้ให้ข้อคิดเห็นว่าการระดมการมีส่วนร่วม ส่วนใหญ่ประชาชนต้องการทำประชาพิจารณ์ที่มีความตรงไปตรงมา ทั้งหน่วย งานของรัฐกับประชาชน การร่วมแสดงความคิดเห็นทั้งสองฝ่าย ควรทำประชาคมดี เพราะส่วนใหญ่ประชาชนจะเป็นผู้รับฟังมากกว่าได้ร่วมแสดงความคิดเห็น และข้อจำกัดในการเข้าร่วมเพราะประชาชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียที่จะมีโอกาสเข้าร่วม

การแสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมในการวางผังเมือง โดยกลุ่มที่ 2 ได้ให้ข้อคิดเห็นว่าการส่วนใหญ่การได้รับแจ้งข่าวสารของโครงการ จะได้รับแจ้งก่อนการประชุมเพียงไม่กี่วัน และการร่วมแสดงความคิดเห็นต่อโครงการทั้งผลประโยชน์และผลกระทบที่ไม่ได้รับการพิจารณา โดยเฉพาะประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ที่จะตั้งโครงการ ไม่ได้มีส่วนร่วมในการเลือกที่ตั้ง และมาตรการติดตามตรวจสอบไม่ชัดเจนและไม่เปิดโอกาส ให้ประชาชนมีส่วนร่วมตรวจสอบด้วย และมองว่าอยากให้ทำตามกระบวนการตามพระราชบัญญัติที่ได้ให้สิทธิ์ต่อประชาชนในการมีส่วนร่วม

การแสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมในการวางผังเมือง โดยกลุ่มที่ 3 ได้ให้ข้อคิดเห็นว่าการได้รับแจ้งข่าวสารของประชาชนที่ยังไม่ละเอียดพอต่อโครงการ ซึ่งการได้รับแจ้งข่าวสารของโครงการนั้นต้องได้รับแจ้งก่อนการตัดสินใจจะดำเนินโครงการ รวมทั้งผลกระทบที่

คาดว่าจะเกิดขึ้นเพื่อให้ประชาชนรับทราบอย่างชัดเจน และทำตามกระบวนการการมีส่วนร่วมซึ่งเป็นสิทธิของประชาชน

2. สรุปสิ่งที่พบจากการวิเคราะห์

การประเมินระดับการให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วม จากการศึกษาความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา พบว่าเรื่องที่ทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุดคือเรื่องของกฎหมาย คือ การมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่) อยู่ในระดับความสำคัญมาก รองลงมาคือการมีส่วนร่วมตามกรอบ“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” และการให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมตามกฎหมายผังเมืองที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันซึ่งก็คือพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 อยู่ในระดับความสำคัญปานกลาง

การประเมินระดับความสำคัญของการมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . (ฉบับใหม่) พบว่าข้อที่ได้รับผลประเมินสำคัญสูงสุดคือ มาตรา 29 โดยมีสาระสำคัญของเนื้อหา ดังนี้

มาตรา 29 การรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังต่อไปนี้

(1) การสำรวจความคิดเห็น ดังต่อไปนี้

- (ก) การสัมภาษณ์รายบุคคล
- (ข) การเปิดให้แสดงความคิดเห็นทางไปรษณีย์ โทรศัพท์หรือโทรสาร ระบบเครือข่ายสื่อสารสนเทศ หรือทางอื่นใด
- (ค) การเปิดโอกาสให้ประชาชนมารับข้อมูล และแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ
- (ง) การสนทนากลุ่มย่อย

(2) การประชุมปรึกษาหารือ ดังต่อไปนี้

- (ก) การประชาพิจารณ์
- (ข) การอภิปรายสาธารณะ
- (ค) การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร
- (ง) การประชุมเชิงปฏิบัติการ
- (จ) การประชุมระดับตัวแทนของกลุ่มบุคคลหรือมีส่วนได้เสีย

ทั้งนี้หน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องจัดการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง และจัดการรับฟังจำแนกตามประเภทส่วนได้ส่วนเสีย

การประเมินระดับความสำคัญของการมีส่วนร่วมตามกรอบ“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” พบว่าข้อที่ได้รับผลการประเมินสำคัญสูงสุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมใน

การเสนอปัญหาในชุมชนและผลกระทบที่ได้รับของโครงการ และการให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 พบว่าข้อที่ได้รับผลการประเมินสำคัญสูงสุดคือ ข้อ 3 การโฆษณาตามข้อ 2 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการปิดประกาศแสดงรายการเกี่ยวกับการจัดทำผังเมืองรวม ดังต่อไปนี้

- (1) วัตถุประสงค์ในการวางและจัดทำผัง
- (2) แผนที่แสดงการวางและจัดทำผัง
- (3) ข้อความแสดง วัน เวลา และสถานที่ที่จะจัดการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชน
- (4) ข้อความเชิญชวนให้ประชาชนในท้องที่ ที่จะวางและจัดทำผัง เข้าไปตรวจดูรายละเอียด และข้อกำหนดผัง
- (5) ข้อความเชิญชวนให้ประชาชนในท้องที่มาแสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการวางและจัดทำผัง ภายในระยะ เวลาที่กำหนด

3. การอภิปรายผลที่ได้จากการวิเคราะห์

การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่ประเมินความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการวางแผนการวางผังเมือง และการวางผังพื้นที่เฉพาะ โดยใช้แบบสอบถามรวบรวมความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม จากผลการวิเคราะห์ในภาพรวมพบว่า การมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่) ได้รับความสำคัญอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการมีส่วนร่วมตามกรอบ“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” ได้รับความสำคัญอยู่ในระดับมาก - ปานกลาง และการมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 ได้รับความสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งการประเมินที่ปรากฏผลเช่นนี้ แสดงนัยที่สำคัญและควรจะนำผลมาอภิปรายในเชิงลึกต่อไป ดังนี้

3.1 การมีส่วนร่วมตามกรอบ“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม”

กลุ่มที่ 1 ประชาชนทั่วไป ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่สำคัญสูงสุดในรอบจากทฤษฎีการมีส่วนร่วมทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือ คือการมีส่วนร่วมในการฟังการเปิดเวทีการประชุมเช่นการเปิดเวทีสาธารณะ การพบปะอย่างไม่เป็นทางการ การมีคณะทำงานเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล การประชุมเชิงปฏิบัติการ คณะที่ปรึกษา (ประชาชน) ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษมพร นวลแสง (2547) ที่สรุปว่า เทคนิคการมีส่วนร่วมแบบปรึกษาหารือ การมีส่วนร่วมแบบปรึกษาหารือเป็นการสื่อสารสองทาง ซึ่งเป็นเทคนิคการมีส่วนร่วมที่ประชาชนสามารถเข้าร่วมในขั้นตอนการตัดสินใจ โดยประกอบด้วยเทคนิคดังนี้

1. เวทีสาธารณะ เป็นการจัดการประชุมแสดงความคิดเห็นของประชาชนต่อโครงการ โดยมีการโต้ตอบแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อนำเสนอต่อราชการ โดยจัดให้มีขึ้นเมื่อมีข้อขัดแย้งที่ต้องการแก้ไขหรือนำเสนอในการทำประชาพิจารณ์ในครั้งต่อไป

2. การพบปะแบบไม่เป็นทางการ เป็นการพบปะสนทนาเพื่อทำความเข้าใจระหว่างประชาชนและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง โดยเป็นการให้ข้อมูลอย่างไม่เป็นทางการเพื่อรวบรวมให้ได้ข้อเสนอแนะที่มีความเหมาะสม

3. การจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนแก่ชุมชนเป็นกิจกรรมที่สร้างโอกาสในการร่วมของชุมชนในลักษณะที่มีงานกิจกรรมหรืองานร่วมกัน

4. การประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นการประชุมที่มีเป้าหมายแน่นอนมีวัตถุประสงค์เฉพาะ และต้องการคำตอบที่ชัดเจน เป็นการสื่อสารสองทางที่แลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น และทัศนคติซึ่งกันและกัน

5. คณะที่ปรึกษา เป็นการนำผู้ที่เคยมีส่วนได้เสียจากโครงการอื่นมาเป็นคณะที่ปรึกษา ประสพการณ์ที่จะสามารถนำมาปรับใช้ให้เหมาะกับชุมชน

ประชาชนทั้ง 4 ตำบลได้แสดงความต้องการอยากให้เกิดขึ้น และเห็นความสำคัญในเรื่องการมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือมากที่สุด

ประเด็นที่ประชาชนแสดงผลการประเมินความสำคัญต่ำที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการหรือผู้ปฏิบัติงานในการดำเนินงาน เนื่องจากในขั้นตอนนี้เป็นเรื่องของการคัดเลือกผู้ปฏิบัติงาน ประชาชนขาดความเข้าใจเรื่องกระบวนการการมีส่วนร่วมในรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินงาน โดยไม่ทราบว่าปฏิบัติอย่างไร ซึ่งระดับการมีส่วนร่วมนี้อาจจะทำได้ในทุกประเภทของโครงการ ทั้งนี้ ได้มีผู้แสดงความคิดเห็นว่า โคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (1980) หากเป็นโครงการที่จำเป็นต้องใช้ผู้มีความรู้เฉพาะด้าน ผู้ชำนาญการ หรือผู้เชี่ยวชาญ บางครั้งอาจเป็นความยุ่งยากที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมปฏิบัติงานได้แต่หากเป็นโครงการหรือกิจกรรมระดับท้องถิ่น เช่นการจัดการป่าลุ่มน้ำหรือทรัพยากรอื่นที่ใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านได้ ชาวบ้านหรือประชาชนในท้องถิ่นก็สามารถเข้าร่วมดำเนินการได้หรือเป็นการร่วมดำเนินการด้วยการลงทุนถือหุ้นก็ย่อมถือว่ามีร่วมดำเนินการได้ ซึ่งในกรณีโครงการวางผังพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ประชาชนอาจเห็นว่าเป็นเรื่องของเศรษฐกิจระดับชาติ การจะเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการน่าจะให้ผู้นำชุมชนเป็นตัวแทนของประชาชน จะเหมาะสมกว่า

กลุ่มที่ 2 ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่สำคัญสูงที่สุดจากทฤษฎีการมีส่วนร่วมทั้ง 6 ด้านคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น คือ การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาในชุมชนและผลกระทบที่ได้รับของโครงการ ผู้นำชุมชนเป็นตัวแทนของประชาชนจึงให้ความสำคัญต่อการแสดงความคิดเห็นเพื่อค้นหาเหตุผลในการดำเนินโครงการใน

พื้นที่และความต้องการที่ต้องให้มีโครงการนั้นเกิดขึ้นก็เนื่องมาจาก อ้างถึง เกษมพร นวลแสง (2547) การมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งเป็นหนึ่งในกลไกการมีส่วนร่วมของการวางแผน เทคนิคการมีส่วนร่วม จึงเน้นการรับฟังความคิดเห็น โดยมีการสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็นได้ตอบกลับต่อผู้รับสาร ได้ โดยประกอบด้วยเทคนิคดังนี้

1. การสัมภาษณ์รายบุคคล เป็นการสนทนากันเป็นรายบุคคลโดยมีคำถามล่วงหน้า มีจุดประสงค์ในการได้มาซึ่งข้อมูล หรือเป็นการสนทนาอย่างเป็นระบบ มีจุดประสงค์ในการได้มาซึ่งข้อมูลแบบเจาะลึก
2. การสนทนากลุ่มย่อย เป็นการจับกลุ่มย่อยในการสนทนา โดยผู้ร่วมจำนวน 6 - 12 คน ในการโต้แย้งหรือแสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารภายในกลุ่ม
3. การสำรวจความคิดเห็น เพื่อหาช่องทางการรับความเห็นสะท้อนกลับจากผู้รับสาร โดยเก็บเป็นข้อมูลทางสถิติ และนำไปอ้างอิงในการทำประชาพิจารณ์ เพื่อนำไปประกอบการตัดสินใจในโครงการ ระยะเวลาที่จัดให้มีขึ้นก่อนหรือระหว่างมีการวางแผนโครงการ

ผู้นำชุมชนในท้องถิ่นจึงเห็นว่ามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อให้หน่วยงานหรือผู้มีอำนาจตัดสินใจนำไปใช้ประกอบการพิจารณาว่าสมควรหรือไม่ จะส่งผลกระทบต่อทรัพยากรสิ่งแวดล้อมในชุมชนอย่างไร รวมถึงประชาชนได้รับผลประโยชน์อย่างไร ซึ่งในกระบวนการการมีส่วนร่วม ผู้นำชุมชนในท้องถิ่นมีความคุ้นเคยกับกระบวนการอยู่แล้วจึงอยากให้มีการทำงานเป็นขั้นเป็นตอนตามกระบวนการจริงๆ

ประเด็นที่ผลการประเมินความสำคัญต่ำที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือ การมีส่วนร่วมในการจัดการหารือระหว่างภาครัฐกับประชาชนร่วมกันศึกษาปัญหาของชุมชน ไปจนถึงความต้องการของชุมชนต่อโครงการ เมื่อดูจากระดับการให้ความสำคัญอยู่ในเกณฑ์ปานกลางถือได้ว่าการให้ความสำคัญกับด้านการปรึกษาหารือของผู้นำชุมชนก็ยังคงต้องการให้เกิดขึ้น เพราะเป็นเรื่องเดียวกับการเสนอปัญหาในชุมชน และผลกระทบที่ได้รับของโครงการ จะต้องเกิดขึ้นตามลำดับขั้นตอน

กลุ่มที่ 3 นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยงานราชการ ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่สำคัญสูงที่สุดจากทฤษฎีการมีส่วนร่วมทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น คือการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาในชุมชนและผลกระทบที่ได้รับของโครงการ ซึ่งเป็นประเด็นเดียวกับผู้นำชุมชนในท้องถิ่นที่มองเห็นเรื่องการแสดงความคิดเห็นเป็นสิ่งสำคัญ เป็นกระบวนการที่ต้องเกิดขึ้นก่อนการเริ่มโครงการ อ้างถึง สิทธิพร ภิรมย์ รื่น (2541) ทั้งนี้ ก็เนื่องจากการประชุมรับฟังความคิดเห็นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนได้ใช้เวทีสาธารณะในการทำความเข้าใจ เพื่อค้นหาเหตุผล ซึ่งมีหลายรูปแบบ ได้แก่

1. การประชุมในระดับชุมชน (Community Meeting) โดยจัดขึ้นในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ โดยเจ้าของโครงการหรือกิจกรรมจะต้องส่งตัวแทนเข้าร่วม เพื่ออธิบายให้ที่ประชุมทราบถึงลักษณะโครงการและผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นและตอบข้อซักถาม

2. การประชุมรับฟังความคิดเห็นในเชิงวิชาการ (Technical Hearing) สำหรับโครงการที่มีข้อโต้แย้งในเชิงวิชาการ จำเป็นจะต้องเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาจากภายนอกมาช่วยอธิบายและให้ความเห็นต่อโครงการ ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมต้องได้รับทราบผลดังกล่าวด้วย

3. การประชาสัมพันธ์ (Public Hearing) เป็นเวทีในการเสนอข้อมูลอย่างเปิดเผยไม่มีการปิดบังทั้งฝ่ายเจ้าของโครงการและฝ่ายผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากโครงการ ซึ่งจะต้องมีองค์ประกอบของผู้เข้าร่วมที่เป็นที่ยอมรับ มีหลักเกณฑ์และประเด็นในการพิจารณาที่ชัดเจน และแจ้งให้ทุกฝ่ายทราบทั่วกัน

4. การไต่สวนสาธารณะ (Decision Enquiry) สำหรับโครงการที่มีแผนงานแล้วแต่ยังไม่ได้ดำเนินการ เมื่อประชาชนได้รับทราบว่าจะมีการดำเนินการโครงการนั้นก็สามารถสอบถามรายละเอียดแก่ผู้รับผิดชอบโครงการนั้นได้ ซึ่งนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญมองว่าเป็นขั้นตอนสำคัญที่ต้องเกิดขึ้นในกระบวนการการมีส่วนร่วม

ประเด็นที่ให้การประเมินแสดงความสำคัญต่ำที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการกำหนดขั้นตอนหรือแผนงานของโครงการ ซึ่งในขั้นตอนนี้เป็นเรื่องของการวางแผนหรือขั้นตอนการทำงานต่างๆ ประชาชนจะมีส่วนร่วมได้น้อย เพราะส่วนใหญ่จะมีตัวแทนของผู้นำชุมชนเป็นคนตัดสินใจ

3.2 การมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552
กลุ่มที่ 1 ประชาชนทั่วไป ได้ให้ความคิดเห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนที่สำคัญสูงสุดคือ ข้อ 7 การให้กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น มีหนังสือเชิญชวนผู้แทนหน่วยงานของรัฐ ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาด้านผังเมือง ผู้แทนสมาคม ผู้แทนภาคเอกชน และบุคคลอื่นๆ ที่เห็นสมควรเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น ซึ่งในประเด็นนี้ประชาชนทั่วไปส่วนใหญ่อยากให้เปิดโอกาสในการเข้าร่วมในกระบวนการการมีส่วนร่วม ทั้งผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเองและประชาชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่ของอำเภอสะเดาหรือใกล้เคียง ที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจากโครงการ ให้ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในโครงการจริงๆ เข้ามามีส่วนร่วม เพื่อค้นหาเหตุผลในการดำเนินโครงการในพื้นที่ของตัวเอง เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม

ประเด็นที่ผลประเมินแสดงความสำคัญต่ำที่สุดคือ ข้อ 5 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดหาเจ้าหน้าที่เพื่อชี้แจงรายละเอียด

กลุ่มที่ 2 ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น ได้เห็นการมีส่วนร่วมที่สำคัญสูงสุด คือ ข้อ 2 ในกรณีที่จะมีการวางแผนและจัดทำผังเมืองรวม จะต้องให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการโฆษณาทางสื่อต่างๆ ที่

สามารถรับฟังในท้องถิ่นได้ เป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 7 วัน ซึ่งประเด็นนี้โดยส่วนใหญ่ต้องการให้มีการแจ้งข่าวสารของโครงการจากเจ้าหน้าที่ทางสื่อต่างๆที่รับฟังได้ในท้องถิ่น และการแจ้งข่าวสารต้องมีระยะเวลาตามที่กำหนดไว้คือ ไม่น้อยกว่า 7 วัน ผู้นำชุมชนเห็นว่าการโฆษณาผ่านสื่อต่างๆ เช่นการปิดประกาศที่ว่าการอำเภอหรือที่ อ.บ.ต. หรือทางช่องทางต่างๆที่ประชาชนสามารถรับรู้ ต้องมีการกระทำติดต่อกันเพื่อให้ประชาชนรับทราบอย่างทั่วถึง และต้องกระทำก่อนการดำเนินโครงการ ซึ่งการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารนี้ถือว่าเป็นสิทธิประการหนึ่งของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วม เพราะเป็นการมีส่วนร่วมในรูปแบบหนึ่งที่ประชาชนและบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของโครงการ

ประเด็นที่แสดงความสำคัญต่ำที่สุดคือ ข้อ 4 ประกาศตามข้อ 3 ให้ปิดประกาศเปิดเผยเป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 15 วัน ก่อนวันประชุม ซึ่งประเด็นการปิดประกาศมีความสำคัญในระดับปานกลาง ก็ไม่ต่างจากการจัดให้มีการโฆษณาข่าวสาร และควรปฏิบัติตามกฎหมายติดต่อกันไม่น้อยกว่า 15 วัน ก่อนวันประชุม

กลุ่มที่ 3 นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยงานราชการ ได้แสดงให้เห็นว่ามีส่วนร่วมที่สำคัญสูงที่สุด คือ ข้อ 3 การโฆษณาตามข้อ 2 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการปิดประกาศแสดงรายการเกี่ยวกับการจัดทำผังเมืองรวม ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ในการวางและจัดทำผัง
2. แผนที่แสดงการวางและจัดทำผัง
3. ข้อความแสดง วัน เวลา และสถานที่ที่จะจัดการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชน
4. ข้อความเชิญชวนให้ประชาชนในท้องที่ที่จะวางและจัดทำผัง เข้าไปตรวจดูรายละเอียด และข้อกำหนดผัง
5. ข้อความเชิญชวนให้ประชาชนในท้องที่ มาแสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการวางและจัดทำผัง ภายในระยะเวลาที่กำหนด

อนึ่งอีกประเด็นหนึ่งที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากันและได้รับความสำคัญสูงเหมือนกัน คือ ในกรณีที่จะมีการวางและจัดทำผังเมืองรวม จะต้องให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการโฆษณาทางสื่อต่างๆ ที่สามารถรับฟังในท้องถิ่นได้ เป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 7 วัน ซึ่งเป็นเรื่องของการแจ้งข่าวสาร นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าการแจ้งข่าวสารต้องมีความชัดเจน และกระทำการโฆษณาติดต่อกันตามที่กำหนดและให้ทั่วถึง

ประเด็นที่ให้ผลการประเมินที่แสดงความสำคัญต่ำที่สุดคือ ข้อ 4 ประกาศตามข้อ 3 ให้ปิดประกาศเปิดเผยเป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 15 วัน ก่อนวันประชุม ถึงแม้ว่าจะได้รับการ

ประเมินความสำคัญต่ำที่สุด แต่ก็มีความสำคัญในระดับมาก ซึ่งเป็นประเด็นเดียวกับที่ผู้นำชุมชนในท้องถิ่นได้เลือก

3.3 การมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่)

กลุ่มที่ 1 ประชาชนทั่วไป เห็นว่าการมีส่วนร่วมที่สำคัญสูงสุด คือ มาตรา 29 การรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชน เรื่องของการการสำรวจความคิดเห็น การประชุมปรึกษาหารือ ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องจัดการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง และจัดการรับฟังจำแนกตามประเภทส่วนได้ส่วนเสีย ประเด็นนี้มีความคล้องจองกับการเห็นด้วยต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนจากกรอบ “ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือ การร่วมแสดงความคิดเห็นและปรึกษาหารือเป็นขั้นตอนที่ประชาชนให้ความสำคัญ เพราะการมีส่วนร่วมต้องมาจากผลความเห็นพ้องต้องกันในทิศทางของการเปลี่ยนแปลงเดียวกันก่อนการริเริ่มโครงการ

กลุ่มประชาชนทั่วไป เห็นว่าการมีส่วนร่วมที่สำคัญต่ำที่สุดคือ ข้อ 6 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นจัดให้มีการประชุมตามวัน เวลา และสถานที่ ภายใน 30 วันนับตั้งแต่วันปิดประกาศ ถึงเป็นประเด็นที่มีการประเมินน้อยแต่ก็อยู่ในระดับความสำคัญมาก

กลุ่มผู้นำชุมชนในท้องถิ่น เห็นว่าการมีส่วนร่วมที่สำคัญสูงสุด คือ มาตรา 29 การรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชน เรื่องของการการสำรวจความคิดเห็น การประชุมปรึกษาหารือ ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องจัดการรับฟังความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง และจัดการรับฟังจำแนกตามประเภทส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งการรับฟังความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจใช้วิธีการอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้

1. การสำรวจความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์บุคคล การเปิดให้แสดงความคิดเห็น หรือตอบแบบสอบถามทางไปรษณีย์ โทรศัพท์หรือโทรสารระบบเครือข่ายสื่อสารสนเทศหรือทางอื่นใด การเปิดโอกาสให้ประชาชนมารับข้อมูลและแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ และการสนทนากลุ่มย่อย

2. การประชุมปรึกษาหารือ อาจทำได้โดยวิธีดังต่อไปนี้

1. การประชาพิจารณ์
2. การอภิปรายสาธารณะ
3. การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร
4. การประชุมเชิงปฏิบัติการ
5. การประชุมระดับตัวแทนของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง หรือมีส่วนได้ส่วนเสีย

การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นเพื่อแสวงหาทางเลือก และการตัดสินใจต่างๆ เกี่ยวกับโครงการที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับร่วมกัน ทุก

ฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงควรเข้าร่วมในกระบวนการตั้งแต่เริ่มแรก จนกระทั่งถึงการติดตามและประเมินผล อ้างถึง สิทธิพร ภิรมย์รัตน์ (2541)

กลุ่มผู้นำชุมชนเห็นว่าการมีส่วนร่วมที่สำคัญต่ำที่สุดคือ มาตรา 68 ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นจัดทำผังเมืองเฉพาะ ให้ปิดประกาศแสดงขอบเขตที่จะจัดทำไว้ในที่เปิดเผย ณ ที่ว่าการอำเภอ อ.บ.ต. หรือ สาธารณสถานในเขตที่จะจัดทำ ถึงเป็นประเด็นที่มีการประเมินความสำคัญต่ำแต่ก็มีความสำคัญระดับปานกลาง

กลุ่มที่ 3 นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยงานราชการ เห็นว่าการมีส่วนร่วมที่สำคัญสูงที่สุด คือ มาตรา 29 การรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชน เรื่องของการการสำรวจความคิดเห็น การประชุมปรึกษาหารือ ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องจัดการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง และจัดการรับฟังจำแนกตามประเภทส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งเป็นประเด็นที่ทั้งประชาชนและผู้นำชุมชนในท้องถิ่นให้ความสำคัญเช่นกัน และอีกเรื่องหนึ่งคือ มาตรา 70 จะต้องให้มีคำเชิญชวนให้เจ้าของ หรือผู้ครอบครองที่ดิน ให้เสนอความคิดเห็นหรือความประสงค์ โดยจัดทำเป็นหนังสือเสนอต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น ภายใน 45 วัน นับแต่วันปิดประกาศ นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความสำคัญต่อการเสนอความคิดเห็นของประชาชนเพราะเป็นสิทธิทางกฎหมาย

กลุ่มนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าการมีส่วนร่วมที่สำคัญต่ำที่สุดคือ มาตรา 68 ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นจัดทำผังเมืองเฉพาะ ให้ปิดประกาศแสดงขอบเขตที่จะจัดทำไว้ในที่เปิดเผย ณ ที่ว่าการอำเภอ อ.บ.ต. หรือ สาธารณสถานในเขตที่จะจัดทำผัง

3.4 ข้อคิดเห็นและเสนอแนะ

ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมตามกระบวนการมีส่วนร่วม ส่วนใหญ่ประชาชนต้องการทำประชาพิจารณ์ ที่ทั้งหน่วยงานรัฐกับประชาชนเข้าร่วม การร่วมแสดงความคิดเห็นทั้งสองฝ่ายควรจบลงด้วยการทำประชามติ เพราะส่วนใหญ่ประชาชนจะเป็นผู้รับฟังมากกว่าได้ร่วมแสดงความคิดเห็น และข้อจำกัดในการเข้าร่วม เพราะมีเพียงประชาชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียเท่านั้นที่จะมีโอกาสเข้าร่วม การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนได้มีสิทธิเข้าร่วมรับฟังเป็นเรื่องที่ควรเปิดโอกาสเพราะเป็นคนในพื้นที่เหมือนกัน

ส่วนของผู้นำชุมชนในท้องถิ่นให้ข้อคิดเห็นว่าส่วนใหญ่เป็นเรื่องการได้รับแจ้งข่าวสารของโครงการ ที่ต้องการให้มีการแจ้งก่อนการดำเนินการ และต้องมีการแจกแจงรายละเอียดของโครงการให้ชัดเจน และการร่วมแสดงความคิดเห็นต่อโครงการทั้งผลประโยชน์และผลกระทบต้องมีการทำประชามติ และสามารถติดตามผลการประเมินได้ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมตรวจสอบด้วย และอยากให้ปฏิบัติตามกระบวนการตามพระราชบัญญัติที่ได้ให้สิทธิ์ต่อประชาชนในการมีส่วนร่วม จะเห็นได้ว่า

ผู้นำชุมชนและประชาชนให้ข้อคิดเห็นที่คล้ายกันในส่วนของการร่วมแสดงความคิดเห็นโดยการให้มีการทำประชาคม

ส่วนนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยงานราชการ มีข้อคิดเห็นว่าเป็นเรื่องในช่วงเวลาการได้รับแจ้งข่าวสารของโครงการ ซึ่งการได้รับแจ้งข่าวสารของโครงการนั้นควรจะต้องได้รับแจ้งก่อนการตัดสินใจจะดำเนินโครงการ รวมทั้งผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น เพื่อให้ประชาชนรับทราบอย่างชัดเจน และปฏิบัติตามกระบวนการการมีส่วนร่วมซึ่งเป็นสิทธิของประชาชน ผู้วิจัยเห็นว่าทั้งสามกลุ่มตัวอย่างสนใจประเด็นของการร่วมแสดงความคิดเห็น ซึ่งนั่นก็คือกระบวนการรับฟัง ซึ่งการรับฟังที่เกิดขึ้นก่อนการตัดสินใจของรัฐ รวมถึงการทำประชาพิจารณ์ซึ่งเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนที่ได้รับผลกระทบโดยตรงหรือทางอ้อมได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการ จะกระทำการประชาพิจารณ์เป็นการประชุมหารือแบบไม่เป็นทางการ ระหว่างเจ้าหน้าที่กับประชาชน ทั้งประชาชนธรรมดาและที่มีส่วนได้ส่วนเสีย อย่างไรก็ตามการปฏิบัติตามข้อกำหนดถือว่าเป็นสิทธิของประชาชน

4. การอภิปรายผลสรุปโดยภาพรวม

การประเมินระดับความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน จากการศึกษาเรื่อง “การศึกษาความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา” ได้ให้กลุ่มตัวอย่างประเมินการมีส่วนร่วมทั้งหมด 3 ส่วน คือ การมีส่วนร่วมในการตามกรอบ “ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” โดยทั่วไป และการมีส่วนร่วมตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายผังเมืองที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน คือ พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 นอกเหนือไปจากนี้ การวิจัยครั้งนี้ยังได้ประเมิน การมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่)ซึ่งยังไม่ได้ใช้บังคับ ผลการศึกษาสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่) ได้รับความสำคัญในระดับมากที่สุด – มากที่สุด รองลงมาคือการมีส่วนร่วมตามกรอบ “ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” โดยทั่วไป ได้รับความสำคัญในระดับปานกลาง-มาก และการมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 ได้รับความสำคัญระดับปานกลาง-มาก ตามลำดับ ตามที่แสดงในตารางที่ 21 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 21 สรุปประสิทธิภาพการให้ความสำคัญของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มต่อการมีส่วนร่วมทั้ง 3 ส่วน

ลำดับ	รายการ	กลุ่มตัวอย่าง		
		ประชาชน ทั่วไป	ผู้นำชุมชน ในท้องถิ่น	นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และ เจ้าหน้าที่หรือ พนักงานใน หน่วยงานราชการ
1	การมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. (ฉบับใหม่)	มาก	มาก	มากที่สุด
2	การมีส่วนร่วมตามกรอบ“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม”	มาก	ปานกลาง	มาก
3	การมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552	มาก	ปานกลาง	มาก

สรุปประเด็นการให้ความสำคัญของทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่างต่อการมีส่วนร่วม 3 ส่วน คือ การมีส่วนร่วมตามกรอบ“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม”โดยทั่ว การมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 และ การมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. (ฉบับใหม่) ตามที่แสดงในตารางที่ 22 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 22 สรุปประเด็นการให้ความสำคัญของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มต่อการมีส่วนร่วมทั้ง 3 ส่วน

การมีส่วนร่วมตามกรอบ“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม”		
ประชาชนทั่วไป	ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น	นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และ เจ้าหน้าที่หรือพนักงานใน หน่วยงานราชการ
ด้านการมีส่วนร่วมในการ ปรึกษาหารือ การมีส่วนร่วมในการฟังการเปิด เวทีการประชุม เช่น - การเปิดเวทีสาธารณะ - การ พบปะอย่างไม่เป็นทางการ - การมี คณะทำงานเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล - การประชุมเชิงปฏิบัติการ - คณะที่ปรึกษา(ประชาชน)	ด้านการมีส่วนร่วมในการแสดง ความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาใน ชุมชนและผลกระทบที่ได้รับของ โครงการ	ด้านการมีส่วนร่วมในการแสดง ความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา ในชุมชนและผลกระทบที่ได้รับ ของโครงการ

การมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552		
ประชาชนทั่วไป	ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น	นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยงานราชการ
<p>ข้อ 7 ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีหนังสือเชิญชวนผู้แทนหน่วยงานของรัฐ ผู้แทนสถาบัน อุดมศึกษา ด้านผังเมือง ผู้แทนสมาคม ผู้แทนภาคเอกชน และบุคคลอื่น ๆ ที่เห็นสมควรเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น</p>	<p>ข้อ 2 ในกรณีที่จะมีการวางและจัดทำผังเมืองรวม จะต้องให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการโฆษณาทางสื่อต่างๆ ที่สามารถรับฟังในท้องถิ่นได้ เป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 7 วัน</p>	<p>ข้อ 3 การโฆษณาตามข้อ 2 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการปิดประกาศแสดงรายการเกี่ยวกับการจัดทำผังเมืองรวม ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) วัตถุประสงค์ในการวางและจัดทำผัง (2) แผนที่แสดงการวางและจัดทำผัง (3) ข้อความแสดง วัน เวลา และสถานที่ที่จะจัดการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชน (4) ข้อความเชิญชวนให้ประชาชนในท้องถิ่นที่จะวางและจัดทำผัง เข้าไปตรวจดูรายละเอียดและข้อกำหนดผัง (5) ข้อความเชิญชวนให้ประชาชนในท้องถิ่นมาแสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการวางและจัดทำผัง ภายในระยะเวลาที่กำหนด
การมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่)		
ประชาชนทั่วไป	ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น	นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ
<p>มาตรา 29 การรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) การสำรวจความคิดเห็น ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (ก) การสัมภาษณ์รายบุคคล (ข) การเปิดให้แสดงความคิดเห็น 	<p>มาตรา 29 การรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) การสำรวจความคิดเห็น ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (ก) การสัมภาษณ์รายบุคคล (ข) การเปิดให้แสดงความคิดเห็น 	<p>มาตรา 29 การรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) การสำรวจความคิดเห็น ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (ก) การสัมภาษณ์รายบุคคล (ข) การเปิดให้แสดงความคิดเห็น

<p>คิดเห็นทางไปรษณีย์ โทรศัพท์หรือโทรสาร ระบบเครือข่ายสื่อสารสนเทศ หรือทางอื่นใด</p> <p>(ค) การเปิดโอกาสให้ประชาชนมารับข้อมูลและแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ</p> <p>(ง) การสนทนากลุ่มย่อย</p> <p>(2) การประชุมปรึกษาหารือดังต่อไปนี้</p> <p>(ก) การประชาพิจารณ์</p> <p>(ข) การอภิปรายสาธารณะ</p> <p>(ค) การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร</p> <p>(ง) การประชุมเชิงปฏิบัติการ</p> <p>(จ) การประชุมระดับตัวแทนของกลุ่มบุคคลหรือมีส่วนได้เสีย</p> <p>ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องจัดการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง และจัดการรับฟังจำแนกตามประเภทส่วนได้ส่วนเสีย</p>	<p>ทางไปรษณีย์ โทรศัพท์ หรือโทรสาร ระบบเครือข่ายสื่อสารสนเทศ หรือทางอื่นใด</p> <p>(ค) การเปิดโอกาสให้ประชาชนมารับข้อมูลและแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ</p> <p>(ง) การสนทนากลุ่มย่อย</p> <p>(2) การประชุมปรึกษาหารือดังต่อไปนี้</p> <p>(ก) การประชาพิจารณ์</p> <p>(ข) การอภิปรายสาธารณะ</p> <p>(ค) การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร</p> <p>(ง) การประชุมเชิงปฏิบัติการ</p> <p>(จ) การประชุมระดับตัวแทนของกลุ่มบุคคลหรือมีส่วนได้เสีย</p> <p>ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องจัดการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง และจัดการรับฟังจำแนกตามประเภทส่วนได้ส่วนเสีย</p>	<p>คิดเห็นทางไปรษณีย์ โทรศัพท์หรือโทรสาร ระบบเครือข่ายสื่อสารสนเทศ หรือทางอื่นใด</p> <p>(ค) การเปิดโอกาสให้ประชาชนมารับข้อมูลและแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ</p> <p>(ง) การสนทนากลุ่มย่อย</p> <p>(2) การประชุมปรึกษาหารือดังต่อไปนี้</p> <p>(ก) การประชาพิจารณ์</p> <p>(ข) การอภิปรายสาธารณะ</p> <p>(ค) การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร</p> <p>(ง) การประชุมเชิงปฏิบัติการ</p> <p>(จ) การประชุมระดับตัวแทนของกลุ่มบุคคลหรือมีส่วนได้เสีย</p> <p>ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องจัดการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง และจัดการรับฟังจำแนกตามประเภทส่วนได้ส่วนเสีย</p> <p>มาตรา 70 จะต้องให้มีคำเชิญชวนให้เจ้า ของหรือผู้ครอบครองที่ดิน ให้เสนอความคิดเห็นหรือความประสงค์ โดยจัดทำเป็นหนังสือเสนอต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นภายใน 45 วันนับแต่วันปิดประกาศ</p>
--	--	---

1. การมีส่วนร่วมตามกรอบ“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” เมื่อสรุปโดยรวมแล้วการมีส่วนร่วมตามทฤษฎีการมีส่วนร่วมทั้ง 6 ด้าน ด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นคือการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาในชุมชนและผลกระทบที่ได้รับของโครงการ เป็นด้านที่ได้รับการประเมินความสำคัญระดับ “มาก” จากผู้นำชุมชนในท้องถิ่น และนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วม

ร่วมในการปรึกษาหารือคือ การมีส่วนร่วมในการฟังการเปิดเวทีการประชุม เช่น การเปิดเวทีสาธารณะ การพบปะอย่างไม่เป็นทางการ การมีคณะทำงานเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล การประชุมเชิงปฏิบัติการ คณะที่ปรึกษา(ประชาชน) ผู้วิจัยเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการวางแผนและผังเมืองตามทฤษฎีการมีส่วนร่วมทั้ง 6 ด้านนั้นมีความสำคัญเท่าเทียมกัน เพราะทุกขั้นตอนย่อมต้องมาจากการร่วมมือกันทั้งสองฝ่าย การมีส่วนร่วมคือการที่ประชาชนได้มีสิทธิในการตัดสินใจในระดับต่างๆ ดังที่ผู้วิจัยได้สรุปไว้ในบทที่ 2 ซึ่งสรุปไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง เป็นการร่วมมือกันของประชาชน ในการร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ และร่วมไปถึงการร่วมรับผิดชอบด้วยกัน โดยการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรู้ถึงปัญหา สาเหตุของปัญหา และได้รับการตัดสินใจในการหาทางเลืกร่วมกัน ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญของการพัฒนาชุมชน เพราะในการดำเนินงานต่างๆตามแผนงานหรือตามโครงการนั้น จะสามารถทำให้เกิดประสิทธิผลได้ต้องได้รับการเข้าร่วมจากกลุ่มบุคคลหลายๆฝ่าย ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลที่ได้เข้าร่วมในการคิดกระบวนการตั้งแต่แรกเริ่ม มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน พิจารณาสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ลงความเห็นร่วมกัน เพื่อได้รับผลประโยชน์ร่วมกันและได้แก้ปัญหาไปในทิศทางเดียวกัน

2. การมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 ในการให้ความสำคัญของทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่างนั้นมีความแตกต่างกัน ซึ่งในประเด็นนี้ประชาชนส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นว่า ตามกฎกระทรวงข้อ 7 ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น มีหนังสือเชิญชวนผู้แทนหน่วยงานของรัฐ ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาด้านผังเมือง ผู้แทนสมาคม ผู้แทนภาคเอกชน และบุคคลอื่นๆที่เห็นสมควรเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น ผู้วิจัยค้นพบว่าประชาชนอยากเปิดโอกาสในการเข้าร่วมในกระบวนการการมีส่วนร่วม ทั้งผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเองและประชาชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่โครงการหรือใกล้เคียง ให้ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในโครงการจริงๆเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อค้นหาเหตุผลในการดำเนินโครงการในพื้นที่ของตนเอง เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ส่วนของผู้นำชุมชนในท้องถิ่นได้ให้ความคิดเห็นว่าตามกฎกระทรวงข้อ 2 ในกรณีที่จะมีการวางแผนและจัดทำผังเมืองรวม จะต้องให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการโฆษณาทางสื่อต่างๆ ที่สามารถรับฟังในท้องถิ่นได้ เป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 7 วัน ซึ่งประเด็นนี้โดยส่วนใหญ่ผู้วิจัยเห็นว่าผู้นำชุมชนต้องการให้มีการแจ้งข่าวสารของโครงการจากเจ้าหน้าที่ทางสื่อต่างๆที่รับฟังได้ในท้องถิ่น ให้รับทราบข้อมูลอย่างทั่วถึง ตามที่ได้กล่าวไว้ในการให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมในการวางแผนผังเมืองว่าส่วนใหญ่เรื่องการได้รับแจ้งข่าวสารของโครงการที่ต้องการให้มีการแจ้งก่อนการดำเนินการ และต้องมีการแจกแจงรายละเอียดของโครงการให้ชัดเจน และส่วนของนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ ได้ให้ความเห็นว่าตามกฎกระทรวงข้อ 3 การโฆษณาตามข้อ 2 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการปิดประกาศแสดงรายการเกี่ยวกับการจัดทำผังเมืองรวมซึ่งเป็นเรื่องของการแจ้งข่าวสาร สรุปได้ว่านักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าการแจ้งข่าวสารต้องมีความชัดเจน และกระทำการโฆษณา

ติดต่อกันตามที่กำหนดและให้ทั่วถึง จากข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมได้ให้ข้อคิดเห็นว่าเป็นเรื่องของการได้รับแจ้งข่าวสารของโครงการ ซึ่งการได้รับแจ้งข่าวสารของโครงการนั้นต้องได้รับแจ้งก่อนการตัดสินใจจะดำเนินโครงการ รวมทั้งผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นเพื่อให้ประชาชนรับทราบอย่างชัดเจน และปฏิบัติตามกระบวนการการมีส่วนร่วมซึ่งเป็นสิทธิของประชาชน ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าเรื่องของกฎหมายประชาชนทั่วไปอาจยังไม่เชี่ยวชาญหรือเข้าใจอย่างลึกซึ้ง

3. การมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่) เป็นส่วนที่ได้รับระดับความสนใจมากที่สุด คือเห็นความสำคัญอยู่ในระดับ “มาก” ทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่าง และประเด็นที่ได้รับความสำคัญมากที่สุดคือ มาตรา 29 การรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งเป็นเรื่องของการสำรวจความคิดเห็น และการประชุมปรึกษาหารือ ผู้วิจัยเห็นว่าทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความสำคัญของกฎหมาย เพราะการใช้กลไกทางกฎหมาย เป็นลักษณะของการเรียกร้องเพื่อใช้สิทธิของตนเอง เพื่อจะเกิดความเป็นธรรม และได้มาซึ่งผลประโยชน์ที่ตนเองคิดว่าควรจะได้รับ ซึ่งตามหลักกฎหมายแล้วประชาชนสามารถใช้สิทธิของตนตามรัฐธรรมนูญ ตามที่ได้ระบุไว้ในพระราชบัญญัติต่างๆที่เกี่ยวกับกระบวนการการมีส่วนร่วม

5. ข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมในการวางแผน การผังเมือง และการวางผังพื้นที่เฉพาะ

จากการศึกษาทฤษฎี แนวคิด และหลักการการมีส่วนร่วมทำให้ผู้วิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมในการวางแผน การวางผังเมือง และการวางผังพื้นที่เฉพาะ มีวิธีการและกระบวนการที่ถือว่าเป็นเครื่องมือช่วยกำหนดทิศทางในการทำงานปฏิบัติการให้มีความก้าวหน้าเป็นไปตามขั้นตอนอย่างมีเหตุผล โปร่งใสและตรวจสอบได้ เพราะการวางและจัดทำผังเมืองรมนั้นเป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และต้องมีความสอดคล้องกับความต้องการส่วนใหญ่ของประชาชน การวางผังเมืองและการวางผังพื้นที่เฉพาะเป็นการวางแผนเมืองทางด้านกายภาพ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาเมืองและการพัฒนาประเทศ โดยเป็นการเตรียมแนวทางสำหรับการเปลี่ยนแปลงทางด้านกายภาพของเมืองในอนาคต พัฒนาในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผน การวางผังเมืองและการวางผังพื้นที่เฉพาะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมทางด้านการปฏิบัติการ

1. การประชาสัมพันธ์ ควรมีการการจัดสื่อแสดงโครงการที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างทั่วถึง นอกจากมีการประกาศข่าวสารที่สถานที่ราชการแล้ว อาจมีการปิดประกาศข่าวโครงการตามสถานที่เช่น สถานที่ที่มีคนรวมตัวกันจำนวนมาก อาทิเช่น ตลาด วัด มัสยิด เป็นต้น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับข่าวสารหลายช่องทาง โดยในการจัดสื่อแสดงโครงการ เจ้าหน้าที่งานต้องมีข้อมูลที่ประชาชนรับรู้ได้ เช่น ดังที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

พ.ศ. 2548 ข้อ 7 ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการของรัฐที่หน่วยงานของรัฐต้องเผยแพร่แก่ประชาชนอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อมูลดังนี้

1. เหตุผลความจำเป็น และวัตถุประสงค์ของโครงการ
2. สาระสำคัญของโครงการ
3. ผู้ดำเนินการ
4. สถานที่ที่จะดำเนินการ
5. ขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินการ
6. ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ
7. ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชน
8. ประมาณการค่าใช้จ่าย

2. การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์โครงการ ผลที่จะเกิดขึ้นต่อชุมชนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยที่ทางรัฐต้องจัดทำรายละเอียดของโครงการ เช่น แผนที่แสดงขอบเขตท้องที่ที่จะจัดทำโครงการวางผังพื้นที่เฉพาะ เพื่อสามารถรู้ทันข่าวของโครงการอย่างละเอียดแน่ชัด

3. การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบโครงการ โดยการจัดการประชุมเสวนาความคืบหน้าของโครงการ จัดให้มีการเข้าร่วมรับฟังการแถลงผลการดำเนินการของรัฐที่มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างแท้จริง เช่น ข่าวการประชาสัมพันธ์จากจังหวัด ข่าวประชาสัมพันธ์จากกรมโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด และข่าวประชาสัมพันธ์ท้องถิ่นจากหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ

ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมทางด้านกฎหมาย

1. กฎหมายที่เกี่ยวกับการวางและจัดทำผังเมือง เช่น พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 นั้นได้มีการระบุข้อกำหนดไว้อย่างชัดเจนถึงสิทธิของประชาชนต่อกระบวนการการมีส่วนร่วม กฎหมายได้ระบุข้อกำหนดว่า การประชุมรับฟังความคิดเห็นต้องจัดให้มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง ซึ่งก็ควรดำเนินการตามนั้น แต่ปรากฏว่าการจัดประชุมนั้นได้เกิดขึ้นในขั้นตอนหลังจากได้รับผังเมืองฉบับร่างแล้ว ซึ่งกลายเป็นว่าเป็นการรับฟังการประชาสัมพันธ์มากกว่าการร่วมกระบวนการแสดงความคิดเห็น ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นเพียงการปฏิบัติราชการให้ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด จากผลการวิจัยผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นตั้งแต่ก่อนเริ่มโครงการ และให้ประชาชนที่จะได้รับผลกระทบมีส่วนร่วมในการเลือกพื้นที่โครงการ

2. การทำประชาพิจารณ์โครงการวางและจัดทำผังเมือง รวมถึงการวางผังพื้นที่พิเศษ ควรกำหนดไว้ให้เป็นกฎหมายใช้บังคับให้กรมโยธาธิการและผังเมืองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีการดำเนินการ เพื่อให้รัฐได้ทราบผลกระทบโครงการอย่างรอบด้าน เพราะรัฐอาจมีปัญหาในการเก็บ

ข้อมูลที่จะช่วยในการตัดสินใจดำเนินโครงการในเขตพื้นที่ที่ไม่คุ้นเคย ซึ่งอาจไม่มีความรู้เกี่ยวกับพื้นที่นั้นเพียงพอหรือดีพอ

ทั้งนี้ ประโยชน์ของการประชาพิจารณ์ ก็เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบถึงโครงการ รวมถึงกระบวนการประชาพิจารณ์จะทำให้ประชาชนทราบข้อเท็จจริงขั้นพื้นฐาน การตัดสินใจนโยบายและอำนาจทางกฎหมาย นอกจากนี้แล้วการทำประชาพิจารณ์ก็เพื่อให้โครงการได้รับการยอมรับ ยินยอม และความเชื่อถือจากประชาชน แม้ว่าจะมีตัวแทนที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนได้รับความไว้วางใจจากประชาชนให้ตัดสินใจแทน แต่การทำประชาพิจารณ์จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้มั่นใจว่าได้รับความเห็นชอบ และการประชาพิจารณ์จะต้องเกิดขึ้นก่อนการตัดสินใจของรัฐ หากว่ามีการตัดสินใจไปก่อนหน้านั้นแล้ว แสดงว่ากระบวนการนั้นก็ไม่ใช่ว่ารับฟังแต่เป็นเพียงการประชาสัมพันธ์

3. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็น พ.ศ. 2548 นำมาใช้ได้ในกระบวนการวางแผนผังเมือง ซึ่งไม่ควรยกเลิกกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้นำความที่เป็นประโยชน์ต่อสิทธิของประชาชนมาอยู่ในกฎกระทรวง ออกตามความในพระราชบัญญัติการผังเมือง

4. ในการจัดทำโครงการจะต้องมีแผนการเงิน งบประมาณและวิธีการได้มาของงบประมาณ

5. เมื่อมีการวางแผนเสร็จสิ้นแล้ว จะต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบอีกครั้ง และจะดำเนินการต่อไปอย่างไรที่ประชาชนสามารถติดตามการดำเนินงานของรัฐในรูปแบบบูรณาการได้

6. หลังจากมีการประกาศร่างผังพื้นที่เฉพาะ ให้ประชาชนโดยเฉพาะผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียได้ยื่นคำร้อง ตามมาตรา 70 วรรคสาม ได้ตามความประสงค์

เนื่องจากกระบวนการวางแผนพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ไม่ได้ทำตามกระบวนการผังเมืองตามกฎหมาย แต่ตามมาตรา 43 เกี่ยวกับการเวนคืนที่ดิน ให้นำกฎหมายเวนคืนที่ดินมาใช้ โดยให้อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมืองหรือผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นเจ้าหน้าที่เวนคืนที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ และให้ถือแนวเขตที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นที่จะเวนคืน ที่มีอยู่ในแผนที่ท้าย พ.ร.บ. ผังเมืองเฉพาะ เข้ากระบวนการเวนคืนโดยปริยาย

8. เมื่อรัฐเปลี่ยนนโยบายการพัฒนาพื้นที่ มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนระหว่างประเทศ ซึ่งนำที่ดินของรัฐ เช่น พื้นที่เขตสงวน สारณประโยชน์มาใช้ประโยชน์ในด้านเศรษฐกิจ และจะยกเลิกได้ก็ต่อเมื่อมีมาตราอื่นมาทดแทน เช่น พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร มาตรา 13 และ พ.ร.บ. ผังเมือง มาตรา 15 วรรคสาม ออกมาใช้ชั่วคราว

ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมตามกรอบ“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม”

เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชนตามกรอบ “ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” ตามผลการวิจัยครั้งนี้ ได้รับการประเมินความสำคัญในระดับสูงกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับการมีส่วนร่วมตามกฎหมายผังเมืองที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน จึงควรที่จะจัดให้มีการมีส่วนร่วมตามกรอบทฤษฎีดังกล่าวเป็นการเพิ่มเติม นอกเหนือจากการดำเนินการตามกฎหมายผังเมือง ผู้วิจัยจึงขอเสนอให้นำ วิธีการ

กระบวนการ และขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนตามกรอบ“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” ซึ่งมีระดับขั้นต่ำสุดไปหาระดับขั้นสูงสุดประกอบด้วย 6 ระดับการมีส่วนร่วมได้รับการบรรจุเป็นหลักการและนโยบายของกรมโยธาธิการและการผังเมืองในการดำเนินการจัดให้มีมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังเมือง ทั้งนี้เนื่องจากการมีส่วนร่วมในขั้นตอนของกระบวนการ ชักชวนในการเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย

ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552

การจัดให้มีการมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 ในการวิจัยครั้งนี้ได้รับการประเมินความสำคัญในระดับที่ต่ำสุดเมื่อเปรียบเทียบกับมีส่วนร่วมตามทฤษฎีและร่างกฎหมายผังเมืองฉบับใหม่ ผลการวิจัยบ่งชี้ว่าประชาชนส่วนใหญ่ยังมีความรู้ความเข้าใจเรื่องผังเมืองไม่ดีพอ ดังนั้น นอกเหนือจากการดำเนินการตามตัวบทกฎหมายแล้ว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

1. ตามกระบวนการมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองตามกฎหมาย ผู้วิจัยเสนอแนะให้กรมโยธาธิการและผังเมือง เจ้าพนักงานการผัง หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในการจัดทำและวางผังเมือง ควรมีมาตรการกำหนดให้ผู้วางและจัดทำผังเมือง มีการลงพื้นที่สำรวจรับฟังแสดงความคิดเห็นและการรับรู้ข้อมูลในเรื่องการผังเมืองของผู้นำชุมชนในท้องถิ่น และบุคคลประชาชนทั่วไป เพื่อสร้างความชัดเจนในรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของการมีส่วนร่วมในการวางผังเมือง ก่อนที่จะเชิญชวนให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม

2. ควรจัดทำเอกสารความรู้ที่เกี่ยวข้องกับผังเมืองแสดงด้วยรูปภาพที่มีรูปแบบและสีสันที่น่าสนใจต่อทุกกลุ่มอายุและการศึกษา อาชีพ ในสาระสำคัญของการผังเมือง ให้ประชาชนในพื้นที่ได้เข้าใจอย่างถ่องแท้ ก่อนเปิดเวทีสาธารณะเพื่อรับฟังความคิดเห็น

3. กฎเกณฑ์ และเงื่อนไข การรับฟังแสดงความคิดเห็น ตามตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 ควรปรับปรุงแก้ไขระยะเวลาให้ยาวนานมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชากรในชุมชนที่มีอาชีพหลากหลาย อีกทั้งยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้นำท้องถิ่นและประชาชนทั่วไป ได้ปรับความเข้าใจในสิทธิประโยชน์ในการแสดงความคิดเห็นในเวทีสาธารณะได้อย่างถูกต้อง

ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง ฉบับใหม่

ในขณะที่กำลังดำเนินการทำวิจัยนี้ ร่างกฎหมายฉบับนี้ยังอยู่ในในช่วงของการพิจารณาในสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ยังไม่มีการประกาศใช้อย่างเป็นทางการในราชกิจจานุเบกษา ผู้วิจัยจึงเสนอให้ปรับปรุงพระราชบัญญัตินี้ดังต่อไปนี้

1. ร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง ฉบับใหม่ ในมาตราต่างๆ ควรปรับปรุงโดยนำกรอบ“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” มาบรรจุไว้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทุกระดับ ไม่ใช่เพียงแค่แค่ระดับการรับรู้

ข้อมูลและรับฟังความคิดเห็นเท่านั้น เพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่มผู้นำชุมชนในท้องถิ่น และกลุ่มประชาชนทั่วไป ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางผังเมืองมากขึ้นในหลายระดับตามทฤษฎี ตั้งแต่ระดับที่ 1 จนถึงระดับที่ 6 กรมโยธาธิการและผังเมืองควรนำไปพิจารณาแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องในพระราชบัญญัติการผังเมืองฉบับใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ถึงแม้ว่าประชากรในการวิจัยครั้งนี้ได้สรุปความเห็นว่าเป็นโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับที่สูงกว่าพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันก็ตาม

2. กรมโยธาธิการและผังเมืองควรนำไปพิจารณาปรับแก้ไขวิธีการ หลักเกณฑ์ และเงื่อนไข เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและบริบทของชุมชนบางส่วนของประเทศไทย อาทิ การใช้เสียงในภาษาพื้นถิ่นประกอบภาษาไทย การจัดเตรียมสื่อต่าง ๆ โดยเฉพาะภาพสามมิติ หุ่นจำลอง และภาพเคลื่อนไหว นอกเหนือจากแผนที่และแผนผังแบบเดิมๆ ที่ยังไม่สามารถสื่อความหมายให้ประชาชนทั่วไปเข้าใจได้

6. สรุป

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา อำเภอสะเดิง จังหวัดสงขลา” สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นว่ามีความสำคัญสูงสุดที่สุดคือการมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่) ใน มาตรา 9 การรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชน การสำรวจความคิดเห็นและการประชุมปรึกษาหารือ รองลงมา คือการมีส่วนร่วมตามกรอบ “ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” โดยทั่วไป และการมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 มีความสำคัญต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับการมีส่วนร่วมตามทฤษฎีและกฎหมายอื่นๆ ซึ่งสรุปโดยรวมกลุ่มตัวอย่างจะให้ความสำคัญในด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการจัดให้มีการโฆษณาจากสื่อต่างๆ

ในการนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อเป็นแนวทางเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการวางผังเมือง และการวางผังพื้นที่เฉพาะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแนวทางการจัดให้มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผน การวางผังเมือง และการวางผังพื้นที่เฉพาะ หลายประเด็น คือ ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมทางด้านการปฏิบัติการ โดยการมีส่วนร่วมในแสดงความคิดเห็น รวมถึงการประชาสัมพันธ์ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์โครงการทั้งในระยะสั้นและระยะยาว และการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบโครงการโดยการจัดการประชุมเสวนาความคืบหน้าของโครงการ จัดให้มีการเข้าร่วมรับฟังการแถลงผลการดำเนินการของรัฐ ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมทางด้านกฎหมาย ทั้งนี้ กฎหมายได้ระบุว่าการประชุมรับฟังความคิดเห็นต้องจัดให้มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ซึ่งการมีส่วนร่วมตามกระบวนการ จะต้องไม่ใช่เป็นแค่การรับฟังการประชาสัมพันธ์เพื่อให้การปฏิบัติราชการให้ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด

เท่านั้นเน้นการทำประชาพิจารณ์เพื่อได้รับการยอมรับ ยินยอม และความเชื่อถือจากประชาชน และการประชาพิจารณ์จะต้องเกิดขึ้นก่อนการตัดสินใจของรัฐ

นอกจากนี้แล้ว ผู้วิจัยยังมีข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมตามกรอบ “ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” ให้นำวิธีการ กระบวนการ และขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนตามกรอบ “ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” ทั้ง 6 ระดับของการมีส่วนร่วมได้รับการบรรจุเป็นหลักการและนโยบายของกรมโยธาธิการและการผังเมือง ในการดำเนินการจัดให้มีมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังเมือง และการวางผังพื้นที่เฉพาะ ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 ผู้วิจัยเสนอแนะให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับมอบหมายในการจัดทำและวางผังเมือง ควรมีมาตรการกำหนดให้ผู้วางและจัดทำผังเมืองมีการลงพื้นที่สำรวจรับฟังแสดงความคิดเห็นและการรับรู้ข้อมูลในเรื่องการผังเมือง ของผู้นำชุมชนในท้องถิ่นและบุคคลประชาชนทั่วไป ควรจัดทำเอกสารความรู้ที่เกี่ยวข้องกับผังเมือง แสดงด้วยรูปภาพที่มีรูปแบบและสีสันที่น่าสนใจต่อทุกกลุ่ม กฎเกณฑ์ และเงื่อนไขการรับฟังแสดงความคิดเห็นตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 ควรปรับปรุงแก้ไขระยะเวลาให้ยาวนานมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชากรในชุมชนที่มีอาชีพหลากหลาย ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในร่างพระราชบัญญัติการผังเมืองฉบับใหม่ควรปรับปรุงโดยนำกรอบ “ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” มาบรรจุไว้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทุกระดับ ไม่ใช่เพียงแค่แค่ระดับการรับรู้ข้อมูลและรับฟังความคิดเห็น เท่านั้น เพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่มผู้นำชุมชนในท้องถิ่นและกลุ่มประชาชนทั่วไป ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางผังเมืองและการวางผังพื้นที่เฉพาะมากขึ้นในหลายระดับตามทฤษฎี ตั้งแต่ระดับที่ 1 จนถึงระดับที่ 6 ควรพิจารณาปรับ แก้ไขวิธีการ หลักเกณฑ์ และเงื่อนไข เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและบริบทของชุมชนบางส่วนของประเทศ อาทิ การใช้เสียงในภาษาพื้นถิ่นประกอบภาษาไทย การจัดเตรียมสื่อต่างๆ นอกเหนือจากแผนที่และแผนผังแบบ เดิมๆ ที่ยังไม่สามารถสื่อความหมายให้ประชาชนทั่วไปเข้าใจได้

ทั้งนี้ ข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมในการวางแผน การวางผังเมือง และการวางผังพื้นที่เฉพาะทั้งหมดที่ได้กล่าวมาจะเป็นแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีความสอดคล้องกับความคิดเห็นเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและบริบทของชุมชนมากที่สุด ซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการวางแผน การวางผังเมือง และการวางผังพื้นที่เฉพาะ ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดต่อไป

บทที่ 7

บทสรุป

บทสรุปของการวิจัยจะสรุปสาระสำคัญของผลการวิจัยครั้งนี้ ตามวัตถุประสงค์และผลที่คาดว่าจะได้รับ ตามวัตถุประสงค์ที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 1 ได้แก่ ทฤษฎี แนวคิด หลักการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผน การวางผังเมือง และการวางผังพื้นที่เฉพาะ วิเคราะห์ความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา เสนอแนะแนวทางดำเนินการที่จะทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผน การวางผังเมือง และการวางผังพื้นที่เฉพาะ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด และยังคงกล่าวถึงข้อจำกัดในการวิจัยและข้อเสนอแนะในการวิจัยขั้นต่อไป

1. สรุปสาระสำคัญของการวิจัย

สรุปสาระสำคัญจากการวิจัยศึกษาความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนและผังเมือง ในกรณีศึกษาการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลาที่อำเภอสะเดา โดยผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาทั้งหมด 3 ข้อ ตามที่กำหนดไว้ในบทที่ 1 และได้ผลที่คาดว่าจะได้รับ 3 ข้อ หลังจากที่ได้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาดำเนินการวิจัยจนได้บทสรุปผลการวิจัย เมื่อนำมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์ที่ 1. เพื่อศึกษาทฤษฎี แนวคิด หลักการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผน การวางผังเมือง และการวางผังพื้นที่เฉพาะ

ผู้วิจัยได้สรุปจากการศึกษาทฤษฎี แนวความคิด และขั้นตอนการมีส่วนร่วมโดยแบ่งออกเป็น 6 ด้าน และได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนหมายถึง เป็นการร่วมมือกันของประชาชนในการร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบด้วยกัน โดยการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้สาเหตุของปัญหา ร่วมปรึกษาหารือ ได้รับการตัดสินใจในการหาทางเลือกร่วมกัน รวมถึงประชาชนได้เข้าร่วมในการคิดกระบวนการตั้งแต่แรกเริ่มกับรัฐ มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน พิจารณาสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ลงความเห็นเพื่อได้รับผลประโยชน์ร่วมกันและได้แก้ปัญหาไปในทิศทางเดียวกัน

ขั้นตอนการมีส่วนร่วมแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านการรับรู้ข่าวสาร เมื่อรัฐมีความคิดริเริ่มต้นนโยบายจัดทำโครงการ ประชาชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องเปิดโอกาสให้ได้รับรู้ข่าวสาร ให้ทราบถึงรายละเอียดโครงการก่อนจะตัดสินใจที่จะดำเนินการนั้นๆ

2. ด้านการปรึกษาหารือ เมื่อประชาชนได้ร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้ดำเนินโครงการแล้ว การร่วมปรึกษาหารือกันระหว่างผู้ดำเนินโครงการกับประชาชน เพื่อรับฟังความคิดเห็นของทั้งสองฝ่าย สามารถตรวจสอบข้อมูลรวมถึงผลประโยชน์และผลกระทบเพื่อให้เกิดความเข้าใจในโครงการ และกิจกรรมมากขึ้น โดยในการปรึกษาหารือนั้นสามารถปฏิบัติโดยใช้รูปแบบต่างๆดังนี้ การเปิดเวทีสาธารณะ การพบปะอย่างไม่เป็นทางการ การมีคณะทำงานเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล การประชุมเชิงปฏิบัติการ คณะที่ปรึกษา (ประชาชน)

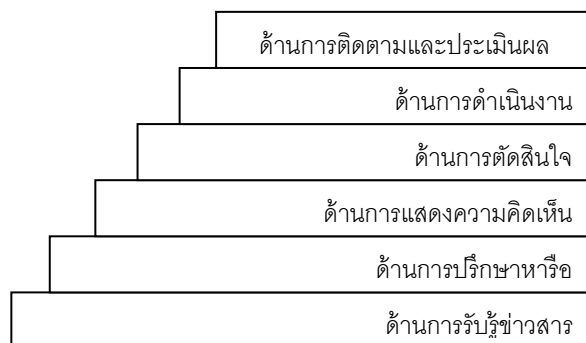
3. ด้านการแสดงความคิดเห็น เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมเพื่อให้ประชาชน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ได้ใช้เวทีสาธารณะในการทำความเข้าใจถึงโครงการ โดยสามารถค้นหาเหตุผลในการดำเนินการในพื้นที่นั้นๆ โดยใช้เทคนิคของการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็น การสัมภาษณ์รายบุคคล การสนทนา กลุ่มย่อย การสำรวจความคิดเห็นแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น ซึ่งการประชุมรับฟังความคิดเห็นนั้นมีหลายรูปแบบได้แก่

- การประชุมในระดับชุมชน (Community Meeting)
- การประชุมรับความคิดเห็นในเชิงวิชาการ (Technical Hearing)
- การประชาพิจารณ์ (Public Hearing)

4. ด้านการตัดสินใจ พิจารณาเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับโครงการ ร่วมกันตัดสินใจ โดยเฉพาะประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ตั้งโครงการร่วมพิจารณาหรือปฏิเสธไม่ให้โครงการตั้งอยู่ในพื้นที่ โดยเลือกตัวแทนของตนเข้าไปยังคณะกรรมการใดคณะกรรมการหนึ่งที่มีอำนาจในการตัดสินใจ โดยเป็นตัวแทนประชาชนในพื้นที่ ซึ่งจะมีบทบาทในการตัดสินใจ

5. ด้านการดำเนินการ ร่วมในการลงทุน ร่วมในการคัดเลือกผู้ปฏิบัติงาน หรือร่วมปฏิบัติงานเอง แต่การมีส่วนร่วมในการดำเนินการนั้นอาจจะทำได้ไม่ทุกประเภทโครงการ เพราะบางโครงการอาจจะต้องใช้ผู้ที่มีความชำนาญการหรือเทคโนโลยีขั้นสูง แต่หากโครงการเป็นในระดับท้องถิ่น ชาวบ้านหรือประชาชนในท้องถิ่นก็เข้าร่วมดำเนินการได้

6. ด้านการติดตามและประเมินผล ตรวจสอบและประเมินผลว่าเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์หรือไม่นั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง หากโครงการนั้นๆอาจจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิต ต้องมีการใช้ระบบการติดตามตรวจสอบเพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น มีการประเมินผลว่าการดำเนินการนั้นๆ บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด มีมาตรการป้องกันแก้ไข และผลการดำเนินการเป็นอย่างไร

แผนภูมิที่ 11 ขั้นตอนการมีส่วนร่วม

จากการศึกษากระบวนการการมีส่วนร่วมพบว่า มีกฎหมายได้มีการกล่าวถึงสิทธิของประชาชนต่อกระบวนการการมีส่วนร่วมไว้หลายมาตรา อาทิ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 41 บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ ตามข้อ 1 กล่าวว่าการได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ ตามมาตรา 43 บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ เช่น ในข้อ 3 กล่าวไว้ว่า การเข้าชื่อกันเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการใดอันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือชุมชน หรืองดเว้นการดำเนินการใดอันจะกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างสงบสุขของประชาชนหรือชุมชน และได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาข้อเสนอแนะนั้นโดยให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วยตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ตามมาตรา 58 การดำเนินการที่อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย ฯลฯ รัฐต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียประชาชน และชุมชนที่เกี่ยวข้องก่อน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาดำเนินการ มาตรา 59 รัฐต้องเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐที่มีใช้ข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐหรือเป็นความลับของทางราชการตามที่กฎหมายบัญญัติและต้องจัดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารดังกล่าวได้โดยสะดวก

ตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. (ฉบับใหม่) ตามมาตรา 29 การรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชน การประชุมปรึกษาหารือ วิธีการอื่นที่คณะกรรมการนโยบายการผังเมืองแห่งชาติประกาศกำหนดเพื่อประโยชน์ในการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนตามมาตรานี้ ทั้งนี้หน่วยงานที่รับผิดชอบ จะต้องจัดการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่น้อยกว่าสองครั้ง และจะจัดการรับฟังความคิดเห็นโดยจำแนกตามประเภทส่วนได้เสียของประชาชนก็ได้ มาตรา 68 ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะจัดทำผังเมืองเฉพาะ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นปิดประกาศแสดงเขตที่ประมาณว่าจะจัดทำผังเมืองเฉพาะไว้ในที่เปิดเผย ณ

สำนักงานเขตหรือที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสาธารณสุขสถานภายใน เขตที่จะจัดทำผังเมืองเฉพาะนั้น มาตรา 69 ในกรณีที่มีการโยธาธิการและผังเมืองเป็นผู้จัดทำผังเมือง เฉพาะตามคำสั่งของรัฐมนตรีหรือตามคำขอของเจ้าพนักงาน ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองส่งแผนที่ แสดงเขตที่ประมาณว่าจะจัดทำผังเมืองเฉพาะไปให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นนำไปปิดไว้ ณ ที่เปิดเผย มาตรา 70 ประกาศเชิญชวนให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือผู้มีสิทธิก่อสร้างอาคารเหนือที่ดิน ของผู้อื่น ให้เสนอความคิดเห็นตลอดจนความประสงค์ในการปรับปรุงที่ดินในเขตที่ได้แสดงไว้ โดยทำ เป็นหนังสือเสนอต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือกรมโยธาธิการและผังเมืองแล้วแต่กรณี ภายใน 45 วัน นับแต่วันปิดประกาศ มาตรา 71 ในการจัดทำผังเมืองเฉพาะต้องให้มีการโฆษณาให้ประชาชนทราบ และจัดให้มีการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยนำหลักเกณฑ์และวิธีการการมีส่วนร่วมของประชาชน มาตรา 72 ถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือผู้มีสิทธิก่อสร้างอาคารเหนือที่ดินของผู้อื่น ประสงค์ จะจัดสรรที่ดินหรือก่อสร้างอาคารเพื่อประโยชน์แก่การศึกษา การสาธารณสุขหรือสาธารณูปการ ใน เขตที่ได้ปิดประกาศ ให้มีหนังสือแสดงความประสงค์พร้อมกับส่งโครงการดังกล่าวต่อเจ้าพนักงาน ท้องถิ่นหรือกรมโยธาธิการและผังเมือง แล้วแต่กรณี และมาตรา 75 การจัดทำผังเมืองเฉพาะต้องให้ สอดคล้องกับผังเมืองรวม และให้คำนึงถึงความคิดเห็นของเจ้าของที่ดินหรือผู้ครอบครอง ข้อคิดเห็น ของประชาชน และการอนุญาตให้มีการก่อสร้างอาคารภายในระยะเวลาที่ได้ประกาศพระราช กฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะทำการสำรวจเพื่อจัดทำผังเมืองเฉพาะ นอกจากนี้ยังมีกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการโฆษณา การประชุม และการแสดงข้อคิดเห็น ของประชาชนในการวางและจัดทำผังเมืองรวม พ.ศ.2552 ซึ่งได้กล่าวไว้ในบทที่ 2

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมนำมาสู่การหาประเมินค่าระดับการให้ความสำคัญ ของการมีส่วนร่วม โดยใช้เกณฑ์การประเมินทั้งหมด 3 ส่วนจากที่ศึกษามาข้างต้นคือ 1. การมีส่วน ร่วมตามกรอบ“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” 2. การมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 3. การมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับ ใหม่) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผัง และ หลักการพื้นฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนและผังเมือง ความต้องการของประชาชน ในการมีส่วนร่วม และความเป็นไปได้เมื่อนำมาปฏิบัติตามผลที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1.2 วัตถุประสงค์ที่ 2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนต่อ การมีส่วนร่วมในการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

ผลจากการประเมินความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม จำนวน 112 คน เห็น ว่า การมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่) อยู่ในระดับมาก – มาก ที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.5 - 4.33) การมีส่วนร่วมตามกรอบ“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” อยู่ในระดับ ปานกลาง – มาก (ค่าเฉลี่ย 3.36 - 3.90) และการมีส่วนร่วมตาม พ.ร.บ. การผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง

พ.ศ. 2552 อยู่ในระดับปานกลาง – มาก (ค่าเฉลี่ย 3.22 -4.17) จึงอาจกล่าวได้ว่า จากการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ประชากรชาวชุมชนสงขลา หากได้รับโอกาสให้มีส่วนร่วมในการผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ยังเห็นว่าการมีส่วนร่วมตามกฎหมายในปัจจุบันคือพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 ยังไม่เป็นที่พอใจ และเห็นว่าการมีส่วนร่วมตามกรอบ “ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” และการมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่) เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากกว่า

ตารางที่ 23 สรุประดับการให้ความสำคัญ

ข้อที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความสำคัญ
1	การมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่)	3.50 - 4.33	มาก – มากที่สุด
2	การมีส่วนร่วมตาม “ทฤษฎีการมีส่วนร่วม”	3.36 - 3.90	ปานกลาง – มาก
3	การมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552	3.22 - 4.17	ปานกลาง – มาก

ความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา” สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นว่ามีความสำคัญสูงสุด คือการมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่) ใน มาตรา 29 การรับฟังความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมของประชาชน การสำรวจความคิดเห็น และการประชุมปรึกษาหารือ รองลงมา คือการมีส่วนร่วมตามกรอบ “ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” โดยทั่วไป และการมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 มีความสำคัญต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับมีส่วนร่วมตามทฤษฎีและกฎหมายอื่นๆ ซึ่งสรุปโดยรวมกลุ่มตัวอย่างจะให้ความสำคัญในด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการจัดให้มีการโฆษณาจากสื่อต่างๆ

ทัศนคติของประชาชน ต่อการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา โดยสรุปภาพรวมจากการศึกษาความคาดหวังของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมอยู่ภายใต้กฎระเบียบข้อบังคับตามกฎหมายที่รัฐเป็นผู้กำหนด และพิจารณาถึงหลักการทฤษฎีอยู่ด้วย

1.3 วัตถุประสงค์ที่ 3. เพื่อเสนอแนะแนวทางดำเนินการที่จะทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผน การวางผังเมือง และการวางผังพื้นที่เฉพาะ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด

ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมทางด้านการปฏิบัติการ

1. การประชาสัมพันธ์ ควรมีการการจัดสื่อแสดงโครงการที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างทั่วถึง นอกจากมีการประกาศข่าวสารที่สถานที่ราชการแล้ว อาจมีการปิดประกาศข่าวโครงการตามสถานที่เช่น สถานที่ที่มีคนรวมตัวกันจำนวนมาก อาทิเช่น ตลาด วัด มัสยิด เป็นต้น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับข่าวสารหลายช่องทาง โดยในการจัดสื่อแสดงโครงการ เจ้าหน้าที่งานต้องมีข้อมูลที่ประชาชนรับรู้ได้ เช่น ดังที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 ข้อ 7 ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการของรัฐที่หน่วยงานของรัฐต้องเผยแพร่แก่ประชาชนอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อมูลดังนี้

1. เหตุผลความจำเป็น และวัตถุประสงค์ของโครงการ
2. สาระสำคัญของโครงการ
3. ผู้ดำเนินการ
4. สถานที่ที่จะดำเนินการ
5. ขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินการ
6. ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ
7. ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชน
8. ประเมินการค่าใช้จ่าย

2. การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์โครงการ ผลที่จะเกิดขึ้นต่อชุมชนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยที่ทางรัฐต้องจัดทำรายละเอียดของโครงการ เช่น แผนที่แสดงขอบเขตท้องที่ที่จะจัดทำโครงการวางผังพื้นที่เฉพาะรวมถึงผลกระทบ เพื่อสามารถรู้ทันข่าวของโครงการอย่างละเอียดแน่ชัด

3. การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบโครงการ โดยการจัดการประชุมเสวนาความคืบหน้าของโครงการ จัดให้มีการเข้าร่วมรับฟังการแถลงผลการดำเนินการของรัฐที่มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างแท้จริง ต้องมีการแจ้งข่าวการประชาสัมพันธ์จากจังหวัด ข่าวประชาสัมพันธ์จากกรมโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด และข่าวประชาสัมพันธ์ท้องถิ่นจากหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ

ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมทางด้านกฎหมาย

1. กฎหมายที่เกี่ยวกับการวางและจัดทำผังเมือง ต้องมีการระบุข้อกำหนดไว้อย่างชัดเจนถึงสิทธิของประชาชนต่อกระบวนการการมีส่วนร่วม กฎหมายได้ระบุข้อกำหนดว่า การประชุมรับฟัง

ความคิดเห็นต้องจัดให้มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง ซึ่งก็ควรปฏิบัติตามนั้น จากผลการวิจัยผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นตั้งแต่ก่อนเริ่มโครงการ และให้ประชาชนที่จะได้รับผลกระทบมีส่วนร่วมในการเลือกพื้นที่โครงการ

2. การทำประชาพิจารณ์โครงการวางและจัดทำผังเมือง รวมถึงการวางผังพื้นที่พิเศษ ควรกำหนดไว้ให้เป็นกฎหมายใช้บังคับให้กรมโยธาธิการและผังเมืองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีการดำเนินการ เพื่อให้รัฐได้ทราบผลกระทบโครงการอย่างรอบด้าน เพราะรัฐอาจมีปัญหาในการเก็บข้อมูลที่จะช่วยในการตัดสินใจดำเนินโครงการในเขตพื้นที่ที่ไม่คุ้นเคย ซึ่งอาจไม่มีความรู้เกี่ยวกับพื้นที่นั้นเพียงพอหรือดีพอ

3. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็น พ.ศ. 2548 นำมาใช้ได้ในกระบวนการวางผังเมือง ซึ่งไม่ควรยกเลิกกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้นำความที่เป็นประโยชน์ต่อสิทธิของประชาชนมาอยู่ในกฎกระทรวง ออกตามความในพระราชบัญญัติการผังเมือง

4. ในการจัดทำโครงการจะต้องมีแผนการเงิน งบประมาณและวิธีการได้มาของงบประมาณ

5. เมื่อมีการวางผังเสร็จสิ้นแล้ว จะต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบอีกครั้ง และจะดำเนินการต่อไปอย่างไรที่ประชาชนสามารถติดตามการดำเนินงานของรัฐในรูปแบบรูปธรรมได้

6. หลังจากมีการประกาศร่างผังพื้นที่เฉพาะ ให้ประชาชนโดยเฉพาะผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียได้ยื่นคำร้อง ตามมาตรา 70 วรรคสาม ได้ตามความประสงค์

เนื่องจากกระบวนการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ไม่ได้ทำตามกระบวนการผังเมืองตามกฎหมาย แต่ตามมาตรา 43 เกี่ยวกับการเวนคืนที่ดิน ให้นำกฎหมายเวนคืนที่ดินมาใช้ โดยให้อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมืองหรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นเจ้าหน้าที่เวนคืนที่ดินหรือสั่งหาริมทรัพย์ และให้ถือแนวเขตที่ดินหรือสั่งหาริมทรัพย์อย่างอื่นที่จะเวนคืน ที่มีอยู่ในแผนที่ท้ายพ.ร.บ.ผังเมืองเฉพาะ เข้ากระบวนการเวนคืนโดยปริยาย

8. เมื่อรัฐเปลี่ยนนโยบายการพัฒนาพื้นที่ มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนระหว่างประเทศ ซึ่งนำที่ดินของรัฐ เช่น พื้นที่เขตสงวน สारณประโยชน์มาใช้ประโยชน์ในด้านเศรษฐกิจ และจะยกเลิกได้ก็ต่อเมื่อมีมาตราอื่นมาทดแทน เช่น พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร มาตรา 13 และ พ.ร.บ. ผังเมือง มาตรา 15 วรรคสาม ออกมาใช้ชั่วคราว

ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมตามกรอบ“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม”

ผู้วิจัยขอเสนอให้มีการมีส่วนร่วมตามกรอบ“ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” มีการบรรจุเป็นหลักการและนโยบายของกรมโยธาธิการและผังเมืองในการดำเนินการจัดให้มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังเมือง ทั้งนี้เนื่องจากการมีส่วนร่วมในขั้นตอนของกระบวนการ ชักชวนในการเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย ประชาชนได้มีส่วนร่วมอย่างโปร่งใส

ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552

เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ยังมีความรู้ความเข้าใจเรื่องผังเมืองไม่ดีพอ ดังนั้นนอกเหนือจากการดำเนินการตามตัวบทกฎหมายแล้ว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

1. ตามกระบวนการมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองตามกฎหมาย ผู้วิจัยเสนอแนะให้กรมโยธาธิการและผังเมือง เจ้าพนักงานการผังเมืองผู้ที่ได้รับมอบหมายในการจัดทำและวางผังเมือง ควรมีมาตรการกำหนดให้ผู้วางและจัดทำผังเมือง มีการลงพื้นที่สำรวจรับฟังแสดงความคิดเห็น และการรับรู้ข้อมูลในเรื่องการผังเมืองของผู้นำชุมชนในท้องถิ่น และบุคคลประชาชนทั่วไป เพื่อสร้างความชัดเจนในรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของการมีส่วนร่วมในการวางผังเมือง ก่อนที่จะเชิญชวนให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม

2. ควรจัดทำเอกสารความรู้ที่เกี่ยวข้องกับผังเมืองแสดงด้วยรูปภาพที่มีรูปแบบ และสีสันท่าน่าสนใจต่อทุกกลุ่มอายุและการศึกษา อาชีพ ในสาระสำคัญของการผังเมือง ให้ประชาชนในพื้นที่ได้เข้าใจอย่างถ่องแท้ ควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย หรือหากจำเป็นต้องใช้คำศัพท์ทางวิชาการมากก็ควรมีการอธิบายเพิ่มเติมให้ประชาชนเข้าใจอย่างชัดเจนในการเปิดเวทีสาธารณะเพื่อรับฟังความคิดเห็น

3. กฎเกณฑ์ และเงื่อนไข การรับฟังแสดงความคิดเห็น ตามตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 ควรปรับปรุงแก้ไขระยะเวลาให้ยาวนานมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชากรในชุมชนที่มีอาชีพหลากหลาย อีกทั้งยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้นำท้องถิ่นและประชาชนทั่วไป ได้รับความเข้าใจในสิทธิประโยชน์ในการแสดงความคิดเห็นในเวทีสาธารณะได้อย่างถูกต้อง

ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง ฉบับใหม่

ผู้วิจัยจึงเสนอให้ปรับปรุงพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนี้

1. ร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง ฉบับใหม่ ในมาตราต่างๆ ควรปรับปรุงโดยนำกรอบ “ทฤษฎีการมีส่วนร่วม” มาบรรจุไว้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทุกระดับ ไม่ใช่เพียงแค่แค่ระดับการรับรู้ข้อมูลและรับฟังความคิดเห็นเท่านั้น เพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่มผู้นำชุมชนในท้องถิ่น และกลุ่มประชาชนทั่วไป ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางผังเมืองมากขึ้นในหลายระดับตามทฤษฎี ตั้งแต่ระดับที่ 1 จนถึงระดับที่ 6 กรมโยธาธิการและผังเมืองควรนำไปพิจารณาแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง ในพระราชบัญญัติการผังเมืองฉบับใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นเพื่อให้ประชาชนรู้สึกมีอิสระจากการมีส่วนร่วม ประชาชนจะได้รับสิทธิอย่างมีประสิทธิภาพ และได้รับประโยชน์สูงสุดต่อโครงการนั้นๆ

2. กรมโยธาธิการและผังเมืองควรนำไปพิจารณาปรับแก้ไขวิธีการ หลักเกณฑ์ และเงื่อนไข เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและบริบทของชุมชนบางส่วนของประเทศไทย อาทิ การใช้เสียงในภาษาพื้นถิ่นประกอบภาษาไทย การจัดเตรียมสื่อต่าง ๆ โดยเฉพาะภาพสามมิติ หุ่นจำลอง และภาพเคลื่อนไหว นอกเหนือจากแผนที่และแผนผังแบบเดิมๆ ที่ยังไม่สามารถสื่อความหมายให้ประชาชน

ทั่วไปเข้าใจได้ ควรมีการนำเสนอสื่อวิดีโอที่น่าสนใจ ซึ่งปัจจุบันมีโปรแกรมที่นำมาประยุกต์ใช้ได้มากมาย อย่างเช่น การทำผังเมืองในรูปแบบสามมิติโดยใช้โปรแกรม sketchup

2. ข้อจำกัดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องศึกษาความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา มีข้อจำกัดหลายประการ ดังเช่น

1. จากการที่หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) การยกเว้นการใช้บังคับกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมสำหรับการประกอบกิจกรรมบางประเภท ทำให้มีผลเป็นการยกเว้นให้การวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งหมดไม่ต้องดำเนินการวาง และจัดทำผังเมืองตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 ซึ่งรวมไปถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังเมืองที่ไม่ต้องดำเนินการอาศัยอำนาจในการจัดตั้งวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษ แต่ในการค้นคว้าอิสระนี้ ถือว่าการวางผังพื้นที่เฉพาะยังต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางผัง ผู้วิจัยจึงได้ยกเลิกการ ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเพื่อศึกษาให้เห็นว่าไม่จำเป็นต้องออกคำสั่งมาตรา 44 ดังนั้น การวิจัยนี้มีข้อจำกัดอยู่ที่ประชาชนในอำเภอสะเดาไม่มีโอกาสในการมีส่วนร่วมในการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา นอกจากนี้แล้ว ในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยได้ดำเนิน การวิจัยภาคสนามเสร็จเรียบร้อยแล้ว ร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง (ฉบับใหม่) ได้ผ่านกระบวนการพิจารณาและเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและจากการกลั่นกรองจากสำนักงานกฤษฎีกา เสนอให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตราเป็นกฎหมายใช้บังคับนั้น มีสาระสำคัญและรายละเอียดของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางและจัดทำผังเมืองแตกต่างไปจากฉบับร่างที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างมาก

2. การศึกษาสภาพพื้นที่ของอำเภอสะเดายังไม่ครอบคลุมทั้งหมดพื้นที่ทุกตำบล เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาเพียง 4 ตำบล ซึ่งเป็นที่ตั้งของวางผังพื้นที่เฉพาะเท่านั้น อย่างไรก็ตามการวางผังพื้นที่จะต้องคำนึงถึงการเชื่อมโยงกันระหว่างตำบลของอำเภอสะเดาทั้งหมด

3. การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดความเชื่อมั่นเพียงร้อยละ 90 และยอมรับความคลาดเคลื่อนได้ถึงร้อยละ 10 ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างของการทำแบบสอบถามจึงอาจมีจำนวนน้อย เพียงแค่ 112 คน อาจทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนสูง โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่ 2 และ 3 ที่มีจำนวนค่อนข้างน้อย

4. เนื่องจากผู้วิจัยไม่ได้มีโอกาสได้เข้าร่วมการประชุมรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนครั้งแรกของโครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ซึ่งกรมโยธาธิการและผังเมืองร่วมกับจังหวัดสงขลา ได้จัดประชุมคณะที่ปรึกษาผังเมืองรวมเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลาในวันที่ 3 พฤศจิกายน 2558 เวลา 9.30-12.00 น. ณ ศาลากลาง

จังหวัดสงขลา จึงไม่ได้รับทราบสาระสำคัญและรายละเอียดของโครงการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

จากข้อจำกัดในการวิจัยที่กล่าวถึงข้างต้น ผู้วิจัยใคร่ขอเสนอแนะหัวข้อการวิจัยและข้อพึงปฏิบัติในการวิจัยในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการวางและจัดทำผังเมืองเพิ่มเติม ดังนี้

1. เนื่องจากในระหว่างการทำโครงการวิจัยภาคสนามของการวิจัยครั้งนี้ การดำเนินโครงการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลาของกรมโยธาธิการและผังเมืองนั้น ยังอยู่ในระหว่างขั้นตอนแรกของการกระบวนการศึกษาโครงการ ผู้วิจัยจึงมีระยะเวลาการศึกษาข้อมูลโครงการที่ไม่มีรายละเอียดเพียงพอ เมื่อโครงการมีดำเนินการจริงจนถึงขั้นตอนการนำแผนไปปฏิบัติตามที่ได้ร่างไว้ ผู้วิจัยคาดว่าอาจมีข้อมูลเชิงลึกให้ได้อีกศึกษามากกว่านี้ ในการวิจัยต่อไปจึงควรนำโครงการที่มีรายละเอียดตามที่รัฐบาลได้ดำเนินการจริงมาเป็นพื้นฐานในการวิจัย และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมและมีปฏิบัติการตามกระบวนการมีส่วนร่วมจริง

2. ควรมีการศึกษาสภาพและบริบท ให้ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดทุกตำบลของอำเภอสะเดา เพื่อให้เห็นความเชื่อมโยงของส่วนประกอบและองค์ประกอบต่างๆทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม ในระดับอนุภาคอำเภอสะเดา ไปจนถึงจังหวัดสงขลา จะทำให้เห็นศักยภาพของพื้นที่ และผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบ ที่อาจเกิดขึ้นจากโครงการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

3. การวิจัยด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ผังเมือง และการวางผังพื้นที่เฉพาะ ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยควรเพิ่มจำนวนตัวอย่างให้มากขึ้น เพื่อให้ได้ผลการวิจัยในระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 และยอมรับความคลาดเคลื่อนได้เพียงร้อยละ 5 และกำหนดให้มีกลุ่มตัวอย่างที่มาจากหลากหลายอาชีพเพื่อให้ได้ความคิดเห็นที่ครอบคลุมและหลากหลาย นอกจากนี้แล้ว ในการเก็บข้อมูลไม่ควรใช้เพียงแบบสอบถาม ควรจะทำการสัมภาษณ์ควบคู่ไปด้วย เพื่อให้ผู้วิจัยได้รับข้อมูลเชิงลึกและมีสาระสำคัญนอกเหนือจากแบบสอบถาม

การค้นคว้าอิสระเรื่อง “การศึกษาความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา” ที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการครั้งนี้ เป็นการศึกษาในรายวิชาสุดท้ายของหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบชุมชนเมือง ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยและสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ ได้ผลตามที่คาดว่าจะได้รับ ครบทั้ง 3 ข้อตามที่กำหนดไว้ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปผลที่ได้จากการวิเคราะห์ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะในการวางแผน การผังเมือง และการวางผังพื้นที่เฉพาะในแต่ละด้าน อย่างไรก็ตาม การวิจัยนี้ยังมีข้อจำกัดอยู่หลายเรื่อง ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอแนะทั้งแนวปฏิบัติในการวิจัยและหัวข้อการวิจัยที่มีรายละเอียดในเชิงลึก และมีมิติที่กว้างขึ้น สำหรับผู้ที่

สนใจจะนำไปทำการวิจัยต่อเนื่องในขั้นต่อไป เพื่อให้การวิจัยในหัวข้อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนและผังเมืองได้ผลสรุปที่มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป

รายการอ้างอิง

- Cohen , J. M. and Uphoff, N. T. (1981). Rural Development Participation : Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation. Ithaca, Rural Development Committee Center for International Studies , Cornell University.
- Fulmer, R. M. (1974). The New Management. London, Collier Macmillan Ltd.
- McConnell, R. S. (1969). "Planning Changes Gear." Official Architecture and Planning Vol. 32 (No. 12): 1493-1502.
- McDonald, B. (1969). Public Involvement in the Planning Process, University of Edinburgh. The Role of the Local Amenity Society, M.Sc. Thesis.
- Parsons, T. (1977). Social Systems and the Evolution of Action Theory. New York, Freeman.
- Patrick Geddes (1915). Citizen in Evolution. London, Williams.
- Robert, M. (1974). Planning Technique. London, Published by Kelley Communication.
- Weihrich, Heinz. and Koontz Harold. (1994). "The Nature and Purpose of Planning" In Management : A Global Perspective. New York, McGraw-Hill, Inc.
- กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย (2518). "พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518." from http://www.dpt.go.th/wan/lawdpt/data/01/core1_1.pdf.
- กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย (2535). "พระราชบัญญัติการผังเมือง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535." from http://www.dpt.go.th/wan/lawdpt/data/01/core1_3.pdf.
- กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย (2552). "กฎกระทรวง พ.ศ. 2552." from https://www.dpt.go.th/wan/lawdpt/data/01/126_18a_270309.pdf.
- กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย (2558). "การวางผังพื้นที่เฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษ." from www.dpt.go.th.
- กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย (2558). "(ร่าง) ผังพื้นที่เฉพาะเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (ระยะเร่งด่วน)." from

http://subweb.dpt.go.th/tak/files/comprehensive_plan_seztak.pdf.

- กรรณิกา ชมดี (2524). การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ศึกษาเฉพาะกรณี โครงการสารภี ต.ท่าช้าง อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรี คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.
- กษมพร นวลแสง (2547). การมีส่วนร่วมของชุมชนในโครงการพัฒนาโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ กรณีศึกษาชุมชนวัดบางอ้อยช้างและชุมชนวัดแดงประชากราษฎร์ ตำบลบางสีทอง อำเภอบางสีทอง จังหวัดนนทบุรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต
- โกวิท พวงงามและคณะ (2550). รายงานการวิจัยการประเมินองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศด้านความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน. กรุงเทพฯ, บริษัทมีสเตอร์ก๊อปปี้ (ประเทศไทย) จำกัด.
- จำนง อติวัฒน์สิทธิ์ และคณะ (2540). สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ, ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จินตวีร์ เกษมสุข (2554). การสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม. กรุงเทพฯ, สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิรพรรณ กาญจนะจิตรา (2526). "การมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชนบท." วารสารรามคำแหงฉบับมนุษยศาสตร์(เล่ม 2).
- ชัยชนะ สุทธิวรชัย (2536). ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอบางทอง จังหวัดชลบุรี, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต.
- ชัยโรจน์ เจนธำรง (2530). หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนและออกแบบชุมชนเมือง, มหาวิทยาลัยศิลปากร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบชุมชนเมือง บัณฑิตวิทยาลัย
- ชิต นิลพานิช และ กุลชน ธนาพงศธร (2532). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท ชุมชนความรู้ทั่วไปสำหรับการพัฒนาระดับตำบล หมู่บ้าน. กรุงเทพฯ, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ด่านตรวจสัตว์น้ำสะเดา ศูนย์บริหารจัดการด่านตรวจสัตว์น้ำเขต 3 (สงขลา) (2560). "ผลการดำเนินการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา." from

https://www4.fisheries.go.th/local/file_document/20180227143826_1_file.pdf.

ถนอม ม่วงกลม (2543). การประเมินประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลคอกกระบือ อ.เมืองสมุทรสาคร, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต.

เทศบาลตำบลสำนักขาม (2560). "ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของตำบลสำนักขาม." from <http://www.sumnakkham.go.th/content/information/1>.

เทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ (2560). "ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของตำบลปาดังเบซาร์." from <http://www.padangbezarcity.go.th/content/information/1>.

เทศบาลเมืองสะเตา (2560). "ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของตำบลสะเตา." from http://sadaocity.go.th/content/general_information.

ธนากร สังเขป (2556). การพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ, สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดล.

ปณิตตา ดันวัฒนะ (2551). ปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลต่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของชุมชนคนจนในเมือง, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต สาขาวิชาการผังเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง

ปิยะ ประทีปภักดิ์ (2546). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ชายทะเลบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาประยุกต์ ภาควิชาสังคมและมานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย

พระมหาประกาศิต สิริเมโธ (ฐิติปสิทธิกร) (2556). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามปราชญ์ จังหวัดนครปฐม, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. สาขาวิชาการพัฒนาสังคม วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต.

พัชรี พงษ์ศิริ (2541). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการการเจ้าหน้าที่, มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์.

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติวิทยา ๕๐ พรรษา สยามบรมราชกุมารี (2560). "อุทยานแห่งชาติเขาน้ำค้าง."
from http://www.sci.psu.ac.th/chm/important_area/kaonamkang.html.

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527). นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนา.
กรุงเทพฯ, ศักดิ์โสภณการพิมพ์.

ภัสสุรีย์ คุณกลาง (2546). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการ
พัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน เทศบาลนครขอนแก่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์
ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย

วิมล ปั่นคง (2557). "เขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณพื้นที่ชายแดนเพื่อรองรับ AEC." from
<http://www.itd.or.th>.

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (2557). "เขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณพื้นที่ชายแดน
เพื่อรองรับ AEC." from <http://www.itd.or.th>.

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (2561). "รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560." from
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2560/A/040/1.PDF>.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (2550). "รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550." from
<http://web.krisdika.go.th/data/law/law1/%c306/%c306-10-2554-a0003.pdf>.

สำนักงานกรมการ 1 (2559). "ร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ..... (ฉบับใหม่)." from
http://library2.parliament.go.th/giventake/content_nrsa2558/d062059-03-1.pdf

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2559). "เขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศไทย." from <http://www.nesdb.go.th>.

สำนักชลประทาน (2560). "โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยคู." from
<http://irrigation.rid.go.th/rid16/sip/linkleft/sorbor/1/sadao/sadao.html>.

สิทธิพร ภิรมย์รัตน์ (2526). การวางแผนกับการวางผังเมือง. กรุงเทพฯ, คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ (2545). รัฐธรรมนูญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพิทักษ์รักษา

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ, โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวัฒน์ บุญลา (2545). ทักษะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของกลุ่มประชาสังคม ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี, มหาวิทยาลัยบูรพา. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ บัณฑิตวิทยาลัย.

องค์การบริหารส่วนตำบลสำนักแต้ว (2560). "ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของตำบลสำนักแต้ว." from <http://www.sumnaktaw.go.th/frontpage>.

pirun.ku.ac.th (2560). "ทฤษฎีความคาดหวังของ Vroom." from <http://kantacandidate.blogspot.com/2012/02/vroom.html>.

Thaisez (2560). "พื้นที่นิคมอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา." from <http://www.thaisez.com/Songkhla.html>.

Thaitambon (2560). "ประวัติความเป็นมาอำเภอสะเดา." from <http://www.thaitambon.com/tambon/901001>.

Weera Chearanaipanit (2558). "เขตเศรษฐกิจพิเศษ." from <http://oweera.blogspot.com/2015/02/asean-economic-community.html>.

ภาคผนวก ก
ตัวอย่างแบบสอบถาม

	แบบสอบถามประกอบการวิจัย
	“การศึกษาความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอเสเดา จังหวัดสงขลา”
	หลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาออกแบบชุมชนเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

คำชี้แจงแบบสอบถาม

การจัดทำแบบสอบถามนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอเสเดา จังหวัดสงขลา เพื่อจัดเก็บข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงจากประชาชนที่จะได้รับผลกระทบจากการวางผังพื้นที่เขตเศรษฐกิจสงขลา ซึ่งการเก็บข้อมูลครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในการให้ความสำคัญต่อการวางผังโดยใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมซึ่งเป็นสิทธิพื้นฐานของประชาชน จากกรณีที่รัฐบาลใช้มาตรา 44 ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษโดยละเว้นการใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน

จึงใคร่ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามนี้โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนดไว้ที่ตรงกับความเป็นจริง หรือสอดคล้องกับความคิดเห็นและความต้องการของท่านมากที่สุดเพียง 1 ช่อง ซึ่งข้อมูลทั้งหมดจะถูกรวบรวมเพื่อนำไปวิเคราะห์หาผลสรุปในการวิจัยเรื่อง “การศึกษาความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอเสเดา จังหวัดสงขลา” เท่านั้น

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

(1) เพศ

☐ ชาย ☐ หญิง

(2) อายุ

☐ ต่ำกว่า 20 ปี ☐ 20 – 40 ปี
☐ 41 – 50 ปี ☐ 60 ปีขึ้นไป

(3) อาชีพ

☐ รับราชการ ☐ รัฐวิสาหกิจ ☐ บริษัทเอกชน ☐ ธุรกิจส่วนตัว
☐ เกษตรกรรม ☐ รับจ้างทั่วไป ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

(4) การศึกษา

☐ ไม่ได้ศึกษา ☐ ประถมศึกษา ☐ มัธยมศึกษา ☐ ปริญญาตรี
☐ สูงกว่าปริญญาตรี

(5) ระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชน

☐ ต่ำกว่า 5 ปี ☐ 5 – 10 ปี ☐ 11 – 20 ปี ☐ 21 – 30 ปี
☐ มากกว่า 30 ปี

(6) ลักษณะการอยู่อาศัย

☐ เจ้าบ้าน ☐ เช่าอาศัย
☐ ผู้อาศัย ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

(7) สถานภาพในชุมชน

☐ เป็นผู้นำชุมชน/หัวหน้ากลุ่มต่างๆในชุมชน
☐ เป็นลูกบ้าน

	แบบสอบถามประกอบการวิจัย
	“การศึกษาความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา”
	หลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาออกแบบชุมชนเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ส่วนที่ 2 หากท่านได้รับโอกาสให้มีส่วนร่วมในการวางผังพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ตาม**“กระบวนการของทฤษฎี
การมีส่วนร่วมทั้ง 6 ด้าน”**
ท่านมีความคิดเห็นต้องการเข้าร่วมในระดับมากน้อยเพียงใด

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับรู้ข่าวสาร		ระดับการมีส่วนร่วม				
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ลำดับ	รายการ	5	4	3	2	1
2.1.1	การมีส่วนร่วมในการได้รับแจ้งข่าวของโครงการ รวมทั้งผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ซึ่งการได้รับแจ้งข่าวสารดังกล่าวจะต้องเป็นการแจ้งก่อนที่จะมีการตัดสินใจดำเนินโครงการ					
2.1.2	การมีส่วนร่วมในการรับข้อมูลข่าวสารของโครงการ จากเจ้าหน้าที่ผ่านสื่อต่างๆ เช่น เสียงวิทยุตามสายของชุมชน หรือโฆษณาทางสื่อต่างๆที่รับฟังได้ในท้องถิ่น					
2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือ		ระดับการมีส่วนร่วม				
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ลำดับ	รายการ	5	4	3	2	1
2.2.1	การมีส่วนร่วมในการจัดการหารือระหว่างภาครัฐกับประชาชนร่วมกันศึกษาปัญหาของชุมชน รวมถึงความต้องการของชุมชนต่อโครงการ					
2.2.2	การมีส่วนร่วมในการฟังการเปิดเวทีการประชุม เช่น - การเปิดเวทีสาธารณะ - การพบปะอย่างไม่เป็นทางการ - การมีคณะทำงานเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล - การประชุมเชิงปฏิบัติการ - คณะที่ปรึกษา(ประชาชน)					
2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น		ระดับการมีส่วนร่วม				
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ลำดับ	รายการ	5	4	3	2	1
2.3.1	การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาในชุมชนและผลกระทบที่ได้รับของโครงการ					
2.3.2	การมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนโครงการ โดยรูปแบบต่างๆเช่น - การประชุมในระดับชุมชน - การประชุมรับความคิดเห็นในเชิงวิชาการ - การประชุมประชาพิจารณ์					

	แบบสอบถามประกอบการวิจัย
	“การศึกษาความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอสะเตาะ จังหวัดสงขลา”
	หลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาออกแบบชุมชนเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ		ระดับการมีส่วนร่วม				
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอสะเตาะ จังหวัดสงขลา		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ลำดับ	รายการ	5	4	3	2	1
2.4.1	การมีส่วนร่วมในการร่วมพิจารณาเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับโครงการหรือกิจกรรมนั้นๆ ร่วมกันตัดสินใจ					
2.4.2	การมีส่วนร่วมในการเลือกพื้นที่ที่ตั้งโครงการ					
2.5 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน		ระดับการมีส่วนร่วม				
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอสะเตาะ จังหวัดสงขลา		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ลำดับ	รายการ	5	4	3	2	1
2.5.1	การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการหรือผู้ปฏิบัติงานในการดำเนินงาน					
2.5.2	การมีส่วนร่วมในการกำหนดขั้นตอนหรือแผนงานของโครงการ					
2.5.3	การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ เข้าร่วมดำเนินงานตามแผนงานของโครงการ					
2.6 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล		ระดับการมีส่วนร่วม				
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอสะเตาะ จังหวัดสงขลา		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ลำดับ	รายการ	5	4	3	2	1
2.6.1	การมีส่วนร่วมในการติดตามผลงานของโครงการว่าเป็นไปตามจุดประสงค์หรือไม่					
2.6.2	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนของโครงการ					

ส่วนที่ 3 พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการโฆษณาการประชุมและการแสดงความคิดเห็นของประชาชนในการวางและจัดทำผังเมืองรวม
ท่านมีความคิดเห็นในระดับมากน้อยเพียงใด

3. พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการโฆษณา การประชุมและการแสดง ความคิดเห็นของประชาชนในการวางและจัดทำผังเมืองรวม		ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ลำดับ	รายการ	5	4	3	2	1
3.1	ข้อ ๒ ในกรณีที่จะมีการวางและจัดทำผังเมืองรวม จะต้องให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการโฆษณาทางสื่อต่างๆ ที่สามารถรับฟังในท้องถิ่นได้ เป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 7 วัน					

	<p style="text-align: center;">แบบสอบถามประกอบการวิจัย</p> <p style="text-align: center;">“การศึกษาความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอเสเดา จังหวัดสงขลา”</p> <p style="text-align: center;">หลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาออกแบบชุมชนเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร</p>
---	--

ลำดับ	3. พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552 กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการโฆษณา การประชุมและการแสดง ข้อคิดเห็นของประชาชนในการวางและจัดทำผังเมืองรวม (ต่อ)	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ลำดับ	รายการ	5	4	3	2	1
3.2	ข้อ ๓ การโฆษณาตามข้อ ๒ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการปิดประกาศแสดงรายการเกี่ยวกับการจัดทำผังเมืองรวม ดังต่อไปนี้ (1) วัตถุประสงค์ในการวางและจัดทำผัง (2) แผนที่แสดงการวางและจัดทำผัง (3) ข้อความแสดง วัน เวลา และสถานที่ที่จะจัดการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชน (4) ข้อความเชิญชวนให้ประชาชนในท้องที่ที่จะวางและจัดทำผัง เข้าไปตรวจดูรายละเอียดและข้อกำหนดผัง (5) ข้อความเชิญชวนให้ประชาชนในท้องที่มาแสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการวางและจัดทำผัง ภายในระยะเวลาที่กำหนด					
3.3	ข้อ ๔ ประกาศตามข้อ ๓ ให้ปิดประกาศเปิดเผยเป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 15 วัน ก่อนวันประชุม					
3.4	ข้อ ๕ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดหาเจ้าหน้าที่เพื่อชี้แจงรายละเอียด					
3.5	ข้อ ๖ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการประชุมตามวัน เวลา และสถานที่ภายใน 30 วันนับตั้งแต่วันปิดประกาศ					
3.6	ข้อ ๗ ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น มีหนังสือเชิญชวนผู้แทนหน่วยงานของรัฐ ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาด้านผังเมือง ผู้แทนสมาคม ผู้แทนภาคเอกชน และบุคคลอื่นๆ ที่เห็นสมควรเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น					

ส่วนที่ 4 “ร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่) ” กำหนดการให้ข้อมูลและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการวางและจัดทำผังเมืองรวม ท่านมีความคิดเห็นในระดับมากน้อยเพียงใด

ลำดับ	4. ร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่) หมวด ๕ ผังประเทศ ส่วนที่ ๑ การจัดทำผังประเทศ	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ลำดับ	รายการ	5	4	3	2	1
4.1	มาตรา ๒๔ การรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังต่อไปนี้ (๑) การสำรวจความคิดเห็น ดังต่อไปนี้ (ก) การสัมภาษณ์รายบุคคล					

	<p style="text-align: center;">แบบสอบถามประกอบการวิจัย</p> <p style="text-align: center;">“การศึกษาความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอสะเตาะ จังหวัดสงขลา”</p> <p style="text-align: center;">หลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาออกแบบชุมชนเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร</p>
---	---

4. ร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่)		ระดับการมีส่วนร่วม				
		หมวด ๙ ผังเมืองเฉพาะ				
		ส่วนที่ ๑ การจัดทำผังเมืองเฉพาะ (ต่อ)				
ลำดับ	รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	(ข) การเปิดให้แสดงความคิดเห็นทางไปรษณีย์ โทรศัพท์หรือ โทรสาร ระบบเครือข่ายสื่อสารสนเทศ หรือทางอื่นใด (ค) การเปิดโอกาสให้ประชาชนมารับข้อมูลและแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ (ง) การสนทนากลุ่มย่อย (๒) การประชุมปรึกษาหารือ ดังต่อไปนี้ (ก) การประชุมพิจารณา (ข) การอภิปรายสาธารณะ (ค) การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร (ง) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (จ) การประชุมระดับตัวแทนของกลุ่มบุคคลหรือมีส่วนได้เสีย ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องจัดการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง และจัดการรับฟังจำแนกตามประเภทส่วนได้ส่วนเสีย					
4.2	มาตรา ๖๔ ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นจัดทำผังเมืองเฉพาะ ให้ปิดประกาศแสดงขอบเขตที่จะจัดทำไว้ในที่เปิดเผย ณ ที่ว่าการอำเภอ อ.บ.ต. หรือ สาธารณสถานในเขตที่จะจัดทำ					
4.3	มาตรา ๗๐ จะต้องให้มีคำเชิญชวนให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดิน ให้เสนอความคิดเห็นหรือความประสงค์ โดยจัดทำเป็นหนังสือเสนอต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น ภายใน 45 วันนับแต่วันปิดประกาศ					
4.4	มาตรา ๗๑ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการโฆษณาให้ประชาชนทราบ และจัดให้มีการมีส่วนร่วมของประชาชน					
4.5	มาตรา ๗๓ เมื่อได้รับหนังสือแสดงความประสงค์แล้ว เจ้าพนักงานท้องถิ่น จะพิจารณาความเห็นชอบ ภายในระยะเวลา 30 วันนับตั้งแต่วันได้รับหนังสือ และหากถูกพิจารณาว่าไม่เห็นชอบสามารถมีสิทธิยื่นอุทธรณ์ได้					
4.6	มาตรา ๗๕ การจัดทำผังเมืองเฉพาะต้องสอดคล้องกับผังเมืองรวม ให้คำนึงถึงความคิดเห็นของเจ้าของที่ดิน ข้อคิดเห็นของประชาชน และจะต้องสำรวจเพื่อการจัดทำผัง					

	แบบสอบถามประกอบการวิจัย
	“การศึกษาความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอเสนา จังหวัดสงขลา” หลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาออกแบบชุมชนเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ส่วนที่ 5 ข้อคิดเห็นและเสนอแนะ

1. ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองโดยทั่วไป

.....

.....

.....

2. ข้อคิดเห็นและเสนอแนะส่วนที่ 2 เกี่ยวกับ “ทฤษฎีในการมีส่วนร่วมในการวางแผนและผังเมือง”

.....

.....

.....

3. ข้อคิดเห็นและเสนอแนะส่วนที่ 3 เกี่ยวกับ “พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2552”
กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการโฆษณา การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น

.....

.....

.....

4. ข้อคิดเห็นและเสนอแนะส่วนที่ 4 เกี่ยวกับ “ร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. . . . (ฉบับใหม่)” การให้ข้อมูล
และรับฟังความคิดเห็น

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม
นางสาวไลนา ดุหลายะแม นักศึกษาหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาออกแบบชุมชนเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคผนวก ข

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 3 / 2559

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ที่ ๓ /๒๕๕๙

เรื่อง การยกเว้นการใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง
และกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

โดยที่รัฐบาลมีนโยบายในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเพื่อส่งเสริมและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาค เพิ่มการจ้างงานและสร้างความเป็นอยู่ที่ดีให้แก่ประชาชนโดยมีการกระจายความเจริญสู่ท้องถิ่นที่มีศักยภาพ อันจะนำไปสู่การสร้างความมั่นคงของประเทศโดยเฉพาะพื้นที่ชายแดนที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้าน และทำให้สามารถก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนได้อย่างสมบูรณ์ แต่เนื่องจากข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่กำหนดในกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองและข้อกำหนดเกี่ยวกับอาคารตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารบางประการที่ใช้บังคับอยู่ในพื้นที่ดังกล่าว ยังไม่สอดคล้องกับแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ อันเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการและบริหารจัดการพื้นที่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการและการบริหารจัดการพื้นที่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรมและรวดเร็ว อันจะเป็นประโยชน์ในการปฏิรูปเศรษฐกิจของประเทศ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติโดยความเห็นชอบของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงมีคำสั่งดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเว้นการใช้บังคับกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวม กฎกระทรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย และใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคารซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ (๑๐) มาตรา ๙ และมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และประกาศกรมโยธาธิการและผังเมืองกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ เมื่อได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทยกำหนดบริเวณห้ามการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย และใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคารซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และประกาศกรมโยธาธิการและผังเมืองกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ ขึ้นใช้บังคับ ในพื้นที่ดังต่อไปนี้

(๑) เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหาร เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตราด ตามประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่ ๑/๒๕๕๘ เรื่อง กำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

หน้า ๒

เล่ม ๑๓๓ ตอนพิเศษ ๑๕ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๒๐ มกราคม ๒๕๕๙

(๒) เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนราธิวาส เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนครพนม และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกาญจนบุรี ตามประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่ ๒/๒๕๕๘ เรื่อง กำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ระยะที่ ๒ ลงวันที่ ๒๔ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๘

ข้อ ๒ ให้ประกาศกระทรวงมหาดไทยและประกาศกรมโยธาธิการและผังเมืองตามข้อ ๑ ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะมีการออกกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง และกฎกระทรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย และใช้หรือเปลี่ยนแปลงใช้อาคารตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารเพื่อใช้บังคับในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตามข้อ ๑ (๑) และ (๒)

ข้อ ๓ ให้กระทรวงมหาดไทยเร่งดำเนินการออกกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง และกฎกระทรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย และใช้หรือเปลี่ยนแปลงใช้อาคารตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารตามข้อ ๒ ให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตามประกาศของคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษโดยเร็ว

ข้อ ๔ คำสั่งนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๐ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

กฎกระทรวง

กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการโฆษณา

การประชุม และการแสดงข้อคิดเห็นของประชาชนในการวางและจัดทำผังเมืองรวม

พ.ศ. ๒๕๕๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ และ มาตรา ๑๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติการผังเมือง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการ เกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๑๕ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติ การผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘

ข้อ ๒ ในกรณีที่จะมีการวางและจัดทำผังเมืองรวมในท้องที่ใด ให้กรมโยธาธิการและผังเมือง หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี จัดให้มีการโฆษณาทางวิทยุกระจายเสียงที่สามารถรับฟัง ได้ในท้องที่นั้น ทางหนังสือพิมพ์ภาษาไทยรายวันที่มีจำหน่ายในท้องที่นั้น และทางระบบเครือข่าย สารสนเทศ เป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน เพื่อให้ประชาชนในท้องที่ที่จะมีการวางและ จัดทำผังเมืองรวมทราบถึงการที่จะวางและจัดทำผังเมืองรวมดังกล่าว

ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อให้มีการโฆษณาอย่างทั่วถึงแก่ประชาชนในท้องที่ที่จะมีการวาง และจัดทำผังเมืองรวม กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี จะขออนุมัติ

คณะกรรมการผังเมืองให้มีการโฆษณาทางวิทยุโทรทัศน์ที่สามารถรับฟังและรับการแพร่ภาพได้ในท้องถิ่นนั้น หรือโดยวิธีการอื่นด้วยก็ได้

การโฆษณาตามวรรคหนึ่งและวรรคสองต้องแสดงหรือระบุเขตท้องที่ที่จะวางและจัดทำผังเมืองรวม วัน เวลา และสถานที่ที่จะปิดประกาศแสดงรายการต่าง ๆ ตามข้อ ๓ ด้วย

ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีระบบเครือข่ายสารสนเทศ ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองจัดให้มีการโฆษณาตามวรรคหนึ่งทางระบบเครือข่ายสารสนเทศ ของกรมโยธาธิการและผังเมือง

ข้อ ๓ เมื่อได้โฆษณาตามข้อ ๒ แล้ว ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี จัดให้มีการปิดประกาศแสดงรายการเกี่ยวกับการวางและจัดทำผังเมืองรวมดังต่อไปนี้

- (๑) วัตถุประสงค์ในการวางและจัดทำผังเมืองรวม
- (๒) แผนที่แสดงเขตท้องที่ที่จะวางและจัดทำผังเมืองรวม
- (๓) ข้อความเกี่ยวกับ วัน เวลา และสถานที่ที่จะจัดให้มีการประชุมเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นของประชาชนในท้องที่ที่จะวางและจัดทำผังเมืองรวม
- (๔) ข้อความเชิญชวนให้ประชาชนในท้องที่ที่จะวางและจัดทำผังเมืองรวมไปตรวจดูรายละเอียดเกี่ยวกับผังเมืองรวม ซึ่งรวมถึงแผนผังและข้อกำหนดของผังเมืองรวมดังกล่าว ที่กรมโยธาธิการและผังเมืองและสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด หรือที่ทำการของเจ้าพนักงานท้องถิ่นผู้วางและจัดทำผังเมืองรวม แล้วแต่กรณี
- (๕) ข้อความเชิญชวนให้ประชาชนในท้องที่ที่จะวางและจัดทำผังเมืองรวมแสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการวางและจัดทำผังเมืองรวม ภายในระยะเวลาและสถานที่ที่กำหนด
- (๖) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแสดงข้อคิดเห็นของประชาชน

ข้อ ๔ ประกาศตามข้อ ๓ ให้ปิดไว้ในที่เปิดเผยเป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน ก่อนวันประชุมเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นของประชาชน ณ สถานที่ดังต่อไปนี้

(๑) กรมโยธาธิการและผังเมือง ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตของกรุงเทพมหานคร และสาธารณสถานในเขตกรุงเทพมหานคร สำหรับการวางและจัดทำผังเมืองรวมในเขตกรุงเทพมหานคร

(๒) กรมโยธาธิการและผังเมือง ศาลากลางจังหวัด สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด สำนักงานที่ดินจังหวัด สำนักงานที่ดินจังหวัดสาขา ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานที่ดินอำเภอ ที่ทำการของ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสาธารณสถานในเขตท้องที่ที่จะวางและจัดทำผังเมืองรวม สำหรับ การวางและจัดทำผังเมืองรวมในจังหวัดอื่น

ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี เผยแพร่ประกาศ ตามข้อ ๓ ทางระบบเครือข่ายสารสนเทศเป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนวันประชุม เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นของประชาชน

ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีระบบเครือข่ายสารสนเทศ ให้กรมโยธาธิการและ ผังเมืองจัดให้มีการเผยแพร่ประกาศตามข้อ ๓ ทางระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมโยธาธิการและ ผังเมือง

ข้อ ๕ ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี จัดเจ้าหน้าที่ไว้ ณ ที่ทำการ เพื่อชี้แจงรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับการวางและจัดทำผังเมืองรวมแก่ประชาชนในท้องที่ ที่จะวางและจัดทำผังเมืองรวมนั้น

ข้อ ๖ ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี จัดให้มีการ ประชุมตามวัน เวลา และสถานที่ที่ระบุไว้ในประกาศตามข้อ ๓ เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นของประชาชน ในท้องที่ที่จะวางและจัดทำผังเมืองรวม ภายในสามสิบวันนับแต่วันปิดประกาศตามข้อ ๔

การประชุมครั้งต่อไปจะมีหรือไม่ก็ได้ แต่ในกรณีที่ประธานในที่ประชุมกำหนดให้มีการ ประชุมครั้งต่อไป ให้ประธานในที่ประชุมแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ก่อนการประชุมครั้งต่อไป ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ดำเนินการตามข้อ ๓ ข้อ ๔ และข้อ ๕ โดยอนุโลม

ข้อ ๗ ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี มีหนังสือเชิญ ผู้แทนหน่วยงานของรัฐ ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านการผังเมืองหรือสิ่งแวดล้อม ผู้แทนสมาคม ผู้แทนภาคเอกชน และบุคคลหรือคณะบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง ตามที่เห็นสมควรเข้าร่วม ประชุมและแสดงข้อคิดเห็นด้วย

ข้อ ๘ ในการประชุมเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นของประชาชนแต่ละครั้ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด แห่งท้องที่ที่จะมีการวางและจัดทำผังเมืองรวมหรือผู้ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายเป็นประธาน ในที่ประชุม ถ้าเป็นการวางและจัดทำผังเมืองรวมในท้องที่เกี่ยวกับกันตั้งแต่สองจังหวัดขึ้นไป ให้ประธานคณะที่ปรึกษาผังเมืองรวมที่คณะกรรมการผังเมืองแต่งตั้งเป็นประธานในที่ประชุม

ให้คณะที่ปรึกษาผังเมืองรวมในท้องที่ที่จะวางและจัดทำผังเมืองรวมเข้าร่วมประชุมเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นเกี่ยวกับผังเมืองรวมดังกล่าว แล้วให้คำปรึกษาและความคิดเห็นแก่กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี

ข้อ ๕ ให้บุคคลดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิแสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการวางและจัดทำผังเมืองรวม

(๑) เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรืออาคารที่ตั้งอยู่ในท้องที่ที่จะวางและจัดทำผังเมืองรวม หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากบุคคลดังกล่าว

(๒) ผู้แทนหน่วยงานของรัฐ ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านการผังเมืองหรือสิ่งแวดล้อม ผู้แทนสมาคม ผู้แทนภาคเอกชน และบุคคลหรือคณะบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องตามข้อ ๗

(๓) สมาชิกสภาและสมาชิกสภาท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่จะวางและจัดทำผังเมืองรวม

(๔) กำนันและผู้ใหญ่บ้านแห่งท้องที่ที่จะวางและจัดทำผังเมืองรวม

ข้อ ๑๐ การแสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการวางและจัดทำผังเมืองรวมจะทำเป็นหนังสือหรือด้วยวาจาก็ได้

การแสดงข้อคิดเห็นด้วยวาจาให้กระทำได้เฉพาะในระหว่างการประชุมเท่านั้น

การแสดงข้อคิดเห็นเป็นหนังสือให้ยื่นต่อเจ้าหน้าที่ ณ สถานที่ที่กำหนดไว้ในประกาศตามข้อ ๓ หรือส่งทางไปรษณีย์ไปยังบุคคลดังกล่าว ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในประกาศตามข้อ ๓ หรืออาจนำไปยื่นต่อเจ้าหน้าที่ในที่ประชุมเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นของประชาชนก็ได้

ข้อ ๑๑ การแสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการวางและจัดทำผังเมืองรวม ต้องเป็นข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาท้องถิ่นที่จะวางและจัดทำผังเมืองรวม หรืออาจเป็นข้อคิดเห็นที่เกี่ยวกับสุขลักษณะ ความสะอาดสวยงาม ความเป็นระเบียบ ความสวยงาม การใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน ความปลอดภัยของประชาชนและสวัสดิภาพของสังคม การส่งเสริมเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม การดำรงรักษาหรือบูรณะสถานที่และวัตถุที่มีประโยชน์หรือคุณค่าในทางศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี หรือการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิประเทศ ที่งดงามหรือมีคุณค่าในทางธรรมชาติในบริเวณที่จะวางและจัดทำผังเมืองรวมนั้น

ในการแสดงข้อคิดเห็นของบุคคลตามข้อ ๕ (๑) จะแสดงข้อคิดเห็นเฉพาะเรื่องอันเป็นผลกระทบต่อสิทธิหรือประโยชน์ของตนเองหรือของส่วนรวมที่เกิดหรืออาจจะเกิดจากผังเมืองรวมที่จะวางและจัดทำนั้นก็ได้

ภาพที่ 61 การลงพื้นที่เก็บข้อมูลกับชาวบ้านที่ตำบลสะเดา

ภาพที่ 62 การลงพื้นที่เก็บข้อมูลการวิจัย เทศบาลตำบลสำนักขาม

รายนามผู้ให้ข้อมูลและตอบแบบสอบถาม

รายชื่อกลุ่มตัวอย่างที่ 2 ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น

1. นาย เอกชัย หมดอดัม	ผู้ใหญ่บ้านบ้านร็อค หมู่ 2 ต.ปาดังเบซาร์
2. นาย มะยาโก๊ะ หะมะ	โต๊ะอิหม่ามบ้านร็อค หมู่ 2 ต.ปาดังเบซาร์
3. นาย รัตนชัย มานะบุตร	กรรมการมัสยิด ต.สะเดา
4. นาย ประสิทธิ์ พวงสอน	ประธานกรรมการชุมชนบ้านไทย-จังโหลน 1 หมู่ 7 ต.สำนักขาม
5. นาง จันทนา ปะหังโสะ	กลุ่มสตรีแม่บ้านน้ำลาด ต.สำนักแก้ว
6. นาง ชัมซียะห์ ทิงແລະ	กลุ่มสตรีแม่บ้านน้ำลาด ต.สำนักแก้ว

รายชื่อกลุ่มตัวอย่างที่ 3 นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในหน่วยงานราชการ

1. นาย พงศักดิ์ เอียดสุข	ฝ่ายกองช่าง เทศบาลเมืองปาดังเบซาร์
2. นายไพศร หล้าเป็นสะ	วิศวกรโยธาธิการชำนาญการ เทศบาลตำบลสำนักขาม
3. นาย สุรวัช หนูแก้ว	อาจารย์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สาขาสถาปัตยกรรมและผังเมือง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
4. ดร. ณัฐนิภรณ์ น้อยเสงี่ยม	อาจารย์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สาขาสถาปัตยกรรมและผังเมืองมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
5. นางสาว วรดา หลีสะหัด	นักวิชาการ
6. นายอะหมัด ชะเดหรี	นักวิชาการ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ไลนา ดุหล้ายะแม
วัน เดือน ปี เกิด	23 กรกฎาคม 2533
สถานที่เกิด	จังหวัดสงขลา
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2557: สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี สถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย พ.ศ. 2557: ศึกษาต่อระดับปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบชุมชนเมือง ภาควิชาการออกแบบและวางผังชุมชน เมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่อยู่ปัจจุบัน	10 ม.3 ต.นาทวี อ.นาทวี จ.สงขลา 90160

